

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

5 - květen 2002

21. ročník

Výstava Tamase Komoroczkyho v Galerii Display

Z obsahu:

- **Orbis pictus: Europa**
- **Zemřel velký herec, říkají umělci o Brodském**
- **Volby v ČR**
- **Jazyková olympiáda již podruhé i z češtiny**
- **příloha: Marta Marková "Svět zlatých klasů obilí"
a "Sametová revoluce v krizi"**
- **KVIZ**

České centrum ve Vídni a Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

si Vás dovolují pozvat na
Koncert vokálně-instrumentálního souboru
ZUŠ Žirovnice

ARIETTA

v rámci prezentace kraje Vysočina v ČR
dne 23. května v 18,30 hod.
České centrum, Herrngasse 17, 1010 Wien

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA ŽIROVNICE

Městečko Žirovnice leží na samé hranici Vysočiny a Jižních Čech mezi městy Pelhřimov a Jindřichův Hradec. Hudební školství tu navazuje na práci místních učitelů a kapelníků, kteří si tak zároveň připravovali hráče do svých souborů. V pozdějších letech muse-ly děti za hudebním vzděláním dojíždět do okolních měst. Teprve ve školním roce 1988 / 1989 vznikla v Žirovnici pobočka Lidové školy umění Kamenice nad Lipou a začala tak pravidelná výuka, prozatím však v provizorních prostorách. V září roku 1992 získala hudební škola nově zrekonstruované prostory zámku na prvním nádvoří, kde působí dodnes. Od 1. 8. 1994 se hudební škola stala samostatným právním subjektem, jehož zřizovatelem je Městský úřad v Žirovnici. Vznikla tak Základní umělecká škola Žirovnice. Vedle hudebního oboru byl založen i obor výtvarný.

V letošním školním roce 2001 / 2002 navštěvuje školu celkem 149 žáků, z toho 126 žáků obor hudební a 23 žáků obor výtvarný. V současné době se vyučuje hře na tyto hudební nástroje: klavír, housle, akordeon, keyboard, zobcové flétny, klarinet, saxofon, flétna. Výuka zahrnuje i sborový zpěv, hru v komorních souborech a hudební nauku. Výtvarný obor se zaměřuje vedle kresby a malby také na keramiku. Nejlepší práce žáků jsou veřejnosti prezentovány při veřejných koncertech ZUŠ a v prostorách zámku. K činnosti školy patří kromě pravidelných koncertů pro veřejnost i vystoupení pro děti z mateřských i základních škol, vystoupení pro důchodce, na vernisážích a při dalších příležitostech. V listopadu 1998 se žáci ZUŠ zúčastnili zájezdu do Švýcarska, kde v partnerském městě Grosshöchstetenu úspěšně reprezentovali školu a město. Nejlepší žáci hudebního a výtvarného oboru ZUŠ Žirovnice zaznamenali úspěchy i na soutěžích ZUŠ, kde dosáhli několikrát pěkných výsledků jak v krajských, tak i v celostátních kolech. Někteří absolventi pokračují ve studiu na uměleckých školách.

Nedílnou součástí hudebních aktivit ZUŠ je pořádání Klarinetového festivalu ve spolupráci s Akademií múzických umění v Praze a městem Žirovnice. Tyto týdenní výukové kurzy jsou určeny pro profesionální hráče a pro pedagogy. Lektory kurzů jsou špičkoví hráči a docenti vysokých uměleckých škol z České republiky i ze zahraničí. V červenci roku 2002 se uskuteční již sedmý ročník.

Údělem každého učitele ZUŠ je nekončící práce s dětským kolektivem. Nejstarší a nejzkušenější žáci každým rokem odcházejí a do souboru se přibírají žáci mladší. Jedinou možností, jak zachytit stávající umělecké schopnosti žáků a odměnit tak jejich dlouholetou píli a vytrvalost, je nahrát hudební CD. ZUŠ v Žirovnici se to podařilo během tří let již podruhé a CD s názvem ARIETTA vzniklo již ve vlastním digitálním nahrávacím studiu hudební školy. Obsah tohoto CD i jednotlivých vystoupení souboru ARIETTA je značně různorodý, tak, jak si to sama praxe vyžaduje. Od skladeb starých mistrů v interpretaci souboru zobcových fléten, přes zpívané písně z Čech i Moravy, až k hudbě dvacátého století v podání klarinetového tria, nechybí ani populární melodie v rytmu popu a swingu.

Naše ZUŠ není velká a nemá dlouholetou tradici. Má však k dispozici překrásné prostory k výuce i k produkcím a hlavně zájem dětí o výuku. Tato skutečnost je motivací pro další práci a tvůrčí činnost v hudebním světě.

Za ZUŠ Žirovnice Zdeněk Zdražil, ředitel ZUŠ

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku připravuje a srdečně Vás zve na dvoudenní autobusový zájezd do jižních Čech a kraje Vysočiny. 6. – 7. července 2002

Předběžný program: Prohlídka kláštera cisterciáků ve Vyšším Brodě, návštěva muzeí v Humpolci (skladatele Gustava Mahlera, rodák z nedalekého Kaliště a antropologa Aleše Hrdličky), nebo muzea Gustava Mahlera v Jihlavě, prohlídka rodného domu a muzea básníka Otakara Březiny v Počátkách, návštěva přírodního divadla v podhradí zámku Žirovnice s operetou "Na tý louce zelený" a prohlídka původní gotické vodní tvrze přestavěné v renezanční barokně upravený zámek Červenou Lhotu. Podrobný plán cesty a cenu najdete v příštím čísle Klubu.

Přihlášky a informace p. Helena Dvořáková
tel.: 79 97 136, e-mail: kulturklubcs@EUnet.at

Červená Lhota

Editorial

V časopise Česká a slovenská Vídeň dnes vyšel článek pana dr. Krupky o možném dopadu otevření archivů STB na českou menšinu v Rakousku. Měla jsem radost z toho, že upozornil na možnosti sváru a varoval před následky. Mrzelo mně však tvrzení, že sem nasazený špion Hodic působil také jako funkcionář Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku. Není to pravda, nikdy funkcionářem nebyl, stal se pouze členem. Nevím, co vede pana Krupku k tvrzení, která nejsou pravdivá a která přilevají olej do beztak ne vždy jednotné menšiny, ba co víc, vrhají negativní světlo na největší český spolek ve Vídni. Je to škoda.

Máme těžkosti s nominací reprezentantů do tzv. Beiratu, jehož jedním úkolem je zajišťovat komunikaci mezi českými spolky a BKA (Bundeskanzleramt), který má pro uznané menšiny v zemi vyčleněné finanční prostředky a také nás všechny subvencuje. Již delší dobu se však nacházíme ve slepé uličce, protože se určití krajané domáhají vlastní nominace a blokují tím ustanovení kompletního grémia. V této fázi je těžké vystupovat jednotně před rakouskými úřady. Jednak tento stav ztěžuje naši práci a jednak znemožňuje koordinovanou a lehce sledovatelnou koncepci naší činnosti. Je to škoda.

V minulém čísle jsme informovali o úmyslu pana Jana Brabence položit od příštího roku všechny funkce v Kontaktforu a přestat s činností. Připojujeme se k názoru pana ing. Hanzla, že by jeho odchodem česká Vídeň hodně ztratila. Vždyť Kontaktforum patřil a patří k aktivním spolkům naší menšiny. Doufám, že si svoje rozhodnutí pan Brabec rozmyslí. Byla by to škoda.

Dozvěděli jsme se z tisku, že vídeňská místostarostka, paní Grete Laska, navštívila v březnu českou školu a školku. Návštěvu dohodl nový předseda České sociálně demokratické strany, pan Černý. Nebyli jsme o akci informováni a nemohli vás tudíž včas informovat. Již několikrát v minulosti jsem poukazovala na fakt, že nefunguje komunikace v našich řadách. Je to škoda.

Došlo ke změně v populární české hospodě "Zur böhmischen Kuchl" ve Schlösselgasse v 8. okrese. Od pana Knížka převzali lokál manželé Ficencovi, kteří jej chtějí vést ve stejném duchu s velkým výběrem dobrot české kuchyně. Přejeme jim zdařilý start a panu Knížkovi děkujeme nejen za působení ve výboru Klubu, ale i za podporu a spolupráci při všech našich akcích.

Společně s Českým centrem připravujeme koncem května, v rámci prezentace kraje Vysočina, koncert vokálně-instrumentálního souboru ZUŠ Žirovnice ARIETTA. Akce se uskuteční ve dnech 22.-24. 5. a koncert bude

23. května v 18,30 v Herrengasse 17. Plánujeme též dvoudenní autobusový výlet do Jižních Čech a Vysočiny ve dnech 6. - 7. července. Program zájezdu se dozvíte v příštím čísle.

A teď vám přeji příjemné chvíle s novým číslem Klubu.

Ing. Helena Baslerová

Vážení čtenáři v Rakousku,
příspěvek na rok 2002 činí 18,17 EUR. Složenky byly opětovně přiloženy v dubnovém čísle.

Vážení čtenáři na Slovensku,
důvěřujte poště a vložte svůj příspěvek 250 SKK do obálky.

Vážení čtenáři v České republice,
důvěřujte poště a vložte svůj příspěvek 250 CZK do obálky, nebo použijte konta: Helena Dvořáková, Investiční a poštovní banka, divize poštovní spořitelna, číslo účtu: 107646135, kód banky: 0300, účel: Klub - příspěvek

Srdečně děkujeme všem těm, kteří našli možnost a peníze, které potřebujeme, nám nějakým způsobem doručili. Složenky s vyúčtováním inzerátů rakouských inzerentů zasiláme zvlášť. V České republice použijte prosím na této stránce uvedené účty. Slovenské inzerenty prosíme, aby sumu vložili do obálky.
Srdečný dík *Účetní a redakce*

Naše kancelář není obsazená a proto prosíme o pochopení, když se nás nedovoláte.

Namluvte své přání na záznamník, určitě se ozveme.

Záznamník a fax: 402032099, e-mail: kulturklubcs@Eunet.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto touto formou srdečně děkujeme všem nově se přihlášeným čtenářům. Věříme že jsou s časopisem spokojeni. Prosíme o jejich ohlasy, přání, návrhy a kritiku.

Kurzy češtiny

Čeština - pro začátečníky i pokročilé.

Zájemci, hlase se na tel. č. 6023651 Dr. Malá

Čeština - začátečníci i pokročilí.

Zájemci, hlase se na tel. č. 4089841 Dr. Brandeis

Příhlášky k odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
A 1080 Wien, Schlösselgasse 18

záznamník: 0043 1 402 032 099

fax: 0043 1 79 88 454

roční příspěvek: 18,17EUR

Bankovní spojení Bank Austria

číslo účtu: 683 035 901

IBAN: AT 03 1200000 683035901

SWIFT: BKAUATWW

INZERCE

Kulturní klub Čechů a Slováků
Kulturklub der Tschechen und Slowaken
in Österreich, 1080 Wien, Schlösselgasse 18
odpovědná referentka Helena Dvořáková
te., fax: 00 43 1 79 97 136
e-mail: kulturklubcs@Eunet.at

do 17.5. **Luděk Havelka : Mince a medaile**

L.Havelka, medailér, sochař pokračuje jako absolvent prof. Karla Lidického na Akademii výtvarných umění v tradici českého medailérství. Výstava se koná v prostorách Sparkasse Linz. Spolupořadatel České centrum.

do. - 24.5. **Výstava karikatury: Barták - Born - Slíva**

Feldkirchen - Kulturzentrum. Pod heslem "Kulturní rozšiřování EU" organizuje stranici nezávislá kulturní iniciativa v korutánském městě Feldkirchen sérii výstav kreslířů-karikaturistů z jednotlivých kandidátských zemí. Prvními vystavujícími umělci jsou tři čeští malíři Adolf Born, Jan Barták a Jiří Slíva. Spolupořadatel České centrum.

do 9. 6. **Střed Evropy kolem roku 1000** Staré rukopisy, hrobní textilie, památky na sv. Václava, Vojtěcha a Štěpána, předměty denní i kulturní potřeby, modely tehdejších sídlišť - tyto a další unikátní exponáty jsou jádrem historické výstavy, jejíž obsah patří do národního kulturního pokladu Německa, České republiky, Polska a Maďarska, Starý královský palác, Praha: denně od 10 do 18 hod., ve čtvrtek do 20 hod.do 16. 6. **Jan Kupecký - Mistr barokního portrétu.** První monografická výstava významného barokního portrétisty Jana Kupeckého Císařská konírna, Praha - denně od 10 do 18 hod13.5. v 19.30 hod. **Koncert Karla Zicha** ve velké klubovně české školy školského spolku "Komenský", 1030 Wien, Sebastianplatz 315., 17. 5. **Die tote Stadt (Mrtvé město) opera E. W. Korngolda**

Nastudoval soubor Janáčkovy opery, v inscenaci režiséra Ansgara Haaga v koprodukcí s Badisches Staatstheater Karlsruhe. Janáčkovo divadlo - Brno, předprodej: 0042 05/4232 1285, 0042 05/4232 1300

16.5. 19.00 hod. **Hudobno-zábavný program** venovaný Dnu matiek v podání kabaretních umelcov **MAJI VELŠICOVEJ** a **MICHALA SLIVKU** v priestoroch Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Viedeň17. 5. 15.00 hod. **Besídka mateřské školy pod názvem "Dvanáct měsíců očima dítěte"**, v divadelním sále školského spolku "Komenský", 3. Sebastianplatz 3.17. - 20.5. **Festival věnovaný dílu Bohuslava Martinů, 4. ročník**

Polička tel. +42/0463/724326, fax: +42/0463/724867, e-mail: ic@policka-mesto.cz, www.policka-mesto.cz

24.5. **VYSOČINA** Prezentace kraje - představí se kulturní aktivity, nabídka turistických zajímavostí a ve spolupráci s OEU firmy působící v regionu. **Veřejná prezentace v ČR od 14 do 16 hod. - hudební program- Swingový orchestr Petra Piší Trěšť, turistická nabídka a výstava hutního skla.** České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien.23. 5. 18.30 hod. **ARIETTA - Koncert vokálně-instrumentálního souboru ZUŠ Zirovnice.** Akce v rámci prezentace kraje Vysočina v ČR, České centrum ve spolupráci s Kulturním klubem Čechů a Slováků v Rakousku, České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien.25. 5. 17.00 hod. **60. výročí R. Heydrich - LIDICE.** Slovanská Beseda, pořádá Menšínova rada25. 5. 14 hod. **Otvírání studánek** - slavnost k počtě skladatelky a dirigentky V. Kaprálové v lese u studánek Barborky a Vitulky (pojmenované po Kaprálové). Tři Studně 110, ČR <http://www.kapralova.org>.25./26. 5. **Kroměříž - zájezd.** Austro Bohemia, fax: 8123650 e-mail: austrobohemia@yline.com26.5. **Otevírání studánek** (B.Martinů), lidová hudební slavnost Litomyšl - Vlčkov. Litomyšl: tel./fax: +42/0464/612161, e-mail: ic@litomysl.cz, www.litomysl.cz26. 5. 10.00 hod. **Slavnostní mše svatá - první svaté přijímání a svěcení praporu Orla Vidně III** v českém kostele "Nejsvětějšího Vykupitele", Vídeň 3., Rennweg 6327.5. 16.30 hod. **Slavnost 130. výročí založení Školského spolku Komenský** v české škole Dr. Jiřího Jáhna, Sebastianplatz 3, Vídeň 3.27. 5. 19.00 hod. **Koncert slovenského huslového virtuosa Petra MICHALICU.** Koncert je spojený s besedou o jeho bohaté a výrazné činnosti. Program: J.S:Bach, G.F.Telemann, I. Zeljenka, J. Malovec, P. Hindemith v priestoroch Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Viedeň.28. 5. 19.00 hod. **Film "322" podle nov. "POTÁPAČA PŘIHAJÚ PRAMENE MORA" JÁN JOHANIDES,** ve slovenštině, natočeno r. 1969, režie: Dušan Hanák. INSTITUT FÜR SLAWISTIK, SEMINARRAUM 1. SPITALGASSE 2-4, HOF 3, 1090 WIEN29. 5., 1., 5., 9. 6. **Jenůfa - Leoš Janáček** (v němčině). Produkce vídeňské státní Opery s Janáčkovou operou Brno, dirigent Seiji Ozawa, Státní opera Vídeň, tel.: 514 44 78 80.4. 6. 19.30 hod. **Koncert v rámci mezinárodního hudebního festivalu Concentus Moraviae.** Účinkují: Věra Heřmanová, varhany Čeští komorní sólisté s uměleckým vedoucím Ivanem Matyášem. Program: F.L.Gassman, F.X.Brixl, J.G.Albrechtsberger Michaelerkerche.6. 6. 19.00 hod. **Prezentace edice "OKNO/FENSTER" nakladatelství "Bibliothek der Provinz" (Weitra / München) a nakladatelství OTTOBRE (Velehrad).** Literatura mimo hlavní centra a velká nakladatelství. Autor Josef Holcman čte z české verze, Alois Ehmošter z německé verze knihy "Woche für Woche..." a Milan Ráček čte z obou verzí svého románu "Leo - Ein Postskriptum". České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien7. - 8. 6. od 22 hod. do 6.00 hod. **NONSTOP ČTENÍ české a slovenské literatury ve světě.** Ve 20.00 hod. zahájení večera jazzo-

vým koncertem. Ve 21.00 vernisáž výstavy českých a slovenských karikaturistů "Z Evropy jsme neodešli".

11. 6. 19.00 hod. **Film "PANNA ZÁZRAČNICA" podle nov. DOMINIKA TATARKY** ve slovenštině, natočeno r. 1966, režie: Štefan Uher. INSTITUT FÜR SLAWISTIK, SEMINARRAUM 1. SPITALGASSE 2-4, HOF 3, 1090 WIEN.

13. 6. hod. žáci IV. BS české školy zvou na muzikál "Krysař" v českém jazyce, v divadelním sále školského spolku "Komenský", 3. Sebastianplatz 3.

7. - 8. 6. **Symposium "Assimilation vs. Multikulturalismus - Beispiel der Tschechen in Wien"**

8. 6. 9.30 hod. slavnostní zahájení ve velkém sále Polycollege Stöbergasse, 1050 Wien, Stöbergasse 11-15

15. 6. 15.00 hod. **HUDOBNÁ BESIEDKA** žiakov Hudobnej školy nášho spolku pod vedením prof. Anity Podhornej v priestoroch Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Viedeň.18. 6. do 30.8. **Sdružení sochařů Čech, Moravy a Slezska Vernisáž dne 18.6. v 19.00 hodin,** výstavu zahájí velvyslanec ČR. Již čtvrtým ročníkem se představí ve Vídni toto sdružení, tentokrát budou po materiálu předchozích výstav- sklo, kámen, kov či mramor, vystaveny práce ze dřeva. Vystavovanými autory jsou akademičti sochaři Jaromír Němcová, Milan Šarš, Pavel Příkryl a Milan Vácha. České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien22./23.6. **Slavnosti pětilisté růže - Český Krumlov - zájezd**

Austro Bohemia, fax: 8123650 e-mail: austrobohemia@yline.com

15. 6. 15.00 hod. **Koncert** žiakov hudobnej školy RSKS pod vedením Prof. Podhornej v priestoroch Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku. Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Viedeň26. 6 - 1. 7. **Smetanova Litomyšl, 43. ročník mezinárodního operního festivalu Litomyšl:** tel./fax: +42/0464/612161, e-mail: ic@litomysl.cz, www.litomysl.cz**Orel**

Každé pondělí 19 - 21 hod. volejbal v tělocvičně české školy Sebastianpl. 3 od 21. hod. posezení v malé klubovně české školy Sebastianpl. 3

Každý den (mimo pondělí) společný jogging v Prátru. Sraz v 19 hodin u "Ernst-Happel-Stadion" (bližší informace: náčelník Vítek Čech 0676/4316141).

19. 5. Výlet do cisterciáckého kláštera v Schlierbachu; pořadatel VII. odbor JSM

25. 5. 8.00 hod. Mix - Volejbalový Mix-turnaj, "Ptačích dravců" o pohár Ludvíka Koppa v tělocvičně české školy spolku Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Viedeň.

26. 5. 10.00 hod Slavnostní mše svatá - první svaté přijímání a svěcení praporu Orla Vidně III v českém kostele na Rennwegu, hlavním celebrantem je emer. královehradecký biskup Mons. Karel Otčenášek. Po té společně posezení s otcem biskupem v místnostech JSM (Schützengasse 30) při tzv. "Agapé", kde bude připraveno bohaté pohoštění.

8. 6. Cantate - orelský hudební festival v Luhačovicích

11.8. - 25. 8. 2002 Letní tábor v Alpách pro rakouské, české a slovenské děti

Příhlášky a informace: starosta Petr S. Kubát, tel. 923 05 38; 0699 19 23 05 38, petrskubat@hotmail.com

Divadlo Brett - 1060 Wien, Münzwardeingasse 2, tel: 587 06 63, fax: 586 91 55, theaterbrett@Eunet.at, www.theaterbrett.at
út. - sobota od 20 hod., STRINBERG-FESTWOCHEN od 13. 5. - 29.6.

KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele", Vídeň 3., Rennweg 63 : mše svatá v neděli v 10 hodin.

V postní době následuje po mši svaté pobožnost křížové cesty.

KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů", Vídeň 13., St. Veit - Gasse 25 :

mše svatá každou 3. sobotu v měsíci v 18 hodin.

Duchovní správce: P.ThDr. Jan Horák SDB, tel. 715 48 42

<http://members.chello.at/farnost.viden>

www.rozhledy.at

NE 26.5. - Dětský den: první svaté přijímání.

Naše akce o letních prázdninách :

29.6. - 6.7. - ZÁŽITKOVÁ REKREACE v Landeck pro děti ve věku 8 - 12 let

6.7. - 13.7. - JUNIORS CAMPS v Landeck / Tirol pro mládež 12 - 18 let

22.7. - 27.7. - JUBILEJNÍ POUŤ do Turina a Verony po stopách Dona Boska

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v r. 2002

Velvyslanectví České republiky ve Vídni oznamuje,

že dne 14. června 2002 od 14.00 do 22.00 hodin
a dne 15. června 2002 od 8.00 hodin do 14.00 hodin

se budou na

Velvyslanectví ČR ve Vídni (1140 Wien, Penzinger Strasse 11-13)

konat volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

Podrobné informace zájemci obdrží na kontaktní adrese: Velvyslanectví ČR ve Vídni, 1140 Wien, Penzingerstrasse 11-13, telefony 01/894292, 01/8942780 a 01/8942125-6, fax: 01/8941200, e-mail: vienna@embassy.mzv.cz

Velvyslanectví České republiky
 A-1140 Vídeň, Penzingerstrasse 11-13
 Tel: +43-1-8942125, Fax: +43-1-8941200
 vienna@embassy.mzv.cz

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v r. 2002 - oznámení

Velvyslanectví České republiky ve Vídni oznamuje, že dne 14. června 2002 od 14.00 do 22.00 hodin a dne 15. června 2002 od 8.00 hodin do 14.00 hodin se budou na Velvyslanectví ČR ve Vídni (1140 Wien, Penzinger Strasse 11-13) konat volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

Volit může státní občan České republiky, který alespoň v druhý den voleb dosáhl věku nejméně 18 let, který má na území Rakouské republiky bydliště a bude zapsán do zvláštního seznamu voličů Velvyslanectví ČR ve Vídni. Ve Vídni mohou volit i ti občané ČR, kteří na území Rakouska bydliště nemají, ale předloží voličský průkaz.

Nutnou podmínkou pro účast ve volbách na Velvyslanectví ČR ve Vídni pro osoby, které mají v Rakouské republice bydliště, je zápis do zvláštního seznamu voličů, který bude proveden na základě písemné žádosti voliče. Tato žádost musí být doložena originálem, popřípadě ověřenou kopií dokladů potvrzujících:

- totožnost žadatele,
- jeho státní občanství České republiky,
- jeho bydliště v Rakouské republice, např. povolení k pobytu.

Pro volby na Velvyslanectví ČR ve Vídni se zřizuje Zvláštní volební okrsek č.2, který zahrnuje území Rakouské republiky. Tento je stejně tak jako všechny ostatní volební okrsky v zahraničí podřízen pod volební kraj Jihomoravský.

Velvyslanectví ČR ve Vídni upozorňuje na to, že při hlasování se volič musí prokázat platným cestovním pasem, diplomatickým nebo služebním pasem České republiky anebo cestovním průkazem nebo platným občanským průkazem České republiky a v případě, že není zapsán do zvláštního seznamu voličů Velvyslanectví ČR ve Vídni těž předložit voličský průkaz. V opačném případě mu zde nebude hlasování umožněno.

Podrobné informace zájemci obdrží na kontaktní adrese:

Velvyslanectví ČR ve Vídni, 1140 Wien, Penzingerstrasse 11-13, telefony 01/894292, 01/8942780 a 01/8942125-6, fax: 01/8941200, e-mail: vienna@embassy.mzv.cz

Hudobno-zábavný program venovaný Dňu matiek v podaní kabaretných umelcov

MÁJI VELŠICOVEJ a MICHALA SLIVKU

dne 16. 5. 2002 v 19.00 hodin

v priestoroch Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku
 Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Viedeň

Koncert

renomovaného slovenského huslového virtuosa Petra MICHALICU

laureáta významných mezinárodních súťaží, uznávaného hudobného pedagoga, umelca ktorý sa prezentoval na pódiumoch štyroch svetadielov. Koncert je spojený s besedou o jeho bohatej a všestrannej činnosti.

pondelok 27. mája 2002 o 19,00 hod.

Program: J.S. Bach, G. F. Telemann, I. Zeljenka, J. Malovec, P. Hindemith

HUDOBNÁ BESIEDKA

žiakov Hudobnej školy nášho spolku pod vedením prof. Anity Podhornej
sobota 15. Júna 2002 o 15,00 hod.

Účinkujú: Errol Festa, Erny-Mária Holczmann, Eva Mladá, Martin a Oliver Šimkovic,
 Peter Vávra

Miesto konání obou programů:
 v priestoroch Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku
 Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Viedeň

Letní tábor v Alpách pro rakouské, české a slovenské děti

Kdy? 11. 8. - 25. 8. 2002

Kdo? Děti z Rakouska, Čech a Slovenska
 (počet: 40; věk: 6 – 15)

Cena? 100 EUR

(doprava do tábora není v ceně zahrnuta)

Program:

Chceme objevovat a poznávat společné prvky kultury a víry třech sousedních zemí
 – učit se jeden od druhého a sblížit se pomocí hry.

DÁLE PLÁNUJEME:

- sport (plavání, fotbal, mini golf, badminton, ping pong, túry, přespolní běh, šachy, stolní hry, aerobic a sp. víc),
- dětský kurz němčiny
- taneční kurz (společné lidové tance a hip hop)
- zpěv, diskotéky, maškaráda a další večerní programy
- hra divadla, vyprávění povídek a pohádek atd.

!!!!!! Závazné přihlášky nejpozději do 1. května 2002 !!!!!!

Přihlášky a informace:

Petr S. Kubát; Email: petrskubat@hotmail.com
 Tel./Fax: 00431/9230538 Mobil:0043/69919230538

Studium a kurz českého jazyka v České republice

Na základě usnesení vlády ČR byl schválen program stipendií pro krajany. V rámci zmíněného programu může být z fondů vlády ČR hrazen jedno a dvousemestrální studijní pobyt na veřejných vysokých školách v ČR, čtyřtýdenní jazykový kurz českého jazyka v ČR a nebo vysílání českých učitelů ke krajanským komunitám.

Jedno až dvousemestrální pobyt na veřejných vysokých školách v České republice:

Studium je určeno pro řádné studenty oborů: učitelství českého jazyka a literatury, historie, etnologie, dějin umění, evt. teologie, t.j. obory související s českým jazykem a kulturou.

Základním kritériem pro získání možnosti bezplatného studia inkl. stipendium je jeho využití k prospěchu širší krajanské komunity.

Přihláška pro studium v letním semestru do 15. září 2002.

Podrobné informace a přihlášky zájemci obdrží v redakci Kulturního klubu tel.: 0664 9733 764

EINLADUNG

ZU EINEM FILM

IN SLOWAKISCHER SPRACHE "322"

NACH DER NOVELLE "POTÁPAČA PŘIŤAHUJÚ PRAMENE MORA" VON

JÁN JOHANIDES

DARSTELLER: VÁCLAV LOHNISKÝ, LUCYNA WINNICKA, JOSEF ABRHÁM, VLADO WEISER, MIROSLAV MACHÁČEK, BOŽENA ŠEROVÁ, FRANTIŠEK ZVARÍK

KAMERA: VIKTOR SVOBODA

HUDBA: LADISLAV GERHARDT

REGIE: DUŠAN HANÁK

ČSSR, 1969

(CA. 100 MIN)

ZEIT: DIENSTAG, 28. MAI 2002, 19.00 UHR C.T.

ORT: INSTITUT FÜR SLAWISTIK, SEMINARRAUM 1 SPITALGASSE 2-4, HOF 3, 1090 WIEN

EINTRITT FREI

INFORMATION: DR. GERTRAUDE ZAND

TEL. 4277-42862,

E-MAIL: Gertraude.Zand@univie.ac.at

EINLADUNG

ZU EINEM FILM

IN SLOWAKISCHER SPRACHE

"PANNA ZÁZRAČNICA"

NACH DER GLEICHNAMIGEN NOVELLE VON DOMINIK TATARKA

DARSTELLER: JOLANTA UMECKÁ, LADISLAV MRKVIČKA, OTAKAR JANDA, RUDOLF THRUN, ŠTEFAN BOBOTA, KAROL BELA A. D.

KAMERA: STANISLAV SZOMOLANYI

HUDBA: ILJA ZELENKA

REGIE: ŠTEFAN UHER

ČSSR, 1966

(CA. 94 MIN.)

ZEIT: DIENSTAG, 11. JUNI 2002, 19.00 UHR C.T.

ORT: INSTITUT FÜR SLAWISTIK, SEMINARRAUM 1 SPITALGASSE 2-4, HOF 3, 1090 WIEN

EINTRITT FREI

INFORMATION: DR. GERTRAUDE ZAND

TEL. 4277-42862,

E-MAIL: Gertraude.Zand@univie.ac.at

Hudební dny Ericha Wolfganga Korngolda

K výjimečným letošním kulturním událostem města Brna patří nepochybně Hudební dny Ericha Wolfganga Korngolda; konají se ve dnech od 5. do 11. května 2002 a iniciovala je společnost Opus musicum o. p. s. V průběhu jednoho týdne zazní reprezentativní vzorek Korngoldovy hudby a tak bude publikum mít možnost poznat ji blíže a objevit její různorodost. Tato programová nabídka nemá být jen sumou informací, ale současně i pozvánkou. Věříme, že dramaturgie Hudebních dnů vzbudí Váš zájem a že Vás osloví.

Jsmo šťastni, že máme tu čest zahájit Hudební dny matiné s prof. dr. Marcelem Prawym, který je jediným žijícím generačním druhem a osobním přítelem E. W. Korngolda a současně legendou operního světa dvacátého století. Ve spolupráci s ND Brno bude uvedena nejznámější Korngoldova opera Mrtvé město. Státní filharmonie Brno na mimořádném koncertu se sopranistkou Vídeňské Státní opery Eliane Coelho a pod taktovkou dirigenta Caspara Richtera provede výběr z Korngoldovy symfonické a operní tvorby, v Domě umění bude na jeden týden instalována expozice Café Korngold, komorní a písňová tvorba v podání mladých umělců pak uzavře Hudební dny. Na Korngoldův rodný dům bude vsazena pamětní deska, dílo akademického malíře Milivoje Husáka. Jménem všech tvůrců a umělců si Vás dovoluujeme srdečně pozvat na návštěvu Hudebních dnů a těšíme na setkání s Vámi. OPUS MUSICUM

Poznámka redakce: Omlouváme se, ale pro včasné uveřejnění v časopise jsme obdrželi program příliš pozdě, včas jsme mohli pouze informovat e-mailové čtenáře.

Letní kurzy malování s přírodními barvami

Výtvarnice Irena Ráček pořádá v letních měsících řadu výtvarných kurzů, které jsou jednak speciálně zaměřené /např. Techniken der Wandmalerei, Höhlenmalerei/, anebo jsou koncipovány jako Malereiwerkstätte pro celou rodinu. Kurzy probíhají v údobí od 15. 6. do 7. 9. 2002 v "hlavním stanu" výtvarnice, v Sitzendorf-u.

Podrobnější informace o typech kurzu, jejich délce trvání i nákladech lze obdržet na adrese:

Irena Racek Passhaus

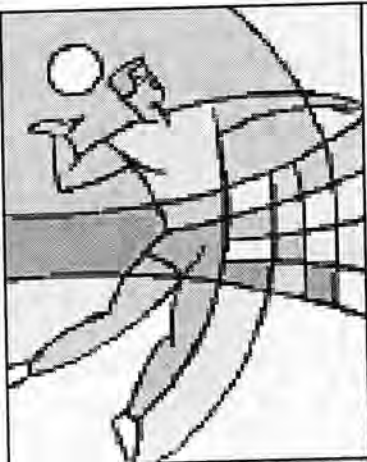
Hauptplatz 6, 3714 SITZENDORF

tel., fax: 02059 2287

nebo 0676 7254426

e-mail: irena.racek@aon.at

nebo passhaus@gmx.at

Volejbalový Mix-Turnaj "Ptačích dravců"

Jednota Orla Vídeň III pořádá v sobotu **25. května 2002** volejbalový Mix-turnaj "Ptačích dravců".
 Hraje se o pohár Ludvíka Kopa, který si vítěz bude moci odvézt domů.
 Sraz v 8 hod. ve škole Jiřího Jiljího, Sebastianplatz 3, Vídeň 3.
 Uvítání účastníků v 8,30 hod.
 První zápas v 9 hod.
 Slavnostní ukončení v cca 17 hod.
 Bufet s občerstvením bude k dispozici, a proto se těšíme na hojný počet fanoušků!!!
 Přihlášky pro mužstva na telefon 0676/61 93 375,
 email: miroslava.cech@cech.info

EMER. BISKUP KRÁLOVÉHRADECKÝ MONS. KAREL OTČENÁŠEK VE VÍDNI

V **neděli 26. května 2002** přijede Mons. Karel Otčenášek do Vídně, aby tu společně s námi oslavil Mši svatou nejdříve v **8,30 v Chrámu Panny Marie na Nábřeží** a poté v **10 hod.** v českém kostele Jednoty sv. Metoděje **na Rennwegu**. V kostele Nejvyššího Vykupitele na Rennwegu proběhne slavnostní Bohoslužba při které přijmou naše děti první přijímání a v závěru této Mše vysvěti biskup Karel, vzdělavatel vídeňského Orla, nový prapor Jednoty Orla Vídeň III.
 Touto cestou bychom rádi pozvali všechny krajany na tento slavnostní den, neboť v rámci tohoto milého setkání můžeme pak všichni společně s otcem biskupem posedět v místnostech JSM (Schützengasse 30) při tzv. "Agapé" - kde bude připraveno bohaté pohoštění.

Mons. ThLic. Karel Otčenášek PaeDr.h.c.,

Karel Otčenášek se narodil 13. 4. 1920 v Českém Meziříčí. Na kněze byl vysvěcen 17. 3. 1945 v Římě po absolvování Lateránské univerzity. V letech 1949 až 1950 byl vicerektorem Biskupského semináře v Hradci Králové. Po jmenování Svätým stolcem byl 30. 4. 1950 biskupem Mořicem Píchou vysvěcen na biskupa - bez vědomí a souhlasu komunistické vlády. Vzápětí byl komunistickou mocí násilně převezen do kláštera Želiv (11. 7. 1950), kde byl internován mj. i s pozdějším kardinálem Františkem Tomáškem. V r. 1954 byl odsouzen ke 13 letům vězení, které strávil na Mírově, Leopoldově a Valdčích (známých Kartouzích). V květnu 1962 byl po zásahu papeže Jana XXIII. propuštěn na amnestii a pracoval jako dělník v mlékárně v Opočně. Od 1. 4. 1965 mu bylo umožněno působit v pastorační službě, ale pouze jako duchovnímu správci farnosti Trmice u Ústí nad Labem v litoměřické diecézi, přestože byl v té době apoštolským administrátorem královéhradecké diecéze.

Během tzv. "Pražského jara" se mohl vrátit do své diecéze, ovšem pouze jako administrátor farnosti Plotiště nad Labem. V rámci "normalizace" byl opět donucen opustit svou diecézi (v říjnu 1973) a vrátil se do již známých Trmic. Teprve změna režimu v r. 1989 přinesla možnost napravit mnohé křivdy minulosti. 21.12.1989 se Karel Otčenášek slavnostně ujal úřadu 23. královéhradeckého sídelního biskupa. Jeho rezignaci na tento úřad, kterou podávají biskupové dle kanonického práva ve věku 75 let, přijal Jan Pavel II. až o tři roky později.

Mons. Karlu Otčenáškoví byla udělena řada uznání a cen státními i jinými institucemi. Mj. prezident republiky Václav Havel propůjčil 28. října 1995 biskupu Karlu Otčenáškoví Řád Tomáše Garrigua Masaryka I. třídy "za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva". V témže roce mu Vysoká škola pedagogická v Hradci Králové udělila čestný titul "Doktor honoris causa pedagogických věd". Obdržel též Zlatou medaili Univerzity Karlovy a nejvyšší skautské vyznamenání. Jedno z posledních ocenění obdržel od města Hradec Králové, a to "Cenu Dr. Františka Ulřícha" za jeho celoživotní přínos městu.

Emeritním biskupem se **Mons. ThLic. Karel Otčenášek PaeDr.h.c.,** 23. biskup královéhradecký, stal po nástupu Mons. Dominika Duky do služby diecézního biskupa. Mons. Otčenášek byl zároveň jmenován papežem Janem Pavlem II. osobním arcibiskupem.

Quelle: <http://www.diecezehk.cz>

František Buchal †

Dne 15. dubna 2002 zemřel známý menšinový pracovník pan František Buchal. Byl m.j.dlouholetým předsedou Menšinové rady a předsedou a později členem českého poradního sboru při rakouském kancléřství. Po celý život pracoval obětavě v zájmu a prospěchu české menšiny.

Čest jeho památce!

výbor a redakce Klubu

Prof. Slunský čestným členem Slovenské gynekologicko-porodnické společnosti

Prof. Slunský děkuje za vysoké vyznamenání

Prezidium Slovenské lékařské asociace si osvojilo návrh výboru SGPS a udělilo prim. emer. prof. zdrav. radovi MUDr. R. Slunskému, DrSc čestné členství Slovenské gynekologicko-porodnické společnosti. Na celostátní odborné konferenci, věnované aktuálním otázkám hormonální substituční terapii, problematice fetální medicíny a péči o těhotné v kongresovém centru hotelu Forum v Bratislavě, nastínil životní dráhu prof. Slunského prof. MUDr. M. Valent, DrSc, diplom čestného členství na to předal prezident SGPS prof. MUDr. J. Štencl, CSc. V závěru prof. Slunský poděkoval za vysoké vyznamenání a za uznání jeho celoživotní práce pro vědu, výuku zdravotnických pracovníků, studentů, obětavě a svědomitě péče o nemocné aj.

Prof. Valenta čte text čestného diplomu, vedle stojí prof. Štencl.

Z valné hromady Československého ústavu zahraničního

ČSÚZ pan Jaromír Šlápota. Zprávu kontrolní a revizní komise přednesl pan Mgr. Jindřich Kus. Valnou hromadu řídil pan JUDr. Antonín Pšenička.

Jako již tradičně bylo na valné hromadě přijato Prohlášení Československého ústavu zahraničního k domácí veřejnosti a ke krajanům ve světě.

Mezi hosty valné hromady předseda ČSÚZ přivítal zástupce Odboru kulturních a krajských vztahů Ministerstva zahraničních věcí ČR, zástupce diplomatických misí v ČR a představitele pražských časopisů Český dialog a Slovenské dotyky.

Valná hromada zhodnotila uplynulé období činnosti ČSÚZ v letech 2000-2001 jako velmi úspěšné. Výchozí pozice činnosti pro léta 2002-2003 je dobrá.

V průběhu valné hromady mj. předseda ČSÚZ pan Jaromír Šlápota jménem dosavadního správního výboru a představenstva ČSÚZ poděkoval paní Jarmile Kusové a panu Josefu Kolínskému za jejich více jak desetileté působení v kanceláři Československého ústavu zahraničního.

V závěru valné hromady předseda Československého ústavu zahraničního pan Jaromír Šlápota poděkoval všem přítomným za účast na valné hromadě a zvláště poděkoval těm členům ČSÚZ a přátelům Československého ústavu zahraničního, kteří se podíleli finančně na realizaci projektů péče a spolupráce s krajanými.

Popřál nově zvoleným orgánům ČSÚZ mnoho úspěchů v

jejich práci na rozvoji další činnosti našeho občanského sdružení.

Po skončení valné hromady se sešel odděleně nově zvolený správní výbor Československého ústavu zahraničního a kontrolní a revizní komise.

Správní výbor zvolil pana Jaromíra Šlápota opětovně předsedou Československého ústavu zahraničního. Jeho místopředsedy byli zvoleni pánové prof. PhDr. Antonín Měšťan, DrSc., prof. ing. Miroslav Píchal, DrSc. a akademický sochař pan Josef Vajce, dále pánové Ing. Vladimír Kubiš, CSc, prof. JUDr. Josef Mečl, CSc., MUDr. Milan Špaček, senátor PČR.

Předsedou kontrolní a revizní komise byl zvolen pan JUDr. Josef Povějšil. Tajemníkem komise byl opětovně pověřen pan Mgr. Jindřich Kus.

Na valné hromadě ČSÚZ byly zvoleny nové orgány v tomto složení: Správní výbor Československého ústavu zahraničního:

Členové:

Beneš Ivan, Ing., Pšenička Antonín, JUDr., Benešová Libuše, PhDr., Říedlbauchová Lubica, Mgr., Bozděchová Ivana, PhDr. CSc., Šecká Milena, PhDr., Braha Pavel, Syrůčková Ivana, JUDr., Hábl Karel, Mgr., Šimek Antonín, Hynek Bohuslav, JUDr., Šlápota Jaromír, Karas Jiří, Ing. JUDr., poslanec PČR, Špaček Milan, MUDr., senátor PČR, Kovář Karel, Ing., Tyc Martin, Kubiš Vladimír, Ing. CSc., Vajce Josef, akad. sochař, Josef Mečl, prof. JUDr. CSc., Zemanová Ivana Měšťan Antonín, prof. PhDr., Zvolánková Světlana, JUDr., Píchal Miroslav, prof. Ing. DrSc.

Kandidáti správního výboru:

Bína Zdeněk, Mgr., Kolínský Josef, JUDr. Briardová-Landovská Helena, JUDr. PhDr., Kopp Pavel, Ing. Franchiová Karin, Dr., Korbel František, Ing.

Kontrolní a revizní komise Československého ústavu zahraničního:

Členové: Klapka Jaroslav, Povějšil Josef, JUDr., Kus Jindřich, Mgr., Růžičková Dagmar, Píchal Jan, RNDr.

Náhradníci: Konečný Miloš, Ing., Krutova Jaroslava, Mgr.

Na valné hromadě byly projednány a schváleny následující dokumenty:

Program činnosti Československého ústavu zahraničního na období 2002 - 2003

Československý ústav zahraniční vstoupil do osmé desítky let svého trvání. Ve všech obdobích plnil své základní poslání, i když byla i období, ve kterých byl v činnosti omezován direktivními zásahy politické moci totalitního systému. Uplynulých deset let může být příkladem práce pro příští desetiletí:

1. Československý ústav zahraniční je nezávislé občanské sdružení, jehož činnost vychází především ze zásad politické, náboženské, rasové a národnostní snášenlivosti. Zájem všech členů a pracovníků se bude soustřeďovat na plnění hlavního poslání, především na podporu národního uvědomění a soudržnosti krajanů s vlastní, na péči o spolupráci s československými krajanými ve světě.

2. Československý ústav zahraniční bude i nadále rozvíjet vztahy a spolupráci s krajanými spolky a sdruženími včetně jednotlivců z řad krajanů a přátel České republiky z celého světa.

3. Spolupráce, na jejímž rozsahu a obsahu se Československý ústav zahraniční s krajanými spolky dohodnou, se uskutečňuje prováděním projektů zaměřených především do oblastí kultury, materiální a duchovní pomoci podporující uchování a výuku českého jazyka včetně předávání informací o českých kulturních hodnotách.

4. Československý ústav zahraniční bude zaujímat a zveřejňovat stanoviska k významným otázkám, které se týkají vzájemných vztahů mezi krajanými a vlastní a bude podporovat oprávněné požadavky našich krajanů.

5. Československý ústav zahraniční bude iniciovat ke spolupráci s krajanými všechny své členy a ostatní přátele a bude spolupracovat s fyzickými a právníckými osobami, organizacemi a úřady České republiky, které se problematikou krajanů zabývají.

6. Československý ústav zahraniční bude věnovat pozornost a péči rozvoji členské základny.

7. Československý ústav zahraniční bude podporovat studium vlastní historie a archivních materiálů ČSÚZ, zveřejňovat informace o krajanech a jejich spolcích. Hlavním prostředkem styku s členstvem a veřejností bude Informační bulletin ČSÚZ. ČSÚZ bude usilovat o obnovení krajaného časopisu jako dokonalejšího a všestrannějšího sdělovacího prostředku.

8. Československý ústav zahraniční bude pokračovat v doplňování knihovny, ve které soustřeďuje publikace a materiály o krajanech a krajaných komunitách v jednotlivých zemích a fondy knihovny zpřístupní pro studium problematiky.

9. Československý ústav zahraniční bude i nadále usilovat o zdokonalování činnosti volených orgánů a práce kanceláře ČSÚZ.

10. Významným a trvalým úkolem činnosti všech funkcionářů a členů ČSÚZ je zabezpečování finančních prostředků na činnost sdružení a na realizaci projektů péče a spolupráce Československého ústavu zahraničního s krajanými.

Praha, březen 2002

Prohlášení Československého ústavu zahraničního k domácí veřejnosti a ke krajanům ve světě

Vážené dámy a pánové, vážení krajané, vážení členové a přátelé Československého ústavu zahraničního!

Sešli jsme se na řádné valné hromadě, která se koná podle stanov každé dva roky. Shodli jsme se, že i v uplynulých dvou letech 2000-2001 občanské sdružení Československý ústav zahraniční dostal svému poslání, které Stanovy i Program činnosti na příslušné období kvalifikovaly jako široký rozvoj styků se sdruženími, spolky a osobami pocházejícími ze zemí bývalého Československa, péči o zahraniční krajanými, podporu a usnadnění jejich národních a kulturních styků se starou vlastní, udržování národního povědomí, podporu ekonomické spolupráce a pomoc při návratu do vlasti. Ke splnění tohoto poslání spolupracoval ústav s různými čs. a zahraničními institucemi, organizacemi, státními orgány a jednotlivci.

Uplynulé dvouleté období je ohraničeno dvěma velmi významnými akcemi: v roce 2000 to byla realizace projektu s názvem Socha T.G. Masaryka pro Mexiko a v roce 2002 - prakticky za týden - to je realizace památníku T.G. Masaryka v Užhorodě. Jen k realizaci těchto dvou projektů jsme vstoupili do spolupráce nejen s krajanými obou zemí - Sdružením T.G. Masaryka v Mexiku a Klubem T.G. Masaryka v Užhorodě - ale prostřednictvím čs. zastupitelských úřadů nebo v případě Užhorodu prostřednictvím krajaného spolku s místními správními úřady. Doma jsme spolupracovali se Senátem parlamentu ČR, ministerstvem zahraničních věcí, magistrátem hl. města Prahy v prvním případě a s radnicí České Lípy, jako družebního města Užhorodu v případě druhém. V obou případech jsme do realizace zapojili řadu přispěvatelů do veřejné sbírky k úhradě projektů.

Naše další projekty v uplynulém dvouletém období směřovaly ke krajanům v USA, v Kanadě, Francii, Mexiku, Ukrajině, Chorvatsku, Rakousku.

Největší z projektů směřovaly ke krajanům v Chorvatsku. Kromě technického vybavení České základní školy J.A.Komenského a České mateřské školy videotechnikou jsme vybavili Českou mateřskou školu Ferda Mravenec v Daruvaru plastikou Ferdy Mravence, která nahradila prostou tabulku s označením školky.

Významným prostředkem konkrétních kontaktů s krajanými byly návštěvy delegace ČSÚZ v Mexiku při slavnostním odhalení sochy T.G.M., v USA při příležitosti konference SVU v Lincolnu ve státě Nebraska, v Chorvatsku při českých dožinkách a při slavnostním odhalení plastiky Ferdy Mravence. Zde v České republice jsme se setkali s krajanými na Setkání rodáků z Mladoboleslavska, v Rožnově pod Radhoštěm na Rožnovských slavnostech, a v neposlední řadě v ČSÚZ jsme přijali řadu návštěv krajanů v průběhu celého období.

Dalším významným projektem je kurs češtiny ČSÚZ pro krajanými, který se koná každý rok.

Každoročně se také podílíme na realizaci Mezinárodní dětské výtvarné výstavy LIDICE.

V uplynulém dvouletém období úspěšně pokračovala spolupráce s Odborem kulturních a krajaných vztahů ministerstva zahraničních věcí, s Podvýborem zahraničního výboru pro spolupráci s krajanými v Poslanecké sněmovně a se Stálou komisí Senátu pro spolupráci s Čechy v zahraničí.

To všechno a mnohé další informace obsahovala zpráva o činnosti přednesená předsedou Československého ústavu zahraničního panem Jaromírem Šlápoutou.

Valná hromada vyhodnotila plnění Programu činnosti na léta 2000-2001 a schválila nový Program na léta 2002-2003.

I příští období bude naplněno řadou projektů prospěšných pro krajanými, kteří naši spolupráci a podporu přijímají.

Z valné hromady Československého ústavu zahraničního Vás všechny co nejsrději zdravíme. Věříme, že můžeme počítat s Vašimi sympatiemi a podporou.

V Praze dne 21. března 2002

Jaromír Šlápota v.r.
předseda

Antonín Měšťan v.r.
místopředseda

Miroslav Píchal v.r.
místopředseda

Josef Vajce v.r.
místopředseda

Pavel Braha
ředitel

Poznámka redakce: Kulturní klub je jako spolek členem Československého ústavu zahraničního, proto přinášíme obsah schůze v nezkráceném znění.

Z důvodu pracovního zaneprázdnění se nikdo z výboru nemohl schůze zúčastnit.

Výbor KLUBU přeje nově zvoleným orgánům ČSÚZ mnoho úspěchů v jejich práci a těší se na další spolupráci.

Výzva!!!!

Byli jsme požádáni panem Prof. PhDr. Bohuslavem Hodaněm, CSc., vedoucím Centra HUMANITNÍCH STUDIÍ A OLYMPISMU v Olomouci o pomoc při shromažďování dokumentace o sokolském hnutí. Bohužel nic takového nevlastníme a klubový časopis ve kterém by se snad něco podstatného našlo je teprve několik let zpracován na databázovém podkladě, a proto otiskujeme dopis pana profesora v plném znění. Možná, že Vy čtenáři pomůžete výstavu o českém a slovenské exilu v letech 1900 – 1955 a expozici, týkající se sokolského exilu rozšířit o zajímavé exponáty týkající se sokolského hnutí v Rakousku.

Zeptali jsme se pana profesora na otevření výstavy. Výstava bude instalována v Brně a předběžný termín zahájení je na přelomu roku 2002/03. Bližší informace se můžete dovědět na e-mail adrese: K2001@K2001.cz

Předseda představenstva Nadace K2001, která celý projekt zabezpečuje je pan Kratochvíl. redakce

CENTRUM HUMANITNÍCH STUDIÍ A OLYMPISMU
Katedra kinantropologie
Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého
Tř. Míru 115 , Olomouc 77140
Prof. PhDr. Bohuslav Hodaň, CSc., vedoucí Centra, tel.: 068 5636101, fax: 068 5412899, e-mail: hodan@ftknw.upol.cz

Vážení,

obracím se na Vás s nadějí s následující prosbou. Díky péči Nadace K2001 byl zahájen rozsáhlý několikaletý projekt, týkající se českého a slovenského exilu. První akcí celého projektu je v současné době připravovaná výstava o českém a slovenské exilu v letech 1900 – 1955. Součástí této výstavy bude pochopitelně i expozice, týkající se sokolského exilu – kurátorem této části výstavy jsem se stal já.

A právě z tohoto důvodu se na Vás obracím. Jsem si jist, že se ve Vašich materiálech skrývají významná jména sokolů, kteří našli svůj exil v Rakousku a stali se v této zemi významnými osobnostmi (ve vědě, výchově, politice, sportu...). Bylo by mi velkou pomocí, pokud jsou Vám některá z těchto jmen známa, abyste mi je sdělili a bude-li to možné, poslali zároveň nějaké dokumenty a fotografie o jejich práci, životě, úspěších apod. Pochopitelně v elektronické podobě e-mailem. Oslovil jsem i vídeňský Sokol, bohužel většina záznamů, především starých, je zničena.

Prosím sdělte mi, zda budete moci alespoň částečně moji prosbu splnit. Celá věc je značně urgentní, velmi by mi to pomohlo.

Předem děkuji za laskavost.

Se srdečným pozdravem

B. Hodaň
Olomouc, 20. března 2002

Výzva Českého centra ve Vídni

NONSTOP české a slovenské literatury ve světě 31. 5. - 8. 6. 2002

Jazzová sekce-Artfórum a Správa českých center v Praze pořádají na přelomu května a června pod záštitou ministra zahraničních věcí ČR a SR a rovněž ministrů kultury České i Slovenské republiky čtenářský maratón po všech českých centrech v zahraničí. S myšlenkou nonstop čtení přišla Jazzová sekce před pěti lety a od té doby se každým rokem akce rozšiřuje a právě prostřednictvím Správy českých center začaly být realizovány internetové přenosy.

Záměrem všech pořadatelů i mediálních partnerů či sponzorů je využití moderních komunikačních technologií při prezentaci české a slovenské literatury ve světě. Rozšířením nonstop čtení z Prahy a Bratislavy do významných center světové kultury chce akce také podporovat překladovou literaturu a navázat širší komunikaci s krajany a bohemisty v jednotlivých zemích a zorganizovat tak projekt, který ještě nebyl ve světě realizován.

Předchozí ročníky byly věnovány vždy jednotlivým světovým autorům, letošní ročník je věnován české a slovenské literatuře, která může být čtena v originálech či překladech. Každý čtenář si může vybrat libovolný titul autorů tvořících po roce 1918 a předpokládaná doba čtení je 15 minut. Pořadatelé připravují katalog ze všech předcházejících ročníků včetně letošního čtení, a proto každý čtenář bude do katalogu vyfotografován, bude uveden autor a název knihy. Kromě určitě velmi příjemné atmosféry se mohou návštěvníci večera i noci plně literatury těšit na upomínkové předměty, které každý zúčastněný čtenář obdrží.

České centrum ve Vídni přebírá štafetu po mnichovském centru v pátek 7. června 2002 ve 22.00 hodin večer a číst se bude v prostorách centra v Herrengasse 17, ve vídeňském 1. okrese do 6.00 hod. sobotního rána.

Společenský večer začne již ve 20.00 hodin jazzovým koncertem a vernisáží výstavy českých a slovenských karikaturistů pod názvem "Z Evropy jsme neodešli". Čtení ve Vídni zahájí velvyslanci ČR a SR.

České centrum ve Vídni zve všechny přátele, známé i neznámé návštěvníky, kteří mají chuť prožít neobvyklou literární událost, aby se přihlásili a přišli číst ukázkou ze své oblíbené knihy, svého oblíbeného českého či slovenského autora, který tvořil po roce 1918.

Přihlášky zasílejte poštou, faxem či e-mailem na adresu:

Tschechisches Zentrum, Mgr. Hana Klabanová, Herrengasse 17, 1010 Wien, fax: 01/ 53 52 360 14 ; e-mail: ccwien@czech.cz nebo klabanova@czech.cz

Do přihlášky prosím uveďte následující údaje: Vaše jméno, adresu, celé jméno autora a název knihy nebo článku, vydání.

Poznámka:

Protože musíme rozložit čtení tak, aby štafeta nebyla přerušena a předpokládáme-li, že se čtení budou střídát každých 15 minut, prosíme o pochopení, když budeme jednotlivé přihlášené čtenáře postupně zařazovat po celou noc, po celych osm hodin. Proto nám také sdělte do jaké noční či již ranní hodiny je pro Vás ještě přijatelné se akce zúčastnit.

Na setkání se těší, za podporu a účast na akci předem děkuje za České centrum ve Vídni

Hana Klabanová

Česká redakce se představuje

ředitel: Josef Kubeczek, Věra Faltníková, Eva Petráčková, Zdenka Kuchyňová, Milena Štráelková, Katarína Brezavská, Jaromír Marek, Zdeněk Vlněš

Čiňte ziskat QSL karty a tématem "Památky světového dědictví UNESCO v České republice"? Pošlete nám klášer a poslušár

Radio Praha
Vínohradská 12
120 99 Praha 2
Česká republika
Tel: +420-2-2155 2901 (sekretariát Radio Praha)
+420-2-2155 2922 (Česká redakce)
Fax: +420-2-2155 2903 (sekretariát Radio Praha)
+420-2-2155 2924 (Česká redakce)
e-mail: cr@radio.cz

INTERNET
www.radio.cz s novou tváří

Internetové stránky Radio Praha prošly už třetími velkými úpravami. Jsou jasnější, na základě vašich námětů i našich dosavadních zkušeností, připravili nový moderní design. Ten vám nyní usnadní přístup k vysílání Radio Praha jak ve zvukové, tak i textové podobě. S novou vizuální přehládkou také nové stránky, nově možnost vyhledávat články podle data vyhlášení nebo autora. Nabízíme i archív vyhlášení posledních sedmi dnů ve formátu mp3 a RealAudio. Na našich internetových stránkách najdete kromě vysílání i řadu užitečných informací o České republice a pokud máte zájem, můžeme vám prostřednictvím e-mailu, každý den poslat běžáčekové přehled nejdůležitějších událostí. To vše na www.radio.cz.

SOUŽEŇ RADIO PRAHA

Radio Praha vyhláškou soutěží pro posluchače. Úkolem je odpovědět na otázku: KDO NEBO LID SE VÁM VYBAVÍ, KDYŽ SE ŘEKNE PRAHA? Autor nejoriginálnější odpovědi získá zájezd do České republiky, další ocenění odpovídá brožura otměrných darů. Pro další informace poslouchejte Radio Praha od dubna 2002!

Zahraniční vysílání Českého rozhlasu

Vila Tugendhat v Brně

České vysílání
březen 2002 - říjen 2002

Radio Praha

Rok plný událostí...

Tento rok bude pro Radio Praha i celou Českou republiku plný událostí. V červnu se konají volby do Poslanecké sněmovny a Radio Praha vám bude samozřejmě přinášet nejčerstvější zpravodajství a analýzy průběhu voleb. Dvanáct let po sametové revoluci stále vypravují nové a nové důležitosti: jakou roli bude hrát nová hlava státu, až současnému prezidentovi Václavu Havlovi v příštím roce skončí mandát, jakými skutečnými pravomocemi budou disponovat orgány nové krajské samosprávy, kdy Česká republika vstoupí do Evropské unie a co pro ni bude členství v reálném životě znamenat? Některé klíčové otázky budoucnosti nejen organizace NATO se budou řešit v listopadu v Praze na vrcholné schůzce třech 46 států. Radio Praha u této události samozřejmě nebude chybět.

Vysílání Radio Praha je nejen o politice. Pojedete s námi navštívit mezinárodní filmový festival v Karlových Varech nebo největší hudební svátek roku, mezinárodní festival Pražské jaro. V našich cestopisných pořadech se s námi můžete vydat i do různých jiných koutů republiky. Radio Praha vás také seznámí s mnoha významnými osobnostmi českého společnosti, kulturního, politického i sportovního života. Těšíme se samozřejmě i na vaše dopisy, ve kterých nám sdělíte své dojmy, co se vám líbí a nelíbí, o čem byste se chtěli dozvědět více.

Na fotografii na přelomu straně tohoto letáku je jedno z nejvýznamnějších děl evropské architektury 20. století, vila Tugendhat v Brně. Postavil ji jeden z největších moderních architektů Ludwig Mies van der Rohe a nedávno byla zapsána do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Toto moderní dílo vhodné doplníte ostatní, starší české architektonické památky zapsané do seznamu UNESCO. Věština z nich je vyobrazena na letovní serií QSL karet Radio Praha.

Jak asi většina z vás ví, loni jsme oslavili 65. výročí zahájení vysílání Radio Praha. Po mnoha hodinách strávených v archívu a mnoha rozhovorech s lidmi, kteří se na fungování Radio Praha podíleli, sepsal ředitel naší slavnice Miroslav Krupčík útlou knížku, která mapuje fascinující a výjimečnou historii Radio Praha od roku 1936 do dnešních dnů. Plný text s mnoha ilustracemi můžete nalézt i na internetových stránkách Radio Praha na adrese www.radio.cz.

Zůstaňte s námi!

David Vaughan
šéfredaktor

Kdy a kam vysíláme

UTC	kHz	m	Oblast
08:30-08:57	11600 21745	25 13	Jižní Evropa Východní Afrika/Sřední Východ
09:30 - 09:57	21745	13	Jižní Asie/Západní Afrika
11:00 - 11:27	11615 21745	25 13	Severní Evropa Jižní Asie
12:30 - 12:57	6955 7345	49 41	Sřední Evropa Západní Evropa
13:30 - 13:57	13580 21745	22 13	Severní Evropa Jižní Asie
15:30 - 15:57	5930 21745	49 13	Západní Evropa Západní Afrika
17:30 - 17:57	5930 21745	49 13	Východní Evropa/Asie/Austrálie Sřední Afrika
19:30 - 19:57	5930 11600	49 25	Západní Evropa Jižní Evropa/Asie/Austrálie
21:00 - 21:27	11600 15545	25 19	Jižní Evropa/Asie/Austrálie Západní Afrika
23:30 - 23:57	11615 15580	25 22	Severní Amerika Jižní Amerika
01:30 - 01:57	6200 7345	49 41	Severní Amerika Jižní Amerika
02:30 - 02:57	7345 8970	41 31	Severní Amerika

Posluchači v Austrálii se vrhají s pořady České redakce Radio Praha setkat také na lokálních frekvencích FM/AM českého vysílání australského rozhlasu SBS.

Program českého vysílání Radio Praha

Radio Praha vysílá každý den v češtině dvacet půlhodinových relací, jejichž obsah je následující:

PONĚLÍ - PÁTEK

- **Zprávy** (7 minut)
- **Aktuální blok** (15 minut) přibližuje nejdůležitější události uplynulých 24 hodin v České republice, rozhovory, komentáře, součástí je poznamka na "tema dne" a přehled českého tisku.
- **Rubrika** (6 minut)
- "Sport" (pondělí - víkendové vystředí domácí sportovních soudců, vystředí českých sportovců v zahraničí).
- "O čem se mluví" (úterý) - analýza jednoho z témat, kterými žije česká společnost.
- "Kultura" (středa) - zajímavosti ze světa kultury.
- "Ekonomika" (čtvrtek) - české hospodářství očima ekonomů, podnikatelů.
- "Cestujeme po Česku" (pátek) - návštěvy přírodních a architektonických památek, zajímavosti z různých koutů České republiky.

SOBOTA

- **Zprávy** (3 - 4 minuty)
- **Týden v ČR** - přehled nejdůležitějších událostí uplynulých dní.
- **České týdenní** - výběr z nejzajímavějších článků českých periodik.
- **Historické články** - netradiční pohled na události a osobnosti českých dějin.
- **Knižovnická Radio Praha a Čeština jak ji neznáte** - novinky české literatury a zajímavosti z různých koutů českých jazyků.

NEĚDĚLE

- **Zprávy** (3 - 4 minuty)
- **Kulturní a společenský magazín** - největší kulturní události týdne, rozhovory se spisovateli, herci a hudebními skladateli, novinky a evergreeny české hudby, folklor.
- **Zadání pro kraje** - informace a zajímavosti pro naše posluchače z řad krajů.

Těšíme se s Vámi na sňednanou na vlnách Radio Praha.

NAVŠTIVTE LÁZNĚ ČESKÉ REPUBLIKY

Léčebné lázně Luhačovice – Sanatorium Miramare, s.r.o.

Bezručova 338, 763 26 Luhačovice

Tel.: 00420/67*/76 59 111

Fax: 00420/67*/76 59 106

e-mail: miramare@luhacovice.cz

<http://www.miramare.luhacovice.cz>

*ab 22.9.2002 změna předvolby – nové číslo 57

- čtyřhvězdičkové zařízení v klidné čtvrti poblíž centra Luhačovic a lázeňského parku
- bazén, sauna, fitcentrum, solárium, léčebné procedury, kadeřnictví, kosmetika, denní bar, vlastní parkoviště
- nabídka léčebných programů: lázně na zkoušku, antistresový-manažerský program, zeštíhlovací kúra, kosmetický program, wellness program, regenerační kúra, program pro seniory, komplexní kúra

Síraté Lázně Ostrožská Nová Ves s.r.o.

Ostrožská Nová Ves 664, 687 22

Tel.: 00420/632/59 81 25

Fax: 00420/632/59 83 20

e-mail: novoves@quick.cz

<http://www.badnovaves.cz>

- lázně zasazené do nádherného parku
- nedaleko okresního města Uherského Hradiště, v srdci Moravského Slovácka
- v blízkosti přírodní jezera, kraj s bohatým folklórem, vinicemi, vinnými sklepy
- léčba lupénky a dalších kožních problémů, léčba pohybového aparátu
- ubytování v jedno- a dvoulůžkových pokojích s příslušenstvím, bazén, sauna, bar
- nabídka léčebných programů: komplexní kúra, program "Mrtvé moře", "Skin Beauty"

Lázeňské sanatorium ROYAL Mariánské Lázně a.s.

Lesní 345, 353 01 Mariánské Lázně

Tel.: 00420/165*/62 54 46-8

Fax: 00420/165*/62 23 46

e-mail: royal@marienbad.com

<http://royal.marienbad.com>

*ab 22.9.2002 Vorwähländerung – neu 354

- čtyřhvězdičkové zařízení na okraji lesního parku s výhledem na město
- bazén, sauna, fitcentrum, solárium, léčebné procedury, kadeřnictví, vynikající kosmetické služby, kavárna, vlastní hlídání parkoviště, tenisový kurt, taneční večery
- nabídka léčebných programů: lázně na zkoušku, antistresový-manažerský program, zeštíhlovací program, kosmetický program, fit program, regenerační program, seniorský program, komplexní léčba

*A láska zůstala -
la smrti nezda.*

Hluboce zarmoucení Vám oznamujeme, že nás navždy opustila naše drahá
paní

PhDr. Anežka Louženská

Její srdce došlo k tise v úterý 26. března 2002 ve věku nadožitých 92 let

Pohřeb žehem se koná v tichosti bez obřadu.

Jméno všech pozůstalých:

rodina Přenosilova a Horáčkova

Silvia a Reimund
netel s manželom

Nora Strass
netel

Za projevy soustrastí předem děkujeme.

Oznámení:

MUDr. Hana Lion oznamuje
otevření zubařské
ordinace ve Vídni 10, Laxenburgerstr.
136/10/2.
Ordinační hodiny:
Po 12-18
Út, st. 9-12, 14-19
čt 10-12, 14-17
Tel.: 615 46 10
Všechny pokladny.

*S lítostí oznamujeme všem bývalým žákům a žáky-
ním reálného gymnázia na Sebastianplatze, že
zemřela naše oblíbená češtinářka PhDr. Anežka
Louženská. Do posledních dnů si zachovala laska-
vost a zájem o osudy svých žáků. Její poslední
slova byla: " Netrapte se, všechno dobře dopadne."*

Orbis pictus: Europa

Pod tímto názvem se neskrývá jedno z neznámějších a nejrozšířenějších děl J. A. Komenského. Jeho název posloužil jako idea výstavy výtvarníků Ivana Bukovského, Petra Císařovského, Lubomíra Peška a Ellen Jilemnické, jež byla zahájena v Českém centru 9. 4. 2002 jeho ředitelem ing. J. Kollárem a dr. Valentinem Intzko, vedoucím resortu spolkového ministerstva pro zahraniční oddělení. Plátna Bukovského jakoby chtěla, abychom jim věnovali okamžitou pozornost, neboť jsou ponořena do nápadné červeně a zneklidňují svými motivy. Opozitem jsou obrazy Lubomíra Peška, které by docela šlo nazvat Šedé tvary. Jednoduché linie či gradace tahů štětcem budí dojem trojrozměrnosti. Plastiky Jilemnické a Císařovského zachovávají něco z masivnosti materiálu, avšak proměňují ho s vysokou kultivovaností v nové tvary. Vernisáž ozvláštnilo i vystoupení hudebního dua A. Bagatsch, Akordeon a J. Kořan, Percussion.

mb

Umělci Petr Císařovský, Lubomír Pešek,
Ellen Jilemnická a Ivan Bukovský, v popředí
Mgr. Hana Klabanová Čc

A. Bagatsch, Akordeon a J. Kořan, Percussion
fota: Vladimír Čevela

**21. dubna 2002
v českém kostele
"Nejsvětějšího Vykupitele" ve 3. okrese u
příležitosti posvěcení kostela a udílení
svátosti biřmování sloužil Pontifikální mši
svatou brněnský biskup
Mons. Vojtěch Cikrle.**

Mons. Vojtěch CIKRLE a páter TH. Dr. Jan Horák

Jazyková olympiáda již podruhé i z češtiny

Jazyky jsou bránou do světa a základem pro profesní a osobní rozvoj. To potvrdila i největší rakouská jazyková soutěž, která se 20. a 21. března 2002 konala již po šestnácté v hlavním městě Dolních Rakous St. Pöltnu. Organizátorem soutěže je dolnorakouská Zemská školská rada (LSR für NÖ) - za všechny, kteří se na organizaci podíleli, bychom chtěli zmínit alespoň duši této akce Prof. Dr. Bernharda Seyra a organizátorku české olympiády Mag. Nataschu Watzer - podporovaná různými firmami, jež věnovaly hodnotné ceny pro vítěze.

Po dva dny soutěžilo a před odbornou porotou svou jazykovou kompetenci prokazovalo 300 nejlepších žáků a žákyň, kteří postoupili do zemského kola z regionálních soutěží. Soutěžními jazyky byly angličtina, francouzština, italština, latina, ruština, řečtina, španělština a po druhé také čeština. Žáci se smějí soutěže zúčastnit jen tehdy, pokud se cizí jazyk začali učit skutečně až ve škole. Tím větší dojem na porotu pro český jazyk, jejímiž členy byli Mag. Sophia Asperger z Österreichischer Austauschdienst (ÖAD), Mgr. Hana Pátá z gymnázia Dr. Polesného ve Znojmě a Dr. Stefan Michael Newerkla z katedry slavistiky Vídeňské univerzity, udělal výkon všech zúčastněných. Každý z nich absolvoval třicetiminutovou zkoušku (shrnutí či převyprávění poslechového textu, volný dialog, rozhovor na předem daná témata, popis obrázků atd.), při které mohl prokázat své znalosti. Mezi klasickými tématy jakými jsou např. moje rodina, moje koníčky, předpověď počasí a ubytování v hotelu, se tento rok objevila i tak náročná jako např. česko-rakouské vztahy, české osobnosti, kultura v České republice a Benešovy dekrety. Zajímavé je, že kromě několika žákyň byl tento rok poprvé přihlášen i student. A hned se mu podařilo porazit své soupeřky. Vítězem se tedy stal Norbert Trauner z obchodní akademie v Retzu. Druhé místo obsadila žačka Manuela Eder ze střední hotelové školy v Bad Leonfeldenu (Horní Rakousy), třetí skončila Karin Winalek z obchodní akademie v Retzu a těsně za ní Daniela Holzinger ze střední hotelové školy v Retzu. Výborný výkon podaly i Verena Schneider a Susanne Inhofer. Jak se zdá, je dolnorakouské městečko Retz blízko českých hranic dobrá půda pro vyučování českého jazyka. Každopádně blahopřejeme všem účastníkům i jejich učitelkám.

Pro žákyňe a žáky ze zahraničí (mj. z Bulharska, České republiky, Chorvatska, Maďarska, Slovenska a Slovinska) byla organizována soutěž, při které mohli ukázat své znalosti němčiny jako cizího jazyka. Zde se podařilo českým a slovenským hostům prosadit se obdivuhodným způsobem, i když tento rok vítězové pocházeli pro změnu z Maďarska. Vyhrála Ágnes Fúzi z gymnázia v Szeghalomě. Druhá skončila Harkay Lukács z Pannonhalmy těsně před Istvánem Bohou ze Šoprona. Ale hned následující místa obsadili soupeři z Čech: Jan Svítal z gymnázia v Jihlavě, Hana Marečková z pedagogického centra v Jihlavě, Ivona Králová z obchodní akademie v Kroměříži (vloni byla ještě druhá) a Jana Šínkovičová z hotelové akademie v Nitře.

Je třeba ocenit zejména angažovanost a snahu Dolnorakouské zemské školní rady v oblasti prosazování a podpory výuky jazyků sousedních států. Snad tento chvályhodný příklad najde brzy následovníky jak ve Vídni, tak i v ostatních spolkových zemích.

Zprava doleva: Stricker (prezident ZŠR Dolních Rakous), B. Seyr M. Eder (2.), N. Tauber (1.), K. Winalek (3.), sponzor hlavní ceny

Dr. Stefan Michael Newerkla

V krátkosti

4. dubna byl na krátké pracovní návštěvě u svého rakouského protějšku ministra Mag. Wilhelm Molterera ministr životního prostředí ČR Dr. **Miloš Kužvart**. Ministři mluvili m.j. o stavu projektu "Schutzraum Natura 2000". V přátelské atmosféře podepsali předem připravené memorandum o bilaterální spolupráci při společných projektech.

V rámci návštěvy se ministr Kužvart zúčastnil symposia Diplomatické akademie. Téma jeho přednášky: "10 let po UNO konferenci v Riu o životním prostředí - co můžeme očekávat od střetnutí v Johannesburgu?"

9. dubna **Prezentace knihy: Edvard Beneš und die tschechoslowakische Außenpolitik 1918 – 1948**

Prezentaci zahájili velvyslanec ČR v Rakousku Jiří Gruša a Univ. Prof. Dr. Arnold Suppan, Institut für Osteuropäische Geschichte der Universität Wien, Präsident des Österreichischen Ost- und Südosteuropa-Institutes Wien. Prezentace svazku: Univ. Doz. Dr. Jaroslav Kučera, Institut mezinárodních studií, Karlova Univerzita, Praha, Mag. Karl Peter Schwarz, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Praha a Univ. Prof. Dr. Dr. h. c. Detlef Brandes – Institut für Kultur und Geschichte der Deutschen im öst. Europa, Heinrich-Heine-Universität, Düsseldorf a Univ. Prof. Dr. Alice Teichova, Girton College, Cambridge.

Vydavatelství: Peter Lang Europ. Verlag der Wissenschaften

Připravili: Institut für Osteuropäische Geschichte der Universität Wien a Brno, Österreichisches Ost- und Südosteuropa-Institut Wien, Velvyslanectví České republiky

11.–12. dubna **Symposium – Der Transformationsprozess in Ostmitteleuropa: Soziale und kulturelle Folgen**

Das Symposium setzt sich zum Ziel, die monetarischen Reformstrategien in Tschechien, der Slowakei, Polen und Ungarn und ihre sozialen und kulturellen Folgen im Zeitraum von 1989 bis 2002 zu analysieren. Die Ergebnisse werden in einem Sammelband in der Reihe St. Pöltner Osteuropastudien publiziert.

Organizátoři: OSI – Zweigstelle NÖ, NÖ Landesakademie, s Institutem für internationale Beziehungen der Universität Brunn, der Universität Budweis und der Cyrill-und Method-Universität Tynau

St. Pölten

12. dubna **8. Wiener Flüchtlingsball**

Pod záštitou starosty města Vídně Michaela Häupla se ve vídeňské radnici konal 8. dunajski ples beguncev – 8 Wiener Flüchtlingsball m. j. s Kurtem Ostbahnem, Tschuschenkappelle a dalšími. Čistý výtěžek připadl Integrovanému domu -Integrationshaus.

13. dubna **IWK-Arbeitstagung – Gesellschaftliche und politische Transformation in Mittel-und Osteuropa**

Regionale Zusammenarbeit zwischen Österreich, Tschechischer und Slowakischer Republik. Hindernisse und Perspektiven. Ziel der Tagung ist es, über den Stand der Zusammenarbeit zu informieren, Kontakte zwischen Initiativen und Interessierten herzustellen und Perspektiven zu formulieren.

Snímky z detektivní hry "Osm žen" - Vlastenecká omladina, 13. dubna v české škole

Pořadatel: Institut für Wissenschaft und Kunst, e-mail: iwk.institut@utanet.at

15. dubna **Přednáška – Das alte böse Lied oder rettet die Grossväter Zur deutschen Geschichte 1900-1945- Prof. DDr. Ferdinand Seibt**

Ferdinand Seibt se narodil r. 1927 v Čechách, žije od r. 1947 v Mnichově. Mezi r. 1969 až 1992 ordinarius pro středověkou historii Evropy na Ruhr-Universität v Bochumi. Od r. 1980 je prezidentem Collegium Carolinum, výzkumný ústav pro "böhmsche Länder" v Mnichově. Jeho početné publikace byly m.j. vydány i česky, např. "Karl IV.", "Karl V.", "Německo a Češi" nebo "Sláva a élend středověku".

České velvyslanectví s podporou fondu Komunikační strategie MZV ČR.

16. dubna Slavnostní položení věnce na hrob profesora pražské a vídeňské Univerzity **Ferdinanda Karla Arlta**, u příležitosti jeho 190. výročí narození. Slavnostního aktu se zúčastnil J.E. velvyslanec ČR v Rakousku Jiří Gruša, zástupci města Krupky a další hosté. Muzikální doprovod byl svěřen choru Wiener Vokalensemble.

Ferdinand Karl Arlt, oční lékař, rodák z Krupky narozen 18. dubna 1812, objevil možnost operace zeleného zákalu, je duchovním otcem tabule pro oční testy a autorem významných vědeckých publikací. Za zásluhy byl císařem pozvednut do šlechtického stavu.

Pořadatel: Velvyslanectví ČR a město Krupka, místo vídeňský centrální hřbitov, vchod brána II.

17. dubna Přednáška "**Libussas Prophezeiung der Gründung Prags in der gleichnamigen Oper von Bedřich Smetana**" – Univ.-rof. Dr. Jiří Vysloužil a "**Antonín Dvořák's Oper Vanda als Manifest der slawisch nationalen Identität**" – Dr. Věra Vysloužilová.

Přednášky byly uspořádány v rámci semináře pro novou historii vedenou pí. Univ. Doz. Dr. Waltraud Heindl, univerzita Vídeň. Spolupráce Inst. für Geschichte der Universität Wien und Austria Science and Research Liaison Office Brno

19. dubna "Zur alten Post" in Lenz, Langau se uskutečnila **beseda na téma "Menšiny"**, kterou připravila Waldviertel Akademie společně s Českým velvyslanectvím ve

Vídni a s Marktgemeinde Langau.

Pozdravná slova pronesl DI Petr Mooz (České velvyslanectví), Dr. Ernst Wurz (Waldviertel Akademie) a starosta Langau Eduard Prand. Moderaci vedla Ursula Köhler, ORF Niederösterreich, téma zahájení: "Die EU-Erweiterung und die Neuordnung des Verhältnisses zu unseren Nachbarn" - Dr. Gerhard Silberbauer (EU-Beauftragter des Landes Niederösterreich). Beseda byla zakončena dokumentárním filmem "Vojta" České televize.

Die ethnischen Minderheiten in Tschechien geraten meist nur in Zusammenhang mit aktuellen politischen Debatten in den Blickwinkel der österreichischen Öffentlichkeit. Im Kulturstammtisch soll versucht werden, ein etwas detaillierteres Bild zu zeichnen.

Nach einer allgemeinen Einführung zur Lage der ethnischen Minderheiten werden zwei prominente Vertreter von Roma und Deutschen über ihre persönlichen Erlebnisse berichten. Valentin Inzko, prominenter Kärntner Slowene und hoher Beamter des Außenministeriums wird die österreichische Perspektive einbringen.

Waldviertel Akademie

Tel.: 02842/537 37, Fax: 02842/537 37 9

e-mail: waldviertel-akademie@wvnet.at

21. dubna do 28. května **výtava "Kolaric lebt"** Plakate gegen Ausgrenzung und Rassismus **Po – út. 9 – 18, čt 17 – 19 a pá 9 – 12**, vstupné dobrovolné ve prospěch ESRA ESRA, 1020 Wien, Tempelgasse 5

pořádá ESRA a Initiative Minderheiten

Náčelník českého generálního štábu Jiří Šedivý na pracovní návštěvě ve Vídni

Koncem dubna jednal náčelník českého generálního štábu Jiří Šedivý s ministrem obrany Herbertem Scheibnerem o spolupráci obou armád. Předmětem jednání byla zejména výměna zkušeností s reformou armád, přičemž ministr Scheibner se zajímal o postupný přechod ozbrojených sil na plnou profesionalizaci.

Podle náčelníka českého generálního štábu obě armády velmi dobře spolupracují a například letos je v plánu přibližně 100 společných aktivit. Ty jsou z české strany zaměřeny zejména na přípravu velitelů a jazykové kurzy. Společné aktivity vyvíjejí také vojenská akademie v Brně a její partnerská škola v Rakousku.

Šedivý ve Vídni jednal i o možnostech výcviku rakouských protichemických jednotek v ČR, přičemž uvedl, že vojáci z alpské republiky již podobná cvičení absolvují ve vyškovském výcvikovém prostoru. Mluvilo se také o mírových misích obou zemí. Také rozmlouvali o přípravě nákupu nových víceúčelových stíhacích letounů. Situace v obou zemích je podobná, protože Češi i Rakušané mají již své stíhačky před skončením životnosti. České letouny Mig-21 i letouny Draken v Rakousku jsou technologicky srovnatelné. Do obou zemí navíc přišli se svou nabídkou stejní výrobci.

Šedivého na jeho návštěvě doprovázel jeho první zástupce Jiří Martinek a rektor brněnské Vojenské akademie Karel Kotek.

Šedivý obdržel také Velké stříbrné vyznamenání za zásluhy.

Pražský filharmonický sbor v Salcburku

V rámci tradičních velikonočních her strávil měsíc březen Pražský filharmonický sbor v Salcburku, kde se připravoval na scénické provedení Wagnerova Parsifala.

Letošního nastudování se ujal Claudio Abbado s Berlínskými filharmoniky. Ke spolupráci přizval kromě Pražského filharmonického sboru také vídeňský Schoeneberg Chor a Toelzer Knabenchor. V rolích sólistů se představili Alfred Reiter jako Titurel, Laszlo Polgár v úloze Gurnemanze, Violeta Urmanová jako Kundra a Thomas Moser jako Parsifal. Projekt byl realizován na velikonoční pondělí v Salcburku a převzal ho i letní festival v Edinburgu a v Lucernu.

(mk)

Začal společný rozhlasový pořad pěti evropských stanic

Pět veřejnoprávních rozhlasových stanic z Rakouska, Slovenska, Maďarska, Polska a Česka se podílí na tvorbě rozhlasového magazínu v angličtině "Insight Central Europe", tedy přibližně "O střední Evropě". Pořad sestavuje rakouské Radio Austria International z příspěvků českého vysílání do zahraničí Radio Praha a partnerských stanic Radio Slovakia International, Radio Budapest a Radio Polonia z Varšavy. Projekt vznikl na společném setkání představitelů těchto stanic v říjnu 2001 ve Vídni. Hovořit se bude o politice, ekonomice, ale i sociálních a kulturních tématech.

Rakúska polícia zatkla dvoch Slovákov podozrivých z vlámaní do osobných áut

Najmenej 83 vlámaní do osobných áut na celom území rakúskej spolkovkej republiky Dolné Rakúsko pripíše rakúska polícia s najväčšou pravdepodobnosťou na konto dvoch podozrivých Slovákov, ktorých na Veľkonočný pondelok zatkla v rakúskom Regelsbrunne, okres Bruck an der Leitha.

Vykrádajúce duo polícia najskôr pozorovala priamo pri čine v Schwechate a následne ich zatkla. Vo Schwechate sa obaja muži vlámali do dvoch áut, pričom z nich ukradli autorádiá.

Dvojicu okamžite previezli do súdneho väzenia pri krajinskom súde v Korneuburgu. Rakúska polícia zároveň pátra po ďalších ôsmich spolupáchateľoch, ktorí sú na úteku.

Podľa údajov bezpečnostného riaditeľstva v Dolnom Rakúsku sa doteraz dokázaná škoda odhaduje na 47.000 eur. Slováci vo veku 19 a 20 rokov pricestovali do Rakúska na vozidle VW Golf so štátnou poznávacou značkou BL-180-AE.

Vodiči mali so sebou šesťročného dieťa. Rakúska polícia sa domnieva, že tak chceli odvrátiť pozornosť od svojich aktivít. Ich "cestovná batožina" pozostávala z kľúčov a skrútkov. EB

Josef Pšenička Z Čech do Vídně

V brněnském nakladatelství Doplněk vyšel zajímavý svazek – Josef Pšenička Z Čech do Vídně, jehož autorem je vídeňský slavista Gero Fischer.

Životní vzpomínky kováře Josefa Pšeničky, jak zní podtitul knížky jsou zároveň pozoruhodně svým literárním zpracováním a ze sociálně-historického hlediska cenným dobovým dokumentem.

Pšeničkův deník zaznamenává osudy obyvatele habsburské monarchie, který se postupně z českého vandrovního a kovářského tovaryše stal vídeňským měšťanem.

Josef Pšenička (1854-1941) byl rodák z Lečice u Roudnice a svoje paměti napsal na podnět svoji dcery Anny. Příběh začíná vzpomínkami na dětství rodičů a končí smrtí Pšeničkovy manželky v roce 1925. Osobní výpověď autora zachycuje včetně výkladu rodových kořenů i veškeré jeho životní útrapy, které ho provázely na cestě k postupnému společenskému vzestupu. Četba obsahuje množství citací z německých klasiků, kde německá slova autor píše jak je slyší a vyslovuje. Všechna tato jazyková specifika současná knižní podoba zachovává a současně přináší německou verzi v překladu Pšeničkovy dcery Hermíny

Text tohoto zajímavého svazku doprovázejí fotografie z rodinného archivu. (mk)

Horní Rakousy a Jihočeský kraj usilují o rozšíření přechodů

Spolková země Horní Rakousy a Jihočeský kraj usilují o rozšíření a otevření nových hraničních přechodů. "Hraniční přechody jsou důležité pro naše vzájemné vztahy. Očekáváme co nejrychlejší řešení, aby přes hranice fungoval normální provoz," zdůraznil spolkový hejtman Josef Pühringer po setkání s jihočeským hejtmánem Janem Zahradníkem. Záměr předpokládá rozšíření provozu sezónních hraničních přechodů Přední Vytoň/Guglwald a Zadní Zvonková na celoroční. Navíc by měly začít fungovat turistické přechody Modrý sloup a Kyselov, určené pouze pěším a cyklistům.

Pühringer připomněl, že Jihočeský kraj je jediným zahraničním partnerským regionem Horních Rakous. "Dialog mezi sousedy je velice důležitý. Zvláště když mezi nimi existují problémy, jako jsou Benešovy dekrety či jaderná elektrárna Temelin," poznamenal.

Smlouvu o rámcovém programu spolupráce mezi spolkovou zemí Horní Rakousy a Jihočeským krajem hejtmáni podepsali v prosinci m.r.. Dokument zahrnuje jednotlivé oblasti spolupráce, především územní plánování a hraniční přechody, přeshraniční dopravní infrastrukturu a veřejnou dopravu, ochranu před katastrofami a záchranný systém. Součinnost obou smluvních stran se týká i ochrany veřejného pořádku, kultury, partnerství obcí a měst, životního prostředí, vzdělávání, sportu a cestovního ruchu.

Z Bratislavy a Viedne sa stane v budúcnosti dvojičkové mesto

Vstup Slovenska, Maďarska a Česka do Európskej únie, ktorý sa očakáva v roku 2004, nevyhnutne spôsobí aj vzájomné zblíženie sa Viedne a Bratislavy a neskôr aj vznik perspektívneho hospodárskeho veľkopriestoru, do ktorého bude patriť aj Brno a Győr.

Na podujatí, ktoré sa uskutočnilo pod názvom "Na ceste k spoločnému regiónu: dopravná logistika a telematika", sa stretli dopravní experti a politici z Rakúska a Slovenska.

Podľa názoru rakúskej strany poskytuje konštelácia "twin-city" (dvojičkové mesto) Viedne a Bratislavy jedinečnú šancu pre rozvoj oboch metro-pol. Nikde na svete totiž neležia hlavné mestá dvoch krajín tak blízko seba. Do budúcej veľkomestskej aglomerácie by mali podľa slov Petra Brodessera z mestského úradu vo Viedni patriť aj Brno a Győr, ako aj St. Pölten, Eisenstadt a maďarský Šopron.

Realizácia týchto plánov sa však nezaobíde bez dobudovania dopravných uzlov tak vo Viedni, ako aj v Bratislave. Nedostatočné sú taktiež železničné a diaľničné spojenia medzi Viedňou a Bratislavou. EB

Výročí

ERICH WOLFGANG KORNGOLD

narozen 29. 5. 1897 v Brně. Jako žák Alexandra Zemlinského dospěl ve Vídni, kde se stýkal se všemi celebritami své doby - ostatně sám se stal jednou z vídeňských pozoruhodností. Od počátku byl světu představován jako zázračné dítě - vřdyt tomuto třináctiletému chlapci hráli ve vídeňské Dvorní opeře jeho pantomimu "Sněhulák", komponovanou již v jeho jedenácti letech! Korngoldovy opery "Polykratův prsten", "Violanta", "Mrtvé město" a "Helianin zázrak" patřily ve své době k nejhranějším dílům rakouských a německých operních scén.

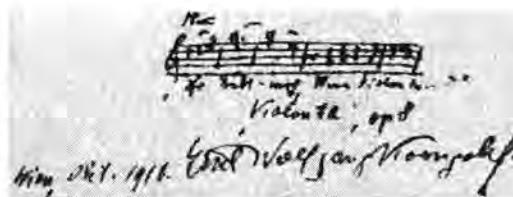

E. W. Korngold v Londýně, 1924

Ve dvacátých letech začal Korngold spolupracovat s Maxem Reinhardtem, nejvýznamnějším německým režisérem tohoto období a v třicátých letech přijal jeho nabídku na společnou realizaci Mendelssohnova Snu noci svatojanské pro Hollywood. Ve Spojených státech

Korngold začal novou hudební kariéru. Stal se jedním z neúspěšnějších skladatelů filmové hudby pro společnost Warner Brothers Comp., o čemž svědčí dvojí vyznamenání Filmové akademie (Oscar) za filmy "Anthony Adverse" 1936 a "The Adventures of Robin Hood" 1938.

Emigrace do USA a následné umlčení jeho hudby jako "Entartete Kunst" nacisty způsobily, že jeho dílo nadlouho zmizelo z koncertního i operního repertoáru. Ani po válce se Korngoldovo dílo do vlasti již nevrátilo v původním rozsahu; je znovuobjevováno v době, kdy především německy mluvící země věnují pozornost kultuře potlačované v období nacismu. Erich Wolfgang Korngold zemřel 29. 11. 1957 v Hollywoodu.

Rukopis

Rodný dům

Zemřel velký herec a oduševnělý člověk, říkají umělci o Brodském

Čeští umělci hodnotí smrt Vlastimila Brodského nejen jako odchod velkého herce, ale i oduševnělého a inteligentního člověka. Herec, který se podílel na vzniku stěžejních děl české kinematografie a ještě letos získal Českého lva ze nejlepší mužský herecký výkon ve filmu Babí léto, zemřel náhle v sobotu 20. dubna na své chalupě ve Slunečné na Českolipsku.

Brodský, který se narodil 15. prosince 1920, patřil k nejznámějším a nejoblíbenějším českým hercům. Vytvořil velké množství komediálních i vážných rolí. "Byl to snad vedle Miloše Kopeckého nejinteligentnější český herec, s jakým jsem měla tu čest pracovat," řekla Brodského dlouholetá přítelkyně Jiřina Jirásková.

Jiří Bartoška se podílel na posledním filmu, který Brodský natáčel v režii Vladimíra Michálka. "Dělali jsem na tomto filmu, netuše, že Babí léto bude opravdu jeho babím létem," řekl. Brodského odchod zasáhl i významného českého režiséra Jiřího Menzela. S ním Brodský natočil nejen oscarové Ostře sledované vlaky, ale i další klenoty českého filmu jako vančurovské Rozmarné léto nebo trezorové Skřivánky na niti. "Pro český film udělal dost, ale je ho škoda jako každého dobrého člověka," řekl. "Bylo to veliké srdce a takových herců je málo. Z toho plátna to srdíčko vždycky všechno převážilo," dodal.

Jedna z informačních vitrín na zdi Vinohradského divadla, kde Vlastimil Brodský strávil čtyři desítky plodných let své herecké kariéry, se proměnila v pietně upravené tablo. Obsahuje dvě desítky fotografií, připomínajících jen část rolí, kterými se oblíbený herec na Vinohradech proslavil. Jsou mezi nimi například záběry z inscenace Kohoutovy hry August August, august, veleúspěšných komedií Neila Simona ...vstupte! a Podivný pár, Drdových Dalskabátů, hříšné vsi či Weskerových Čtyř ročních dob.

Brodský byl znám tím, že trvale koketoval se smrtí. Leccos z jeho černého humoru zachytil i dokumentarista Jan Špáta ve febovském cyklu Gen. Právě výroky o zálibě sedávat v blízkosti ústředního topení, aby si zvykl na žár kremační pece, či o výhodě oblékat si černé šaty, aby ho pak nikdo nemusel převlékat, získaly jeho smrti až cynický nádech. Ale herec, jehož křestní jméno režisér Ondřej Havelka v celovečerním stříhovém filmu zcela právem přeměnil v přídavné jméno vlastimilený, cynikem nebyl. Ironie mu však byla nade vše a morbidní či pesimistické řeči ho osvobozovaly. "Myslím, že člověk si má z věcí, na které je krátký, dělat srandu. To je jediná obrana," říkával.

Knihou roku 2001 se stal titul *Böhmische Dörfer*

Hlavní cenu v nové literární soutěži Magnesia Litera získala kniha německého spisovatele Jürgena Serkeho *Böhmische Dörfer* aneb Putování opuštěnou literární krajinou, která se tak stala nejlepší knihou roku. Titul Kniha roku a odměnu sto tisíc korun převzal autor v pražské Městské knihovně. Kniha pojednává o mnohdy pohnutém osudu německých literátů v českých zemích ve 20. století.

Porota pětadvaceti zástupců českých literárních obcí udělila ceny v šesti kategoriích a ocenění za přínos české literatuře. To získal Jiří Gruntorád za založení a dvanáctiletý provoz knihovny *Libri Prohibiti*, která v Praze zpřístupňuje samizdatové knihy a časopisy. Cenu za prózu a sošku v podobě otevřené knihy od výtvarníka Pavla Koutského dostal Miloš Urban za román *Hastrman*. Jako nejlepší knihu poezie porota ocenila práci Jiřího Grušáka *Grušas Wacht am Rhein* anebo *Putovní ghetto*.

V kategorii překladové literatury, kam patří většina knižní produkce, dostal cenu Jiří Pelán za překlad díla deseti italských básníků *Básníci soumraku*. Mezi populárně naučnými knihami porota vybrala titul *Princ Evžen Savojský* od Víta Vlase. Objevem roku je podle odborníků Hana Andronikova s knihou *Zvuk slunečních hodin*. Literu za nakladatelský počin získalo nakladatelství Triáda, které vydalo Serkeho *Knihu roku*.

Pravidelným udílením ceny Magnesia Litera chce občanské sdružení Litera zabezpečovat knihám podobnou popularitu, jakou dělají jiným uměleckým oborům ceny Český lev, Thálie či Anděl.

Nestorka českého komediálního herectví Stella Zázvorková slavila 14. dubna osmdesátiny

Nedělní narozeniny slavila jak jinak, než pracovně, natáčením České televize v pražském Divadle ABC. K osmdesátinám jí přišlo do rozhlasového pořadu *Tobogan*, který z pražského Divadla U hasičů vysílal v přímém přenosu na stanici Praha Český rozhlas, gratulovat množství příznivců.

Populární herečka se netajila tím, že narozeninové oslavy miluje a že z těch svých se dokáže radovat několik týdnů. Sršela vtipem i moudrostí. Stáří si prý nepřipouští. "Když je někdo dostatečně bláznivý od malička, v tom zralém věku se to nepozná. Leckdo si pak myslí, že babička už mluví z cesty," vysvětlila.

Zázvorková je spoluvůdkyň českého divadla posledních šedesát let. Ztvárnila přes padesát divadelních a více než 180 filmových a televizních postav. Nesmírné množství bylo i jejích rozhlasových rolí. Nejen proto převzala jako vůbec první osobnost medaili pořadu *Tobogan*. "Dám si ji vedle Českého lva, kterého jsem letos převzala za Michálkovo *Babí léto*," uvedla.

Na jevišti, kde hrála desítky sezón, a kde až do loňska hostovala v roli paní Boylové ve hře *Past na myši*, ji přijdou blahopřát "filmoví synové" Bolek Polívka, Miroslav Donutil, Vladimír Dlouhý, Jan Kraus, Luděk Sobota, Ondřej Kepka, Zdeněk Svěrák, Ondřej Vetchý a další.

Ráda uvádí, že měla štěstí na autory i režiséry. Nejraději vzpomíná na začátky v herecké škole u E. F. Buriana a spolupráci s Janem Werichem.

"Byly to vztahy podobající se spíše rodinnému kruhu, než jenom kolegiální. Měli jsme k sobě vždycky daleko blíže, ať to byl Jiří Sovák, Miroslav Horníček, Vlastimil Brodský, Lubomír Lipský, Miloš Kopecký, Jaroslava Adamová a především Jan Werich," řekla Zázvorková ČTK. Vzpomněla na televizní adaptace Čechových aktovek *Medvěď*, v níž s Werichem hrála, a *Slzy*, které svět nevidí ze začátku 60. let.

Často připomíná z doby, když už Jan Werich nemohl hrát, jeho reakci na otázku, zda se mu nestýská po divadle. Po těch hlavičkách v tom šeru se mi stýská, odpověděl.

I v poslední době má herečka plný diář. Ve druhé polovině 90. let se v Divadle ABC objevila v *Pasti na myši* po boku dětí svých bývalých kolegů. Nyní jezdí i mimo Prahu s komedií *Tanec mezi vejci* a hrou *Milá máti*, drahá dcero, v níž ztvárňuje císařovnu Marii Terezií.

Spisy Karla Poláčka dokončeny

Spisy Karla Poláčka dokončeny! Po deseti letech záslužné práce je tu dvacetisvazkový komplet Poláčkovy díla *Dva pokusy o vydání spisů Karla Poláčka*, skutečně v první a druhé polovině 20. století (1931 - 1939 a 1954 - 1961), přinesly nakonec jen deformované obrazy literárního odkazu známého spisovatele. Teprve třetí pokus, jehož završení jsme právě svědky, nabízí Poláčkovy slovesné dílo v relativní úplnosti.

Svazek č. 20, nazvaný *Úvahy, Korespondence, Deník z roku 1943*, se na trhu objevil v těchto dnech - k výročí Poláčkovy narození (22. 3. 1892 v Rychnově nad Kněžnou), v tiráži má však loňské vnočení. Bibliografové tedy umístí vydávání *Spisů Karla Poláčka* do let 1994 až 2001.

V roce 1992 poprvé zasedla dvanáctičlenná ediční rada, která si za cíl stanovila „kvalitní čtenářskou edici, textologicky adekvátně připravenou, avšak na rozdíl od kritického vydání nezátíženou rozsáhlým edičním aparátem“ (jak nyní připomíná editor Erik Gilk). Nakladatelství

Franze Kafky obstaralo na vydání peníze (především od Komerční banky) a ke spisům postavilo erudovanou redaktorku Milenu Masákovou. Editoři, lidé vesměs zkušené a spolehlivé, se pustili do práce.

Výsledek je potěšitelný. Dvacet svazků v plátně vázaných - a v nich Poláčkovy texty notoricky známé (*Bylo nás pět* či *Muži v offsidu*) vedle povědomých (*Eduant & Francimor*, *Židovské anekdoty*, *Žurnalistický slovník*) a neznámých (*korespondence*).

Osudová spojitost

Poslední kniha *Spisů Karla Poláčka*, epilog velkorysé edice, přináší - na první pohled - žánrovou směs. Úvahy

publikované od počátku dvacátých do konce třicátých let jsou zde následovány oddílem Korespondence (1912 - 1944), za listářem je už jen Deník z roku 1943.

Souvislost těchto textů je však silnější, než by se mohlo zdát. Jak nemyslet na Poláčkův osud třeba při četbě článku Odejdi! (1936), v němž se praví: „...rozšířilo se učení, že lidé vůbec nepotřebují myslet, že to za ně udělá Vůdce, to je ten pán, který nejlépe dovede hulákat a práskat knírem. Komu se to hulákání zalíbilo, ten náleží k národu vyvolenému, komu se to nelíbí, pro toho není na světě místo.“

Ale jsou tu ještě mrazivější spojnice. V článku Český humor (1930) Poláček líčil svou cestu vlakem z Německa do Čech. Ve vlaku „usnul a spal nějakou hodinu“, probudil ho hluk jakéhosi podrážděného hašteření. „Podíval jsem se z okna. Aha! řekl jsem si. Terezín. Národnostní hranice. Jsem doma mezi svými...“ Jak krutá ironie! Vzpomněl si pisatel na tato svá slova po třinácti letech?

V souboru dochované korespondence jsou poprvé v úplnosti zveřejněny Poláčkovy listy posílané dceři Jiřině (1921 - 2001) do Velké Británie, kam spisovatel v roce 1939 stihl své jediné dítě vypravít. Začátky v neznámé cizině mělo ani ne osmnáctileté děvče tvrdé; starostlivý otec chtěl být o všem informován, snažil se mladické exulantce dodat kuráže v dopisech laskavých, vtipných a zábavných.

Poláček, jenž také uvažoval o emigraci (cílovou zemí v jeho představách byly USA), a proto i o studiu angličtiny (3. 6. 1939: „Musím se přiznat, že jsem se posud anglicky nezačal učit“), dovedl svou dceru bavit půvabnými slovními hříčkami jako „Včera jsme měli bramberry posypané tvarohem“ nebo „Národ hejholáků patří k sektě wesslyáků, neboť vessluje na lloydkách...“, případně „Zelezny Broad“.

Izraelské vyznání - literární vyhnání

Do 15. března 1939 pracoval proslulý soudničkář, publicista, povídkář i romanopisec v redakci Lidových novin. Jako člověk „izraelského vyznání“ musel po pří-

chodu německé branné moci okamžitě redakci opustit. Snažil se, aby truchlivá životní situace do jeho rodinného korespondování nedoléhala: „Ptáš se, co provedla Filipína. Ani se neptejte, matko zlatá. Vona se spustila s takovým Vořechem z chudobince a my se děsíme, co z toho bude. Po městě se povídá, že Filipína je na šikmé ploše, a zkrátka máme novou ostudu. Už máme té ostudy tolik, že bychom si z ní mohli dát ušít božihodové kvádro a ještě by nám zbylo. Jojo!“ (19. 8. 1939)

Víme, jak všechno dopadlo. Poláčka zaměstnala Rada židovských starších, pomáhal sepisovat knihovny židovských náboženských obcí. Pod svým jménem nemohl publikovat ani čárku. Když roku 1940 sáhl po próze Dostojevského Ves Stěpančikovo a zdramatizoval ji, kryl ho svým jménem E. F. Burian. A když v roce následujícím vyšel román Hostinec U kamenného stolu (proslavený krátce nato filmovým zpracováním), před protektorátními úřady se za autora vydával malíř Vlastimil Rada. Poslední tři válečné roky jsou také posledními mezníky Poláčkova života: 1943 Terezín, 1944 Osvětim, 1945 Gleiwitz. Kde je spisovatel pochován, nevíme.

Ani přesné datum smrti nebylo dlouho známo, před synagogou v Rychnově nad Kněžnou však od loňského května čteme na desce se jmény židovských obětí údaj 21. 1. 1945. Karel Poláček byl „odsunut“ či spíše „vyhnán“ z české literatury. Karel Poláček byl „odsunut“, respektive „vyhnán“ ze společenství živých. Jakou náhradu, jaké odškodnění mohou žádat čtenáři, kteří milují Poláčkovu dílo? Autor Okresního města měl smůlu, neutekl včas z té části světa, kterou považoval za svůj domov a kde ve 40. letech 20. století byli občané židovského původu „totálně nasazováni“ - do plynu.

Kdo a jak by mohl odškodnit českou literaturu za tento „transfer“? Kdo je vinen Poláčkovým lidským a uměleckým ponižením, kdo může za jeho fyzickou i literární smrt? Jakási ideologie? Jakýsi režim? A už nikdo?

ČTK

Retrospektivy se Nepraš již nedočká

Jen tři dny po svých sedmdesátinách 5. dubna t.r. zemřel v Praze významný český sochař Karel Nepraš.

Neprašův život se uzavřel právě v době, kdy se dokončují přípravy na rozsáhlou výstavu k jeho životnímu jubileu.

Karel Nepraš se narodil 2. dubna 1932 v Praze. Vystudoval Akademii výtvarných umění, od roku 1991 byl jejím profesorem. Uměleckou dráhu začínal kresbami, v nichž svou nezměnitelnou linkou vytvořil základ české kreslené grotesky. Proslavil se především svými plastikami - červenými bytostmi, při jejichž tvorbě používal kovové trubky, hadice, šrouby a další materiály.

Neprašovy výrazné sochy jsou v galeriích v Praze, Paříži, Washingtonu, stejně jako v řadě soukromých sbírek. Na diváky srší ironií a sarkasmem.

Jeho sochy vyprávějí o tíživém pocitu z možnosti neustálé absurdní manipulace člověkem. I o osudu svého tvůrce, kterému komunistický režim zkazil nejlepší léta tvůrčího života.

První sochy v šedesátých letech sestávaly z nalezených předmětů, z drátů a textilu, jsou to jakési prostorové transformace jeho kreseb. Neprašovy bytosti, jakoby stažené z kůže, se šlahouny žil, tepen, šlach a svalů, vznikaly nejen z rozličného instalatérského materiálu, ale například i z dámských punčoch pokrytých acetonovým lakem.

Později objevil kouzlo litiny a sestavoval plastiky z pečlivě rozvržených litinových odlitků. Vytvořil cykly mobilních soch - Račte točit, Račte šlapat - se soustavou ozubených kol, šlapadel a řetězových převodů.

"Jsem netechnický typ, u soch jsem všechno to technické dělal proto, aby si divák se sochou rozuměl, aby měl pocit, že do ní může vlézt, tahat za ni, točit s ní," říkal.

Nepraš v několika posledních týdnech prodělal dvě mozkové příhody a poslední dny trávil v nemocnici. Nedočká se tedy již velké retrospektivní výstavy, která se má konat v září ve Valdštejnské jízdárně na Malé Straně a jejíž přípravu zajišťuje nadace nesoucí umělcovo jméno.

Ve věku nedožitých 82 let zemřel scénograf profesor Josef Svoboda

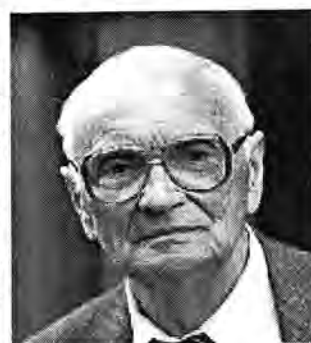
Po delší těžké nemoci zemřel v Praze v pondělí 9. dubna ve věku nedožitých 82 let spoluzakladatel a umělecký šéf pražské Laterny magiky scénograf Josef Svoboda.

Svoboda spolupracoval například s režiséry Alfrédem Radokem a Václavem Kašíkem, od konce 50. let s Otomarem Krejčou. S ním vytvořil řadu inscenací jak na české první scéně, tak v Divadle za branou i v zahraničí. V roce 1973 se stal uměleckým šéfem Laterny magiky, jejímž je spoluautorem. Na jeho kontě je více než sedm set jevištních návrhů pro scény doma i v cizině.

Josef Svoboda se narodil 10. května 1920 v Časlavi a vyučil se truhlářem. Po válce vystudoval pražskou Vysokou školu uměleckoprůmyslovou a po působení v Opeře 5. května se stal jevištním výtvarníkem Národního divadla v Praze. V letech 1951 až 1973 byl šéfem výpravy české první scéně. Dvě desetiletí zastával funkci generálního tajemníka Mezinárodní organizace scénografů a divadelních techniků.

Laterna magika získala pod Svobodovým vedením světovou proslulost. U zrodu tohoto "divadla zázraků" byl spolu s Alfrédem a Emilem Radokovými. Scéna přežila všechny módní směry a je mezinárodně srozumitelná. Profesor Svoboda se tak už nedočká výročí její nejúspěšnější inscenace Kouzelný cirkus, od jejíž premiéry uplyne 15. dubna 25 let. Po celou tu dobu neopustila repertoár a měla hodně přes pět tisíc repríz. Na šestadvaceti zájezdech jí tleskali i diváci čtrnácti zemí. Na světových scénách pracoval s režiséry Giorgiem Strehlerem, Laurencem Olivierem či Olegem Jefremovem.

V osobnosti profesora Svobody ztrácí světové divadlo osobnost, jež významně spoluutvářela jeho podobu ve druhé polovině 20. století a domácí scéna svého nejslavnějšího reprezentanta. Zůstane synonymem nejvyšší lidské i umělecké kvality.

Zemřel Jan Kotík

V Berlíně zemřel jeden z nejvýznamnějších poválečných českých umělců Jan Kotík.

Jan Kotík

Kotík se narodil v roce 1916 v Turnově. Jeho další vývoj byl již předznamenán tím, že dětství trávil v ateliéru svého otce, významného malíře Pravoslava Kotíka. Jako dvacetiletý student se již před válkou představil v rámci výstav v E.F.Burianově divadle.

V průběhu druhé světové války se stal členem legendární Skupiny 42. Postavit se na stranu modernismu a avantgardy však bylo proti nacistické ideologii. Následoval zákaz vystavování za války a stejný konflikt politiky s uměním prožil Kotík i v dalších letech. Stejná perzekuce se opakovala v době stalinismu a také po okupaci Československa v roce 1968.

V souvislosti s osobou Jana Kotíka byla známá také jeho publikační činnost. V šedesátých letech působil jako redaktor časopisu Tvar a napsal množství teoretických studií. Podobností formy a chápáním smyslu společenského poslání se Kotík v padesátých letech řadil k předním světovým umělcům té doby jakými byli například Asger Jorn, Carlos Saura, Achill Perilli nebo Arschil Gorký.

Během svého pracovního pobytu v Německu byl Jan Kotík zbaven občanství a od začátku sedmdesátých let žil se svojí ženou v Berlíně. Po roce 1989 se pravidelně vracel do České republiky.

Výtvarný projev Jana Kotíka byl ryze individuální, patřil k těm českým umělcům, jejichž dílo se prosadilo i mezinárodních souvislostech.

V roce 1992 se konala retrospektivní výstava Kotíkových děl v Národní galerii v Praze. V roce 1997 obdržel umělec významnou německou cenu Freda Thielera za malbu. (mk)

Magický realista Jaroslav Róna

V březnu představil v Galerii Tvrdohlavých v Praze svoji tvorbu Jaroslav Róna, jeden z nejvýraznějších současných autorů.

Jaroslav Róna: Tloušťák II

Expozice nabídla návštěvníkům ucelenou kolekci obrazů a plastik (z let 1998-2002) tohoto autora, jehož poslední rozsáhlá retrospektivní přehlídka se konala v roce 1997 v Galerii hl.m. Prahy na Staroměstském náměstí.

Jaroslav Róna (1957) je zástupcem generace, jejíž umělecké začátky spadají do druhé poloviny osmdesátých let. Z polooficiálních aktivit této generace vznikla v roce 1987 skupina Tvrdohlaví, která se vyznačovala především sebevědomým a od minulosti oproštěným projevem.

Jaroslav Róna patří ve svém uměleckém projevu k zastáncům silných typů (rytiřové, vládci, jezdcí), zobrazuje příběhy s mytickými tématy, ale zároveň i konkrétní zážitky. Tuto tematiku zastupovala na výstavě například díla Vzpomínky na Indii, Valuška, já a kometa, Spalovna žab, Ischyosaurus nebo Torzo bojovníka.

Jaroslav Róna nabídl návštěvníkům expozice nevšední zážitky ze světa magického realismu, který byl představen pevným a srozumitelným stylem. (mk)

Jaroslav Róna v ateliéru

Setkání/Encounter 2002 - Brno

Na pět dubnových dnů se pohyb v centru Brna značně zintenzívnil - na tři sta studentů a pedagogů z evropských vysokých divadelních škol přijelo na festival Setkání/Encounter 2002. Čilý mezinárodní ruch probíhá nejen v budově Divadelní fakulty JAMU, která festival pořádá a organizuje, ale i v nedalekých spolupracujících divadlech - v Divadle Bolka Polívky, Husa na Provázku (CED) a ve Studiu Marta.

Letošní již dvanáctý ročník festivalu, kterého se zúčastní s výsledky práce svých studentů čtrnáct divadelních škol z Evropy i Afriky, chce připravit možnosti pro setkávání studentů, pedagogů i veřejnosti v oblasti divadelní tvorby - setkání jako poznávání a hledání nových cest divadelní výpovědi o našem světě. Jedná se tedy o soutěžní divadelní přehlídku, v jejímž rámci porota udělí ceny

Marta za nekonvenční a objektivní divadelní počiny. Ústředním tématem festivalu je už po několik let herectví ve 21. století. Diváci mají možnost srovnat rozličné způsoby herecké práce - například studenti z Moskvy používají klasickou metodu Vachtangovovu; posluchači z nizozemského Utrechtu pracují spíš v týmech a hodně propojují divadlo s jinými druhy umění; zase jiný bude způsob herecké práce v jihoafrickém Kapském Městě či na divadelní škole v Salcburku.

Na přípravě a organizaci festivalu Setkání se podílí zhruba sedmdesát studentů Divadelní fakulty v osmi pracovních skupinách, především pak studenti oborů divadelní manažerství, dramaturgie a jevištní technologie (propagace festivalu, dokumentace, festivalový časopis, technologické zázemí divadel atd.).

Pedagogové školy v průběhu geneze festivalu předávali jeho organizaci postupně do rukou studentů a dnes je příprava festivalu již součástí výukového plánu některých oborů; pedagogové působí spíš jako konzultanti, reprezentanti školy a supervizoři festivalových týmů. Festival Setkání je v Brně chápán jako jedna z nejdůležitějších kulturních událostí roku a svou pozornost i podporu mu věnuje nejen studentská veřejnost, ale i představitelé Statutárního města Brna, Česká komise pro UNESCO a samozřejmě množství mediálních partnerů a sponzorů. Organizátoři tak zároveň vytvořili široké pole pro setkávání kulturní, umělecké, politické a samozřejmě osobní a lidské. CN

Naděje evropských filmů je v originalitě

Nad situací evropských filmů v kontextu budování jednotné Evropy se zamýšleli účastníci diskuse pořádané v rámci přehlídky Dny evropského filmu, která proběhla v Praze. Moderátor panelové diskuse Václav Marhoul nastolil jako základní otázky, zda vůbec lze mluvit o evropském způsobu vyprávění filmových příběhů a nakolik je ohrožena národní identita jednotlivých kinematografií v rámci sjednocující se Evropy. "Pocházíme z velmi starého kontinentu, narodili jsme se do starého prostředí," připomněla německá scenáristka, režisérka a producentka Imogen Kimmelová. "Hrdina evropských filmů pořád bojuje za svou nezávislost i za své místo ve světě. Tak jako Odysseus se snažil pochopit svůj osud, i my se snažíme dobrat podstaty svého údělu. Američan je jiný, ten vždycky ví, kde je i kým je." Scenáristka a režisérka Alice Nellis, jejíž film Výlet přehlídku uzavřel, tuto myšlenku rozvedla: "Americký hrdina, jakožto příslušník velmoci, jejíž území není společenstvím mnoha národů a států, má sám se sebou všechno vyřešené, všechna nebezpečí pro něj přicházejí zvenčí. Tenhle americký idealismus člověka, který bojuje vždy s vnějším ohrožením, ale v Evropě moc nefunguje. Častěji tam najdeme hrdiny, kteří nemají tak jednoduché vidění světa, mnohé boje svádějí především sami v sobě." Pokud jde o ohrožení identity jednotlivých národních kinematografií, zdá se, že rozhodně nehrozí bezprostředně. Podstatné ale je, aby koprodukce znamenaly sdružování finančních prostředků, a nikoliv tvorbu jakéhosi "euroguláše." "Natočil jsem film, na němž se koprodukčně podílelo sedm států, přičemž každý trval - mimo jiné - na dvou svých hercích," zavzpomínal režisér Juraj Jakubisko. Tím jsme ale paradoxně skončili v Americe, jediný jazyk, jímž bylo možné se domluvit a v něm i točit, byla angličtina. To určitě není ta cesta, jíž chceme jít." Scenárista Petr Jarchovský pak připomněl, že vůči Americe se vlastně všichni vymezujeme. "Buď tím, že chceme její filmy napodobit, nebo naopak vyprávět jinak, vycházet z vlastních specifíků. Ta druhá cesta je lepší, protože jediné tím, že budeme s to zaujmout druhé vlastní originalitou, můžeme obstát."

Vzpomínky Květoslava Chvatíka

Mezinárodně renomovaný estetik Květoslav Chvatík (nar. 1930) vydal knihu svých vzpomínek.

Chvatík patřil k blízkým žákům Jana Mukařovského, zachovávajícím prestiž i tradici pražské strukturalistické školy. Zasloužil se o vydání Mukařovského prací, z nichž dodnes čerpají čeští i zahraniční badatelé. Nemałym způsobem přispěl Chvatík také k rozšíření znalostí o české strukturalistické škole publikacemi, které vydal doma i v zahraničí.

Chvatík na sebe poprvé upoutal pozornost na přelomu 50. a 60. let, kdy on i jeho vrstevníci vstupovali do literárního a vědeckého světa, který pomalu procítil z těžkého období totalitních procesů a násilností padesátých let.

Svoji první knihu vydal Květoslav Chvatík v roce 1962. Jejím námětem byla osobnost Bedřicha Václavka a vývoj marxistické estetiky. Publikace vyvolala řadu rozporných reakcí, mladší generace literátů ji ocenila jako objevnou - přispěla k hlubšímu poznání meziválečné avantgardy, což se do té doby dělo jen sporadicky - a starými dogmatiky byla označena za revizionistickou.

Současná Chvatíkova kniha vzpomínek a příběhů je mozaikou složenou z útržků obrazů - zážitků, dojmů i vzpomínek, uložených v autorově paměti.

Jednotlivé epizody v úvodních kapitolách přinášejí vzpomínky na dětství a mládí v atmosféře doby a zároveň zachycují narůstání zkušeností i vývoj duchovního života autora.

I v dalších vzpomínkách vylíčil Chvatík například svoje vystřízlivění z mladistvého socialistického nadšení a popsal svoje těžké zkušenosti exulanta, které prožil při budování svojí nové vědecké kariéry v cizině.

Značná část publikace, celkem tři kapitoly, je věnována autorovým setkáním s nejrůznějšími osobnostmi a navazováním přátelství, které zjevně v jeho životě hrálo i hraje velkou roli.

V závěru lze konstatovat, že kniha Květoslava Chvatíka je především potřebou autora identifikovat se se sebou samým, k čemuž jistě zvlášť intenzivně přispěla jeho exilová zkušenost.

(mk)

Bienále mladého umění

Čtvrté Bienále mladého umění Zvon 2002 uspořádala Galerie hlavního města Prahy v domě U Kamenného zvonu.

Letošní Bienále mladého umění se soustředilo na dialog mezi konkrétním uměleckým dílem a divákem. V domě U Kamenného zvonu může divák zhlédnout množství pozoruhodných prací. Překvapivé práce předložila Kamera Skura. Ve fotografickém cyklu Žijí mezi námi se dotýká citlivých problémů naší společnosti - české xenofobie a odmítavého vztahu k nejrůznějším menšinám.

Dva filmy Michala Pěchoučka zase vyjadřují jakousi naléhavou touhu, Milena Olivová předkládá pomůcky pro výcvik psů a dámské spodní prádlo posíté skleněnými korálky a Ján Mančuška vždy několika způsoby rozebírá předměty ze svého okolí. Je to třeba obyčejná láhev, kelímek nebo tužka, které autor kreslí nebo modeluje z nejrůznějších materiálů a skládá z nepatřičných částí. Cílem výtvarníka však není zachycení vnější podoby předmětu, který ve výsledku vypadá téměř amatérsky, ale o projekci do jiného prostoru.

Video Pavla Mrkuse patří k vrcholům výstavy. Jeho dějištěm je montážní hala, kde stroje neprovádějí pracovní úkony, ale jakousi synchronizovanou skladbu, pohyby řízené vyšší vůlí. Zprvu koordinovaná souhra postupně nabývá na chaosu a poté vše zmizí - stroje jsou také smrtelné a vše, co je v pohybu se jednou zastaví.

Na výstavu bylo vybráno 28 autorů, z nichž většina již vystavovala samostatně. Jenom na Zlínských salonech mladých v roce 1996 a 1999 byly zastoupeny dvě třetiny vystavujících umělců.

Doplňkem Bienále mladého umění Zvon 2002 je v letošním roce poprvé Fórum nezávislých galerií. Nestátní a nezávislé výstavní síně se na pohybu, který probíhá v současném výtvarném umění přímo podílejí, zatímco komerční výstavní síně s uměním obchodují a oblastní galerie se zase většinou zaměřují na uznávané hodnoty. Nezávislé galerie jsou v mnohých případech vedeny přímo aktivními umělci, působí mimo kulturní centra a uvádějí začínající autory. Nejsou také svazovány žádnými konvencemi a předpisy.

Ve sklepních prostorách domu U Zlatého prstenu v Praze představují své ukázky Dům umění České Budějovice, Galerie Eskort a Galerie G 99 z Brna, Galerie Šternberk ze Šternberku na Moravě, ostravská Galerie 761 a tři pražské galerie - Galerie Display, Galerie Jelení a Universal NoD Praha.

(mk)

Po roce vystoupí v Praze zpěvačka Lenka Dusilová

Lenka Dusilová

Lenka Dusilová je stálíci mezi českými zpěvačkami. U široké veřejnosti zatím sice nedosáhla zdaleka takové popularity jako Lucie Bílá či Ilona CZÁKOVÁ, mezi hudebními kritiky je ovšem vysoce ceněna. Před rokem byla vyhlášena nejlepší zpěvačkou roku. Tento titul navíc získala nejen od Akademie populární hudby, ale také od čtenářů časopisu Rock report. V současné době připravuje Lenka Dusilová materiál na svoji druhou sólovou desku.

Lenka Dusilová začínala se zpíváním ve skupině Rodinné sdružení Prcek, se kterou objížděla převážně folkové festivaly. Později byla přijata do dětského souboru Bambíni di Praga. Významný zlom v její kariéře nastal, když se musela s rodinou přestěhovat z Karlových Varů do Prahy. V 16 letech začala zpívat v tehdy populární rockové kapele Sluníčko. Vyrála s ní dokonce vyhledávací soutěž talentů "Marlboro Rock In". V roce 1995 Sluníčko opustila a po čase se objevila jako vokalistka na koncertech skupiny Lucie. Podílela se i na albu "Černý kočky, mokry žaby". O něco později založila společně s Davidem Kollerem a Martinem Mináříkem kapelu Pusa. Stala se nejen zpěvačkou, ale také úspěšnou autorkou hudby a textů. Její skladba "Muka" byla například nominována jako píseň roku na Cenu Akademie populární hudby. Přestože se Pusa velmi slibně etablovala na klubové scéně, nakonec na ní moc dlouho nevydržela. Zčásti za to mohla zaneprázdněnost Davida Kollera, zčásti nespolehlivost Dusilové, která se ještě vystupňovala díky jejím problémům s drogami a alkoholem. O Dusilové pak nebylo nějaký čas vůbec slyšet.

Velký comeback zaznamenala v roce 1999 nazpíváním písně "Holka Magor" na album Daniela Landy. Dusilové se pak konečně ozvaly gramofonové firmy s konkrétními nabídkami. Produkce její první sólové desky se ujal David Koller, který na albu hraje na bicí a napsal také několik písní. Kromě něj se na desce podílela aranžérsky celá řada ostřílených muzikantů. Mimo jiné například Dušan Lipert z Ohm Square, baskytarista Adam Stivín z Chinasky či bubeník Vladimír Pecha. Každý z nich se ujal jedné až dvou písní. Nakonec z toho vznikl velmi různorodý a zajímavý hudební koktejl.

V současné době vystupuje Dusilová výhradně se svojí vlastní skupinou Secret Service. V kapele hrají Marek Svoboda - kytara, Marek Zelený - basová kytara a Štěpán Smetáček - bicí. Sama Dusilová nejen zpívá, ale hraje také na kytaru.

Šternberský palác znovu otevřen

Stálá expozice Národní galerie v Praze - staré evropské umění - je umístěna ve Šternberském paláci na Hradčanském náměstí. Její první část byla od 20. března zpřístupněna veřejnosti.

Restaurování nástěnných a nástropních maleb včetně rehabilitace interiérů probíhaly v paláci od roku 2001. Po dokončených úpravách byla ve druhém patře Šternberského paláce koncipována expozice pod názvem Evropské umění od antiky do závěru baroka. Jsou zde k vidění díla mladších italských, španělských, francouzských, vlámských, holandských a anglických autorů jakými jsou například díla Jacopa Bassana, Jacopa Tintoretta, Domenica Fettiho, Giambattisty Tiepola, El Greca, Jusepa Ribery, Francisca Goyi, Pietera Brueghela mladšího a jeho staršího bratra Jana, Franse Snyderse, Petra Pavla Rubense, Jacoba Jordaense nebo Anthoona van Dycka.

Obraz Rembrandta van Rijna Učenec v pracovně z roku 1634 je vrcholem sbírky holandského malířství 17. století a zároveň i celé expozice. V duchu odkazu Rembrandta van Rijna se odvíjejí i díla jeho žáků Willema Drosta, Gebranda van den Eeckhouta a Aerta de Geldera. Holandská sbírka představuje také díla Franse Halse, Bartolomea van der Helsta, Pietera Molyna, Salomona van Ruysdaela, Jana van Goyena, Willema Kalfa, Jana Davidsze de Heema, Jana Steena nebo Jacoba Ochtervelta.

V samostatném sále je také připomenuta sbírka MUDr. Josefa Hosera, která byla darována galerii ve 40. letech 19. století.

V dobové instalaci budou umístěny malby holandských, vlámských, německých, rakouských i českých mistrů baroka.

(mk)

České umění v Německu

Jedním z tradičních uměleckých podniků, které již léta organizuje v místech svého působení firma Bayer je tzv. Kulturní sezona, jejímž cílem je mapovat tvorbu umělců různých světových regionů. Součástí jednotlivých prezentací jsou vždy výtvarné a hudební složky.

Veronika Holcová, 1999, olej na plátně

V letošním roce je "kulturní sezona" zaměřena na postsocialistické stře-doevropské země. Sezónu zahajovalo v září loňského roku představení slovenských výtvarníků a muzikantů. Tato akce byla bohužel poznamenána tragickými událostmi ve Spojených Státech.

Českou část "kulturní sezony" v německém Leverkusenu zahájila výstava pěti malířů a šestnácti fotografů společně s komorním koncertem. Svoje malířská díla prezentovali Veronika Holcová, Martin Kuriš, Markéta Vanková, Roman Tabura, Ivana Lomová a Petr Pastrňák.

Zajímavý výběr fotografií Deset let České republiky ve fotografii uspořádal pro výstavu v Leverkusenu Vladimír Birgus. Zdokumentovaná oblast sociální (Holomíček, Pospěch, Štreit, Kyndrová, Kolář, Kučera, Cudlín a další), ekologická (Koudelka) a sociologická (Křenek) nabízela výběr dokumentárních fotografií předních českých autorů. Za pozornost stály i fotografie s mezinárodním přesahem (Kratochvíl, Podestát, Birgus a další) a snímky Jaroslava Barty z cyklu Český svět 1899/1990. (Výstava trvala v Leverkusenu do 21. dubna a od 8. do 29. května je instalována v Dormagenu).

Velký ohlas u Leverkusenského publika měl i koncert skladeb Petra Ebena, Jindřicha Felda a Viktora Ullmanna, který zazněl v podání německých

interpretů pianistky Kristi Beckerové a Verdiho a Ullmannova kvarteta.

(mk)

Výstava Zdeňka Sklenáře ve stejnojmenné galerii

Galerie nesoucí jméno Zdeňka Sklenáře, klasika moderního umění 20. století byla otevřena na Smetanově nábřeží v těsné blízkosti Hollaru - známý umělec vlastnil ateliér na nábřeží jen o pár domů dál. Jejím majitelem je Zdeněk Sklenář, synovec známého umělce a známý pražský a litomyšlský galerista.

V nově otevřené galerii byla umístěna retrospektivní výstava Zdeňka Sklenáře, která obsahovala 36 obrazů namalovaných v letech 1935-1980.

V prvním sále byly soustředěny obrazy ze čtyřicátých let, které dokumentovali teprve se rodící a dozrávající umělcův osobitý styl. Byly zde patrné prvky surrealismu, který se ale postupně vytrácel. Na secesi Sklenář navázal v době, kdy byla obecně považována za úpadkový styl. Byl také jedním z prvních objevitelů rudolfinského manýrismu a ke zdrojům jeho inspirace patřila i východní kaligrafie a filozofie - nejvíce ho ovlivnila cesta do Číny v roce 1955.

Dílo Zdeňka Sklenáře není příliš rozsáhlé, ale návštěvníky expozice bezpochyby zaujaly obrazy jako například Dámy z roku 1943 nebo imaginární portrét Karla Hynka Máchy z roku 1953, kde se malíř zcela oprostil od reálných tvarů.

Vrcholným obdobím Zdeňka Sklenáře byla šedesátá léta, z tohoto období stojí za zmínku například Giuseppe Arcimboldo III (1963-1965) nebo List z náčrtníku, který hraničí s abstrakcí.

Tvorba Zdeňka Sklenáře, který se vedle tvůrčí práce věnoval i pedagogické činnosti na Vysoké škole uměleckoprůmyslové, nebývá v českých galeriích a výstavních síních častým hostem. Většina vystavených děl na proběhlé expozici byla zapůjčena ze soukromých sbírek a státních galerií (Národní galerie v Praze, ostravská Galerie výtvarného umění, Alšova jihočeská galerie na Hluboké a mnoho dalších).

Zdeněk Sklenář: Zátíší s rukou, 1944, olej, plátno

Ostře sledované filmy

Národní filmový archiv vydal soubor rozhovorů, jejichž autorem je publicista Antonín J.Liehm.

Pod názvem Všichni byli slavní bylo knižní vydání souboru připraveno již v roce 1969, ale vzhledem k nastupující normalizaci se neuskutečnilo. Pod názvem Ostře sledované filmy vyšel tento svazek anglicky, v roce 1974 v New Yorku.

Vzhledem ke komplikované cestě při jejím vydání je kniha opatřena třemi autorskými úvody, jedním z roku 2001, jeden byl psán v roce 1973 v New Yorku a jeden v roce 1964.

V zajímavé publikaci se podařilo publicistovi Antonínovi J.Liehmovi sestavit názory, pochybnosti i naděje, které vyslovuje pětáctičet osobností tehdejšího filmu. Tyto rozhovory byly v letech 1964 - 1969 uveřejněny ve Filmových a televizních novinách. Interview je velmi osobní záležitost, která i po dlouhém čase odhaluje charakter těch, kteří vedli dialog. Osobnosti jako například Pavel Juráček, Alfréd Radok nebo Otakar Vávra a mnoho dalších slavných českých a slovenských filmařů se v obrátě vedených rozhovorech přiznávají ke svým deziluzím, očekáváním, alibismu i kolaboraci. V rozmezí uplynulého času tito tehdy začínající "slavní" emigrovali, netočili nebo se přizpůsobili.

Všechny tyto rozhovory však rozhodně stojí i v dnešní době za přečtení, pro pochopení doby a především pro srovnání, kam někteří léty dospěli. Zároveň je to i připomínka těch, kteří již nežijí, ale v české kultuře zanechali výraznou stopu.

Na kompletu rozhovorů Antonína J.Liehma pod názvem Ostře sledované filmy s podtitulem Československá zkušenost má veliký podíl také redaktor Jan Lukeš. Tomu se podařilo dohledat, utřídit a upřesnit Liehmův materiál a přidat ještě soupis jeho knižních prací. Knihu také doplnil o filmografii tvůrců, jmenný rejstřík, ale také rejstřík filmů a televizních pořadů.

O obálku a grafickou úpravu se postaral Vladimír Vímr.

(mk)

Nemocnice na kraji města

Na přísně utajeném místě v jednom z hotýlků v Praze - Michli se dnes dopoledne ozvala první klapka pokračování úspěšného televizního seriálu *Nemocnice na kraji města*. Na dvě desítky dílů Jaroslava Dietla navázal scenárista Petr Zikmund dalšími třinácti částmi, v nichž se vedle známých tváří objeví spousta nových postav.

Josef Somr, Hana Čížková, Naďa Konvalinková a Jana Synková (zleva) se sešli při natáčení pokračování úspěšného seriálu z konce 70. a začátku 80. let *Nemocnice na kraji města*.

Premiéře koncem roku 2003 má předcházet repríza dosavadních 20 dílů Jaroslava Dietla.

Filmovat se bude v televizních ateliérech, zmíněná města zastoupí Beroun a záběry z operačních sálů a technických pracovišť vzniknou o víkendech ve střešovické Vojenské nemocnici.

Režisér Hynek Bočan, výkonný producent Přemysl Pražský a hlavní kameraman Ivan Šlapeta měli u televizního monitoru plné ruce práce. Natáčení začalo scénou z osmého dílu, kdy se v restauraci se zaměstnanci loučí ředitel nemocnice Pekař alias Josef Somr, odcházející do penze.

Zatímco ostatní tancují, popíjejí víno a věnují se studeným mísám, probíhá zásadní rozhovor mezi novými doktory v podání Jiřího Langmajera a Tomáše Töpfera. Jeho postava konkuruje primáři Blažejovi. Josef

Abrahám i Eliška Balzerová však na dnešním natáčení chyběli.

Zato tu byla například Jana Štěpánková a její dorostlá filmová dcera Zuzana Dřížhalová, sestra Ina Andrea Čunderlíková a z nových tváří například Bára Hrzánová, Simona Postlerová, Jitka Sedláčková, Zuzana Bydžovská, Jana Synková a Pavel Kříž.

"Návrat po dvaceti letech pro mě znamená velikánské rozpaky a očekávání. Návraty nemám rád ani v životě, natož pak v seriálu. Nemohu proto říci, zda se těším či netěším. Jsem velice rozpačitý a čekám, co z toho bude," nezapřel svou skepsi Josef Somr. Na rozdíl od něj byla Naďa Konvalinková optimistkou.

"Vždycky při vysílání *Nemocnice na kraji města* jsem seděla u televize. Moc mě to zajímalo, dívala jsem se dokonce i na reprízy. Myslím si, že to byl velice dobře napsaný a natočený seriál. Oproti těm americkým hrůzám, co zažíváme teď, to byl národní poklad," řekla Konvalinková. Její nově napsaná role se jmenuje prostě - Máša.

"Je to seriál - legenda s vysokou etickou laťkou, který diváci milují. Určitě budou zvědaví, co se stalo s postavami, které během dvou desítek let zestárly, a jaké jsou jejich osudy v nové situaci," uvedla producentka Helena Slavíková. Podle ní to ale bude jiné dílo. Už proto, že ze změnil režisér i autor. Tvůrci však prý nešli proti duchu původního Dietlova projektu.

Krátce ze světa kultury

Zemřel František Dvořák

Krátce před otevřením výstavy svých kreseb v Galerii Moderního umění v Roudnici nad Labem zemřel ve věku 77 let malíř František Dvořák.

Dvořák studoval na Pedagogické fakultě University Karlovy kreslení a deskriptivní geometrii a poté pokračoval na Akademii výtvarných umění v Praze v ateliéru prof. Vlastimila Rady.

V Dvořákově ateliéru mohl návštěvník obdivovat nové nápady a překvapivě rozvíjené formální postupy na malých i velkých plátnech. Z použitých děrných štítků, průklepových papírů, počítačových tisků, z barevných přířezů a dehtových papírů vytvářel svými experimenty neobyčejně živá díla.

František Dvořák se od zpodobnění reality dostal k téměř abstraktním skladbám, ale přitom nikdy úplně neopustil skutečnost.

Dílo Františka Dvořáka neodpovídalo představám o pravé podobě současného umění a to v žádné době. Choval se naprosto svobodně a takový byl i jeho výtvarný projev. Díky tomu byl celý jeho plodný pracovní život poznamenán častými překážkami. (mk)

Tomáš Bratránek opět představen veřejnosti

Do českých kulturních dějin se vrátil moravský filozof a germanista, vykladač Goethova Fausta a editor Goethovy korespondence František Tomáš Bratránek (1815-1884). Bratránek byl přítelem Boženy Němcové i snachy německého básníka Ottilie von Goethe.

V Centru teoretických studií Filosofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze se veřejnost měla možnost seznámit s jeho spisem *Neue Bestimmung des Menschen*. Toto dílo z let 1840-1841

vyšlo nyní poprvé knižně a to díky frankfurtskému nakladatelství Peter Lang.

Prezentaci knihy doprovodili svými proslovky její editoři Klaus Vieweg z německé Jeny a Jaromír Loužil. (mk)

Slavný hit "Škoda lásky" v USA

Na závěr koncertu Hudby hradní stráže a Policie České republiky v newyorské Carnegie Hall uvedl Josef Vejvoda, syn slavného skladatele Jaromíra Vejvody, slavný hit svého otce polku *Škoda lásky*.

Písničku *Škoda lásky* napsal Jaromír Vejvoda před 73 lety a stala se z ní jedna z nejslavnějších světových melodii. V Čechách byla známá nejprve jako Rosamunde nebo Modřanská polka.

Podle ankety o nejpůvodnější písničku let 1900 až 1999 se stala *Škoda lásky* hitem století.

V Americe zdomácněla pod názvem *Beer Barrell Polka*. Tak si ji zpívali spojenečtí vojáci. Když v roce 1945 navštívil Prahu generál Eisenhower, tak za ni Vejvodovi osobně poděkoval.

Skladba vyšla v Americe v roce 1939, přičemž Wladimír A. Timm a textař Lew Brown změnili text a upravili noty. Písně se pak prodalo přes milion desek a v roce 1987 byla v Americe vydána stejnojmenná známka.

Melodii *Škoda lásky* nahrály v dalších letech v USA nejpůvodnější orchestry s nejnámějšími interprety jako byli Glenn Mil-

Josef Vejvoda

ler, Harry James, Benny Goodman, Billy Holiday a další. K nejslavnějším patří nahrávka Andrew Sisters.

Letošní sté jubileum Jaromíra Vejvody připomínají jeho synové stovkou různých akcí, které se budou konat na mnoha místech a ne pouze v Praze a na Zbraslavi, kde Vejvoda žil.

(mk)

Zlaté stuhly knihám pro děti a mládež

V letošním roce byla podesáté udělena výroční ocenění publikací pro děti a mládež - Zlatá stuha.

Soutěž pořádají Památník národního písemnictví, Klub literatury pro mládež při Obci spisovatelů, Klub ilustrátorů dětské knihy a česká sekce mezinárodní rady pro knihy pro mládež (IBBY).

Soutěže se zúčastnilo celkem 46 titulů. V oblasti básnické tvorby byl oceněn Jiří Dědeček za sbírku Šli červotoči do houslí. Z prozaiků byli oceněni Jan Trefulka za knihu V bludišti šlehačkových slonů, Hana Doskočilová za titul O Mamě Romě a romském pámbičkovi a nakladatelství Olympia a překladatelka Zuzana Ceplová za vydání knihy Sharon Creechové Ostružinové polibky. Titul Francouzské pohádky a bajky byl oceněn Zlatými stuhami - za ilustrace ji získala Eva Frantová a za nápaditou úpravu knihy Clara Istlerová.

Jindřich Kovařík obdržel Zlatou stuhu za ilustrace Zápisniku Norberta Borovičky autorky Marie Kšajtové a oceněn byl i titul Říše Agord, jehož autorem a ilustrátorem je Daniel Hervier.

(mk)

Literární cena Knižního klubu

Laureátem Literární ceny Knižního klubu se stal prozaik Ladislav Pecháček (nar. 1940). Sedmý ročník této anonymní soutěže měl v letošním roce porotu ve složení: Antonín Jelínek (předseda Obce spisovatelů), Iva Pekárková, Petr A. Bílek, Pavel Janáček, Aleš Knapp a Petr Matoušek.

Vítězná próza Ladislava Pecháčka Osvobozené kino Mir vyjde podle vyhlášení Knižního klubu letos na podzim. Děj této knihy se odehrává v padesátých letech a v retrospektivě sleduje čtyřicetiletou éru kolektivizace.

Ladislav Pecháček je známý také jako spoluautor filmových scénářů Jak svět přichází o básníky, Jak básníci přicházejí o iluze, Jak básníkům chutná život a Konec básníků v Čechách...

(mk)

Muzeum Oty Pavla v Buštěhradě

V posledních březnových dnech tohoto roku byla v Buštěhradě otevřena stálá expozice nazvaná Buštěhradské muzeum Oty Pavla u Rotta. Buštěhrad je město, které zachytil ve svých prózách spisovatel a sportovní žurnalista Ota Pavel.

Otec Oty Pavla (1930-1973) pocházel z Buštěhradu a expozice umístěná v přízemí domu číslo 56 v Palackého ulici připomíná život a dílo Oty Pavla, který v tomto městě prožil léta německého protektorátu.

V muzeu mohou návštěvníci vidět Pavlovy rukopisy, knihy, fotografie, také jeho psací stůl nebo rybářské pruty, ale i historický vysavač, který kdysi předváděl a také prodal Rottově rodině spisovatelův otec Leo Popper.

Své místo v muzeu zaujímá i busta Oty Pavla, jejímž autorem je Stanislav Hanzík. Logo výstavy vytvořil Michael Cihlár.

Expozice je zatím pravidelně otevřena vždy v sobotu a v neděli od 10 do 17 hodin. Skupinové návštěvy - nejméně desetičlenné - se mohou telefonicky objednat i na jiný termín na telefonu 0732912681 nebo 0732912332.

(mk)

Vzpomínka na Bohumila Hrabala

Ve známé pražské pivnici U Zlatého tygra vzpomínali její návštěvníci na nejslavnějšího štamgasta této restaurace spisovatele Bohumila Hrabala.

Úryvky z knihy Obsluhoval jsem anglického krále a ze sbírky Poupata četl herec Vladimír Javorský.

Hrabal sedával v pivnici v Husově ulici dlouhá léta a její osazenstvo se mu podařilo rozesmát i při tomto smutném výročí - pěti let, které uplynuly od jeho smrti.

(mk)

Světové hřbitovy v galerii v Bruselu

V Českém centru v Bruselu představil český výtvarník Milan David výběr ze souboru snímků ze hřbitovů různých částí světa.

Milan David je absolventem oboru scénografie na Střední uměleckoprůmyslové škole v Praze a na Divadelní fakultě. V současné době působí jako pedagog na Divadelní fakultě AMU.

Celý cyklus černobílých velkoformátových snímků vznikl v posledních třech letech v Buenos Aires, La Platě, Madridu, Barceloně a Praze. Jeho autora zaujala krása soch a zároveň touha objevit pro svět díla mnoha anonymních umělců.

Milan David jako scénograf a kostýmní výtvarník spolupracoval s mnoha českými a zahraničními divadly. V Buenos Aires pracoval na scéně v divadle Colón.

Cyklus Milana Davida se představil českým divákům koncem loňského roku v Křížové chodně Karolina.

(mk)

České a slovenské filmy v Paříži

V pařížském Centre Pompidou se konala jedna z největších přehlídek českého a slovenského filmu.

24. ročník mezinárodního festivalu etnografického a sociologického filmu Cinéma du Réel představil 35 českých a 15 slovenských filmů, které vznikly od roku 1928.

Z promítaných filmů bylo pět hraných: Pytel blech, Černý Petr, Každý den odvahu, Intimní osvětlení a Smuteční slavnost.

V převaze však byly dokumenty, s jejichž tvůrci Helenou Třeštkovou, Olgou Sommerovou, Dušanek Hanákem, Dušanem Trančíkem, Břetislavem Rychlíkem a Martinem Slivkou došlo ve vyprodaných sálech k přímému setkání.

Proběhla také veřejná debata, které se zúčastnily zástupci Krátkého filmu Praha, Asociace Film a sociologie, České televize a FAMU. Českou republiku zastupoval v mezinárodní porotě Petr Václav. Svoji přítomností obohatil retrospektivu také významný zástupce československé tzv. nové vlny z 60. let Ivan Passer.

(mk)

Muzejní expozice s dílem vynálezce bleskosvodu Prokopa Diviše

S dílem vynálezce bleskosvodu, kněze Prokopa Diviše, se mohou seznámit návštěvníci muzejní expozice v Příměticích na Znojmsku. Prohlídku památníku si lze objednat na telefonu 0732/134506

V přímětické farní zahradě vztyčil v roce 1754 Diviš svůj vynález, který sám prý nazýval "povětrnostní mašina". Šlo o dřevěný stožár vysoký přes 40 metrů, opatřený kovovým křížením s krabicemi naplněnými kovovými pilinami a jehlami a ukotvený kovovými řetezy. Tím Diviš podle odborníků objevil i uzemnění.

Vedle bleskosvodu se věnoval dalšímu zkoumání elektřiny, dokonce se s její pomocí pokoušel i léčit. Spojil ji také se svou další zálibou - hudbou - a sestavil unikátního předchůdce elektrofonických varhan, které využívaly k napájení strun elektrický proud.

Pamětní deska pro autora Broučků Jana Karafiáta

Autora dětské knížky Broučci, evangelického faráře a spisovatele Jana Karafiáta, bude připomínat pamětní deska v ulici Na Smetance v Praze na Vinohradech, kde na počátku 20. století řadu let žil.

Karafiát napsal Broučky jako třicetiletý během kazatelského působení ve Velké Lhotě na Valašsku. Komunistický režim se snažil knihu odsoudit k zapomnění nebo ji zbavoval křesťanského rozměru.

Karafiát jako zbožný, duchovně probuzený reformovaný kazatel ve své době vzdoroval liberální teologii. Karafiát studoval v Německu a ve Skotsku. Během působení v Praze vydával Reformované noviny a připravil na základě studia hebrejštiny a dalších původních jazyků revizi textu Bible kralické. Je také autorem Reformovaného katechismu. V jeho vinohradském bytě se několik let konaly každou neděli bohoslužby.

V blaněnském muzeu je k vidění domácnost z počátku 20. století

V blaněnském muzeu vznikla v těchto dnech domácnost z počátku 20. století tvořena kuchyní, ložnicí a selským pokojem. Koná se zde výstava nazvaná Bevávalo (bývávalo) aneb domácnost a um našich předků.

Výstava potrvá až do konce roku. Místnosti jsou vybaveny dobovým nábytkem a vyzdobeny ručními výrobky.

Film Perníková věž zvítězil na festivalu v Plzni

Dvě hlavní ceny si z mezinárodního filmového a televizního festivalu plzeňských dětí a mládeže Filmák odnesl nový snímek režiséra Milana Steindlera Perníková věž. Film získal hlavní cenu dětské mezinárodní poroty a hlavní cenu mezinárodní odborné poroty za nejlepší hraný film pro mládež do 18 let.

Mezinárodní dětská porota dále ocenila jako nejlepší film pro děti do 12 let švédský snímek Čarodějka v rodině, ve stejné kategorii přičkla mezinárodní odborná porota vítězství francouzské Knoflíkové válce. Diplom získal i film Václava Vorlíčka Mach, Šebestová a kouzelné sluchátko.

V Jindřichově Hradci asi vznikne Národní muzeum fotografie

Národní muzeum fotografie chtějí v bývalé jindřichohradecké jezuitské koleji vybudovat tamní fotografové. Muzeum bude podle členky občanského sdružení Muzeum fotografie Heleny Pinkavové zajišťovat veškeré muzejnické činnosti, restaurační dílnou počínaje a výstavami siněmi konče. Projekt počítá s investicí 400 až 500 milionů korun. Sdružení je chce získat od města, sponzorů a z grantu. Část prostředku by plynula také z prodeje autorských práv a výrobků muzea a vstupného. První výstavu uspořádanou pod hlavičkou muzea, i když v jiných prostorách, plánují jindřichohradecští fotografové již na červen.

Ostatky herce Zdeňka Dítěte byly uloženy na pražských Vyšehradě

Ostatky divadelního a filmového herce Zdeňka Dítěte uložili jeho kolegové do hrobu Nadace Život umělce na pražském Vyšehradě. Jeho urna byla uložena vedle ostatků Vlasty Fabianové a Ljuby Hermannové. Dítě zemřel necelý měsíc po svých jedenaosmdesátých narozeninách loni 11. prosince v léčebně pro dlouhodobě nemocné v Kralupech nad Vltavou. Konec života tohoto kdysi elegána a idolu žen byl poznamenán Alzheimerovou chorobou.

Poprvé stál Zdeněk Dítě před kamerou v roce 1944 v "Pytlákově schovance". V Zemanově pohádce z roku 1955 "Byl jednou jeden král" ztvárnil zahradníka, v sérii o radovi Vacátkovi "Smrt černého krále" hrál komisaře.

Ministr kultury Pavel Dostál udělil resortní vyznamenání Karlu Černému

Za šíření dobrého jména české kultury udělil ministr Pavel Dostál resortní vyznamenání Artis Bohemiae Amicis (Přátelé českého umění) filmovému architektovi, scénografovi a držiteli Oscara za Formanova Amadea Karlu Černému. Medaili mu předal na oslavě jeho osmdesátin v pražském Biu Konvikt.

Architekt Karel Černý je vedle Ivana Jandla, Theodora Pištěka a Miloše Formana jedním ze čtyř českých rodáků, kteří získali takzvaného osobního Oscara - tedy nikoli za film, ale za výkon ve své profesi. Bylo to v polovině 80. let a o nominaci se prý dozvěděl náhodou. Vedení tehdejšího státního filmu mu zaplatilo letenku jen do New Yorku, smoking si nechal ušít a v kapse pašoval pár dolarů. Architekt Karel Černý se narodil 7. dubna 1922 v Plzni. Podílel se například na filmech Král Šumavy, Ecce homo Homolka, Hříšní lidé města pražského, Lucie, postrach

ulice a Nebeští jezdcí.

Velké letní festivaly se pomalu blíží

Podle deníku Práva budou na fotbalovém stadionu v Trinci-Borku 28.-29. června 2002 k vidění a slyšení špičky z Čech, Slovenska i Polska. K vidění budou Buty, Kabát či Jarek Nohavica, slovenští No Name, Miro Žbirka či Iné kafe, polští Lady Pank a další.

Jestliže by letošní letní festivalovou poprockovou sezónu měl uzavřít mezinárodně skvěle obsazený Jam (6.-7. září), její zahájení slibuje rovněž zajímavé akce. Noc plná hvězd na fotbalovém stadionu v Trinci-Borku uvítá 28.-29. června špičky z Čech, Slovenska i Polska. K vidění budou Buty, Kabát či Jarek Nohavica, slovenští No Name, Miro Žbirka či Iné kafe, polští Lady Pank a další. Méně jasno zatím mají o hlavních hvězdách pořadatelé Rock For People. Oznámili ale, že se třídní hudební maratón odbude mezi 4. a 6. červencem v Českém Brodě.

Jiří Korn, enfant terrible české pop-music, se ani na stará kolena nevzdává

Jiří Korn, enfant terrible české pop-music, se ani na stará kolena nevzdává a snaží se zachytit nejnovější hudební trendy. Začínal už v šedesátých letech jako člen populárních Rebels, v osmdesátých letech na sebe upozornil, když spolu s Vilémem Čokem nazpíval v té době dosti neobvyklou píseň Karel nese asi čaj. A tentokrát se ze svým albem Tep potopil rovnou do tanečních vod house-music.

Netradičně už vypadá samotný přebal disku - vtipně je vyřešeno umístění jména autora i název alba uvádí ČN. Z bookletu se dá zjistit jméno hlavního Kornova spoluhráče, DJ Nea, který mixoval hudbu na desce.

Zatímco hudebně by se Tep neztratil v ledajakém současném klubu, z textů se dá vyčíst, že Korn už je přece jen dnešním mladým posluchačům věkem vzdálenější. Poměrně slušná porce přemítání a vzpomínání se mísí s nevázaným sexem (Nevěřím na věrné milování, Miluji tě) a se zdůrazňovaným rebelstvím ve skladbách Ty můžeš být svůj nebo My virtuálové, v níž se Korn identifikuje se současnou tanečně-virtuální scénou. Nechybějí ani tradiční kornovské "podivnůstky": Marfan (Já jsem, já jsem/asi Marfan/.../řikám pyšně,/že jsem spadnul z višně.) a Sorry Sony.

Podářilo se mu nahrát desku, které nechybí nápady ani moderní kabátek. Těžko říci, zdali se Tep ujme spis u alternativněji naladěných klubových posluchačů, nebo u širší obce. Lec

os naznačuje místo vybrané pro křest nového alba, které nenajdete ani v Lucerně, ani na velkolepé estrádě, ale v klubu Mecca.

Břeclavské městské muzeum a Charlotta Garrigueová Masaryková

Osudům Charlotty Garrigueové Masarykové (1850 až 1923), manželky prvního československého prezidenta, je věnována výstava v Břeclavském městském muzeu. Do jejího života mohou návštěvníci nahlédnout prostřednictvím dobových fotografií i soukromé korespondence. Získané dokumenty byly poprvé k vidění loni v Praze.

Mezi exponáty je kromě jiného korespondence rodiny Masarykových, poznámky Charlotty Garrigueové a list z Masarykova díáře se záznamem o prvním setkání s budoucí chotí.

Historikové se konečně shodují, že Charlotta Masaryková nemá být uznávána jen jako manželka prezidenta, ale také jako významná osobnost společenského a kulturního života. Věnovala se totiž například otázce postavení žen ve společnosti, prosazení všeobecného hlasovacího práva, byla znalkyní hudby i literatury.

*** Kviz ***

Vyluštění testu českoslovenští prezidenti

1) c – T.G. Masaryk	6) b – A. Novotný
2) b – Dr. E. Beneš	7) c – L. Svoboda
3) b – E. Hácha	8) a – G. Husák
4) b – K. Gottwald	9) c – V. Havel
5) a – A. Zápotocký	

Děkujeme všem účastníkům a oznamujeme jména vylosovaných výherců zeměpisného testu:

I. cenu CD vyhrála :	Marcela Rozmarýn
II. cenu CD vyhrál:	MR Dr. Vlastislav Liptak
III. cenu knihu vyhrál:	Christian Ronacher

Srdečně výhercům gratulujeme!!!!!!

Výhry dostanete poštou.

POZOR !!!!!!!!! Podmínky soutěže:

Test - čeští vynálezci a objevitelé je určen všem bez omezení věku !!!

Kviz - čeští vynálezci a objevitelé

1. Začneme nadšeným konstruktérem, který byl občanským povoláním lesník. Údajně jako první použil 1825 principu nekonečného šroubu pro pohon lodí. Soud mu však patentová práva upřel a vynálezce, který se zabýval konstrukcí a zdokonalením např. pneumatické pošty nebo optického telegrafu zemřel zatrpklý a zapomenutý. Máme na mysli

a) Jindřicha Mošnu	c) Josefa Resslera
b) Jana Jakuba Rybu	d) Josefa Thomayera

2. V roce 1787 se v Libochovicích narodil muž, který se měl stát jedním z nejvýznamnějších českých vědců všech dob. Věnoval se bádání v mnoha oblastech biologie, působil jako profesor fyziologie na univerzitách ve Vratislavi a v Praze, studoval mikroskopické složení různých tkání, vývoj vajíčka a zformuloval buněčnou teorii. Jako první zavedl pojem protoplazma. Zároveň byl tento muž originálním filozofem a zejména nadšeným českým buditelem a organizátorem českého života zejména v oblasti vědy a populárně naučné činnosti. Slavný vědec se nazýval

a) Cyril Kampelík	c) Jan Evangelista Purkyně
b) Bohumil Havránek	d) Václav Brožík

3. Další český vynálezce se nesmazatelně zapsal do dějin grafických technik. V roce 1878 objevil heliogravuru a v roce 1890, v době, kdy působil v Anglii, přišel na princip rotačního stíracího hlubotisku, který je podnes považován za jednu z nejdokonalejších reprodukcí technických. V roce 1926 zemřel tento český génius ve Vídni. Jedná se o

a) Karla Václava Klíče	c) Václava Vladivoje Tomka
b) Jiřího Siloráda Patrčku	d) Karla Jaromíra Erbena

4. V roce 1881 získal první cenu na elektrotechnické výstavě v Paříži za vynález regulačního ústrojí obloukové lampy. Podílel se výrazným způsobem na osvětlení pražského Národního divadla a zkonstruoval jednu z hlavních atrakcí Jubilejní všeobecné výstavy v roce 1891 - světelnou fontánu, která byla obnovena na pražském Výstavišti o sto let později. Mezi Táborem a Bechyní pak v roce 1903 vybudoval první plně elektrifikovanou trať v tehdejší Rakousko-Uhersku. Geniální elektrotechnik se jmenoval

a) Karel Kramář	c) František Staněk
b) František Křižík	d) František Udržal

5. O činnosti dalšího objevitele se mohli leccos dozvědět i návštěvníci výstavy Češi ve Vídni. Tento vědec totiž v letech 1905-15 působil na vídeňské univerzitě jako docent a později jako profesor. Ve Vídni také učinil svůj nejvýznamnější objev - rozluštil jazyk starověkého národa Chetitů (jejich hieroglyfické písmo ovšem rozluštit nedokázal). Po skončení 1. světové války se stal profesorem Univerzity Karlovy v Praze a stal se světově uznávaným zakladatelem nového vědeckého oboru chetitologie. Máme na mysli

a) Bedřicha Hrozného	c) Vincence Lesného
b) Zbyňka Žábu	d) Emila Frankeho

6. Jediným českým nositelem Nobelovy ceny ve vědeckých oborech se stal v roce 1959 chemik, který objevil princip polarografie, metody, která umožňuje i docela nepatrné množství cizí látky v roztoku. V roce 1925 zkonstruoval přístroj polarograf, který umožnil praktické využití metody. Muž, který mimořádně proslavil českou vědu se jmenoval

a) Rudolf Bechyně	c) Jaroslav Heyrovský
b) František Němec	d) František Soukup

7. Vnuk spoludávatele svého času největší české továrny na zemědělské stroje a lokomobily vyvinul začátkem 2. světové války první české umělé vlákno - silon. Mimořádný byl jeho přínos k objevu a výrobě kontaktních čoček - vyvinul hydrogel, ze kterého se čočky vyrábějí a objevil technologii jejich výroby. Vzhledem ke svému původu a nonkonformním názorům se slavný vynálezce často musel potýkat s nepřízní režimu, teprve ke konci svého života, v letech 1989-92 se mohl stát posledním předsedou Československé akademie věd. Jde o

a) Rudolfa Mlčocha	c) Josefa Najmana
b) Aloise Tučného	d) Otu Wichterleho

8. A nakonec jednu prémiovou otázku. Oslavné články o zneuznaných géniech z 19. století se stala inspirací pro jeden z nejpozoruhodnějších českých divadelních a literárních projektů poválečného období. Byla zkonstruována postava českého génia zasahujícího do všech oborů lidské činnosti. Jeho slávu šíří dokonce zvláště divadlo, vedené Zdeňkem Svěrákem a Ladislavem Smoljakiem. Jejich postava, která se mimo chodem podle životopisné legendy narodila ve Vídni, je v českých zemích neuvěřitelně populární. Nazývá se

a) Emanuel Habásko	c) Jára Cimrman
b) Petr Bajza	d) Hugo Kosterka

Odpovědi prosím napište na korespondenční lístek a pošlete, faxujte či e-mailujte do 5. června 2002 na:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
1080 Wien, Schlüsselgasse 18, fax: 79 88 454
e-mail: kulturklubcs@EUnet.at

Vyluštění a vylosování najdete v červnovém čísle Klubu.

Obec Lidice si 15. března připomene 60 let od vypálení nacisty

Středočeská obec Lidice, která se za druhé světové války stala terčem bezprecedentní odplaty nacistů, se má konečně dočkat toho, že bude vyřešena situace s torzem památníku, který stojí už od konce 80. let. Ministerstvo kultury se totiž rozhodlo, že železobetonové monstrum nechá zbourat a na jeho místě vznikne park. To vše, spolu s obnovou slavného růžového sadu, má být hotovo do poloviny června, na kdy připadá 60. výročí vyhlazení Lidic.

Takzvaný nový památník Lidice začal komunistický režim budovat v 80. letech. Po roce 1989 byla stavba zastavena a několikrát se změnil záměr, jak se využije. Ještě loni ministerstvo kultury počítalo s tím, že objekt přestaví na galerii. Poté, co stát koupil za 8,9 miliónu korun bývalý lidický dům kultury, však rozhodnutí změnil. Galerie vznikne právě zde. Vystavena v ní bude takzvaná lidická sbírka, kterou tvoří desítky uměleckých děl z posledních 35 let na téma lidické tragédie.

Lidice nacisté vypálili 15. června 1942 pod záminkou spolupráce obyvatel s výsadkáři. Při vyhlazovací akci srovnali se zemí všech 102 domů, 173 mužů na místě popravili a ženy s výjimkou 11 odvezli do koncentračních táborů. Na 82 dětí zemřelo v plynových komorách, ostatní byly dány na převýchovu do Německa.

V posledních letech byl kvůli nedostatku peněz zanedbán i slavný růžový Sad přátelství a míru, ve kterém kvetlo na 30.000 růží z 31 zemí světa. Kvůli nedostatku peněz na údržbu zpustl a v roce 1998 byl zlikvidován. Také on se ale nakonec dočkal obnovy a letos v červnu se má znovu představit v plné kráse.

Přes nedořešené vlastnické vztahy se v uplynulých deseti letech i v Lidicích podařilo dokončit některé projekty. V listopadu 1998 bylo například dokončeno Ekumenické středisko sociálních, kulturních a duchovních služeb, jež je součástí projektu Memento smíření, který má přispět ke zlepšení česko-německých vztahů. A před dvěma roky bylo skoro po třiceti letech dokončeno bronzové sousoší 82 lidických dětí, které byly v roce 1942 zavražděny v likvidačním táboře v polském Chelmně.

Vnitro předloží do června nový plán boje proti dětské prostituci

Ministerstvo vnitra má do konce června předložit vládě nový plán boje proti komerčnímu zneužívání dětí. Plán by si měl více všimnout dětské pornografie na internetu a dětí azylantů a uprchlíků, které by se mohly stát například předmětem prodeje bezdětným zájemcům.

Uvedl to Radim Bureš z ministerstva vnitra při veřejném slyšení v Senátu, které se týkalo boje proti dětské prostituci a pornografii a obchodu s dětmi. Podotkl, že současný trestní zákon pokrývá všechny oblasti, které jako trestné označuje dodatkový protokol k Úmluvě o právech dítěte. I když Česko tento protokol dosud neratifikovalo, podle Bureše bude připraven k podpisu "v brzké době".

Bureš řekl, že při vyšetřování případů sexuálního zneužívání se potvrdí jen jeden z deseti podnětů. V případech dětské prostituce figurují převážně chlapci a dívky ve věku od 15 do 18 let, případů pedofilních je velmi málo. O obchodu s dětmi za účelem sexuálního zneužívání nemá vnitro signály, uvedl Bureš.

Příčinou komerčního sexuálního zneužívání dětí není podle něj v ČR bída a bezvýhodná sociální situace rodin. Mezi důvody patří morální dezintegrace některých rodin, citová deprivace dětí z nefunkčních rodin a převrácený hodnotový systém. "Některé děti dobrovolně vyměňují své tělo za ekonomické výhody," uvedl Bureš.

Náměstek ministra zahraničí Karel Vošalík podotkl, že samotné přistoupení k protokolu, který Česko dosud neratifikovalo, je nyní druhořadou záležitostí. Nutné je podle něj především zajistit ochranu dětí.

"Potřebujeme-li ale na sebe bič a potřebujeme-li být tlačeni mezinárodním závazkem k tomu, abychom cosi udělali vnitrostátně, pak ministerstvo zahraničních věcí velmi naléhavě žádá, abychom co nejdříve k tomuto protokolu přistoupili," dodal Vošalík.

Policie podle statistik, které na svých internetových stránkách zveřejnilo vnitro, evidovala v letech 1994 až 1999 ročně od 1100 do 1400 případů sexuálního zneužívání dětí. Počet únosů dětí se v posledních letech pohybuje ročně mezi 14 a 18 případy. Případy zneužívání dětí provázejí pohraniční sexuální turistiku, avšak i podle německé spolkové vlády v menší míře, než by se mohlo podle některých médií zdát.

(ČTK)

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) - průzkum

Důvěra lidí v prezidenta Václava Havla klesla za uplynulý měsíc o 8%, ale ze ziskem 50% je pro Čechy stále nejdůvěryhodnější ústavní institucí. Vyplývá to z průzkumu, který na přelomu března a dubna provedlo Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM).

Právě v březnu si Havel vysloužil kritiku od některých politiků a soudců za to, že do funkce ústavní soudkyně jmenoval bývalou předsedkyni Nejvyššího soudu Elišku Wagnerovou, aniž o tom informoval například ministra vnitra.

Na druhém místě v hodnocení důvěry skončila vláda, které věří 42% procent lidí. Nejnižší důvěru mají obě parlamentní komory: sněmovnu kladně hodnotí 31% procent občanů a Senát 23% procent. Zákonodárce v tomto směru předstihla krajská zastupitelstva s 33% procenty; od předchozího průzkumu si polepšila o 7% procent. Výsledky hodnocení ústavních institucí se ale od minulých průzkumů výrazně nezměnily uvádí ČTK. Prezident má dlouhodobě stabilní občanskou podporu, věří mu zejména ženy, mladí, lidé s dobrou životní úrovní a příznivci koaličních stran. Vládu pozitivně hodnotí mladí, respondenti s dobrou životní úrovní a voliči sociální demokracie. Kritický postoj mají k vládě i prezidentovi hlavně lidé se špatnou životní úrovní a stoupcí KSČM. Krajská zastupitelstva mají důvěru zejména mezi studenty, vysokoškoláky, podnikateli, Moravany a pravicovými voliči.

Novela zákona o zaměstnanosti

Nepřímou diskriminaci zaměstnanců i navádění k této diskriminaci zakazuje novela zákona o zaměstnanosti, kterou schválil Senát. Novela vychází vstřícně evropskému právu týkajícího se volného pohybu pracovních sil v rámci států Evropské unie. Občané zemí EU tak mají mít v Česku po jeho vstupu do unie stejné právní postavení jako tuzemští zaměstnanci. Proti občanům států, které nejsou členy unie, tak nebudou potřebovat například pracovní povolení od úřadu práce.

Novelu, která získala hlasy 51 z 54 přítomných senátorů, má ještě posoudit prezident republiky. Novela upravuje také možnosti úřadů práce zprostředkovat zaměstnání i mimo území České republiky. Podle ministra práce a sociálních věcí Vladimíra Špidly (ČSSD) umožňuje přizpůsobit aktivní politiku zaměstnanosti mezinárodním programům rozvoje lidských zdrojů a trhu práce. Novela rovněž rozšiřuje působnost úřadů práce při vytváření a realizaci mezinárodních programů zaměstnanosti. Praxe totiž podle autorů novely potvrzuje, že působení cizinců na českém trhu práce není pouze záležitostí orgánů na celostátní úrovni. Úřady práce mají získat možnost spolupráce s krajskými a obecními úřady při rozvoji trhu práce.

Kandidátem ODA na prezidenta je senátorka Jaroslava Moserová

Ústřední sněm Občanské demokratické aliance (ODA) doporučil na celostátní konferenci strany v Hradci Králové podpořit kandidaturu senátorky Jaroslavy Moserové na funkci prezidentky České republiky.

Dvaasedmdesátiletá senátorka Moserová byla v letech 1991 až 1993 velvyslankyní v Austrálii a na Novém Zélandu. Je nám známá jako místopředsedkyně stálé komise pro krajany žijící v zahraničí. V roce 1999 vedla delegaci Stálé komise na pracovní návštěvě ve Vídni. V roce 1999 byla zvolena prezidentkou Generální konference UNESCO. Vedle její původní profese lékařky, ještě překládá z angličtiny a je autorkou dvou divadelních her.

Prezidenta volí obě komory parlamentu. ODA podporuje přímou volbu, stejně jako KDU-ČSL a Unie svobody-DEU. Do svého programu přímou volbu zařadila i sociální demokracie. Zatím se ale zdá nereálné, že by ústavní zákon schválil parlament v takovém termínu, aby občané rozhodovali o nástupci Václava Havla již na začátku příštího roku.

O jménech možných adeptů na prezidentský úřad se spekuluje již dlouho. Nejčastěji se hovoří o předsedech Poslanecké sněmovny a Senátu Václavu Klausovi (ODS) a Petru Pithartovi (KDU-ČSL) a některých nestranických kandidátech.

Plošné přídatky na děti v ČR nebudou

Vcelku podle očekávání zamítla česká horní komora parlamentu – senát předlohu sociálnědemokratického ministra práce a sociálních věcí V. Špidly, na základě které měly být od začátku příštího roku vypláceny plošné přídatky rodinám s dětmi. Novela zákona navrhovaná ministrem prošla s obtížemi už v poslanecké sněmovně – přijata vlastně byla jen díky neúčasti některých pravicových poslanců. Představitelům opozice se především nelíbí, že by v případě plošných příspěvků na děti dostávali dávky i ti bohatí. Náklady na navýšení této dávky by si vyžádali zhruba 4,5 miliardy korun ze státního rozpočtu. Naproti tomu ministerstvo vidí v novele důležitý nástroj k zastavení nebezpečného demografického vývoje v české populaci. Každý rok se podle ministra Špidly sníží počet českých občanů o zhruba 20 000 a pokud se tento trend nepodaří zvrátit, v roce 2401 národ podle jeho názoru vymře. Přitom dítě představuje pro mladé rodiny velkou sociální zátěž, a to i v případě, když jsou rodiče poměrně dobře finančně zajištěni. Návrh odmítnutý senátem se nyní vrátí do poslanecké sněmovny, kde by pro své přijetí musel získat nadpoloviční většinu hlasů tj. 101 hlas. To se ovšem nejeví příliš reálné, protože novelu podporují pouze sociální demokraté a komunisté, kteří však mají pouze 98 mandátů. (MaFr)

Poslanecká sněmovna se usnesla

Právní a majetkové vztahy, které vyplynuly z poválečných zákonů a prezidentských dekretů, jsou podle Poslanecké sněmovny nezpochybnitelné, nedotknutelné a neměnné. Na textu usnesení, které poslanci 24. dubna přijali se dohodli předsedové pěti stran zastoupených v dolní komoře. Sněmovna ho nijak nezměnila a schválilo ho všech 169 přítomných poslanců.

Sněmovna prohlásila, že tyto zákony a dekrety "se realizovaly, byly konzumovány v období po svém vydání a dnes již na jejich základě nemohou vznikat žádné nové právní vztahy". Sněmovna zdůraznila, že československé zákonodárství z let 1940 až 1946, včetně prezidentských dekretů, vzniklo podobně jako v jiných evropských zemích v důsledku války a porážky nacismu.

Při jednání promluvili a za navržené usnesení se postavili poslanci a předsedové ODS, ČSSD, KDU-ČSL a KSČM Václav Klaus, Vladimír Špidla, Cyril Svoboda a Miroslav Grebeníček a šéf poslanců Unie svobody-DEU Karel Kühnl.

Na základě dekretů byli po válce odsunuti z Československa příslušníci německé menšiny za svůj podíl na rozbití Československa na konci 30. let. Část dekretů ze stejného důvodu umožnila konfiskaci majetku německé a maďarské menšiny. Dekrety vycházely z ujednání, k nimž po válce dospěly vítězné mocnosti především při konferenci v Postupimí.

Čeští politici považují snahy o zrušení dekretů za pokusy revidovat poválečné uspořádání a zpochybnit současné majetkové poměry v ČR. Sněmovna reagovala tím, že v usnesení odmítla snahy otevírat otázky související s koncem a výsledky druhé světové války a konstatovala, že rozsah a podmínky restitučního zákonodárství jsou zcela a výlučně v pravomoci českých ústavních orgánů.

Sněmovna v usnesení také zdůraznila pozitivní význam česko-německé deklarace a v ní vyjádřenou vůli nezatěžovat budoucnost politickými a právními otázkami pocházejícími z minulosti. Potvrdila, že dobré sousedské vztahy a plnoprávné členství Česka v EU patří k zahraničněpolitickým prioritám České republiky

Klaus a Havel spolu již tři čtvrtě roku nekomunikují

Vztahy mezi nejvyššími politickými činiteli země zamrzly. Prezident a předseda sněmovny spolu nemluví a jen se vzájemně kritizují v médiích. Nedávno přišel s ostrou kritikou prezidenta Václava Klause. V televizním pořadu označil prezidenta Havla za elitáře, opovrhujícího demokracií, který chce slyšet jenom souhlasné názory, a nikoli vést dialog. Klaus dodal, že s prezidentem vůbec nekomunikují. "Já jsem pana prezidenta neviděl, nevím, tři čtvrtě roku. Nepromluvil jsem s ním a on se mnou ani slovo, a není to z mé viny," řekl předseda ODS. Podle webových stránek Kanceláře prezidenta republiky se oba oficiálně setkali naposledy 22. června loňského roku. "Není to poprvé, co slyším tyto stesky. Ale ukázelo se potřeba s kýmkoliv se sejít, tak se s ním prezident sejde," uvedl mluvčí prezidenta Ladislav Špaček. *jp*

Děti Romů budou mít přípravné třídy a děti azylantů své školy

Romské děti budou mít v místech, kde mají převahu, přípravné třídy a děti azylantů budou mít svá vzdělávací zařízení. Vláda o tom rozhodla v březnovém zasedání na návrh ministra školství Eduarda Zemana. Přípravné třídy pro romské děti budou v mateřských a základních školách. Ministerstvo chce stejným způsobem řešit problém vzdělávání i u dětí jiných menšin.

Počítá se speciálním školením pedagogů, kteří budou romské žáky učit, a s jejich výcvikem pro zvládání krizových situací. V souladu s mezinárodními vzdělávacími programy pro Romy by mělo existovat i alternativní vzdělávání. V lokalitách s výrazným zastoupením romského etnika mají pokusně působit školy s celodenním programem.

Vzdělávací zařízení, pro nezletilé žadatele o azyl a opuštěné děti cizinců, jsou podle ministerstva školství nutná proto, že výchovné ústavy nezvládají příliš chlapců a děvčat s jazykovou bariérou a nemají pro práci s nimi ani podmínky. Důvodem je i rostoucí počet azylantů, kteří jsou v ČR bez rodičů. V první fázi by měla vzniknout jedno až dvě zařízení pro 30 až 70 dětí.

Cizinci tvoří asi dvě procenta obyvatelstva ČR. O azyl žádá v současnosti zhruba 18.000 lidí, mezi nimi 280 nezletilých. Podle předpokladu odborníků se počet zájemců o život v Česku po jeho vstupu do EU ještě výrazně zvýší.

Hamburská senátorka pro kulturu obviněna ze spolupráce s StB

List Sddeutsche Zeitung obvinil počátkem února novou hamburskou senátorku (v Hamburku jako spolkové zemi tento titul odpovídá pozici ministra) pro kulturu českého původu Danu Horákovou ze spolupráce s StB. Stalo se tak především na základě slavné knihy Ludvíka Vaculíka Český snář, která vyšla samizdatově v předlistopadovém období. Samotný autor Českého snáře však konstatoval, že toto nařčení nebylo nikdy, ani po roce 1989 a ani v pověstných Cibulkových seznamech, neoficiálním seznamu osob, které byly v registru svazků StB vedeny jako spolupracovníci Státní bezpečnosti se jméno Dany Horákové neobjevuje. Proti podezírání D. Horákové se rezolutně vyslovili i další bývalí disidenti, např. spisovatel Pavel Kohout nebo nynější vedoucí knihovny samizdatu a Charty 77 Libří prohibiti Jiří Gruntorád. Dnes čtyřiapadesátiletá Dana Horáková pochází z pražské česko-německé rodiny a vystudovala na filozofii na Univerzitě Karlově v Praze (diplomová práce Mistr Eckardt jako předchůdce Martina Heideggera). Poté působila jako pracovnice nakladatelství. Po okupaci Československa se její byt stal jedním z center intelektuální opozice. Se svým manželem filmařem Pavlem Juráčkem podepsala Chartu 77 a koncem sedmdesátých let spolu opustili Československo. Její muž se po několika letech vrátil zpět, svoji profesi však nemohl vykonávat a v roce 1989 zemřel. D. Horáková v emigraci působila nejprve jako novinářka na volné noze a poté pracovala jako kulturní redaktorka v listech jako Westermanns Monatshefte nebo Bunte. Nějakou dobu zastávala také funkci zástupce šéfredaktora nedělníku Welt am Sonntag a v letech 1992-98 vedla kulturní rubriku nejčtenějšího bulvárního listu v Německu Bild. Do hamburského kabinetu, který vede Ole von Beust z CDU vstoupila D. Horáková jako bezpartijní. *(MaFr)*

Gauckův úřad v ČR?

Poslanci pravicových opozičních stran vedení Markem Bendou z ODS a Václavem Krásou z US-DEU chtějí ještě před koncem volebního období současného parlamentu prosadit vznik nového Institutu pro dokumentaci totality, který by měl být podle jejich názoru českou obdobou Gauckova úřadu v Německu spravujícího především dokumenty Stasi. Argumentují přitom především snahou o zjednodušení přístupu občanů k materiálům především z provenience bývalé StB. Proti návrhu zákona se ovšem postavila většina odborné veřejnosti. Jednoznačně s úmyslem nesouhlasí například Vědecká rada Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd ČR a odmítavé stanovisko zaznělo i z úst představitelů Úřadu pro dokumentaci a vyšetřování zločinů komunismu (ÚDV). Ve své valné většině proti návrhu protestovali i představitelé českého archivnictví. V čem vidí odpůrci hlavní slabiny návrhu na zřízení Institutu pro dokumentaci totality. Především podle nich tvůrci návrhu zákona o vzniku této instituce vytvářejí úřad, který bude pouze dublovat činnost již existujících pracovišť. V této souvislosti se také objevily spekulace, že za celým plánem stojí bývalí pracovníci ÚDV, kteří museli před nějakou dobou v souvislosti s personálními změnami tuto instituci opustit. Rozhodně tlak na vznik nové instituce, když ty stávající především trpí značným nedostatkem finančních prostředků, působí trochu podivně. Druhou ještě podstatně vážnější výtkou je skutečnost, že podle představ navrhovatelů zákona by mělo dojít k rozbití jednotné evidence archivního fondu a k popření základních pravidel archivní práce, která zakotvuje příslušný zákon. To by ve svých důsledcích vedlo k naprostému chaosu v rámci kterého by se mnohé cenné a i v současnosti velmi citlivé archivní materiály mohly snadno ztratit. Velké obavy panují také ohledně odborných kvalit nové instituce - mnozí vědci se obávají, že Institut pro dokumentaci totality by prakticky fungoval jako bývalý Ústav marxismoleninismu, pouze s opačným politickým znaménkem. Rozhodně vznik badatelských institucí málokdy vede ke smysluplným výsledkům a navrhovatelé zákona by se měli možná zamyslet, zda by nebylo účelnější věnovat prostředky nutné k vybudování nového institutu na podporu již stávajícího vědeckého výzkumu v dané oblasti. Zejména profesionálně zpracované edice dokumentů a hluboké sondy do života v nedávné minulosti by jejím poznání přispěly více než tvoření nových politizujících institucí. Bohužel se však zdá, že mnohým politikům jde podstatně více než o skutečné poznání dějin období totality o populistický úspěch podněcovaný některými senzacechtivými novináři, kteří se již třesou na možnost pomoci různých překroucených materiálů z dílny StB vyvolávat nejrůznější krátkodeché aféry, často zasahujících do intimního života nejrůznějších osobností veřejného života. *(MaFr)*

Slapy a Orlík s motorovými čluny

Podle rozhodnutí českého ministerstva dopravy a spojů mají od 1. dubna na přehradních jezerech Slapy a Orlík povoleno jezdit soukromé motorové čluny a skútry. Proti tomu se ovšem hlasitě bouří ochránci přírody, místní obyvatelé a spokojeno není ani ministerstvo životního prostředí. Odpůrci se obávají, že nádrže budou provozem motorových člunů výrazně znečištěny a na zdraví budou ohroženy stovky místních rekreaantů. Přitom například policisté přiznávají, že ani nemají techniku, která by jim umožnila sledovat případné překročení povolené rychlosti, ani nemají dostatečné pravomoce. Podobně hygienici upozorňují, že míru hluku v rekreační oblasti lze také jen obtížně sledovat. Navíc ministerstvo dopravy nedokázalo ani včas připravit příslušnou regulační vyhlášku. Mnohým pozorovatelům se zdá, že ministerstvo ve svém rozhodnutí vyhovělo tlaku skupiny zbohatlíků a přehlédlo přitom potřeby běžných občanů v proslulé rekreační oblasti. Představitelé ministerstva se však hájí, že pro zákaz provozu motorových vozidel na Slapech a na Orlíku není žádný racionální důvod. Navíc podle nich nový vodní zákon neumožňuje zakázat provoz motorových vozidel na Slapech a na Orlíku jako na částech důležité vodní dopravní cesty Vltava. Kromě toho se prý stejně dosavadní zákaz provozu motorových člunů na přehradách nedodržel a velmi často docházelo k jeho obcházení pomocí zneužívání různých výjimek. Proti poslednímu důvodu by se však dalo namítnout, že nelze rušit předpisy jen na základě faktu, že jsou porušovány nebo obcházeny. (MaFr)

Náčelník Hradní stráže řídil síť agentů StB

Dlouholetý náčelník štábu Hradní stráže Milan Liška nebyl pouhým řadovým agentem StB, ale takzvaným rezidentem - spolupracovníkem tajné komunistické policie řídícím vlastní síť agentů. Je to již druhý případ příslušníka StB v řadách Hradní stráže. Aféra kolem agentů StB v řadách Hradní stráže tak nabývá na závažnosti: přítomnost rezidenta v blízkosti hlavy státu lze totiž podle odborníků považovat za vysoké bezpečnostní riziko. Milan Liška odešel od Hradní stráže společně s jejím velitelem Jaroslavem Indruchem teprve loni v létě, kdy nezískali potřebnou bezpečnostní prověrku. Oba působili jako agenti vojenské kontrarozvědky, která patřila k třetí správě StB. Představitelé prezidentské kanceláře uvádějí, že do té doby o jejich minulosti spojené s StB nevěděli. "Netušili jsme ani, že byl Liška agentem, natož že by mohl být rezidentem," reagoval na novou informaci náčelník Vojenské kanceláře prezidenta Ladislav Tomeček. jp

Gross: Langer chce ovládnout policii

Místopředseda Poslanecké sněmovny a ODS Ivan Langer se podle ministra vnitra Stanislava Grosse pokusil ovládnout a v předvolebním boji politicky zneužít policejní sbor. Gross to oznámil na mimořádné tiskové konferenci. Jeho spolupracovníci pak novinářům rozdali kopie dopisu, který před týdnem Langer rozeslal policejním velitelům v celé republice. "Dopis se dá interpretovat jako nepřímá výzva k porušení zákona o policii. Policisté totiž podle tohoto zákona nesmějí jednat ve prospěch jakékoliv politické strany," uvedl Gross. Ivan Langer pokládá ministrovo prohlášení za hysterické a absurdní. "To už by poslanec ani nemohl napsat lékařům nebo třeba strojívdčům. Co je na tom špatného?" řekl Langer. Ve třístránkovém dopisu policejním velitelům místopředseda sněmovny kritizuje vládní návrh zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Zároveň vysvětluje svoji koncepci a velitele žádá, aby s obsahem dopisu seznámili své podřízené. Gross upozorňuje na skutečnost, že Langer je stínovým ministrem vnitra ODS a jeho aktivita může u policistů vyvolat strach o budoucnost. "Pokud se stane ministrem, jak se asi zachová k policistům, kteří se teď podle jeho představ nezachovávají?" ptá se Gross. "Gross se jen snaží zakrýt chyby ve své práci," reagoval Langer. jp

Spořitelna prohrála soud o milion

Česká spořitelna prohrála první soudní klání s pětaticetiletým podnikatelem Liborem Simkem, který se od loňského srpna domáhá více než milionu korun ztracených z jeho účtu. Simek však nemá jistotu, zda peníze v dohledné době dostane, protože spořitelna zvažuje možnost odvolání. Peníze vybral nadvakrát na dvou různých přepážkách neznámý pachatel, jenž zfalšoval Simkův podpis a prokázal se patrně zfalšovaným občanským průkazem. Tuto verzi potvrdil loni při policejním vyšetřování grafolog. Už v prosinci tedy šéfové spořitelny přiznali chybu a uznali, že banka vydala peníze cizímu člověku. Spořitelna nabízela Simkovi méně peněz, než žádal. Spor se proto dostal až před soud, a ten dal za pravdu Simkovi a nařídil spořitelně nahradit ztrátu a zaplatit úroky, soudní výlohy a náklady na advokáta.

Unie svobody vzala sporné peníze

Nejmladší parlamentní strana - Unie svobody - pokračuje ve vybírání peněz od firem, kterým její politici dopomohli k získání obecního majetku. Unie svobody za loňský rok vykážala nejvíce peněz od trojice firem z Pohořelic na Břeclavsku - Baumann, Logis a Cleaners. Celkem jde o 130 tisíc korun. Starosta obce, jinak též senátor za US Vladimír Schovánek, loni v dubnu těmto firmám odprodal deset hektarů pozemků v pohořelické průmyslové zóně, jedné z neatraktivnějších na jihu Moravy. Nyní přiznal, že peníze tyto firmy poskytly do stranické pokladny v souvislosti s jeho senátorskou kampaní. "Spolupracuji s nimi už přes deset let. Zřejmě se mnou mají tak dobré zkušenosti, že se rozhodly pro finanční podporu," vysvětloval Schovánek. Předsedkyně US Hana Marvanová byla informacemi o sponzoringu pohořelických firem zaskočena: "Okamžitě to nechám prověřit. Jakmile se prokáže jakákoliv souvislost s rozhodováním našich lidí v zastupitelstvech, těch peněz se musíme zbavit." Marvanová už loni v listopadu prosadila, aby se strana vzdala více než sta tisíc korun od stavebních firem, jež profitovaly na veřejných zakázkách. jp

Spořitelna věnuje politikům miliony

Česká spořitelna připravila politickým stranám velikonoční překvapení. ČSSD, ODS a Koalice si mezi sebe v dubnu rozdělí celkem 7,5 milionu korun. S nápadem přišel Američan v čele České spořitelny Jack Stack a u rakouských majitelů uspěl. ODS, ČSSD a Koalice dostanou od druhé největší české banky po 2,5 milionu korun na volební kampaň. Komunisty nepovažuje spořitelna za demokratickou stranu, proto nedostanou nic. "Protože jsem sám pracoval pro vládu šest let, vím, jak je financování politických stran obtížné," řekl Jack Stack, který se podílel na kampani prezidentského kandidáta v USA v roce 1972. *jp*

Klienti padlých kampeliček dostanou od státu další peníze

Bezmála sto tisíc lidí, převážně důchodců, kteří se spálili v rozkradených kampeličkách, dostane od státu další peníze. Poslanci už podruhé sáhli do státní pokladny a rozhodli se vynahradiť důvěřivým klientům ztráty až do 400 tisíc korun. Padá tím předchozí omezení, podle kterého stát hradil nejvýše sto tisíc korun. *jp*

Grossova manželka měla zdarma Audi

Ministr vnitra Stanislav Gross před půldruhým rokem prosadil ve vládě nákup osmnácti limuzín Audi za padesát milionů korun a jeho žena Šárka Grossová se stala čestnou VIP osobou, která dostala od dovozce Audi právo k dočasněmu bezplatnému užívání vozu této značky. Je to další střet zájmů, který se objevil v rodině Grosseových. Kromě toho totiž Grossová spolupracuje s uměleckou agenturou GOJA Františka Janečka - shání sponzorské příspěvky od firem, které se ucházejí či ucházely o privatizaci státních podniků. To, že manželka ministra vnitra dostala k dispozici stříbrný sportovní vůz Audi TT (pořizovací cena začíná na 1,2 milionu korun), potvrdili zástupci automobilky, a nakonec i sám Gross. "Rozhodně to nesouviselo s tím, že vláda nakoupila od Audi několik vozů," vzkázal ministr po svém spolupracovníkovi Zdeňku Šarapatkovi. Lidé, kteří viděli Grossovou jezdit v půjčeném audi, uvedli, že auto měla několik měsíců. "Pak někdo ministra upozornil, že nepůsobí dobře, když jeho žena jezdí v autě půjčeném od firmy, které on pomohl k zakázce," řekl jeden ze svědků. *jp*

Klaus vydělává na projevech miliony korun

Předseda dolní sněmovny a ODS Václav Klaus je jediný politik, který nikdy nebyl finančně závislý na svých ústavních funkcích. Během posledních dvanácti let měl vedlejší příjmy vyšší než svůj zákonem daný plat - ať už předsedy vlády či šéfa Poslanecké sněmovny. Na honorářích za přednášky a články si vydělal přes 14 milionů korun. Například v roce 1996 mu za funkci premiéra náležela odměna 820 tisíc za rok, na honorářích získal 2,7 milionu korun. *jp*

Část evropských poslanců požaduje zrušení dekretů

Evropský parlament tvrdě otevřel otázku Benešových dekretů. Tak tvrdě jako ještě žádný orgán EU. V chystané zprávě o rozšíření, kterou nyní projednává zahraniční výbor, jsou dekry označeny jako dokumenty, které "diskriminovaly Němce a Maďary" a "vyvolaly proces, jehož důsledkem bylo odebrání jejich práv a vyhnání z domovů". Češi tak mohou být nepřímo obviněni z etnických čistek. Navržený tvrdý postoj hájil šéf zahraničního výboru Elmar Brok s tím, že z Polska a Československa bylo vyhnáno čtrnáct milionů lidí a dva miliony lidí prý při tom zahynuly. "Lidé, kteří byli takto postiženi, byli posléze nazváni vrahy," tvrdil Brok. Proti se ozvalo jen několik hlasů, které vylučovaly vztah mezi vstupem do EU a dekry. O konečném znění zprávy se bude jednat až do léta. Na poslance zatím vůbec nezapůsobily české argumenty o vyhaslosti dekretů. *jp*

Havel vyhrál bitvu o jmenování soudců

Václav Havel opět prosadil svou. A politici z ODS a ČSSD se musí vyrovnat s další prohrou v mocenském souboji, který s nimi prezident vede. Tentokrát se bojovalo o obsazení pozic na Ústavním a Nejvyšším soudu.

Prezident se před časem rozhodl, že do uvolněného křesla po jednom z ústavních soudců jmenuje Elišku Wagnerovou, ženu, která dosud působila jako předsedkyně Nejvyššího soudu. Po schůzce s Wagnerovou oznámil tento svůj záměr

veřejnosti, aniž jej konzultoval se senátory, kteří jmenování ústavních soudců schvalují, či třeba s ministrem spravedlnosti. Vzápětí se spustila ostrá přestřelka. Havla kritizoval předseda sněmovny Václav Klaus, ministr spravedlnosti Jaroslav Bureš i někteří senátoři. "Bylo to pro Senát urážlivé, aby se senátoři dozvěděli z tisku, že má prezident takový záměr," prohlásil například senátor Richard Falbr. Hlasování v Senátu bylo očekáváno s velkým napětím. Šlo o to, kdo ukáže větší vliv - zda prezident, nebo početná skupina jeho odpůrců. Aby prezident prosadil svou a Wagnerová získala post ústavního soudce, musela pro ni hlasovat většina přítomných senátorů. Havel přijel senátory o svém návrhu přesvědčovat osobně. Na začátku jim zalichotil a nakonec uspěl. Pro Wagnerovou hlasovalo 40 ze 72 přítomných senátorů. *jp*

Vláda jela na své zasedání vlakem, ale vracela se auty

Na jedno ze svých zasedání vyjela vláda do Pardubic, ale skoro to vypadalo, že zamířila do Kocourkova. Tam jeli ministři vlakem. Zpátky už je převážela auta, která za nimi jela prázdná z Prahy. V Pardubicích vládu k tamnímu krajskému úřadu, tedy k místu, kde jednala, vezly dva autobusy. Neměly však žádné poznávací značky, takže porušovaly zákon. *jp*

V Karlových Varech objeveny další letáky požadující návrat Sudet k Německu

Další letáky a samolepky podněcující k návratu Sudet k Německu našla policie v Karlových Varech. Samolepky byly vylepeny na sloupech pouličního osvětlení a koši na odpadky v městské čtvrti Rybáře. Letáky ležely pohozené na chodníku. Letáky s nápisem "Sudety byly a opět budou německé" se poprvé v Karlových Varech objevily před dvěma týdny. Čtyři desítky samolepek tehdy našla policie v obchodně-správní části města. Byly například u pošty a kolem hotelu Thermal. Policie zpočátku vyšetřovala případ jako přestupek, ale posléze přehodnotila na trestný čin podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezení jejich práv a svobod občanů. Pachatelům za to může hrozit až dvouleté vězení. Obdobné samolepky se v únoru objevily i v Praze. Pražští policisté je poprvé našli ve stanicích metra v Praze 4.

Bývalý ministr zahraničí Dienstbier je kandidátem na post vysokého komisaře pro lidská práva

Bývalý československý ministr zahraničí Jiří Dienstbier je kandidátem na post vysokého komisaře OSN pro lidská práva. Tuto funkci nyní vykonává Mary Robinsonová. Někdejší irská prezidentka Robinsonová nedávno oznámila, že letos již funkci obhajovat nebude. Dienstbier v minulosti působil jako zvláštní zpravodaj OSN pro lidská práva v bývalé Jugoslávii. Dienstbier řekl, že nabídku na kandidaturu od české vlády přijal. K tomu, aby Dienstbier uspěl, by bylo dobré, kdyby se stal kandidátem celé východní skupiny, v níž jsou postkomunistické, balkánské a kavkazské země. Očekává, že nebude jedinou navrženou osobou, o nikom jiném ale zatím neví. O vysokou funkci v OSN usiluje rovněž šéf české diplomacie Jan Kavan. Chce se stát předsedou jejího Valného shromáždění v letech 2002 a 2003.

Vyšší pokuty v ČR

Novela českého přestupkového zákona, která začala platit od 1. dubna s sebou přináší leckdy velmi výrazné zvýšení pokut, které bude možno požadovat za spáchání různých přestupků. Velmi výrazně se nová úprava dotýká především trestu za jízdu na dálnici bez zaplacení příslušné známky – zatímco dříve činila maximální pokuta 5000 korun, nyní se jedná o plný trojnásobek tj. 15 000 Kč. Za stání na místě vyhrazeném pro parkování vozů těžkých invalidů bude muset motorista platit až 5000, za nezastavení na červenou nebo nedání přednosti v jízdě 3000 korun. Podobně stouply i pokuty za přestupky v oblasti používání dokladů nebo při vedení matrik. Hůře by se také mělo vést pytlákům, u kterých byla maximální pokuta z 5000 zvýšena na 8000 korun. Z dalších pokut stojí za zmínku pokuta za úmyslné uvedení nesprávného nebo neúplného údaje správnímu orgánu nebo zatajení požadovaného údaje, která stoupla z 1000 korun až na 10 000 Kč nebo pokutu za šizení na ceně, jakosti a množství při prodeji zboží nebo poskytování služeb, která činí až 5000 korun a je spojena s možností zákazu činnosti až na dobu 1 roku. Zavedeny byly i některé nové pokuty – například za poskytnutí nebo přijetí cestovního dokladu či občanského průkazu do zástavy nebo odebrání tohoto dokladu při vstupu do objektu či na pozemek bude moci policie požadovat pokutu až ve výši 5000 korun. Novela přestupkového zákona nebyla veřejností ani médií v České republice přijata zrovna příliš pozitivně. Její oponenti se především domnívají, že celý zákon je natolik zastaralý, že místo novely měla vzniknout zásadně nová úprava, nejlépe v podobě zákona o správním trestání. Kritizována je i výše jednotlivých pokut a mechanismus jejich udělování. Mnohým analytikům se nezdá, že je určena pouze maximální výše pokut, což dává policistům příliš velké pravomoce. Přemrštěná se zdá zejména pokuta za jízdu po dálnici bez příslušné známky, zejména za situace, kdy pokuty za daleko vážnější přestupky například za jízdu na červenou jsou výrazně nižší. Pochybnosti přetrvávají i ohledně přínosu úpravy např. pro zmenšení nehodovosti na českých silnicích. Zastánci novely tvrdí, že nebezpečnou jízdu mnoha řidičů dosud podporoval fakt, že ukládané pokuty byly pro bohatší motoristy směšně nízké. To by se nyní mělo změnit. Naopak odpůrci nové verze často tvrdí, že podstatně větší efekt by mělo častější odebrání řidičského průkazu při opakovaném páchání hrubých dopravních přestupků.

V každém případě nelze od novely přestupkového zákona očekávat, že by nějak výrazně změnila poměry na českých silnicích. Ty souvisí s celkovým stavem ve společnosti, kde se agresivní dravost a bezohlednost ve všem často vydává za kladnou vlastnost a nutnou podmínku k životnímu úspěchu. Teprve až se podaří podlomit vliv těchto představ na myšlení většiny motoristů můžeme čekat skutečně větší bezpečí a atmosféru slušnosti i na silnicích. (MaFr)

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v r. 2002

Informace k volbám v zahraničí

Na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí mohou hlasovat naši krajané, kteří si ponechali české státní občanství za podmínek, že **budou zapsáni do zvláštního seznamu voličů vedeného zastupitelským úřadem**. Do tohoto zvláštního seznamu mohou být zapsáni ti státní občané ČR, kteří mají bydliště mimo území ČR a kteří podají písemnou žádost o zápis, doloženou originálem, popř. ověřenou kopií dokladů potvrzujících totožnost žadatele, jeho státní občanství ČR a bydliště v územním obvodu zastupitelského úřadu, kde má být zapsán do zvláštního seznamu. **Žádost musí být doručena anebo předána zastupitelskému úřadu nejpozději 40 dnů před dnem voleb.**

Podle čl. 63 odst. 1 písm. f) s přihlédnutím k čl. 17 odst. 1 Ústavy České republiky a podle § 1 odst. 3 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 212/1996 Sb., nálezu Ústavního soudu uveřejněného pod č. 243/1999 Sb., zákona č. 204/2000 Sb., nálezu Ústavního soudu uveřejněného pod č. 64/2001 Sb. a zákona č. 37/2002 Sb., vyhlásil prezident republiky volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu a stanovil **dny konání voleb na pátek 14. června 2002 a sobotu 15. června 2002**. Usnesením Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR s ohledem na časový posun vůči USA zde volby začínají o jeden den dříve.

V Evropě: první den voleb začíná hlasování ve 14.00 hodin a končí ve 22.00 hodin. Druhý den voleb začíná hlasování v 8.00 hodin a končí ve 14.00 hodin. Každý volič je povinen před hlasováním předložit k prokázání totožnosti a státního občanství ČR platný cestovní, diplomatický nebo služební pas ČR anebo cestovní průkaz, nebo platný občanský průkaz. Neprokáže-li volič svou totožnost a státní občanství ČR, nebude mu hlasování umožněno.

Výsledky krajských voleb v roce 2000, jediných, jež se doposud konaly na území regionu:

Čtyřkoalice (KDU-ČSL, US, ODA, DEU) 31,64%
 Komunistická strana Čech a Moravy 20,80%
 Občanská demokratická strana 18,22%
 Česká strana sociálně demokratická 13,45%
 Nezaníci pro Moravu 6,76%
 Moravská koalice 2,16%
 Česká strana národně sociální + Nezávislí 1,82%
 Strana zelených 1,55%
 Republikáni Miroslava Sládka 1,44%
 Strana za životní jistoty 1,39%
 Strana konzervativní smlouvy 0,31%
 České sociálně demokratické hnutí 0,27%
 První blok + Klub angažovaných nezaníků 0,14%

Způsob hlasování

§ 39 Volebního zákona č. 121/2002 Sb.

V prostoru určeném pro úpravu hlasovacích lístků vloží volič do úřední obálky 1 hlasovací lístek. Na hlasovacím lístku, který vkládá do úřední obálky, může přitom zakroužkováním pořadového čísla nejvýš u 2 kandidátů uvedených na témže hlasovacím lístku vyznačit, kterému z kandidátů dává přednost. Jiné písemné úpravy hlasovacího lístku nemají na posuzování hlasovacího lístku vliv.

§ 49 Volebního zákona

Postup politických stran, politických hnutí a koalic do skrutinia.

- Politické strany nebo hnutí získá nejméně 5% hlasů.
- Koalice složená ze dvou politických stran nejméně 10% hlasů.
- Koalice složená ze tří politických stran nejméně 15% hlasů.
- Koalice složená ze čtyř a více politických stran nejméně 20% hlasů.

§ 50 odst. 5 Volebního zákona

Přednostní hlasy.

Jestliže však některý z kandidátů získal takový počet přednostních hlasů, který činí nejméně 7% z celkového počtu platných hlasů odevzdaných pro tuto politickou stranu, politické hnutí nebo koalici v rámci volebního kraje, případně mandát přednostně tomuto kandidátovi.

SOUPISKY ČTYŘ ZÁKLADNÍCH POLITICKÝCH USKUPENÍ – JIHMORAVSKÝ KRAJ

ODS

- Ing. arch. Václav Měncí 59 urbanista Brno
- PhDr. Walter Bartoš 41 poslanec Strážnice
- Mgr. David Šeich 26 manažer Rajhrad
- Petr Pleva 43 poslanec Brno
- Ing. Eduard Vávra 58 poslanec Blansko
- Pavel Suchánek 50 poslanec Rakvice
- Ing. Dagmar Nepeřená 37 technoložka Vyškov
- Ing. Josef Sedlák 55 poradce Hodonice
- František Tříska 41 starosta Dubňany
- Marta Hartlová 49 starostka Brno
- Mgr. Karel Švábenský 49 ředitel gymnázia Tišnov
- Karel Trefný 37 živnostník Letovice
- Ing. Petr Žluva 30 starosta Bavory
- Luboš Kadlec 48 učitel Vyškov
- MUDr. František Švec 44 lékař Znojmo
- Ing. Robert Kotzian 28 projektový manažer Brno
- Jaroslav Jeřábek 41 ředitel ZUŠ Blansko
- Ing. Jiří Ciprys 55 podnikatel Lanžhot
- Andrea Řičicová 26 manažerka Hodonín

- Mgr. Pavel Polanský 56 starosta Rosice
- Miloslav Švábenský 25 finanční poradce Holubice
- Pavel Novotný 54 živnostník Moravský Krumlov
- Josef Kameníček 60 starosta Brno
- Pavel Veselý 54 podnikatel Blansko
- Erik Stibor 23 student Hodonín
- Ing. Dalibor Vojtěšek 44 podnikatel Bořetice
- RNDr. Igor Poledňák 43 starosta Kuřim
- Eduard Blažek 37 majitel obchodní firmy Hrušovany n. Jevišovkou
- Ing. Jiří Sedlák 64 místostarosta Křtiny
- Ing. Jarmila Horová 61 důchodkyně Brno
- Ing. Tamara Korešová MBA 37 ředitelka společností Blansko
- Vladimír Ryba 51 starosta Troubsko
- MUDr. Ivo Koneš 51 ředitel nemocnice Mikulov
- Tomáš Moravčík 36 živnostník Ratíškovice

ČSSD

- Ing. Zdeněk Škromach 45 let, mistr energo-udržby, poslanec Rohatec
- Mgr. Bohuslav Sobotka 30 let právník, poslanec Slavkov u Brna
- Ing. Ladislav Skopal 44 let zemědělský inženýr, poslanec Dobšice
- JUDr. Zdeněk Koudelka Ph.D. 33 let vysokoškolský učitel, poslanec Brno
- Ing. Jiří Václavek 60 let ekonom, poslanec Brno
- Mgr. Michal Hašek 26 let starosta Drásov
- Ing. Miloslav Kala 39 let starosta Blansko
- Ing. František Strnad 58 let místostarosta Břeclav
- Mgr. Zuzana Domesová 53 let místostarostka Hodonín
- Silva Černošská 64 let podnikatelka Rosice
- MUDr. Michal Pohanka 33 let lékař Brno
- Mgr. Ludmila Roubcová 28 let tisková mluvčí MDS ČR Znojmo
- RNDr. Petr Hájek 45 let vědecký pracovník Vyškov
- Lubomír Petrželka 45 let obchodně – technický náměstek Boskovice
- Jiří Houdek 37 let starosta Brno
- Mgr. Karel Štogl 29 let poradce ministra obrany Mikulov
- Mgr. Danuše Křiváková 49 let přednostka OkÚ Kyjov
- Mgr. Kateřina Prudíková 32 let učitelka tance Adamov
- MUDr. Oldřich Ryšavý 43 let lékař Břeclav
- MUDr. Jiří Růžička 38 let lékař Znojmo
- Jan Kowalski 57 let starosta Syrovice
- Jiří Petřík 54 let místostarosta Rousínov
- Ing. Mirka Wildmannová Ph.D. 32 let odborný asistent Brno
- PaedDr. Karel Bílek 51 let středoškolský učitel Břeclav
- Ing. Ludvík Kšica 66 let důchodce Černovice
- MUDr. Radmila Vondráková 37 let lékařka Brno
- JUDr. František Šujan 53 let starosta Bučovice
- Karel Horák 35 let manažer Brno
- Ing. Jaromír Kuchyňka 33 let specialista pro informační systémy Strážnice
- Julie Jánová 42 let oční optik Ivančice
- Mgr. Ludmila Švachová 55 let ředitelka ÚSP Hodonín
- Ing. Patrik Reichl 25 let ekonom Hrušovany nad Jevišovkou
- Ing. Petr Kocman 52 let finanční úředník Brno
- Jana Potužníková 40 let předsedkyně ZO OS KOVO Hodonín Lužice

KOALICE

1. RNDr. Libor Ambrozek (KDU-ČSL)

Hodonínský rodák, který 2. 8. letošního roku oslaví své 36. narozeniny. V Hodoníně také v současné době bydlí spolu se svojí manželkou Monikou a dvoutměsíční Magdalenou. Již během studia na Přírodovědecké fakultě UK v Praze se věnoval činnosti spojeným s výzkumem a ochranou přírody a krajiny, těmito tématy se zabýval i v rámci svého zaměstnání. Od roku 1996 působí jako poslanec PS PČR. Současně je činný mimo jiné jako

předseda Českého svazu ochránců přírody. Ve volném čase rád cestuje po naší republice i v zahraničí, zajímá se o historickou architekturu a ke své zálibě v botanice přidal ještě fotografování.

2. Ing. Vlastimil Ostrý (US-DEU)

Brněnský rodák, který letos na podzim oslaví 36. narozeniny. Se svojí manželkou Blankou mají dvě dcery Magdalenu (8 let) a Marietu (3 roky). Vystudoval VUT FAST, obor Silnice a dopravní stavby v Brně. Do US vstoupil v roce 1998. Od roku 2000 je předsedou OO Brno-město, na krajském úřadu JM kraje působí v Komisi pro rozvoj regionů. Jeho největším koníčkem byl vždy sport – předseda a aktivní člen FC Žabovřesky, mezi další oblíbené sporty pak patří squash, tenis a lyžování, často navštěvuje divadelní představení a rád si přečte dobrou knihu.

3. Ing. Jan Grůza (KDU-ČSL)

Pochází z Újezda u Brna, letos na podzim oslaví 45. narozeniny, je ženatý a s manželkou Stanislavou mají jednoho syna a dvě dcery. Vystudoval Vysokou školu zemědělskou v Brně, fakulta agronomická, obor zahradnický v Lednici. Původní profesí je ovocnář a vinař. V roce 1990 vstoupil do politiky a 6 let starostoval v Brně-Židenicích. V současné době je poslancem PS PČR, kde mimo jiné současně působí jako místopředseda zemědělského výboru a člen podvýboru pro bytovou politiku. Mezi jeho zájmy patří myslivost a rybaření, dále pak divadlo a sport. Jeho životní krédo: "Chci změnit svět kolem sebe".

4. PhDr. Martin Přibáň (US-DEU)

Narodil se 28. 11. 1958 v Opavě, nyní žije se svojí manželkou Věrou a třemi dětmi v Břeclavi-Poštorně. Vystudoval Filozofickou fakultu MU v Brně a později potom při zaměstnání také speciální pedagogiku na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Do politiky vstoupil v roce 1992, kdy byl zvolen do České národní rady za ODS. Od roku 1993 působí v PS PČR. V lednu 1998 odešel z ODS a spoluzakládal Unii svobody, v červnu téhož roku odešel z aktivní politiky. Od roku 2001 je členem komise pro vzdělávání při Krajském zastupitelstvu v Brně. Mezi jeho zájmy patří především moderní dějiny a alternativní medicína.

5. Ladislav Šustr (KDU-ČSL)

Patriot venkova, otec a dědeček, žijící se svou manželkou Jaroslavou v obci Telnice. Narodil se 13. 5. 1944 v Brně, má dvě děti Ladislava (29 let) a Bohumila (31 let). V letech 1990-1998 zastával funkci starosty obce Telnice, která v roce 1995 získala ocenění Vesnice roku ČR a šesté místo v evropské soutěži. V současné době je poslancem PS PČR a vykonává funkci místopředsedy podvýboru pro sport. Působí rovněž jako předseda Všesportovního kolegia a starosta ORLA ČR. Veškerý čas věnuje problematice komunální sféry, formy financování obcí a financování sportovního prostředí.

6. Ing. Ladislav Korběl (US-DEU)

Narodil se v roce 1954, je ženatý a má dceru a syna. V současné době žije v Rohatci u Hodonína. Po absolvování VŠZ v Brně, obor provozní ekonomika pracoval mimo jiné i v JZD Čejč. V roce 1998 založil Unii svobody v okrese Hodonín, nyní je poslancem PS PČR a současně členem rozpočtového výboru. Mezi jeho osobní záliby patří sport a práce na zahrádce.

7. Petr Jančálek (US-DEU)

Povoláním sociální pracovník, letos oslaví 56. narozeniny, v současnosti bydlí v Brně. Zajímá se hlavně o krajskou problematiku v oblasti sociální a zdravotní. Mezi jeho osobní zájmy patří námořní jachting a judo.

8. Ing. Petr Gabriel (KDU-ČSL)

Pochází z Uherského Hradiště, je mu 49 let, je ženatý a mají tři děti. V současné době bydlí v Jedovnicích. Povoláním je technolog, specialista na potravinářské technologie a průmyslovou ekologii. Do politiky vstoupil v roce 1989, nyní působí na volených funkcích na okresní a celostátní úrovni. Zkušenosti má i z komunální politiky. Mezi jeho osobní zájmy patří toulky přírodou a především skauting, dále pak práce ve vinohradu.

9. Bc. Karel Kosina (bez politické příslušnosti - navržen za KDU-ČSL), 35 let, vedoucí projektu chráněného bydlení

10. Miroslav Volařík (US-DEU), 53 let, podnikatel

11. Ing. Ivan Točev (US-DEU), 36 let, ekonomický náměstek

12. Ing. Václav Horák (KDU-ČSL), 41 let, starosta obce

13. Vladimír Soukop (US-DEU), 38 let, zástupce ředitele školy

14. Jan Koráb (KDU-ČSL), 51 let, starosta obce

15. MUDr. Pavel Krejzlík (US-DEU), 34 let, lékař

16. Ing. Hana Ondrušková (KDU-ČSL), 46 let, ekonom

17. Ing. Jaroslav Bernásek (US-DEU), 51 let, starosta obce

18. Ing. Anna Matějková (KDU-ČSL), 46 let, stavební inženýr

19. Zdeněk Veškra (US-DEU), 38 let, biochemik

20. Ing. Martin Bedrava (KDU-ČSL), 40 let, starosta obce

21. MUDr. Táňa Vrtílková (US-DEU), 45 let, revizní lékař

22. Ing. Ladislav Zouhar (KDU-ČSL), 40 let, odborný referent

23. Ing. Stanislav Macek (US-DEU), 44 let, vedoucí referátů regionálního rozvoje

24. MUDr. František Adamec (KDU-ČSL), 50 let, zástupce starosty

25. Karel Sláma (US-DEU), 41 let, podnikatel

26. Ing. Antonín Tesařík (KDU-ČSL), 41 let, vedoucí úseku obchodu a marketingu

27. Dr. Milan Jahoda (US-DEU), 38 let, ředitel společnosti

28. Ludvík Osička (KDU-ČSL), 47 let, technik-vinař

29. Miroslav Kramář (US-DEU), 36 let, opravář strojů a zařízení strojů

30. Ing. Stanislav Benada (KDU-ČSL), 45 let, geolog

31. Mgr. Miroslav Šárka (US-DEU), 38 let, zástupce starosty

32. Ing. Pavel Berka (KDU-ČSL), 30 let, vedoucí prodeje

33. Jiří Kún (US-DEU), 26 let, obchodní ředitel

34. RNDr. Miloš Petřů (KDU-ČSL), 46 let, zástupce starosty

KSČM

1. Doc. PhDr. Miroslav GREBENÍČEK, CSc., 55 let, vysokoškolské vzdělání, poslanec PS PČR, předseda ÚV KSČM, Mikulov, člen KSČM

2. JUDr. Zuzka RUJBROVÁ, 51 let, vysokoškolské vzdělání, advokátka, poslankyně PS PČR, místopředsedkyně ÚV KSČM, Blansko, členka KSČM

3. RNDr. Marta BAYEROVÁ, 46 let, vysokoškolské vzdělání, středoškolská učitelka, místopředsedkyně MěÚ Znojmo, členka měst. rady Znojmo, členka KSČM

4. Ing. Ladislav BÝČEK, 57 let, vysokoškolské vzdělání, zemědělský inženýr, zastupitel MěZ Brno a KZ Jihomoravského kraje, Brno, člen KSČM

5. RSDr. Antonín ZRALÝ, 58 let, vysokoškolské vzdělání, politický pracovník, předseda OV KSČM, zastupitel MěZ Strážnice, předseda územní organizace Svazu diabetiků Strážnice, Strážnice, člen KSČM

6. MUDr. Vojtěch ADAM, 51 let, vysokoškolské vzdělání, lékař, zastupitel MěZ Ivančice, Ivančice, bezpartijní

7. Ing. Milan PESLAR, 52 let, vysokoškolské vzdělání, podnikatel, zastupitel MěZ Vyškov, trenér a rozhodčí kulturistiky, Vyškov, člen KSČM

8. JUDr. Dalibor MATULKA, 48 let, vysokoškolské vzdělání, právník, poslanec PS PČR, Brno, člen KSČM

9. Ing. Vincencie KADÉROVÁ, 56 let, vysokoškolské vzdělání, podnikatelka, zastupitelka KZ Jihomoravského kraje, zastupitelka MěZ Břeclav, Břeclav, členka KSČM

10. MUDr. Blanka CHALOUPKOVÁ, 55 let, vysokoškolské vzdělání, lékařka, zastupitelka MěZ Vyškov, místopředsedkyně Okresního spolku červeného kříže, Vyškov, členka KSČM

11. Leoš KÁFONĚK, 31 let, státní zaměstnanec, Oslavany, člen KSČM

12. Ing. Petr KRÁTKÝ, 51 let, vysokoškolské vzdělání, učitel, zastupitel MěZ Znojmo, člen rady MěÚ Znojmo, Znojmo, člen KSČM

13. JUDr. Jan NAVRÁTIL, 46 let, vysokoškolské vzdělání, advokát, zastupitel MěZ Hodonín, Hodonín, člen KSČM

14. Stanislav NAVRKAL, 53 let, technik, zastupitel KZ Jihomoravského kraje, zastupitel MěZ Blansko, Blansko, člen KSČM

15. Mgr. Věra KŘIVÁNKOVÁ, 39 let, vysokoškolské vzdělání, místopředsedkyně města Slavkov, Slavkov u Brna, členka KSČM

16. Petr BRÁZDA, 48 let, místopředseda obce, radní města Modřice, místopředseda mysliveckého sdružení Modřice, jednatel honebního společenství Modřice, Modřice, člen KSČM

17. Zdenka KARÁSKOVÁ, 43 let, politická pracovnice, Znojmo, členka KSČM
18. Ing. Jaroslav KAŇOVSKÝ, 42 let, vysokoškolské vzdělání, podnikatel, Pohořelice, bezpartijní
19. Jaroslava LETOCHOVÁ, 51 let, vedoucí stravovacího zařízení, zastupitelka OZ Ratiškovice, trenérka krasobruslařského oddílu, Ratiškovice, členka KSČM
20. JUDr. Helena SÝKOROVÁ, 46 let, vysokoškolské vzdělání, právnická, Brno, členka KSČM
21. Jan ŘEHOŘ, 51 let, ředitel, člen Rady města Letovice, Letovice, člen KSČM
22. Ing. Pavel BŘEZA, 60 let, vysokoškolské vzdělání, zeměměřič, Brno, člen KSČM
23. Jana VÁLKOVÁ, 41 let, účetní, zastupitelka OZ obce Šardice, Šardice, členka KSČM
24. Vojtěch BALÁŠ, 51 let, státní zaměstnanec, člen Rady města Ivanovice na Hané, předseda OV fotbalového svazu Vyškov, Ivanovice na Hané, bezpartijní
25. Mgr.PhDr. Lubomír HUBIČKA, 42 let, vysokoškolské vzdělání, místostarosta obce Zastávka, Zastávka, člen KSČM
26. Mária KOUDELOVÁ, 52 let, předsedkyně Závodní odborové organizace Adamovské strojírny, Adamov, členka KSČM
27. Ludmila ŽIVNÁ, 49 let, technik, zastupitelka KZ Jihomoravského kraje, Hustopeče, členka KSČM
28. RSDr. Oldřich KUKLA, 53 let, vysokoškolské vzdělání, starosta obce Jevišovice, člen výboru TJ Fotbal Jevišovice, Jevišovice, člen KSČM
29. Ladislav DVORÁK, 51 let, dělník, Břeclav, člen KSČM
30. Josef VYBÍHAL, 66 let, důchodce, Boskovice, bezpartijní
31. RSDr. Helena NEVORALOVÁ, 55 let, vysokoškolské vzdělání, vedoucí odbytu, vedoucí PO V. Bitýška, Veverská Bitýška, členka KSČM
32. RSDr. Ivan JURČA, 53 let, vysokoškolské vzdělání, manažer firmy, zastupitel OZ obce Čejč, Čejč, člen KSČM
33. JUDr. Naděžka SEKNIČKOVÁ, 52 let, vysokoškolské vzdělání, ekonomická ředitelka, Brno, členka KSČM
34. František SCHNEIDER, 53 let, starosta obce Hostěradice, starosta SDH Hostěradice, Hostěradice, člen KSČM

Další kandidátní listiny politických stran, které kandidují v jihomoravském kraji:

ČSNS (Česká strana národně sociální, dříve Národní socialisté)

1. JUDr. Jan Šula 48 let advokát
2. RNDr. Taťána Součková 52 let specialista v cestovním ruchu nezávislá
3. Vladimír Paulík 35 let starosta
4. Ing. František Pavelka 53 let ředitel Zemědělského zásobovacího podniku nezávislý
5. Ing. Tomáš Foral 37 let starosta nezávislý

ODA

1. Dytrych Jaroslav 46 let kastelán Rosice
2. Berka Jiří MUDr. 49 let lékař Brno
3. Vařejková Ludmila 53 let ekonomka Hodonín
4. Čunát Libor MVDr. 43 let veterinář Brno
5. Šnobl Emil - 57 let řed.Zim.stadionu Prušánky
6. Bartošek Miroslav - 51 let výrobce nábytku Vyškov
7. Nehybová Jiřina - 41 let manažerka Brno
8. Štěpánek Jiří - 54 let vedoucí projektant Brno
9. Protivínský Vlastimil - 49 let soukr.zemědělec Dyje
10. Maňoušek Jiří Ing. 48 let zahradník Brno
11. Rozprým Milan - 56 let technik Brno
12. Drinocký Ladislav Ing. 58 let zootechnik Brno
13. Stejskalová Eliška Ing. 61 let stavební inženýrka Brno
14. Kynčl Vladimír Mgr. 54 let inval. důchodce Lelekovice
15. Dohnálek Jaroslav - 67 let důchodce Dubňany
16. Šibal Josef Ing. arch. 69 let architekt Brno
17. Šeda Ondřej - 32 let podnikatel Šlapanice u Br.
18. Čížmár Karel - 36 let podnikatel Oblekovice
19. Vévoda Radomil - 48 let podnikatel Dolní Kounice
20. Ševeček Vladimír Ing. arch. 52 let projektant Brno

21. Rujbr Lubomír - 48 let podnikatel Rosice
22. Lorenz Petr - 56 let řidič Dpmb Brno
23. Procházka Vladimír - 28 let zeměděl. technik Znojmo
24. Pelikán Roman - 48 let vedoucí kina Rosice
25. Vařejka Vratislav - 23 let student Hodonín nezávislý
26. Klimeš Václav - 43 let fotograf Brno
27. Neyedlý Jiří - 31 let technik Mor.Krumlov nezávislý
28. Krbec Pavel Ing. 51 let logistik Brno
29. Chrást Jarooslav - 34 let technik Neslovice nezávislý
30. Unger Dušan - 39 let grafik Brno nezávislý
31. Pedrini Hana - 24 let studentka Brno nezávislý
32. Bělka Pavel - 37 let manažer Řičany
33. Malicher Jan - 33 let knihovnik Praha nezávislý
34. Veleba Lubor - 58 let podnikatel Slup

Demokratická liga (DL)

Strana se do roku 1998 jmenovala Českomoravská akční strana středu. Jejím předsedou je od změny názvu seskupení Petr Vlášák.

Humanistická aliance

Politické hnutí s převážnou účastí mladých lidí a neobvykle vysokou účastí žen. Vzniklo v roce 1996 z iniciativy některých členů Humanistického hnutí. Předsedkyní je Dana Femínová. Aliance má podle svého místopředsedy Bednáře asi 50 až 100 členů.

Cesta změny (CZ)

Jiří Horák, 52 let, předseda hnutí Nezávislí (NEZ), Brno
Strana vznikla 22.10.2001 a jejím předsedou je Jiří Lobkowicz. Členem Cesty změny se nesmí stát bývalý člen ani kandidát KSČ, KSČM nebo strany a hnutí, které propagují násilí a nesnášenlivost. Zájemce musí předložit negativní lustrační osvědčení. Počet členů není znám.

Česká pravice (ČP)

Ortodoxní konzervativní pravicová strana, jejímž předsedou je Michal Simkanič. Strana má přibližně 300 členů. Do poslanecké sněmovny kandidovala už dvakrát, vždy neúspěšně.

Naděje

1. Ing. Miroslav Strádal 38 let jednatel firmy, Ostrava, člen Naděje
2. MUDr. Oldřich Jelínek, Ph.D. 43 let lékař, Brno bez politické příslušnosti
3. Vincenc Pernica 27 let úředník, Brno člen Naděje
4. Mgr. Zita Janáčková 34 let redaktorka, Brno bez politické příslušnosti
5. MUDr. Pavel Procházka 34 let lékař, Troubsko bez politické příslušnosti
6. Dušan Stojan 48 let starosta obce, Rájec-Jestřebí bez politické příslušnosti
7. Josef Borek 51 let mistr v továrně, Boskovice bez politické příslušnosti
8. MUDr. Jaromír Černý 47 let lékař, Brno bez politické příslušnosti
9. Pavel Dřinovský 30 let jednatel firmy, Polička bez politické příslušnosti
10. MUDr. Jiří Deduch 44 let lékař, Vyškov bez politické příslušnosti
11. Pavel Indrych 29 let stolář, Vyškov bez politické příslušnosti
12. Mgr. Čeněk Rosecký 30 let právník, Brno bez politické příslušnosti
13. Mgr. Tomáš Hromek 30 let právník, Brno bez politické příslušnosti
14. MVDr. Jiří Ptáček 32 let veterinární lékař, Brno bez politické příslušnosti
15. Luboš Fajmon 26 let finanční poradce, Brno bez politické příslušnosti
16. Mgr. Irena Kocí 27 let scenáristka, v domácnosti, Brno bez politické příslušnosti
17. MUDr. Václav Kůra 37 let lékař, Brno bez politické příslušnosti

18. MUDr. Štěpán Ondrušek 30 let lékař, Brno bez politické příslušnosti

Mezi iniciátory Naděje, která vznikla teprve před několika měsíci, patří lidé, kteří se angažovali v občanských iniciativách Impuls 99, Dřevíčská výzva, Děkujeme, odejděte či Česká televize - věc veřejná. Předsedkyní je Monika Pajerová.

Pravý blok (PB)

Politická strana, jejímž cílem je státní zřízení umožňující rozvoj demokracie a občanských svobod na základě křesťanského světového názoru a vzdělanosti. Předsedou je od července 2000 Petr Cibulka. V posledních volbách strana nezaplátila volební kauci a nebyly jí vytištěny volební listky.

Republikáni Miroslava Sládka (RMS)

RMS se prohlašuje za nástupkyni SPR-RSČ, která je kvůli dluhům od února 2001 v konkursu. Straně předsedá Miroslav Sládek. SPR-RSČ získalo v posledních volbách 232 965 hlasů, 3,90 %, a do sněmovny se nedostalo. Získalo ale státní příspěvek 20 966 850, z něhož bylo uhrzeno 17 500 290 Kč Finančnímu úřadu jako daňový nedoplatek.

Republikáni

O straně nejsou bližší informace. Republikánských stran existuje v ČR několik a z kandidátních listin nelze rozpoznat, o kterou jde.

Strana zelených (SZ)

1. Rokos Miroslav, RNDr. 43 let, referent pro životní prostředí
2. Vlašín Mojmír, RNDr. 47, ekolog
3. Liška Ondřej 24, religionista

Politická strana středu, která se hlásí k parlamentní demokracii a ke světovému hnutí zelených. Předsedou je Miroslav Rokos. Strana má asi 1000 členů. V posledních volbách získala 1,12 procenta hlasů.

Strana venkova

K programovým cílům strany patří zvýšení životní úrovně venkova, vytvoření regionální samosprávy, požadavek institutu regionálního referenda. V roce 1997 měla 2000 členů. Aktuální údaje nejsou k dispozici.

Strana za životní jistoty (SŽJ)

Při posledních volbách vystupovala pod názvem Důchodci za životní jistoty a získala 182 900 hlasů, 3,06 % a státní příspěvek 16 461 000 korun. Na vstup do sněmovny to nestačilo. Předsedou strany je Ladislav Jaroš a uskupení má podle vlastních prohlášení přes 50 tisíc členů.

Sdružení nezávislých kandidátů

1. RNDr. Libor Kabát starosta města Lednice
 2. Ing. Josef Mikulášek starosta obce Sloup
 3. Mgr. Eliška Kovářová místostarostka městské části Brno - Bystrc
 4. František Kopecký starosta obce Tvarožná
 5. Jiří Kyněra starosta obce Svatobořice-Mistřín
- SNK je hnutím zejména nezávislých komunálních politiků. Bylo zaregistrováno 24.8.2000. Předsedou republikové strany je Milan Marko.

Strana zdravého rozumu

Sídlí v Nerudově ulici na pražské Malé Straně. Jiné údaje nejsou k dispozici.

Moravská demokratická strana (MDS)

Vznikla 5.dubna 1997 sloučením Českomoravské unie středu (Č-MUS) a Moravské národní strany (MNS). Předsedou je od tohoto data Ivan Dřímál. Při posledních sněmovních volbách uskupení získalo pouze 22 282 hlasů, což je 0,37 %. Kandiduje

pouze v Jihlavském, Jihomoravském, Olomouckém, Zlínském a Moravskoslezském kraji.

Národně demokratická strana (NDS)

Bývalá Vlastenecká republikánská strana (VRS), ještě dříve Radikální republikánská strana, která vznikla už v roce 1990. Loni ministerstvo vnitra odmítlo změnit název VRS na Národně sociální blok a zároveň zamítlo zaregistrovat změnu stanov (blok vznikl v březnu 2001 sjednocením českých krajně pravicových uskupení). Předsedou je Rudolf Valenta.

Akce za zrušení Senátu a proti vytunelování důchodových fondů

Předseda strany František Pilmann je někdejšími poslancem Federálního shromáždění a bývalým členem ODS. Před čtyřmi roky se pokoušel získat křeslo v Senátu. Další údaje nejsou k dispozici.

Volba pro budoucnost

O straně nejsou podrobné informace.

JINAK SE VOLEB 2002 ÚČASTNÍ CELKEM 29 STRAN A HNUTÍ

V celé republice ještě: ODA, Cesta změny, Naděje, Republikáni Miroslava Sládka, Republikáni, Pravý Blok, Humanistická aliance, Strana zdravého rozumu, Strana zelených, Česká pravice, Česká strana národně sociální, Národně demokratická strana, Strana venkova – spojené občanské síly, Sdružení nezávislých, Demokratická liga, Volba pro budoucnost, Strana za životní jistoty, Akce za zrušení Senátu a proti vytunelování důchodových fondů Na Moravě ještě strana: Moravská demokratická strana

Ze všech těchto uskupení má šanci dostat se do dolní sněmovny jen ODS, ČSSD, Koalice a KSČM. S ostatními stranami se nepočítá ani, že by dostali přes tři procenta hlasů.

Poznámka redakce:

Nemůžeme Vám nabídnout nejen pro objemnost programy všech stran, ale také proto že nebyly do Klubové uzávěrky zveřejněny.

Ještě pár pravidel:

Volí se dva dny 14. a 15. června

Do sněmovny se dostane jen strana, která získá přes 5% hlasů. Volič může udělit dva preferenční hlasy kandidátům, kteří jsou na nevolitelném místě

30. dubna se strany dozvědí čísla, pod kterými půjdou do voleb. Výsledky bude aktuálně zveřejňovat Český statistický úřad na stránkách: <http://www.volby.cz>

Voliči s bydlištěm v zahraničí musí předem požádat zastupitelský úřad o zápis do zvláštního seznamu voličů. Občané ČR, kteří žijí v Rakouské republice volí ve Vídni. Více informací na stránkách vlády <http://www.vlada.cz> a ministerstva zahraničí: <http://www.mzv.cz>

Koalice představila svůj volební program

Koalice KDU-ČSL a Unie svobody-DEU představila v Poslanecké sněmovně svůj volební program. Křesťanští demokraté a unionisté v programu slibují voličům :

**právní a bezpečný stát,
který podporuje rodinu s dětmi,
snižuje daně,
zavádí počítače do škol i domácností,
otevřít školy většímu počtu zájemců
a do Evropské unie vstoupí do roku 2004.**

Podle zástupců Koalice program neobsahuje žádné populistické sliby ani experimenty. V dokumentu se lidovci a unionisté zavázali, že svůj volební program budou společně prosazovat i po červnových volbách do sněmovny. Vedení obou koaličních stran podepsala také dohodu, že o náklady na kampaň a o statní přís-

pěvek za volby se podělí rovným dílem. Současně předvolební prognózy zatím favorizují jako vítěze ODS, následovanou ČSSD. Koalice soupeř s komunisty až o třetí místo.

Volební výzva ke krajanům v zahraničí

Prosím o pozornost všechny občany ČR, kteří žijí v zahraničí, ale osud jejich rodné země jim není lhostejný. Obracím se s touto výzvou na desítky tisíc lidí, kteří z nejrůznějších důvodů žijí mimo území republiky, ale ponechali si její státní občanství.

Tvrdou práci v nelehkých podmínkách jste si zajistili slušnou existenci, zvykli jste si na svůj nový domov a nehodláte se do staré vlasti vracet. I vy máte ve svém původním domově své příbuzné, přátele a známé, ani vám jistě není lhostejné, jaký je jejich život.

Přeměny v našem státě se po znovunabytí svobody v r. 1989 bohužel nevyvíjely vždy tak, jak jsme si to my i vy představovali. Na důležitých místech ve vedení státu docházelo nejen k četným chybám z ne zkušenosti, ale i k závažným trestným činům vědomým. Mimo jiné se nepodařilo také využít vašich rad a pomoci při budování nového státu. Docházelo nezřídka i k nejrůznějším necitlivým postojům vůči vám, kteří jste svou emigrací naprosto jednoznačně odmítli komunistický režim. Lidé, kterým se podařilo po roce 1989 získat rozhodující pozice v hospodářském i politickém životě státu, se stejně jako k vám, chovali i k těm, kteří bojovali proti komunismu doma. Pro získání svých pozic se neštítali ani využívat pomoc přežívajících komunistických struktur. Ve veřejné správě státu pak zůstali stejní lidé, jen se ke své komunistické minulosti veřejně nehlásí.

Koncem roku 2001 schválila Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR několik změn volebního zákona. Jednou z nich je ta, že se voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2002 budou moci účastnit i naši občané, kteří žijí v zahraničí. Bohužel se nám nepodařilo obhájit ve sněmovně možnost korespondenčního hlasování, které by Vám ulehčilo hlasování.

Nyní je třeba, abyste si třeba poštou nebo i osobní návštěvou vyřídili na českém zastupitelském úřadě zápis do voličského seznamu a volební průkazy a v den voleb na tomto úřadě odevzdali osobně svůj hlas pro stranu, kterou si vyberete. Tyto vámi odevzdané hlasy z celého světa budou soustředěny ve volebním obvodu Jihomoravský kraj a podle jejich celkového počtu bude zvolen odpovídající počet poslanců za jednotlivé politické strany. Náš kraj byl sice vybrán losem, ale po právu lze říci, že je to kraj, který si Vaše hlasy zaslouží. Právě zde má nejvíce stoupenců naše strana, KDU-ČSL, které s komunistickou "přítomností" nesmířitelně bojuje. Proto se na vás obracím jako předseda KDU-ČSL v Jihomoravském kraji. Abychom dokázali vytvořit skutečnou alternativu, kandidujeme společně s Uníí svobody - Demokratickou uníí pod názvem Koalice. V současné době se naše preference pohybují okolo 20% a máme reálnou naději převzít po volbách vládní odpovědnost. Bylo by pro nás ctí, kdybyste podpořili právě naše kandidáty. Slibujeme Vám, že budeme usilovat o zlepšení vztahů mezi Českou republikou a krajanů v zahraničí. Naše programové prohlášení vás jistě přesvědčí o naší vizi pro budoucnost.

Někteří budete své volební vyjádření považovat za projev zájmu o svou starou vlast, jiní za povinnost, vyplývající z vašeho osobního křesťanského životního postoje.

Bylo by pro nás zklamáním a pro Českou republiku škodou, kdyby se nabídka volebního práva pro vás ukázala jen neopětovaným gestem, jak se nás o tom při jeho projednávání snažili přesvědčit ti, kteří dobře věděli, že žádné vaše volební sympatie očekávat nemohou. O vyjádření vašeho postoje ani nestáli, protože věděli, že jeho realizace uskutečňování jejich cílů může jen ztížit.

Děkujeme vám všem, kteří se rozhodnete obětovat svůj čas a cestovní výlohy na osobní účast ve volbách na zastupitelském úřadě České republiky ve vaší zemi.

*předseda Jihomoravské krajské organizace
Křesťanské a demokratické unie - Československé strany lidové
Ing. Lubomír Šmíd
poznámka redakce: zkráceno*

Volební program sociální demokracie

Veřejnou premiéru si 8. dubna 2002 na hoře Řípů odbyl volební program sociální demokracie. Jeho ústřední heslo zní: **Člověk na prvním místě**. Pro vládní stranu však není na prvním místě jen „člověk“, nýbrž i „národní zájmy“.

Těmi se podle předsedy strany Vladimíra Špidly myslí poválečné uspořádání Evropy a z něj vycházející majetkové poměry. „Slibujeme, že žádná vláda, ve které bude mít sociální demokracie dostatečný vliv, nedopustí změnu českého postoje k poválečnému uspořádání,“ prohlásil 8. dubna na táboře lidu na hoře Říp Špidla.

ČSSD navíc už v sobotu zavázala své členy v souvislosti s debatami o poválečných dekretech prezidenta Edvarda Beneše k „obraně národních zájmů“. „Česká republika se nesmí stát slabým článkem poválečného uspořádání Evropy,“ řekl k tomu Špidla. Česká vládní strana se tak oficiálně připojila k předvolebnímu trendu posledních dní. Téma „národní zájmy a jejich obrana“ už figuruje v předvolební kampani všech parlamentních stran. Dlouho utajovaný návod na volební vítězství je doprovázen nejnovějším maskotem ČSSD - blondatým chlapečkem Socánkem.

Uděláme vše pro to, aby se v naší zemi všem poctivým lidem žilo lépe.

Nedopustíme nekontrolovanou inflaci.

Nenecháme bez pomoci nikoho, kdo se ocitl v tíživé situaci a nedokáže si pomoci sám.

Podporu státu více než dosud zaměříme na rodiny s dětmi.

Nepřipustíme daňové ani jiné experimenty, které by mohly poškodit občany.

Výrazně posílíme úlohu státu při ochraně hospodářské soutěže, zejména např. v dodávkách plynu, elektřiny, vody apod. Nedopustíme nerovnoprávné postavení dodavatele a odběratele, zvláště drobných spotřebitelů.

Budeme nadále plně podporovat zásady evropského sociálního modelu, který zahrnuje respektování demokracie a lidských práv, svobodné odbory, zaměstnaneckou účast na řízení podniků, sociální ochranu na principech solidarity, rovné příležitosti a důstojné životní podmínky pro všechny.

Zvláštní pozornost budeme věnovat odstraňování rozdílů v odměňování žen a mužů. Chceme zlepšit celkové postavení žen v naší společnosti při uplatnění zásad nediskriminace a rovnosti příležitostí.

Podporu decentralizaci veřejné správy a rozvoji samosprávy, aby byl omezen vliv byrokracie a občané se mohli účinně podílet na veřejné správě.

Prosazujeme vstup do EU tak, aby se ČR stala jejím plnohodnotným členem se všemi výhodami, jež z toho plynou.

Naším cílem je:

Hospodářský růst, aby podniky měly šanci dobře prosperovat. Sociálně a ekologicky orientovaná tržní ekonomika. Trvale udržitelný rozvoj. Růst životní úrovně všech poctivých lidí.

Rovnoprávné členství ČR v EU, které bude zárukou posílení demokracie, stability a prosperity.

Sociální stát, který zajišťuje kvalitní veřejné služby, zejména školství a zdravotnictví, a vede plnohodnotný sociální dialog s odbory a zaměstnavatelskými svazy v tripartitě.

Vyvážená ochrana práv zaměstnanců a zaměstnavatelů.

Dokončení revitalizace klíčových životaschopných podniků.

Posílení ochrany hospodářské soutěže.

Zvýšení státní podpory investic, grantů atd. do vědy, výzkumu a vývoje.

Uplatňování účinných investičních pobídek pro zahraniční i tuzemské firmy.

Další zprůhlednění kapitálového trhu posilující důvěru občanů i investorů.

Zajištění bezpečnosti a pocitu bezpečí každému člověku. Proto chceme profesionalizovat armádu a soustředíme se na prevenci a potírání kriminality.

Spravedlivá reforma důchodového pojištění. Chceme umožnit vyšší uplatnění osobní odpovědnosti. Odmítáme ale povinné připojištění.

Vytvoření samostatné, od státního rozpočtu oddělené samosprávné důchodové pojišťovny.

Doplnění důchodového systému zaměstnaneckými systémy.

Podpora při hledání zaměstnání a poradenství v této oblasti.

Nemilosrdný boj proti korupci, ekonomickým mafím a zločinu úbec.

Vážení zahraniční spoluobčané!

Zanedlouho proběhnou v České republice volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Poprvé po listopadu se těchto voleb budete moci zúčastnit díky zákonu o dvojitým občanství i Vy. Nesdílím názor některých lidí, že Češi žijící trvale v zahraničí mají jiné zkušenosti, zájmy i postoje než lidé v České republice a proto by neměli do jejího chodu zasahovat. Naopak, Vaše zkušenosti jsou pro nás obohacením.

Vláda, jejímž jsem členem, prosadila zákon o dvojitým občanství mimo jiné proto, že si byla vědoma sounáležitosti osudů našich zahraničních spoluobčanů s osudy našeho státu. Mnozí z Vás museli v minulosti naši zemi opustit a byli jste tak zbaveni části svých práv. Poskytnutí možnosti získat dvojitým občanství je snahou alespoň částečně odstranit příkoří minulosti. Je však také vyjádřením přání vzbudit zájem o dění v České republice u všech našich občanů.

Volby jsou důležitým okamžikem v životě každé země. Apeľuji proto na Vás, abyste, vzor potíží s nemožností volit korespondenční volbou, svého práva využili. Vaše volba bude důkazem, že jste plnohodnotnými občany naší země!

PhDr. Vladimír Špidla

1. místopředseda Vlády České republiky,
ministr práce a sociálních věcí předseda
České strany sociálně demokratické

Mgr. Bohuslav Sobotka,
předseda KVV

Kontaktujte nás:

Jihomoravský KVV ČSSD, Marykova 31, 602 00 Brno,
Telefon: (05) 422 134 20, Fax: (05) 422 134 70

E-mail: KVV.Jihomoravsky@cssd.cz

Více informací na stránkách: www.cssd.cz

ODS

Programové materiály ODS:

Chceme realismus v zahraniční politice

Vstup do EU je naší prioritou

Professionalizaci řešíme situaci v armádě

Jsmo pro aktivní roli v NATO

Naším cílem jsou kvalitní silnice, rychlé vlaky

a levné telefony

Dekádová téma:

ODS volí průvan v byrokracii

ODS volí české národní zájmy

ODS volí prostředí pro život

ODS volí bezpečí země

ODS volí nízké daně

ODS volí jistotu pro stáří

ODS volí EU

Více informací na stránkách ODS: ww.ods.cz

Ing. arch. Václav Mencl

Volební líder - ODS Jihomoravský kraj

Ing. arch. Václav Mencl se narodil 5. 4. 1943 v Brně, kde žije dodnes. Absolvoval VÚT v Brně, obor stavba měst. Pracoval jako projektant a výzkumný pracovník, v letech 1992-1995 byl vedoucím Ústavu územního plánování fakulty architektury VÚT Brno a v letech 1995-1997 náměstkem ministra hospodářství, resp. pro místní rozvoj. Do ODS vstoupil v roce 1991. V letech 1990-1992 působil ve funkci primátora města Brna. V letech 1996-1998 byl senátorem Parlamentu ČR. V roce 1998 vedl volební kampaň ODS pro volby do Poslanecké sněmovny. Je stínovým ministrem pro životní prostředí a hlavním manažerem ODS. Václav Mencl je ženatý, má dva syny.

Volební program ODA 2002

Volební program **Občanské demokratické aliance** vychází z programových priorit ODA poprvé formulovaných v základním dokumentu ODA **Cesta ke svobodné společnosti** z roku 1989. Základní cíle politiky ODA vycházejí z tradičních a prověřených liberálně-konzervativních hodnot evropské politiky. Za stěžejní programové cíle považuje ODA i nadále **svobodu jednotlivce**, spojenou s jeho odpovědností za rozhodování, rodinu, která pro ODA představuje primární a nenahraditelnou formu lidské vzájemnosti, **úctu k právu**, která však neznamená pouze respekt k vymahatelnému právu, ale i úctu ke společenským normám a zvyklostem, plnou **liberalizaci ekonomiky** jako základní předpoklad rovných příležitostí pro uplatnění všech subjektů na poli ekonomiky, pluralitu názorů a jejich volnou soutěž a to nejen v hospodářské sféře, ale i v oblasti politické soutěže, **demonopolizaci** společenského, politického i hospodářského života a **podporu menšinovým** programům nebo prioritám.

1. podpora vstupu do Evropské Unie

2. **NATO**: ODA vítá politická prohlášení, které slibují transformaci Armády ČR na profesionální armádu, a věří, že tento tradiční bod programu ODA (viz ODA 21 www.oda.cz) bude v brzké době proměněn ze slibů v činy.

ODA podporuje vstup dalších států střední a východní Evropy do NATO a je přesvědčena, že budování obrany a bezpečnosti na evropském kontinentě je možné pouze za předpokladu úzké spolupráce a kooperace s USA v rámci dosavadních struktur NATO.

ODA je přesvědčena, že právě síly NATO jsou jako jediné schopné aktivně vystupovat proti porušování základních lidských práv, proti bezpráví a proti terorismu. ODA si je vědoma, že svoboda je nutně přinášet i oběti. ODA je přesvědčena, že je nutně účinněji bránit bezpečnost občanů i země před pronikáním cizích zpravodajských služeb a teroristických skupin, často spojených s organizovaným zločinem. Pronikání exponentů bývalého komunistického režimu do policejních a zpravodajských služeb ohrožuje bezpečnost země i naší spojeneckou důvěryhodnost.

3. Volební program ODA

Program je k dispozici na http://www.oda.cz/dokumenty/program21_1.asp

Třemi základními pilíři politiky ODA jsou:

Osobní svoboda

Volná soutěž

Rovná příležitost

Navrhujeme tato opatření:

veřejná správa

Snížíme počet ministerstev na 11 úřadů.

Snížíme počet úředníků státu o 30 %.

Posílíme kompetence krajů a obcí v oblasti místního a regionálního rozvoje.

Prosadíme diferencovanou obecní daň, která nahradí jiné daně.

Podpoříme přímou volbu starosty obce a hejtmana kraje, tak aby nevymahatelná kolektivní odpovědnost byla nahrazena osobní odpovědností vůči občanům – voličům.

Změníme Památkový zákon a zamezíme rabování kulturních památek.

sociální péče, zdravotnictví

Změníme dosavadní průběžný sociální systém na fondový.

Sociální dávky při péči o seniory a hendikepované zaplatíme lidem a ne institucím.

Upravíme parametry sociální politiky tak, aby sociální podpora byla poskytována potřebným. Nesouhlasíme s plošným vyplácením přídatků na děti.

Navrhujeme individuální zdravotní účty jako nadstandard při zachování základní zdravotní péče.

Vymezíme základní standard zdravotní péče, kterou pojištěnci musí za své peníze dostat.

Podpoříme nestátní organizace při výkonu sociální péče a ve zdravotnictví.

školství

Umožníme vysokoškolské vzdělání každému zájemci, zavedeme školné na vysokých školách.

Podpoříme rozvoj nestátních vysokých škol.

rovnost před zákonem

Podporujeme možnost uzavírání partnerských smluv osobami stejného pohlaví, které jim zaručí rovné postavení před zákonem.

Zamezíme diskriminaci všech menšin a podpoříme jejich úsilí o dosažení rovnoprávného postavení.

Budeme prosazovat rovné podmínky v přístupu k práci, k veřejným funkcím a v platovém ohodnocení pro ženy i muže.

daně

Vypracujeme Zákon o rozpočtovém určení daní, který stanoví příjmy krajů a obcí na základě kombinace principu rovnováhy (podle počtu obyvatel) a principu zásluhovosti (podle rozsahu aktivit).

Jsme pro nízké daně, nesouhlasíme s jakoukoliv podobou daňových prázdniin. Jsme pro rovnou daň s fixním podílem daňových úlev a asignací na veřejně prospěšnou činnost.

bydlení

Vytvoříme skutečný trh s byty uvolněním nájemného a podporou investiční výstavby nájemních bytů.

media

Budeme prosazovat demonopolizaci mediálního trhu a budeme aktivně podporovat digitální přenos informací a tím i otevření mediálního trhu dalším subjektům.

Nepřipustíme privatizaci nebo změnu charakteru menšinového II. programu ČT.

ekonomika

Zavedeme euro.

Dokončíme restrukturalizaci hospodářství směrem k ekonomice založené na znalostech.

Vypracujeme podpůrné programy pro podporu malého a středního podnikání v moderních oborech.

Pomůžeme malým a středním podnikatelům v mezinárodních projektech.

Prosadíme přímé zahraniční investice na základě rovných a nediskriminačních podmínek.

infrastruktura

Provedeme privatizaci energetických podniků odděleně od jejich rozvodných závodů, umožníme vznik konkurence i v této oblasti. Podpoříme konkurenční prostředí při přenosu telefonního hovoru. Každý účastník musí mít možnost si konečně a nediskriminačně vybrat telefonního operátora, měnit operátory a všichni operátoři musí umožňovat vzájemnou přenositelnost telefonního čísla.

informace, veřejná správa

Prosadíme důsledně naplnění Zákona o svobodě informací a předložíme návrh Zákona o veřejnosti státní správy

Zajistíme, aby jednotlivé správní úkony byly sledovatelné a přezkoumatelné; každý úřad musí pracovat transparentně.

Prosadíme internet jako hlavní model komunikace mezi úřadem a žadatelem. Nepřetržitě otevřená virtuální podatelna státní správy pro všechny úřady a elektronický podpis se musí stát běžným nástrojem komunikace.

Posílíme ochranu osobních údajů a soukromí obyvatel. Policie a další orgány státní správy již nesmí nad rámec zákona sbírat a shromažďovat individuální informace o občanech a nekontrolo-

vatelně odposlouchávat a špiclovat občany.

úřad

Zprůhledníme vztah mezi občany a finančními úřady, úřady sociálního zabezpečení a zdravotními pojišťovnami a dalšími úřady.

Zabráníme bezdůvodnému šikanování občanů ze strany úřadů za každé prodlení a odstraníme neodůvodněné zdržování finančních prostředků občanů.

Zjednodušíme daňové přiznání na jednu stranu A4.

Zavedeme audit nákladů na provádění úředních předpisů. Zrušíme na jeho základě všechny nehospodárné předpisy.

Zajistíme rovné postavení občanů ve sporech s monopolními dodavateli služeb.

O tom, co je veřejný zájem, nemohou rozhodovat někteří vyvolení politici, falešně výmluvy na veřejný zájem nesmějí vést k vyvlastňování majetku občanů.

Nedovolíme, aby stát nadále zůstával dlužen restituce občanům.

právo

Zavedeme občanské porotní soudy na základě principu, že každý má právo být souzen porotou lidí sobě rovných. Tím posílíme nezávislost soudů i princip veřejné kontroly a účasti na výkonu práva.

Navrhujeme prodloužení promlčecích lhůt u všech trestných činů spáchaných v souvislosti s privatizací.

Navrhujeme zásadní zpřísnění zákona o střetu zájmů a zabráníme tak situacím, kdy ministři pořízují pro své manželky luxusní sportovní vozy na účet daňových poplatníků.

Zrušíme doživotní přestupkovou imunitu poslanců a senátorů.

Prosadíme dokončení soudní reformy, zejména vybudujeme správní soudnictví.

Prosadíme zjednodušení správního řádu.

Organizace občanské společnosti považujeme za partnery a nikoliv za nepřítelky a to i tehdy, máme-li jiný názor. Rozšíříme prostor pro jejich činnost.

životní prostředí

Zajistíme dostatek informací o kvalitě životního prostředí.

Tento program je naše dohoda s občany!

ČR tisk o volbách:

Kraj bude svědkem střetu politických špiček

Politické strany vsadily na jihomoravské volební kandidátce většinou na důležité osobnosti z vlastních řad. Vládní sociální demokraté usadili do pozice lídra například Zdeňka Škromacha, místopředsedu strany, který společně s kandidátní dvojkou Bohuslavem Sobotkou strávili ve sněmovně několik let. Občanští demokraté si do čela své kandidátky zvolili bývalého primátora Václava Mencla, který pracoval několik let jako hlavní manažer ODS v Praze. Lídrem kandidátky Komunistické strany Čech a Moravy byl letos devátého února zvolen jejich předseda Miroslav Grebeníček, kandidátní dvojkou je místopředsedkyně strany Zuzka Rujbrová. Lidovec Libor Ambrozek, současný poslanec za KDU-ČSL a šéf Českého svazu ochránců přírody, se stal lídrem Koalice (spojuje KDU-ČSL a Unii svobody). V kopírování stranických postů přitom nezaostávají ani menší strany, které se do Parlamentu České republiky nedostaly, jednoznačně však o něj hodlají usilovat. Lídrem kandidátky Strany zelených se stal například nový šéf strany Miroslav Rokos a lídrem kandidátky Moravské demokratické strany její dlouholetý předseda Ivan Dřímál, i Česká strana národně sociální její předseda Jan Šula, ten to na oficiálních stránkách své strany zdůvodňuje tím, že tomuto kraji příkládá vzhledem ke krajanům velkou vážnost.

Volby mají nečekaný problém: co s výsledky

Volby v červnu se málem zkomplikovaly. Poslanci na poslední chvíli odstranili z volebního zákona chybu. Kdyby tak neučinili, mohlo se stát, že voliči by čekali na výsledky ještě devět hodin poté, co už bude o všem rozhodnuto. Přesně po této době se zavře volební místnost na zastupitelském úřadě v Los Angeles.

Poslední místo, kde kvůli časovému posunu budou moci volit čeští poslanci. Tvůrci volebního zákona tak pozapomněli na jeden detail - právě na posun v čase. Poprvé pustí k volbám i Čechy v cizině, ale zároveň platí pravidlo, že jakékoliv výsledky se smějí zveřejnit až po uzavření volebních místností. Tedy i té v Los Angeles.

Sociální demokracii opustila už polovina minulých voličů

Polovina těch, kteří v minulých volbách volili vítěznou ČSSD, dá letos hlas někomu jinému. "Podstatné skupiny tehdejších voličů ČSSD přešly k dalším silným subjektům. Tedy nejvíce ke Koalici a komunistům, nakonec i k ODS," vysvětlil sociolog Jan Herzmann z agentury TNS Factum, která ve svém výzkumu zjišťovala odklon voličů od "svých" stran. Proč voliči od sociálních demokratů odcházejí? Podle odborníků je to kvůli tomu, že jsou lidé

zklamaní z toho, co ČSSD původně slibovala, a co nakonec dokázala. "Například akce čisté ruce spoustu lidí nalákala. Pak se ukázalo, že mnozí lidé ze strany jsou do některých těch věcí sami zapleteni," říká politolog Rudolf Kučera.

ČSSD získala trumf: hospodářství se daří

Sociální demokraté dostali do rukou jedno z předvolebních es. Necelých sto dnů před parlamentními volbami vyšlo najevo, že domácí ekonomika loni dosáhla největšího vzestupu za posledních pět let a jednoho z nejvyšších v Evropě. Postaral se o něj příliv investic a tučné útraty rodin. Zeman a jeho stranici se příznivého čísla okamžitě chopili a hovoří o naprosto hmatatelném úspěchu své vlády. I díky těmto informacím se ČSSD poprvé za čtyři roky dotáhla na svého největšího rivala a srovnala volební preference.

Pražská móda v Paříži

Návrhář české značky Taiza Osmany Laffita je mladý návrhář kubánského původu, který žije od roku 1987 v Praze. V nedávné době uspořádal přehlídku svojí nové módní kolekce v Paříži.

Dagmar Havlová s návrhářem české značky Taiza Osmany Laffitou v Paříži

Přehlídky se zúčastnila manželka prezidenta Václava Havla Dagmar Havlová, která ve stejné době přijela představit do Paříže činnost nadace prezidentského páru Víze 97.

Havlová se obejvíla na přehlídce v jednom z Laffitových elegantních kostýmů a převzala zde zároveň od ředitele francouzské společnosti Eurexa peněžitý dar v hodnotě 30 tisíc eur. Eurexa značku Taiza finančně zastřešuje a převzaté peníze budou použity na studium českých studentů na zahraničních univerzitách. Havlová se při této příležitosti také setkala se studenty, kteří studují v Paříži.

Kromě Dagmar Havlové přijela podpořit značku Taiza i Ivana Trumfová, milionářka českého původu, která měla na sobě rovněž kostým z Laffitovy dílny. Obě zúčastněné jsou Laffitovými předními zákaznicemi a návrhář pro ně vytváří i večerní modely.

Večerní módní přehlídky v pařížské Vysoké škole krásných umění se zúčastnilo více jak 600 hostů, převážně významných osobností společenského a kulturního života.

Firma Taiza také otevřela svůj butik v exkluzivní Latinské čtvrti, kde hodlá konkurovat nejznámějším módním značkám světa.

(mk)

Busta Jana Masaryka v Černínském paláci

V Černínském paláci v Praze odhalil před nedávnem český ministr zahraničí Jan Kavan bustu bývalého československého ministra zahraničí Jana Masaryka. Stalo se tak u příležitosti výročí 54 let od dosud nevyjasněného úmrtí Masaryka.

Současný ministr Kavan udělil také šest titulů - čestný velvyslanec, všechny in memoriam. Tento titul získávají bývalí zaměstnanci ministerstva zahraničí a lidé s ním nějakým způsobem spojení, kteří byli během druhé světové války i po komunistickém převratu perzekvováni.

V letošním roce se jeho držitel stali Jan Hájek - blízký Masarykův přítel a spolupracovník, Heliodor Pika - generál a vedoucí československé vojenské mise v Moskvě za druhé světové války, Quido Muller - Masarykův tajemník, Vladimír Halabrn - bývalý konzul v Zahřebu, Štefan Monček - diplomat působící ve Francii a Belgii a Lumír Soukup, který s Masarykem úzce spolupracoval. (mk)

Britský deník The Times otiskl nekrolog generála Raimunda Pudy a generálmajora Jaroslava Sodka

Tento válečný pilot, který dvakrát utekl do Británie a pokaždé se dostal do královského letectva, zemřel 17. března t.r. v Henley-on-Thames. Puda opustil československé vojenské letectvo už v roce 1938 a pracoval jako civilní pilot, ale po Mnichovu a obsazení zbytku Československa utekl přes Polsko do Francie, kde nalétal více než 70 hodin v boji. The Times píše, že až po pádu komunismu ho jeho vlast ocenila povýšením do generálské hodnosti. Je držitelem řady britských vyznamenání a francouzského Válečného kříže.

Raimund Puda v některých ohledech sdílel osud jiného českého pilota, **generálmajora Jaroslava Sodka**, který zemřel 24. ledna ve věku 88 let v Northumberlandu.

Také Sodek uprchl do Británie jednou před Hitlerem a podruhé před komunisty. Sodek za 2. světové války patřil mezi piloty, kteří chránily bezpečnost spojeneckého loďstva před nacistickými útoky. Po válce pomáhal dopravovat Spitfiry, které od Velké Británie koupilo Československo pro své letecké síly. Po únoru 1948 společně se dvěma dalšími piloty a jejich rodinami odletěl s vojenským letadlem z jedné jihočeské základny a zamířil opět do Velké Británie. Zde se navrátil do řad armádního letectva a stal se instruktorem pilotů. Podílel se také na zavádění tryskových letadel. Po listopadu 1989 byl v Československu povýšen do hodnosti generálmajora.

(MaFr)

Rekord v požívání klobás

V jídle Češi skutečně patří mezi borce vynikající úrovně. Dokázal to i závod v požívání vinných klobás, který se počátkem února konal v Příčovech na Příbramsku, v místě, kde loni vyrobili nejdlejší tlačenu na světě. Přestože domácí borci patřili mezi favority, získal nakonec prvenství Vladislav Hodík ze Sedlčan, který dokázal spořádat během jedné hodiny celkem 2,57 kilogramu bílého uzenářského výrobku. Tento skvělý výkon je světovým rekordem a jako takový bude zapsán i do Guinnessovy knihy rekordů. Hodnotu rekordu nesnižuje ani skutečnost, že se jednalo o první soutěž podobného druhu a do světových análů by se zapsal jakýkoliv výkon. Na stříbrné příče se umístil sedlčanský strážník Petr Macák a třetí místo vybojoval místostarosta z Příčova Jan Štěpánek. Vítěz získal uzené sele - určitě ho rád užije, protože přiznal, že dopoledne před soutěží si dal ovar a pivo, aby se mu trochu roztáhl žaludek. Jako další pomocný trik se mu vyplatilo prokládání požívání klobásy panáky fernetu nebo slivovice. Jinak však nový rekordman přiznává, že na vinnou klobásu bude mít správnou chuť zase až na Vánoce. (MaFr)

V Terezíně nesmí nikdo filmovat

Památník v Terezíně byl znesvěcen, světoznámý pornoherc zde točí pornofilm. Ředitel Památníku Terezín proto zakázal jakékoliv filmování ve všech jeho prostorách. Snaží se zabránit tomu, aby se záběry z ghetta, kde během války zemřely desetitisíce vězňů, objevily v pornofilmu. Ten v těchto dnech, mimo jiné i v Terezíně, točí producent a pornoherc Robert Rosenberg. Vytáhnout videokameru teď už nesmějí ani účastníci předem ohlášených zájezdů. "Žádáme návštěvníky, aby nenatáčeli. Záležitost jim vysvětlujeme, snad to pochopí," uvedl ředitel Památníku Terezín Jan Munk. Rosenberg dal najevo, že přesto hodlá pokračovat v natáčení filmu Tak to bylo. Podle scénáře by v něm měli nacisté znásilňovat vězenkyně. Verze snímku se sexuálními scénami je určena pro německý trh. Vedení Terezína požádalo o konzultaci právníky. "Zatím nemáme nic v ruce, na soud se můžeme obrátit až tehdy, když by se nám dostal do rukou hotový film," řekl ředitel Munk. Rosenberg prošel do pevnosti jako turista a natočil interiéry, které hodlá prostříhat se scénami z ateliéru.

Komerční nápady se zkrátka nechtějí zastavit ani před takovým faktem, jako je tragická minulost Terezína. jp

Pro pražské ateliéry rozhodli i tvůrci snímku Klub neobyčejných džentlmenů v hlavní roli se Seanem Connerym

Velkoročtový snímek Klub neobyčejných džentlmenů bude na Barrandově vznikat od června do října, místo původně plánovaného životopisného filmu o papeži Janu Pavlu II, ke kterému nedostali producenti povolení od katolické církve.

Američtí, francouzští, němečtí i britští filmaři mají o služby Barrandova stále větší zájem. Ředitel Dočekal předpokládá, že cenová výhodnost Prahy pro zahraniční štáby zůstane i po vstupu ČR do Evropské unie.

Štábu režiséra Steva Noringtona Praha nabídne řadu služeb. Rozpočet filmu produkovaného hollywoodským studiem Twentieth Century Fox dosahuje 80 miliónů dolarů, tedy téměř tři miliard korun.

Předlohou snímku je komiks Alana Mooreho o boji skupiny postav světové literatury proti šilenci, který usiluje o světovou nadvládu. Důležitou roli při rozhodování studia hrála podle Dočekala spokojenost Američanů s prací Čechů na filmu bratrů Hughesových Z pekla.

Americká studia jsou nyní podle něj více otevřena i látkám odehrávajícím se přímo v Praze. Na podzim by se tak měl na Barrandově točit film o útěku židovského chlapce z předválečného Československa a o jeho životě v New Yorku. Praha nabídne exteriéry i interiéry. Na příští rok se například plánuje film o skladateli Antonínu Dvořákově.

Američané jsou schopni v Praze točit nejen historické, ale i akční filmy a science fiction.

Problémy se psy v ČR

Podobně jako v jiných evropských zemích, především v Německu, i v České republice se množí případy, kdy psi napadají případně dokonce usmrčují své lidské oběti, především děti. K zatím posledního případu došlo počátkem března v Rumburku, kde volně pobíhající německý ovčák zakousl sedmiletého chlapce. Tragická smrt znovu v českých médiích rozvířila diskusi o případné právní regulaci chovu psů. Podobná právní úprava však již před nějakou dobou ztroskotala v parlamentě na odpor spolků milovníků zvířat. I nyní se ostatně zdá pravděpodobně, že vlivná lobby příznivců psů dokáže zabránit jakékoliv regulaci. Většina politiků parlamentních stran deklarovala, že legislativní opatření nemá smysl a že problémy vyřeší důsledný postih majitelů agresivních psů. Prý postačí, že si držitelé psů budou uvědomovat dostatečně svou zodpovědnost. Bohužel se však poněkud pozapomíná na smutnou skutečnost, že řada chovatelů psů si není ochotna připustit, že jejich čtyřnohý miláček může někomu ublížit. Čtenářské dopisy v českých listech, např. v deníku Metro ukázaly i podivné zákruty v myšlení některých milovníků psů. Například jedna rozhořčená pisatelka v reakci na dopis odpůrkyně volného pobíhání psů požadovala, aby na vodítko a náhubek byli raději uvazováni někteří lidé. V tomto emotivním projevu se možná nejvýrazněji projevil onen základní rozpor, který celou debatu o chování psů na veřejnosti doprovází - část majitelů psů totiž vychází z předpokladu, že psi mají víceméně stejná práva jako lidé, tj. že psi by si měli být s lidmi vlastně rovni. (MaFr)

Úspěch slovenských lékařů

Unikátní operace se zdařila slovenským lékařům - dokázali tříměsíčnímu chlapci nahradit chybějící bránci svalovým lalůčkem ze zad. Podle slovenského tisku se jednalo teprve o třetí podobný chirurgický zákrok na světě, přičemž první dvě operace provedli lékaři na Novém Zélandu. Mimořádný zákrok proběhl na plastické a rekonstrukční chirurgii Rooseveltovy nemocnice v Banské Bystrici. Slovenské zdravotnictví se již řadu let potýká s vážnými problémy a v posledních letech byla v médiích občas zpochybňována i jeho odborná úroveň. Provedené úspěšné nahrazení bránci však dokazuje, že i na Slovensku působí řada skutečně špičkových lékařů, kteří se mohou svou úrovní směle měřit s lékaři Evropské unie. (MaFr)

Tři nejkrásnější dívky ČR roku 2002

Velkým překvapením bylo vyhlášení Miss ČR 2002. Dívka, která jednoznačně zvítězila u veřejnosti, se mezi trojici nejkrásnějších Češek neprobojovala. Titul Miss České republiky roku 2002 porota udělila v brněnském Boby centru osmnáctileté studentce střední hotelové školy gastronomie a služeb Kateřině Průšové, která finále soutěže absolvovala se zlomenou rukou. Rozhodnutí odborné komise bylo asi pro většinu televizních diváků nečekané. Favoritkou čtenářů vybraných periodik, uživatelů internetu i televizních diváků byla dívka s číslem 17 - vysokoškolská studentka ekonomie a managementu Lenka Taussigová. Tato dvacetiletá vysokoškolačka získala hned tři tituly: Miss sympatie, Miss internet a Miss televizních diváků. Televizní diváci letos volili svou královnu krásy poprvé. Letošní volba nejkrásnější dívky ČR byla obohacena ještě jednou novinkou: do soutěže se zapojily nejen dívky, ale i blízci, kteří měli možnost svou favoritku přihlásit a stát se tak jejím patronem. Patron vítězné dívky (v tomto případě kamarád Průšové) získal sto tisíc korun. Vítězky soutěže získaly bezplatný pronájem bytů v Praze na tři, dva a jeden rok, miss ČR a miss sympatie dostaly vůz Toyota Corolla. Pořadem provázela herec Martin Dejdar a vicemiss ČR z roku 1998 Alena Šeredová. O rozptýlení se postaraly české a slovenské hvězdy popu - Karel Gott, Marika Gombitová a Lucie Bílá alias Hana Penková. Dražba svatebních šatů této zpěvačky se stala trhákem slavnostního „missiho“ večera. Saténové šaty z dílny Beáty Rajske si odnesl za 310 tisíc korun podnikatel Luigi Perucchini. Korunka Miss ČR 2002 Kateřiny Průšové se vydražila za 145 tisíc korun. Částku získá fond Šance určený mladým lidem na ulici.

Tři nejkrásnější dívky ČR roku 2002: vítězka Kateřina Průšová z Chrastavy na Liberecku (uprostřed), první vicemiss Kateřina Smržová z Prahy (vlevo) a Radka Kocurová z Karvíně. ČTK - Otto Ballon Mierny

Romové na Mostecku se znovu obávají o svou bezpečnost.

Skupiny skinů se železnými kladivky v ruce vyhrožují romské mládeži u diskotéky, Romové se po setmění bojí vycházet ze svých domovů, řekl předseda Sdružení Romů města Mostu Josef Sivák. Kvůli strachu, nemožnosti získat práci a nedostatku finančních prostředků uvažuje podle něj řada rodin o vycestování do zahraničí, především Švédska a na Nový Zéland. Zhoršení bezpečnostní situace ovlivnilo podle Siváka i snížení počtu členů romských asistenčních hlídek, které dbají na pořádek v lokalitách osídlených ve větším počtu Romů, na polovinu. Sivák přiznává, že problémy jsou i na straně Romů. Problém vidí v hracích automatech i v alkoholu. "V den výplaty sociálních dávek jsou Romů plně restaurace," řekl.

Na věži Týnského chrámu možná nebudou letos hnízdit sokoli

Ornitologové se obávají, že letos nebudou na věži Týnského chrámu v Praze hnízdit sokolí, jako tomu bylo v předchozích letech. Sameček Tycho, kterého loni spolu s jeho partnerkou sledovali ornitologové kamerami na hnízdě ve věži, je nezvěstný.

Jiná situace je v plzeňské katedrále sv. Bartoloměje, kde už pár sokolů Anna a Prokop pečují o čtyři vajíčka.

Už nyní je možné hnízdění plzeňských sokolů sledovat v záběru jedné kamery na internetové adrese www.rozhlas.cz/sokoli.

Na okraji Prahy ožilo středověké městečko z doby Lucemburku

Na okraji Prahy ožilo středověké venkovské městečko Tuležim z doby vlády lucemburského krále Václava IV. V Tuležimi se píše rok 1402 říkají lidé, kteří skanzen od roku 1999 budují a konečně v dubnu 2002 slavnostně otevřeli. Budeme předvádět dospělým i dětem život a práci středověkých lidí, řekl ČTK ředitel stejnojmenné akciové společnosti Vladimír Ženišek. V letáčku s informacemi o rodícím se skanzenu nebylo zapomenuto na vysvětlení méně známých pojmů jako slova šindel, došek apod.

Ostravská Vesnička soužití bude dokončena do 15. července

Výstavba ostravské Vesničky soužití, kde mají společně bydlet rodiny romské i většinové populace, bude hotova do 15. července. Diecézní charita ostravsko-opavská, která stavbu zaštiťuje, plánuje její otevření na 17. září. Domov zde najde 12 romských, deset smíšených a osm ostatních rodin. Na dokončení stále chybějí asi čtyři milióny korun. Charita proto požádala ministerstvo práce a sociálních věcí a moravskoslezský krajský úřad o pomoc.

S výstavbou se začalo v listopadu 2000. Vesnička je určena především lidem, které v roce 1997 postihly záplavy. Celkové náklady přesáhly 60 miliónů korun. Charitě přispělo 25,5 miliónu ministerstvo pro místní rozvoj, stavbu podpořily i zahraniční nadace.

Čeští astronomové zkoumají neznámou hvězdu

Letos počátkem ledna objevil australský astronom M. J. Brown na východě v souhvězdí Jednorozce nedaleko jasného souhvězdí Orion novou hvězdu. Čeští astronomové ze skupiny Medůza při České astronomické společnosti pak začátkem února jako první pozorovali její výbuch. Hvězda prudce zvýšila jasnost a intenzita jejích světla náhle stoupla na čtyřicetinasobek. Vzhledem k tomu, že chování hvězdy vykazuje rysy, které neodpovídají nově ani supernově, označují ji prozatím astronomové jako pekuliární, tedy podivnou. Nejsou zatím schopni určit, jak se hvězda bude dále vyvíjet. Podle jedné z hypotéz by mohla intenzita jejího svitu stoupat, takže by mohla být v budoucnu viditelná pouhým okem. (MaFr)

Vzácný kostel úplně shořel

Národní kulturní památka z poloviny šestnáctého století, dřevěný kostel svaté Kateřiny v Ostravě-Hrabové, úplně shořela. Proč hořelo, vyšetřovatelé teprve zjišťují. Památkáři tvrdí, že jeho historická hodnota se nedá vyčíslit. Římskokatolická církev chce kostel postavit znovu. jP

Senátní zahrada se představí v novém hávu

Už zanedlouho budou moci obyvatelé a návštěvníci Prahy obdivovat nově upravenou Valdštejnskou zahradu.

Rekonstrukce zahrady ze 17. století, která je součástí senátního areálu, začala v létě 2000. Zahradu nově protkaly mlatové cesty, které jsou pro zámecké zahrady tím nevhodnějším povrchem. Zahrada má nové osvětlení, kanalizaci a osázené záhonky. V obrazcích kolem čtyř kašen bylo vysázeno téměř 4000 keřů, v západní části zahrady se objevily nové habrové stěny. Napadlé stromy byly nahrazeny a jejich počet byl rozšířen.

Česko se účastní na světové zahradnické výstavě Floriade-2002

V Nizozemsku se veřejnosti otevřely brány světové zahradnické výstavy Floriade-2002, na které má svou expozici také Česká republika a Slovensko.

Plocha české expozice je 400 metrů čtverečních a nese název Setkání v lázních. Kostru tvoří pískovec z lomu poblíž Dvora Králového.

Setkáváme se zde s kamenem, ze kterého hrabě Špork budoval a zveleboval legendární Kuks, který se dostal na seznam světového dědictví UNESCO. Další dominantou expozice je ručně tesaný dubový altán zpracovaný historickou tesařskou technologií.

Velvary si připomněly 520. výročí povýšení na město

Král Vladislav II. Jagellonský s početnou družinou v podání skupiny historického šermu projel ulicemi Velvar na Kladensku. Přivezl symbolicky dekret, kterým toto středočeské město stejně jako před 520 lety povýšil na město. Jméno Velvar se poprvé objevilo v roce 1282 na seznamu osad, které si neprávem přivlastnil vyšehradský probošt Petr. Město ale zřejmě nejvíce proslavila známá píseň "O Velvary, kde jsou mé tovary". Autora pravděpodobně inspirovala krádež truhly s 996 toлары, která se ztratila v roce 1591 hostu zdejší Panské hospody.

Sme: Slovensko prodává hrady a zámky

Stát se rozhodl prodat 160 architektonických kulturních památek. V nabídce na internetu je pět opravdových hradů - Vígaš u Zvolena, Bzovík nad Krupinou, Šomoška nad Lučencem, Slanec a Turnianský hrad, oba v okolí Košic. Už dávno to však nejsou hrdá panská sídla, ale spíše zříceniny, napsal slovenský list Sme.

Stát kulturní památky nasbíral hlavně konfiskacemi a dnes na údržbu a opravy nemá peníze. Kupní cena se pohybuje od jedné koruny až do několika milionů.

Kupec na sebe bere velkou zodpovědnost. Podle generální ředitelky Památkového ústavu Kataríny Kosové nový majitel může do objektu zasahovat jen v takovém rozsahu, v jakém mu to dovoluje zákon o ochraně památkového fondu. Jistá míra modernizace a úpravy památky jsou však povoleny.

Vígaš, hrad ze 14. století s barokními úpravami, byl za druhé světové války poškozený, v roce 1945 vyhořel a od té doby nemá střechu a chátřá. Potřebuje rozsáhlou opravu a dostavbu, na niž obec Vígaš nemá.

"Otázka nezní, za kolik ho prodat, ale zdá se najde někdo, kdo by byl ochoten do něj investovat," říká starosta Pavel Výboh. Hrad by prodal za korunu. Předpokládá, že obnova bude stát 450 milionů.

V dezolátním stavu je i hrad Slanec na východním Slovensku. Oprava či péče o něj je pro malou obec neúnosně drahá.

Turnianský hrad, také u Košic, byl postaven ve 14. století. Zbyly z něj trosky gotického vnitřního hradu s obrannou věží a trosky paláce a vnějších renesančních opevnění s dělovými baštami. Asi před deseti lety vznikl projekt záchranu ruin, ale sešlo z něj. Kupec se dosud nenašel.

O něco lépe je na tom hrad Bzovík, který už pět let spravuje Lesnické a dřevařské muzeum ve Zvolenu. V roce 1965 se začalo se záchranými pracemi. "Dostali jsme ho do správy jako zříceninu ve fázi rekonstrukce," říká ředitelka muzea Želmíra Šípková. Kvůli restitučním nárokům opravu zastavili.

O odprodeji Bzovíku se v muzeu dozvěděli až z internetu a zpráva je překvapila. "Zdá se nám přijatelnější nalézt partnera, s nímž bychom vstoupili do smluvního vztahu. Ideální by byl pronájem," říká Šípková. Několik desítek tisíc ročně z pronájmu se jí zdá reálnější než prodej hradu za 12 milionů.

Mezi nejlukrativnější nabídky patří zámek v Haliči s 22hektarovým pozemkem, nabízený za 35 milionů korun, ale prý bude prodán za víc. Původně renesanční hrad, dnes barokně upravený zámek je zachovalý a lze ho dokonce využívat k reprezentativním či podnikatelským účelům.

V roce 1945 byl zámek v Haliči zkonfiskován šlechtickému rodu Fogáčových. V 60. letech prošel rozsáhlou rekonstrukcí. Dnes ho spravuje Ústav sociální péče pro mentálně postiženou mládež, ale pro velké náklady se už v roce 1993 odstěhoval a od té doby je zámek nevyužitý.

Ředitel ústavu Jozef Šimko loni vyhlásil na prodej veřejnou soutěž a kupec se našel. Kupní smlouva čeká už jen na schválení na ministerstvu financí. Novým vlastníkem by se mělo stát občanské sdružení MBM, které podle Šimka chce zámek zachovat pro reprezentační účely a zřídit v něm sanatorium a léčebnu.

V ČR se část významných hradů a zámků dostala v restitucích zpět do rukou starých šlechtických rodů. Po roce 1989 se šlechta začala ozývat a často získala majetek zpět. Úspěšný byl starý šlechtický rod Waldsteinů, jejichž předkové vybudovali na Malé Straně nádherný Valdštejnský palác. Schwarzenbergové úspěšně spravují několik českých hradů a zámků. Svě původní majetky dostaly i rody Kinských, Lobkowiczů či Šternberků.

Československo bylo svým počtem historických budov unikátem. Na Slovensku velká část patřila šlechtě německého a maďarského původu, v roce 1945 byly na základě Benešových dekretů zkonfiskované. V roce 1946 mnozí dostali své majetky zpět, ale příchod komunistů v roce 1948 zase vše změnil.

msk zm hej

Praděd zažije první historické setkání tří vládců hor

Praděd, nejvyšší hora Jeseníků, zažije na začátku května první historické setkání tří vládců moravských a českých hor. Dostaveníčko si zde dal krkonošský vládce Krakonoš, vládce Orlických hor Rampušák a domácí bude reprezentovat děd Praděd. "Vládci hor společně oslaví příchod jara. Na Praděd se přitom dostaví i se svým doprovodem. Krakonoš si přivede ponikelskou bábu kořenářku a Rampušák Kačenku," řekla ČTK zakladatelka Země děda Praděda a předsedkyně stejnojmenného sdružení Ljuba Kielarová. Nejtěžší pozici při společném rokování na vrcholku nejvyšší moravské hory bude mít zřejmě Rampušák. "Je z nich rozhodně nejmladší, vznikl zhruba před 40 lety tak nějak uměle, lidé si jej vymysleli v době komunismu," podotkla Kielarová. Jednoduché to však nebude mít ani děd Praděd, neboť Rampušák již přátelství s Krakonošem navázal. "Oba vládcí se již sešli v Orlických horách. Setkání těchto postav s dědem Pradědem bude historicky první," dodala.

Vládci se sejdou na Pradědu 8. května. Pořadatelé setkání počítají s tím, že všichni tři v tento den podepíší také prohlášení o vzájemné spolupráci. Země děda Praděda se rozkládá na území pěti moravských okresů a části Polska. Říší se sídlem v Malé Morávce na Bruntálsku založili členové stejnojmenného sdružení loni. Pro návštěvníky hor již například vydali Jeseníký vandrovní pas a Pradědovu kuchačku.

České kraslice poputují do míst pojmenovaných po Lidicích

Do obcí v zahraničí, které přijaly název nacisty vypálené obce Lidice, bude do června rozesláno 180 českých kraslic zdobených klasickými technikami.

Kraslice obdrží devět obcí a čtvrtí zahraničních měst. Poputují například do Lidic v Brazílii, Izraeli či do amerického státu Illinois. Do městských čtvrtí s názvem obce na Kladensku na Kubu, Venezuelu a Peru.

Budvar úspěšný v Dánsku a Švédsku

Budějovickému Budvaru se podařilo nedávno dosáhnout dvou rozsudků, které potvrdily jejich obchodní práva na tomto území. Dánský Námořní a obchodní soud definitivně zamítl požadavek americké společnosti Anheuser-Busch (AB), aby bylo Budvaru zakázáno v Dánsku používat označení Budějovický Budvar, Budějovický, Budvar a Budiwoyz. Budvar však v této zemi nesmí na svých výrobcích používat výraz Budweiser. Švédský Patentový soud zase odmítl námitky společnosti AB proti zaregistrování dvou ochranných známek Budvaru. Americký pivovarský gigant přitom argumentoval zaměnitelností nových známek se známkami AB. Budějovický Budvar vede v současnosti s firmou Anheuser-Busch zhruba 40 soudních sporů a dalších čtyřicet konfliktů probíhá v rámci správních řízení před patentovými úřady. Úspěchy jsou víceméně střídavé, situaci by definitivně ve prospěch české strany patrně rozhodlo přijetí pravidla, že odkaz na nějaké místo v označení výrobku by se směl vyskytovat pouze v případě, že produkt skutečně z příslušné lokality pochází. (MaFr)

ČNTS definitivně končí?

Americká společnost CME, která je vlastníkem 99 % České nezávislé televizní společnosti (ČNTS) oznámila, že se chystá prodat budovu Měšťanské besedy v Praze a televizní techniku. ČNTS byla až do roku 1999 servisní společností soukromé televize Nova, pro kterou zajišťovala prakticky kompletní vysílání. Po rozchodu V. Zelezného s americkými partnery ze společnosti CME však V. Zelezný zahájil vysílání v pražských barrandovských ateliérech s novou společností Česká produkční 2000. Konflikt Zelezného s CME vyvolal řadu vleklých sporů, o nichž jsme již na stránkách našeho časopisu víckrát informovali. V současnosti se zdá, že se CME aspoň na nějakou dobu vzdala nadějí na obnovení televizního vysílání a rozhodla se spíše získat nějaké finanční prostředky. O budovu Měšťanské besedy, odkud se vysílaly pořady televize Nova v letech 1994-99 prozatím nikdo neprojevil zájem. Poněkud odlišná je situace u televizní techniky. Již loni odkoupila Česká televize od ČNTS přenosový vůz a i v současnosti nabídku některých zařízení zvažuje, některá technická zařízení z majetku ČNTS získala také soukromá televize Prima. (MaFr)

Zahradu v centru Olomouce zdobí další sloupy ze sochařského sympozia

Botanická zahrada v centru Olomouce se od dubna rozrostla o další tři sloupy pocházející z tradičního sochařského sympozia s názvem Sloup. Třímetrové sloupy z dubu vytesali umělci loni v létě na Horním náměstí před očima Olomoučanů. V zahradě nyní stojí téměř dvě desítky monumentálních soch.

Sochařské sympozium Sloup pořádá olomoucká radnice od roku 1995.

Nová zastoupení Czechtrade v cizině

Česká agentura Czechtrade zaměřená na posílení exportu chce v letošním roce podle svých představitelů otevřít sedm nových zastupitelství. Zvláštní význam je přikládán vzniku zastoupení v Rakousku, Švédsku a Dánsku. U Rakouska hraje podle generálního ředitele Czechtrade M. Tlapy významnou úlohu skutečnost, že je tento stát pro Českou republiku třetím největším obchodním partnerem. Švédsko pak M. Tlapa považuje za nejperspektivnější partnerskou zemi ve Skandinávii a na Dánsku ho lákají možnosti uplatnění i menších českých firem. Czechtrade počítá i se zastoupením na Slovensku a v Maďarsku, kde se českým vývozcům nabízejí zajímavé možnosti. Proniknout chce Czechtrade prostřednictvím svého zastoupení i do Ruska, kde hodlá akcentovat zejména spolupráci s jednotlivými regiony. Zůstává ovšem otázka, jak se k problematice proexportní politiky postaví nová česká vláda, která vzejde z voleb. Lze očekávat, že v případě vítězství pravice bude silně snaha omezit činnost státních a polostátních institucí na minimum. Zejména ODS v čele s V. Klausem, která patří k největším favoritům na vítězství ve volbách nepatří příliš k žhavým příznivcům proexportní politiky zaštiťované státem. (MaFr)

Problémy s poplatky za rozhlasové přijímače

Mnoho českých podnikatelů si již delší dobu stěžuje na situaci, že za provoz jednoho rozhlasového přijímače ve veřejné provozovně musejí platit poplatek na tři místa - běžný měsíční koncesionářský poplatek Českému rozhlasu, poplatek Ochrannému svazu autorskému (OSA), který zastupuje skladatele a společnosti Intergram, která chrání zájmy výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů. Ještě kurióznější je situace pro spotřebitele u kopírek, počítačů se zvukovou kartou nebo vypalovaček na CD - cena totiž obsahuje poplatek za možné porušování autorských práv. Přitom je porušování autorských práv pomocí těchto přístrojů dále považováno za trestný čin. To znamená, že vlastně vlastníci kopírek, vypalovaček a počítačů by měli platit autorský poplatek dvakrát. Velmi pozoruhodná je také skutečnost, že zákon přiřkl vybírání autorských poplatků organizacím, které jsou pouhými občanskými sdruženími a zřejmě vrcholem je přiznání představitelů OSA a Intergramu, že výše poplatků se řídí jejich vnitřními předpisy. Proti praktikám zejména OSA se již tradičně bouří četné hudební kluby a část hudebníků. Nyní si stěžují i provozovatelé autobusové dopravy, jejichž řidiči potřebují mít puštěný rozhlas mj. i proto, aby byli dostatečně informováni o situaci na cestách. Problémy týkající se poplatků za autorská práva v České republice ještě nejsou dostatečně vyřešena a nadále v této oblasti přetrvávají nejasnosti. Existuje zde zřetelná džungle mocných lobby, která ze současného chaotického stavu tyje. Nově upravit by se měl zejména statut Ochranného svazu autorského a Intergramu, které v současné době fungují, řekneme-li to eufemisticky, ne dostatečně transparentním způsobem. Forma občanského sdružení bezpochyby není zrovna vhodná u organizace, která má vybírat zákonem stanovené poplatky. Bude patrně nutno zvolit právní formu, která by umožnila podstatně větší kontrolu hospodaření od veřejnosti.

(MaFr)

Změny v českém cukrovinkářství

Společnost Nestlé Česko, která za loňský rok očekává tržby ve výši zhruba sedmi miliard korun, prezentovala na veřejnosti svůj záměr restrukturalizovat síť svých závodů na území České republiky. Do roku 2004 chce soustředit většinu své produkce do závodů Zora Olomouc a Sfinx Holešov. Naopak uzavřít hodlá závod Maryša v Rohatci u Hodonína a s omezením výroby se počítá v pražském Orionu. Převod výrobních kapacit do závodů Sfinx a Orion by měl vést k růstu výroby v těchto továrnách až skoro na dvojnásobek současné produkce. Přitom Zora se bude specializovat na výrobu čokoládových a Sfinx by měl vyrábět cukrovinky nečokoládové. Právě do holešovského Sfinxu by měla přejít i výroba měkkých nečokoládových cukrovinek ze závodu Maryša. Ze závodu Orion, který sídlí v pražské čtvrti Modřany pravděpodobně odejdou skoro tři stovky zaměstnanců, slavná značka Orion by si však měla podržet svoji vedoucí úlohu na trhu. Ke změnám vede Nestlé podle slov jejich představitelů především snaha posílit konkurenceschopnost firmy tak, aby se do roku 2004 stala nejlepším cukrovinkářským výrobcem ve své třídě v regionu CEFTA. Celkem by v rámci restrukturalizace mělo ubýt asi pět set míst, naopak lze počítat s vytvořením asi stovky nových pracovních příležitostí. Sociální dopady změn chce firma pomoci řešit svým sociálním programem, pro který počítá s rozpočtem asi 70 miliónů korun.

(MaFr)

Areál Poldi na Dříně koupily Třinecké železárny

Hutní areál Poldi Kladno na Dříně koupila v druhé polovině března společnost Třinecké železárny, která již delší dobu zdejší provozy pronajímá na válcování oceli. Areál v Dříně, který byl dokončen v roce 1986, zahrnuje elektroocelárnu, středojemnou a sochorovou válcovnu. Třinecké železárny zde podle svého projektu hodlají investovat 670 miliónů korun především do rozvoje sochorové válcovny. Naopak elektroocelárna by měla v budoucnosti zaniknout. Prodej dříněského areálu rozhodně nebyl jednoduchou záležitostí - původní výběrové řízení z prosince 2000, v němž nejvyšší nabídku dosahující 722 miliónů korun podal bývalý šéf Poldi Vladimír Stehlík, správci konkursních podstat společností Poldi Ocel a Konstrukční ocele Poldi zrušili. V opakovaném řízení nabídla nejvíc, 404 milióny korun, firma Mossei International, která však nesložila požadovanou zálohu ve výši 80 miliónů. Třinecké železárny nakonec areál získali za pouhých 265 miliónů. Definitivnímu uskutečnění prodeje však dlouhou dobu bránil spor s německou firmou Spontan Baubetreuungs, která o areál na Dříně rovněž měla zájem. Firmu Spontan však nakonec koupil bývalý spoluvlastník Poldi Marco Stehlík za zhruba patnáct miliónů korun a stáhl žalobu Spontanu. K tomuto kroku ho podle jeho slov vedla snaha umožnit prodej areálu Třineckým železárnám a tak dokázat, že nejsou pravdivá tvrzení, že rodina Stehlíků úmyslně přivedla Poldi Kladno ke zkráze. Skutečností ovšem je, že z bývalého gigantu, který ještě v roce 1990 zaměstnával dvacet tisíc lidí, zbyly pouhé trosky. I když se v současnosti v některých provozech obnovila výroba, její rozsah se s dřívějším obdobím slávy nedá ani srovnat. Například bývalá Huť Poldi ušlechtilé oceli dnes patří německé firmě Scholz Stahlzentrum-Ost, která v ní pod názvem Poldi Hütte zaměstnává 450 osob a loni vyrobila celkem čtrnáct tisíc tun oceli. V dříněském areálu pak Třinecké železárny vyprodukují loni 208 tisíc tun válcovaného materiálu a pro další období počítají s růstem výroby až na 300 tisíc tun ročně. I přes postupnou obnovu výroby současné poměry ostře kritizuje bývalý šéf Poldi Kladno Vladimír Stehlík, který ovšem v souvislosti se svým působením ve společnosti čelí před soudem závažným obviněním. V. Stehlík především kritizuje skutečnost, že Poldovka nebyla zařazena do restrukturalizačního programu českého hutnictví a dává toto rozhodnutí do souvislosti se strachem evropských výrobců nástrojové oceli z české konkurence. Sám však rozhodně kladen-
ský podnik k žádné prosperitě nedovedl.

(MaFr)

Modernizace tanků již příští rok

Již na podzim příštího roku by měla česká armáda dostat první modernizované tanky T-72M4 CZ, které začíná v současnosti zkušebně vyrábět Vojenský opravárenský podnik 025 v Novém Jičíně (VOP). Modernizovaný tank s britským motorem a americkou automatickou převodovkou má mít výrazně lepší parametry než jeho předchůdce a podle slov představitelů VOP je schopen konkurovat tankům třetí generace. Ředitel VOP A. Truxa se o něm dokonce vyjádřil jako o "mercedesu na pásech". K jeho přednostem ve srovnání se starými stroji T-72 patří zvýšená pohyblivost a manévrovací schopnosti, lepší celková ochrana, vyšší palebná síla a především výrazně kvalitnější pozorovací schopnost. Výrazným přínosem by se měl stát v tomto smyslu nový přístroj na noční vidění. Zatímco starý T-72 je schopen vidět pouze do vzdálenosti 800 metrů, modernizovaná verze zvládne pozorovat situaci na 4 - 5 kilometrů a bojovou činnost může vést ze vzdálenosti přes dva kilometry. Modernizace také významně pomohla zlepšit přesnost střelby za pohybu a umožnila jízdu pod vodou až do hloubky pěti metrů. V současnosti vlastní česká armáda celkem 540 starých tanků T-72, nicméně prozatím si objednalo ministerstvo obrany modernizací pouze 30 kusů do roku 2005. O osudu dalších tanků doposud není rozhodnuto, hodně samozřejmě záleží na tom, jak se modernizovaná verze osvědčí. Lze však očekávat, že pokud dojde k nákupu stíhaček Gripen, nebude moci česká armáda s modernizací svých tankových jednotek z finančních důvodů příliš spěchat. (MaFr)

Platy v roce 2001 v ČR rostly

Zhruba o 1150 se zvýšil v loňském roce průměrný plat zaměstnanců v ČR. Přitom paradoxně více se přidávalo ve veřejném sektoru, kde se stát poněkud snažil zahladit skutečnost, že platy v tomto sektoru v roce 2000 víceméně stagnovaly. Stále však platí, že u soukromníků jsou platy zřetelně vyšší a analytici předpokládají, že v dalším volebním období se bude tento rozdíl ještě zvětšovat. Dynamika růstu platů v podnikatelské sféře v průběhu loňského roku poněkud klesala, což bylo nepochybně způsobeno především podobným vývojem ekonomického růstu. Stále přetrvávají velké rozdíly v mzdách u různých odvětví a v odlišných regionech. Zatímco pracovníci v peněžnictví a pojišťovnictví si přišli průměrně na 31 727 korun, osoby zaměstnané v pohostinství a ubytování pouze na 12 682 korun. Podobně v Praze dosáhla průměrná mzda výše 18 416 korun a naopak v Olomouckém kraji pouze 12 483 korun. Zajímavá je však skutečnost, že nejvíce rostly loni v kraji Vysočina (hl. m. Jihlava) - ekonomové to dávají do souvislosti s velkou aktivitou zahraničních investorů právě v tomto regionu. Podle většiny odborníků neznamenal loňský mzdový vývoj pro fungování ekonomiky žádný problém - nevyvolával inflační tlaky, nepodlamoval fungování firem, ale na druhé straně zaměstnance dokázal dostatečně motivovat. I nadále pochopitelně rostly rozdíly mezi příjmy jednotlivých skupin, prozatím se však nezdá, že by tento fakt způsoboval nějakou závažnější společenskou krizi. Je však otázka, zda rostoucí bariéra mezi jednotlivými vrstvami společnosti nemůže v dalším období způsobit velké obtíže v mezispolečenské komunikaci s nepředvídatelnými následky. To jsou ovšem zatím pouhé spekulace. (MaFr)

Turisté získali zpět přes 660 miliónů korun

Podle informací Ministerstva financí ČR stále roste zájem cizinců o navrácení daně z přidané hodnoty (DPH) za zboží nakoupené v ČR. Zatímco v roce 2000 vrátil stát tímto způsobem 468 miliónů korun, loni to již bylo zhruba 661 miliónů. O 300 tisíc vzrostl i počet turistů, kteří tuto možnost využili - na 1, 072 miliónu osob. Zatímco západní turisté v ČR kupují například proslulé sklo nebo oblečení, slovenští občané si z ČR především vozí potraviny. Právě na hranicích se Slovenskem také žádá nejvíc cestujících o vrácení DPH. Současný prudký růst vyplácené DPH vedl české ministerstvo financí k úvahám, které by měly dosavadní způsob poněkud regulovat. Především by se měla současná cenová hranice zboží, od které je možno vracet DPH, zvednout ze stávajícího tisíce korun na 6000. Podle návrhu zákona, který ministerstvo předalo vládě by se také vrácení DPH nemělo vztahovat na pohonné hmoty a na potraviny. (MaFr)

Spokojenost s rokem 2001 vysoká

Podle průzkumu Střediska empirických výzkumů od roku 1998 přibývá občanů, kteří jsou spokojeni s předchozím rokem svého života. Rok 2001 považuje za úspěšný celkem 41 procent respondentů, což oproti roku 2000 představuje slibný nárůst o 4 procenta. Naopak rok 2001 neuspokojil zhruba třetinu respondentů. V posledních letech se nepotvrzují tradiční předsudky o Česích jako o škarohlídech, kteří neustále prohlašují, jak se jim vede špatně. Některé jiné výzkumy dokonce ukazují, že zejména v některých ohledech se Češi cítí dokonce celkově spokojenější než obyvatelé většiny jiných evropských států. K růstu pozitivních odpovědí samozřejmě přispívá celková víceméně optimistická nálada v zemi, vyvolaná informacemi o ekonomickém růstu. Na druhé straně však někteří pozorovatelé varují, že pražská optika většiny komentářů a výzkumů staví skutečnou situaci do příliš růžového světla. Zejména v některých regionech postižených velkou mírou nezaměstnanosti vypadá situace podstatně méně optimisticky. (MaFr)

Růst průmyslu v ČR reálně nižší

Český statistický úřad (ČSÚ) v druhé polovině března oznámil, že hodlá revidovat své údaje o růst průmyslové produkce v prosinci roku 2000 směrem dolů. Důvodem revize, na základě které by udávaný růst v tomto měsíci dosáhl místo dříve uvedených sedmi procent jen čtyři až pět procent, je podle představitelů ČSÚ chybné započítání některých nových výrob a výrobků do indexu. Doufejme, že k podobnému zkreslení nebude docházet častěji - těžko si mohou občané udělat představu o stavu hospodářství v zemi, když základní údaje nebudou dostatečně přesné. (MaFr)

Rakouské akcie zaměstnancům České spořitelny

I do České republiky již dorazil trend motivace zaměstnanců nabídkou odkoupení akcií firmy za velmi výhodných podmínek. Například rakouská Erste Bank Sparkassen, která je vlastníkem majoritního balíku akcií České spořitelny nabídla každému zaměstnanci tohoto ústavu možnost odkoupit maximálně 100 kusů akcií Erste za cenu o dvacet procent nižší než činí březnový průměr. Manažeři podle postavení pak mají možnost získat 1500 až 12 tisíc akcií. I řadový zaměstnanec by tímto způsobem mohl získat více než třicet tisíc korun. Metoda odměňování pomocí akcií, která je v současné době velkým hitem, naráží ovšem v České republice na určité problémy. Z hlediska státu je velmi složitá otázka danění podobných transakcí, protože současné zákony s nimi nepočítají. Daleko větší význam však má skutečnost, že k podobným akcím dochází především u dceřiných firem velkých zahraničních společností, takže čeští manažeři ve skutečnosti zisk z celé operace mohou ovlivnit pouze nevýznamně. Nabídka Erste Bank v tomto případě představuje určitou výjimku, protože hospodaření tak velikého subjektu jako je Česká spořitelna se na ceně akcií Erste již může projevit. Přes všechny současné obtíže však můžeme očekávat, že se metoda oceňování zaměstnanců akciemi bude i nadále v České republice rozšiřovat.

(MaFr)

Česká ekonomika čelí kurioznímu problému

Česká národní banka dělá co může, nicméně silná koruna stála tlačí kurz k euru na historické minimum a mnoha českým firmám tím vznikají finanční problémy. Naopak lidé odjíždějící do ciziny mají radost, jejich nákupy a dovolená jsou levnější. Centrální banka několikrát sáhla k poslednímu kroku a uměle kurz k euru oslabila. Ekonomové nicméně říkají, že pokud se ČNB stáhne znovu do ústraní, bude brzy euro za 30 korun a méně.

jp

Německé panely do ČR?

Značnou pozornost vyvolala v českých médiích zprávách, že Německo hodlá demontovat část panelových domů především na území bývalé Německé demokratické republiky, materiály a demontované panely nabídlo českým firmám k dalšímu použití. Zakázky měly přijít například z Litoměřicka a Plzeňska. Část odborníků však celou ideu považuje za nesmyslnou a pro Českou republiku i škodlivou. Znalci se obávají, že Německo se tak zbaví zátěže likvidace nevyhovujících panelů a přenesle ji na Českou republiku. V této souvislosti tisk připomenul osud pneumatik dovezených v devadesátých letech z Německa do ČR – přestože se původně jednalo o zakázku na jejich recyklaci v českých závodech, v současné době leží tisíce tun pod širým nebem a nikdo neví, co s nimi. Řada stavebních odborníků přitom vůbec zpochybňuje, že by ze starých panelů vůbec šlo něco postavit bez vysokých vedlejších nákladů. I u stávajících panelových domů v České republice je ostatně v současné době ve velké většině nutné provádět poměrně rozsáhlou sanaci. Navíc při demolici se podle generálního ředitele Svazu podnikatelů ve stavebnictví M. Macháčka prakticky všechny panely poškodí a jejich další použití je nemožné. Zároveň odborníci upozorňují, že se panely v současnosti nejeví jako příliš perspektivní stavební materiál. Bohužel je však stále řada lidí v České republice, kteří jsou zvyklí se dívat výhradně na cenu a ostatní parametry přehlížet. Proto i přes odpor znalců a politických špiček nebezpečí zaplavení republiky použitými panely z východu Německa stále hrozí.

(MaFr)

České ekonomice se loni dařilo

Český statistický úřad v březnu oznámil, že za rok 2001 dosáhl růst hrubého domácího produktu v ČR 3,6 procenta. Údaj svědčí o pozitivním vývoji české ekonomiky v uplynulém roce, protože představuje dokonce pátý největší růst hrubého domácího produktu ve světě. České hospodářství svým tempem předstihla rychlost dosaženou v Evropské unii, USA i Japonsku a tak alespoň trochu zmenšila propast, která ji od těchto ekonomik dělí. V současné době Česká republika dosahuje celkem 62 procent HDP průměru zemí Evropské unie. Růst ekonomiky se alespoň částečně projevil i ve vzestupu příjmů občanů, který pak vyvolal i růst domácí spotřeby. Především utráceli lidé více za mobily a za zařízení a užívání bytů. Zvýšená ochota domácností utrácet pak podle odborníků do značné míry omezila nepříjemný vliv hospodářského ochlazení v Evropské unii. Jako další pozitivní faktor působily rozsáhlé investice do strojů a zařízení. Ty navíc přispívají i k lepší konkurenceschopnosti českých výrobců na světových trzích. Na zprávu o vývoji hrubého domácího produktu zareagovala i česká koruna poměrně značným posílením. I pro další období počítají ekonomové s pozitivním vývojem českého hospodářství a věří, že v roce 2008 by mohlo dosáhnout 70 procent úrovně průměru EU a v roce 2015 80 procent. Bohužel k úplnému vyrovnání bude podle ekonomů potřeba ještě několik desítek let, během nichž bude muset ČR vykazovat vyšší růst než samotná Evropská unie. Pro první čtvrtletí roku 2002 se očekává další růst HDP tažený především vyšší spotřebou domácností a přílivem investic, které však budou brzdit potíže zahraničního obchodu i v souvislosti se silnou korunou. Podle České národní banky však bude nyní nutno růst poptávky spotřebitelů bedlivěji sledovat, aby nedošlo k tlaku na prudký růst inflace. Růst domácího produktu a celkově dobré výsledky české ekonomiky v uplynulém období se mají stát hlavním volebním tahákem vládnoucí sociálně-demokratické strany. Poslední senátní volby však dost jednoznačně ukázaly, že jednoduchý obchod ve stylu vy nám dáte hlas a my zajistíme prosperitu pohřichu nefunguje. Mj. zřejmě i proto, že ne každý na růstu prosperity vydělal stejně.

(MaFr)

Společnost Fehrer do Liberce

Až pět set nových pracovních míst by mělo vzniknout v závodě, který chce začít budovat v průmyslové zóně Liberec-Jih společnost Fehrer Bohemia sídlící v České Lípě. Firma Fehrer se zabývá především výrobou autopříslušenství a její nový liberecký závod by měl produkovat zejména loket opěrky do aut a další součástky interiéru vozidel. Podle mluvčí Společnosti Investorská Inženýrská, která průmyslovou zónu Liberec-Jih bez státní podpory vybudovala, by měly ve firmě Fehrer získat práci zejména ženy, které sice nemají žádnou kvalifikaci, ale jsou zručné a precizní.

(MaFr)

Odejde Boeing z Aera?

Americká společnost Boeing se rozhodla stáhnout svých 21 poradců z Aera Vodochody, výrobce letounů L-159. Přesto však zástupci Boeingu zůstávají ve statutárních orgánech Aera a prohlašují, že hodlají ve společnosti zůstat jako strategičtí partneři až do vypršení smlouvy tj. do roku 2008. Zároveň však zástupci Aera Vodochody jednají o vstup se společností Bae Systems, výrobcem stíhaček Gripen, které hodlá koupit čs. armáda. Představitelé Boeingu svoje působení v Aeru považují za úspěšné, česká vláda ústy svého předsedy Miloše Zemana hovoří o opaku. Společnost Aero Vodochody v současné době není zrovna v nejrůžovější hospodářské společnosti, jejím jediným zákazníkem je česká armáda, která letos chce odebrat 26 strojů L-159. Dále se v Aeru montují i vrtulníky Sikorski. Aero Vodochody je příkladem nepříliš povedeného vstupu strategického partnera v situaci, kdy nejsou dostatečně jasně vymezeny vstupní podmínky a tápe se i ve výrobní náplni příslušného podniku. Pozici Aera mohou ještě zkomplikovat problémy s úvěrem pro vládu na nákup stíhaček Gripen. (MaFr)

Stavbaři demonstrovali

Něco přes jedenáct set členů odborového svazu Stavba ČR demonstrovalo před sídlem Svazu podnikatelů ve stavebnictví počátkem března. Požadovali přitom prodloužení dovolené na pět týdnů a zároveň minimálně šestiprocentní nárůst nominálních mezd. Rozpačitý průběh demonstrace jasně ukázal na dlouhodobé problémy ve stavebnictví. Především právě zde představují velkou konkurenci pro domácí dělníky většinou méně kvalifikovaní pracovníci z východní Evropy, hlavně z Ukrajiny. Ti pracují často načerno a za velmi trísťních podmínek. Stát se problému snaží čelit občasnými policejními zátahy, ale ty představují pouhé plácnutí do vody. Mají snad pravdu představitelé radikální pravice, kteří chtějí vypudit všechny cizince ze země a slibují, že se poté rozhostí všude všeobecný blahobyt? Samozřejmě nikoliv, ostnatý drát ještě žádný problém dlouhodobě nevyřešil. Problémy se zaměstnáváním cizinců z chudších zemí přestanou až v okamžiku, kdy nebude globalizovaný pouze pohyb finančních toků, ale také pracovní právo a kdy za stejnou práci dostanou lidé všude stejnou mzdu. Tento čas je ovšem ještě velmi daleko. (MaFr)

Škoda Plzeň je na prodej

Plzeňská Škoda, největší strojírenský podnik v zemi, je znovu na prodej. Po deseti letech neúspěšných pokusů o obnovení zašlé slávy brousí kolem plzeňského podniku nejméně pět různorodých uchazečů. Mezi nimi je například rakouský průmyslový koncern Voest Alpine, americký fond Advent či skupina kolem ústecké Setuzy. O své případné angažmá po boku nového investora se zajímá též současný šéf Škodovky Martin Roman. Podle lidí obeznámených s průběhem prodeje není pravděpodobné, že by podnik mohl nadále zůstat pohromadě v současné podobě. Spíše se rozdělí na více částí, některé možná zaniknou. Plzeňská Škoda tak kopíruje osud dalších někdejších vlajkových lodí českého průmyslu, například kopřivnické Tatry či brněnského Zetoru, které před hrozbou konkurzu zachránila Zemanova vláda a po očistění je předává do rukou méně známých investorů. jp

Alexej Bálek - Ekologická dilemata

V poslední době se zvýšila v mediích frekvence slov čistá a špinavá energie. Někteří autoři pod špinavou energií vidí spalování fosilních paliv a jiní označují jako špinavou elektřinu z jaderných elektráren. Pokusme se o definici, založenou na fyzikálních a přírodovědných poznatcích.

Čistou energií může být pouze ta, kterou bezprostředně čerpáme ze slunce. Je tomu tak proto, že neovlivňuje tepelnou bilanci země a nezhoršuje životní prostředí. Tedy např. elektřina vyráběná ve vodních a větrných elektrárnách nebo pomocí solárních panelů.

Špinavá energie pak je ta, která se akumulovala v dlouhé historii Země a je lidstvem těžena. Její využívání ovlivňuje životní prostředí různými zplodinami (chemickými, mechanickými, radioaktivními apod.) a narušováním tepelné bilance Země. Patří sem především fosilní paliva (uhlí, ropa, zemní plyn) a energie získávaná v jaderných elektrárnách.

"Špinavost" jednotlivých druhů energie není ovšem stejná. Její míru lze na základě současných znalostí přibližně změřit. Tak na nejvyšším prvním stupni stojí spalování uhlí (Při spálení 1000kg uhlí /uhlíku/ vznikne 3200 kg CO₂ /oxidu uhličitého/, 4 kg SO₂, 7 kg NO_x, 3-13 kg CO, 150 kg popela a 1 kg popílku a nezanedbatelné množství záření a "skleníkový efekt narušující tepelnou bilanci země).

Telecom ztratil pouze 1,4 % klientů

Přestože Český Telecom od 1. února zvýšil poplatky za své služby až o sedmdesát procent, pouze něco víc než 50000 se rozhodlo požádat společnost o zrušení své pevné linky. Dalších zhruba 320 tisíc jich však přešla na jiný cenový program, především na tzv. Home Mini, kde se sice platí nižší paušální poplatek, ale hovorové je zde naopak vyšší. Mnohé klienty Telecomu nepříjemně zasáhl i požár telefonní ústředny koncem ledna, který vyřadil z provozu 41 200 linek. Na ničivém ohni se snaží vydělat i konkurenční společnosti, které chtějí Telecomu odlákat jeho podnikatelskou klientelu. Přes tyto potíže zatím skutečně závažné obtíže společnosti Český Telecom nehrozí. Ovšem až bude definitivně liberalizován český telekomunikační trh, lze očekávat velmi tvrdý konkurenční tlak. Služby Telecomu se sice v posledních deseti letech výrazně zlepšily, ale přesto se mnohým může jevit změna operátora jako velmi atraktivní. Na druhé straně však konzervativnost většiny klientů bude asi Český Telecom do značné míry chránit před výrazným proděravěním jeho sítě. (MaFr)

Zadlužení Čechů rychle narůstá

Dluhy se velice rychle stávají nedílnou součástí běžného života drtivé většiny Čechů. V posledních dvou letech šla zadluženost českých domácností strmě vzhůru a zvyšovala se o desítky miliard korun. Zatímco koncem roku 1999 dlužili občané bankám 76 miliard, loni přesáhly půjčky již 111 miliard korun. jp

Na druhém místě špinavosti stojí ropa, na třetím zemní plyn (Z tuny plynu vzniká 1500 kg CO₂, 3 kg NO_x a 0,3-2 kg CO.). Na čtvrté místo lze přiřadit energii ze současných atomových elektráren, a to díky jadernému odpadu (i když proti stamilionům tun odpadu z fosilních paliv zde stojí jen sta a nejvýše tisíce tun).

Položme si otázku, jaká energie a v jaké struktuře se využívá v Evropě. Ukazuje se, že v roce 1987 byla Evropa závislá na fosilních palivech z 95,2% a v roce 1997 z 85%. Tento pokles podílu fosilních paliv na celkové spotřebě však vznikl převážně díky vzestupu výroby elektřiny v jaderných elektrárnách, tedy nahrazováním energie špinavé energií méně špinavou. V roce 1987 spotřebovala Evropa (bez SSSR) 110200 PJ, v roce 1997 103000PJ.

Podíváme-li se na tento problém podle definice špinavé energie, pak vidíme, že jsme prakticky téměř plně závislí na energiích špinavé.

Všichni bychom si jistě přáli, kdybychom mohli využívat pouze čistou energii. Ale málokdo by souhlasil s tím, abychom proto omezili spotřebu energie např. o 20% či 40% nebo dokonce podle toho, jak by bylo nutné.

Není-li možná tato cesta, bude nutno vedle rozšiřování sektoru čisté energie po desetiletí jít i cestou nahrazování špinavé energie energií méně špinavou, a to podle toho jak se budou vyvíjet naše vědecké a technické možnosti, jak porostou investiční a nákladové předpoklady a jak se v celosvětovém měřítku podaří státům na takovém směru vývoje dohodnout a spolupracovat (viz např. ztroskotání konference v Haagu o životním prostředí).

Podíl spotřeby prvotních energetických zdrojů v % podle stupně jejich "špinavosti" v roce 1997

	Evropa	Česká republika	Rakousko	Francie	USA	Německo
A Čistá energie	7,6	1,1	12,5	7,2	3,2	1,5
B Špinavá energie celkem	92,4	98,9	87,5	92,8	96,6	98,5
Z toho podle stupně špinavosti:						
1 z uhlí	20,5	54,2	14,5	6,5	27,4	26,4
2 z ropy	30,3	19,0	44,1	32,2	35,6	35,5
3 ze zemního plynu	34,1	19,6	28,9	15,2	26,9	24,0
4 z jaderné energetiky	7,5	6,1	-	38,9	6,9	12,6
Celkem %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Koeficient míry špinavosti ¹⁾	29	39	28	21	33	32

1) Vypočítán jako součin procentních podílů a příslušných koeficientů charakterizujících velikost škodlivosti.

Ať vezmeme optimistická očekávání o energetickém využívání sluneční energie (viz např. knihu Hermann Scheer, Sluneční strategie) či pesimistická, čísla ukazují, že před lidstvem stojí poměrně dlouhá časová perioda řady desetiletí, kdy bude, z velmi značné míry, závislé – pokud bude chtít udržet rozvoj současné civilizace – na těch energetických zdrojích, které budou v dané době schopny vývoj lidské společnosti zajistit. Tedy i na méně špinavých zdrojích jako je jaderná energetika. S tím je spjata pro lidstvo osudová nutnost zabránit růstu podílu skleníkových plynů v ovzduší a tím deformaci tepelné bilance Země.

To ovšem neznamená, že to bude navždy. Stejně jako fosilní paliva byla od 18. století jedním z předpokladů rozvoje současné civilizace, a budou muset pro nárůst svých negativních dopadů ustoupit, energie atomová ustoupí, jakmile budou vytvořeny předpoklady pro dostatek energie založené na přímém či nepřímém využívání slunečního záření a negativní stránky jaderné energetiky (např. ukládání vyhořelého paliva) se stanou obtížnými.

Pokusil jsem se zjednodušeně odpovědět - i když na základě rozsáhlé analýzy - na velmi frekventovanou otázku o čistotě energie z jiných než ideologických pozic. To zjednodušení bylo nutné proto, aby byl dodržen stanovený rozsah článku. Pokud by byl zájem nebo připomínky k uvedenému, jsem ochoten, prostřednictvím redakce časopisu Klub, na to reagovat.

V Praze dne 17.4.2002

Novou dočasnou riaditeľkou Divadla Nová scéna sa stala Wanda Hrycová

Novou dočasnou riaditeľkou bratislavského štátneho divadla Nová scéna je od 4. apríla jeho štatutárna zástupkyňa Wanda Hrycová. O jej vymenovaní do funkcie rozhodol minister kultúry SR Milan Kňažko, ktorý nedávno Hrycovej zároveň odovzdal vymenovací dekrét.

Hrycová nebola na tento post vymenovaná riadne, ale len prechodne, pričom o novom šéfovi divadla rozhodne konkurz, ktorý sa uskutoční do šiestich mesiacov. Na základe výsledkov výberového konania minister kultúry potom určí, kto bude riadnym šéfom Novej scény. O novom štatutárnom zástupcovi súboru nebude rozhodovať ministerstvo, ale Hrycová.

Nová riaditeľka divadla je dcérou šéfa súkromného rádia Twist Andreja Hryca, ktorý bol poverený dočasným vedením Novej scény v decembri minulého roku. Kvôli možnému konfliktu záujmov, ktorý mu hrozil v súvislosti so zákonom o verejnej službe, sa Hryc funkcie k 1. aprílu vzdal.

Vládny kabinet SR na nedávnom zasadnutí schválil Návrh transformácie štátnej príspevkovej a rozpočtovej organizácie Divadla Nová scéna, ktorý vypracovalo ministerstvo kultúry. Na základe tohto dokumentu by sa divadlo malo zmeniť na neziskový subjekt poskytujúci všeobecne prospešné služby. Prijatá koncepcia ráta s transformáciou súboru do 1. júla, pričom zmena by nemala mať vplyv na zamestnanosť, ani financovanie divadla. Majetkovú účasť v novom subjekte bude mať štát a mesto.

Zakladanie novej politickej strany

Zbieraním petičných podpisov v Košiciach, Bratislave, Michalovciach, Sobrancech, Vranove nad Topľou a inde pokračuje zakladanie politickej strany občanov poškodených nebankovými subjektmi.

Predsa 13-členného prípravného výboru Štefan Valočik povedal, že v Košiciach podpisy na registráciu zbierajú pyramídovým spôsobom, pričom každý zapojený do petície má úlohu získať ďalších šiestich signatárov.

Popri petícii pripravujú v duchu zákona o politických stranách stanovy a program strany. Hlavnými programovými cieľmi sú vstup Slovenska do európskych a transatlantických štruktúr, podpora zákona o odškodnení občanov, presadzovanie princípov právneho štátu a rýchlejšia vymožitelnosť práva.

Valočik predpokladá, že ustanovujúci kongres nového politického subjektu by mohol byť najskôr v polovici mája. "Ak by stranu podporili spolu s rodinami nielen občania poškodení nebankovými inštitúciami, ale aj fondmi v dvoch privatizačných vlnách a obchodníkmi s cennými papiermi, odhadujeme možný volebný zisk na najmenej 10 percent," povedal Valočik. *EB*

Starý most opäť v prevádzke

Bratislavský Starý most, do ktorého ešte 28. marca narazil rakúsky remorkér, je od 8.4. opäť otvorený pre automobilovú dopravu, a to pre individuálnu motoristickú aj mestskú hromadnú dopravu. Pre chodcov zostáva most naďalej uzatvorený kvôli výmene povrchu chodníka.

Počas víkendú uskutočnilo hlavné mesto opakované geodetické merania a dynamické skúšky. Na základe ich predbežných výsledkov rozhodol magistrát o sprevádzkovaní Starého mosta, informovala vedúca Oddelenia cestného hospodárstva magistrátu Eva Uhliariková. Pribežné merania sa podľa jej slov ešte budú realizovať, aj keď nie v takej miere ako doteraz. "Statika mostu je v takom istom stave ako pred haváriou," zdôraznila.

Na moste sa podarilo obnoviť dopravné značenie a motoristov čaká novinka. Na ploche vozovky budú nalepené odrazky, ktoré zaplatil sponzor.

Prevádzka druhej plavebnej dráhy na Dunaji pod Starým mostom bola obnovená ešte 4. apríla.

Kvôli výluke Starého mosta vzrástli náklady na prevádzku mestskej hromadnej dopravy (MHD) v Bratislave po havárii rakúskeho remorkéra Grafenstein predbežne asi o 50 000 Sk na pracovný deň. Uviedol to riaditeľ rezortu prevádzky a techniky Dopravného podniku Bratislava (DPB), a. s., Bronislav Weigl. *EB*

Zánik dohody o spolupráci politických subjektov

V pondelok 1. apríla zanikla dohoda o spolupráci politických subjektov SDK, KDH, DÚ, DS, SDSS a Strany zelených na Slovensku na druhé volebné obdobie.

Tieto strany sa pred voľbami v roku 1998 zlúčili, aby z vládnej moci vytlačili kontroverzné Hnutie za demokratické Slovensko (HZDS) bývalého premiéra Vladimíra Mečiara, ktoré malo sklon k autoritatívnemu štýlu politiky, a uvoľnilo tak Slovensku cestu k rýchlej integrácii do Európskej únie a NATO. Základný cieľ tohto zoskupenia bol dosiahnutý.

SDK pod vedením slovenského premiéra Mikuláša Dzurindu mala rozhodujúce slovo pri vytváraní vlády po parlamentných voľbách 1998. Rýchle pokroky pri približovaní sa krajiny európskym a transatlantickým štruktúram sú signálmi toho, že nová vláda bola schopná vyťažiť s integračného potenciálu krajiny.

SR sa stala členom OECD, rokovania s Bruselom sú neodvratné a podľa všetkého dostane Bratislava v jeseni pozvánku do NATO. Hoci bola SDK v zahraničnopolitickej oblasti mimoriadne úspešná, na domácej scéne to s jej výsledkami nevyzeralo dobre.

Založenie SDK bolo rozhodujúcim krokom v zamedzení Mečiarovho návratu k moci. Dnes však Slovensko stojí pred rovnakou situáciou. HZDS je také silné ako vždy. Prieskumy verejnej mienky naznačujú, že HZDS bude môcť počítať s viac ako 30 percentami hlasov.

Či SDK aj napriek svojmu vnútropolitickému neúspechu natrvalo prispeje k integračnému úspechu svojej krajiny, sa ukáže na jeseň. Parlamentné voľby, summit NATO v Prahe a finále prístupových rokovaní - to budú hlavné postuláty konečnej bilancie Dzurindovej éry. SDK a jej história trápenia bude pritom iba zanedbateľnou veličinou. *EB*

V Čechách pozastavený import hovädzieho zo Slovenska

Od 4. apríla platí zákaz dovozu hovädzieho mäsa, živého hovädzieho dobytku a výrobkov určených pre ľudskú spotrebu zo Slovenska do Českej republiky. Píše sa to v oficiálnom vyhlásení Ministerstva poľnohospodárstva (MP) Českej republiky.

Príčinou tohto rozhodnutia je enormne vysoká frekvencia kráv nakazených BSE na Slovensku. Slovensko sa tak dostalo do pozície, kde počet pozitívnych nálezov BSE bol vyšší než v niektorých členských štátoch Európskej únie.

O zákaze dovozu rozhodla Štátna veterinárna správa ČR a preto v tejto záležitosti nehralo rolu ekonomické, ale čisto odborné stanovisko. "Boli by sme neradi, keby toto rozhodnutie poškodilo naše dobré vzťahy so Slovenskom," dodal P. Kovář, hovorca MP ČR.

Počet zistených prípadov BSE na počet uskutočnených testov je v SR omnoho vyšší než v Česku. ČR uskutočnila doteraz viac ako 164 000 testov na BSE a len dva z nich boli pozitívne. Na Slovensku je potvrdených už deväť prípadov nákazy BSE. *EB*

SR a ČR spoločne do EÚ

Slovensko aj Česká republika považujú spoločný vstup do Európskej únie za najlepšiu alternatívu z hľadiska ich záujmov. Zhodli sa na tom počas stretnutia na zámku Sychrov v severných Čechách minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR Peter Magvaši a minister práce a sociálnych vecí ČR Vladimír Špidla.

Delegácie slovenského a českého ministerstva si zároveň vymenili informácie a dokumenty o nasledujúcich krokoch v období pred vstupom do EÚ, ako aj o čakávaníach po získaní členstva.

Ministri rokovali tiež o súčasnej ekonomickej a sociálnej situácii v oboch krajinách, pričom sa dohodli na vytvorení expertnej skupiny, ktorá by posudzovala prepojenie informačných systémov v oblasti zamestnanosti na základe európskeho systému EURES. Venovali sa tiež skúsenostiam vo vytváraní rovnosti príležitostí, najmä z hľadiska zamestnanosti, pracovného postupu a odmeňovania, ako aj inštitucionalizácii tejto oblasti a príprave príslušných zákonov vo vzťahu k legislatíve EÚ. *EB*

Väčšina jaskýň bude otvorená od apríla

Hlavná tohtoročná návštevnícka sezóna sa v slovenských jaskyniach začala od 2. apríla. Odvtedy bude otvorených deväť jaskýň z dvanástich, ktoré prevádzkuje Správa Slovenských jaskýň (SSJ) v Liptovskom Mikuláši.

Doteraz sú otvorené jaskyne Belianska, Demänovská jaskyňa Slobody, Bystrianska, Važecká a Domica. V prvý pracovný aprílový deň pribudli k nim Gombasecká, Ochtinská aragonitová a Driny.

Pre návštevníkov zostane do 1. mája zatvorená Harmanecká jaskyňa. Ľadové podzemie v Dobšinej a v Demänovskej doline odomknú 15. mája, uviedol vedúci prevádzky SSJ Dušan Lazišťan.

Počas vlaňajška obdivovalo slovenské jaskyniarske skvosty vyše 700 tisíc návštevníkov. Je to približne o 70 tisíc ľudí viacej ako v roku 2000. Návštevnosť stúpila v každej jaskyni v priemere rovnako. Tradične najviac turistov prešlo bránou Demänovskej jaskyne Slobody, a to až 171 tisíc. Druhú priečku v tejto štatistike získala Dobšinská ľadová jaskyňa s 99 tisíc návštevníkmi. Asi o deväťtisíc ich prišlo menej do Demänovskej ľadovej jaskyne. *EB*

O parlamentné voľby 2002 sa zaujíma 57 percent občanov

Záujem o nastávajúce parlamentné voľby deklaruje 57 percent občanov, nezáujem prejavilo 42 percent. Jedno percento opýtaných zastáva neutrálne stanovisko. Vyplyva to z prieskumu Inštitútu pre verejné otázky, ktorý vykonal vo februári na reprezentatívnej vzorke 1048 dospelých obyvateľov.

Medzi občanmi sa o ne zaujímajú viac muži, vysokoškolsky vzdelaní, občania maďarskej národnosti, podnikatelia a obyvatelia Bratislavy, Košíc a najmenších obcí do tisíc obyvateľov.

Naopak najvyšší nezáujem bol zaznamenaný u ľudí od 18 do 24 rokov, u nekvalifikovaných pracovníkov, nezamestnaných a ľudí so základným vzdelaním. Z regionálneho hľadiska prejavili najväčší nezáujem obyvatelia Žilinského a Prešovského kraja.

Najvyšší záujem o voľby prejavili voliči SDKÚ (83 percent), HZDS (78), PSNS a SDĽ (po 73), opačný postoj zastávajú najmä sympatizanti SNS (41 percent), KDĽ (37) a Smeru (33). *EB*

Na bratislavské Korzo sa vracia laserový orloj

Obyvatelia a návštevníci hlavného mesta môžu od 1. apríla na Hlavnom námestí opäť obdivovať Bratislavský laserový orloj. Po dvoch rokoch prevádzky - premiéru mal na Nový rok 2000 - sa orloj zaradil medzi vyhľadávané atrakcie mesta.

Autormi programu sú akademický maliar Viktor Hulík a hudobný skladateľ Miloš Betko. Na adresu svojho projektu povedali, že obrazová a zvuková skladba programu odráža význam vstupu do nového milénia. Začiatok tretieho tisícročia sa spája s nástupom nového veku, ktorý by mal priniesť nové hodnoty a pozitívnu zmenu v živote a myslení ľudí.

Základnú 90-sekundovú sekvenciu môžu návštevníci sledovať denne každú celú hodinu v čase od 21.00 hod. až do 24.00 hod. Hlavný program v trvaní sedem a pol minúty sa začína každý deň presne o 22.00 hod.

Súčasnne s laserovým orlojom sa na bratislavské Korzo vracia aj laserová línia vedúca od Michalskej brány ponad Michalskú ulicu, Sedlársku ulicu a Rybársku ulicu až k Čumilovi.

Laserová línia bude v prevádzke v priebehu celej jari a leta denne od 21.00 hod. až do 01.00 hod. Autormi výtvarných objektov na trase tejto línie je trojica akademických maliarov Milan Pagáč, Ladislav Čarný a Viktor Hulík. Koncepciu laserovej línie pre mestskú časť Bratislava - Staré Mesto vytvoril architektonický ateliér Bogár - Králik - Urban. *EB*

Ľubo Roman predstavoval víziu Bratislavského samosprávneho kraja

Predseda Bratislavského samosprávneho kraja (BSK) Ľubo Roman bol nedávno hosťom Slovensko-rakúskej obchodnej komory.

Na pozvanie vedenia tejto inštitúcie prišiel predniesť prednášku na tému Koncepcia rozvoja regiónu Bratislava - legislatíva, doprava a bezpečnosť. V prednáškovej sále Technopolu v bratislavskej Petržalke hovoril predovšetkým o projektoch nosného koľajového systému Bratislava a regiónu, ktorý by mal vyriešiť v budúcnosti zlú situáciu s mestskou hromadnou dopravou v Bratislave a okolí. Dotkol sa aj témy budúcich priemyselných parkov, ktoré chce BSK vybudovať na Záhorí v okolí Malaciek. Rakúski hostia na čele s obchodným radcom Rakúska pri veľvyslanectve v Bratislave Jozefom Altenburgerom sa zaujímali predovšetkým o perspektívy rozvoja vzájomnej spolupráce v oblasti budovania diaľnic. Niekoľko otázok po prednáške sa dotýkalo aj budúceho prepojenia letísk Schwechat - Letisko M. R. Štefánika v Bratislave. Predseda BSK Ľubo Roman oboznámil prítomných aj so svojou predstavou, ako vyriešiť súčasnú situáciu v mestách okolo Bratislavy, ktoré tiež patria do BSK. Predniesol svoju víziu o rozvoji tohto regiónu a hovoril aj o dobudovaní diaľnic, ktoré by spájali Záhorie s okolím Viedne.

V rámci prednášky uviedol, že jeho prioritou v prvom rade bolo vyriešenie dopravy v Bratislave, na druhom mieste sa chce venovať vybudovaniu sociálnych zariadení pre starších občanov. Až potom bude riešiť situáciu v školstve a zdravotníctve. V závere svojej prednášky sa nevyhol ani problému dobudovania novej budovy Národného divadla v Bratislave, ako aj problému budovania ďalšieho bratislavského mostu cez Dunaj - Košická. Rakúskym hosťom vysvetlil aj to, že po takmer 50 rokoch sa na Slovensku prvýkrát naskytá situácia, že regionálni politici môžu smelo hovoriť o vízii kraja v ktorom žijú, o vízii krajovej samosprávy, ktorá v tomto čase zoberie vývoj svojich regiónov do vlastných rúk. Doteraz takáto možnosť na Slovensku nebola. *EB*

Milan Ftáčnik odchádza zo SDĽ do SDA

Milan Ftáčnik odchádza zo Strany demokratickej ľavice (SDĽ) do Sociálno-demokratickej alternatívy (SDA). Ftáčnik kandidoval v parlamentných voľbách 1998 za SDĽ, za ktorú sa stal aj ministrom školstva. Počas svojho pôsobenia v strane bol niekoľko rokov jej podpredsedom a na dvoch zjazdoch v júli 2000 v Košiciach a v novembri 2001 v Trnave kandidoval na post predsedu SDĽ. Bol jedným z iniciátorov vzniku názorovej platformy a jej zakotvenia v Organizačnom poriadku SDĽ.

Ftáčnik bol členom SDĽ od januára 1991.

Zakladateľmi a členmi prípravného výboru SDA sú Peter Weiss, Brigita Schmögnierová, ktorí 31. januára vystúpili zo SDĽ, a Erika Kvapilová. Strana bola 13. marca zaregistrovaná na Ministerstve vnútra SR. Jej prvý ustanovujúci snem by sa mal uskutočniť v polovici apríla. *EB*

Česká zbrojovka chce dodávať na Slovensko zbrane

Česká zbrojovka (ČZ) má záujem o dodávku zbrani pre slovenskú políciu. Potvrdil to hovorca spoločnosti Milan Morkus.

"Ak bude na Slovensku vypísaný tender, my sa určite prihlásime," uviedol s tým, že prvé rokovania so slovenskou stranou už prebehli v minulom roku, zatiaľ však žiadne zmluvy uzavreté neboli. Ako ďalej M. Morkus doplnil, prípadná cena objednávky môže byť určená až po tom, čo by si slovenská strana vybrala konkrétny typ.

Podľa medializovaných informácií však už komisia Ministerstva vnútra SR rozhodla o nákupe rakúskych pištoli značky Glock. Otázkou dodávok pištoli z Českej zbrojovky pre slovenských policajtov opäť "otvoril" minister hospodárstva Ľubomír Harach, ktorý listom informoval ministra vnútra SR Ivana Šimka o možnosti spolupráce krajín V4 a špeciálne česko-slovenskej spolupráce v oblasti obranného priemyslu.

Minister hospodárstva podľa svojho hovorca Petra Chalmovského informoval taktiež o možných ofsetových programoch, ktoré by oživilo zbrojársku výrobu na Slovensku a priniesli tak nové pracovné miesta. "Rovnakým listom vyzval ku kooperácii tiež ministra obrany Stanka a českých ministrov obchodu a priemyslu Grégra a vnútra Grossa. V liste odporučil, aby bol takýto možný program spolupráce posúdený na úrovni expertov z rezortov obrany, vnútra a hospodárstva SR a ČR a prijaté závery boli predložené vládam oboch krajín," uviedol P. Chalmovský.

Minister vnútra ČR Stanislav Gross ani minister priemyslu a obchodu ČR Miroslav Grégr zatiaľ nedostali žiaden list so žiadosťou o dodávku pištoli pre slovenských policajtov.

Česká zbrojovka v roku 1999 dodala pre slovenskú väzenskú stráž, železničnú políciu a colnú správu 1400 pištoli typu CZ 75 Copact. Ako ďalej M. Morkus doplnil, firma zatiaľ zo Slovenska nedostala ani jednu reklamáciu. **EB**

Česká Becherovka vyhrala spor s jej slovenským výrobcom

Senát Krajského súdu (KS) v Prešove uznal v nedávno vynesenom rozsudku nároky žalobcu Jan Becher Karlovarská becherovka (JBKB), a. s., Karlovy Vary (ČR) na ochranu pred nekalosúťažným konaním sninskej spoločnosti DAJK, spol. s r. o.

Podľa uznesenia, ktoré zdôvodnil predseda senátu Milan Šebeň, je DAJK povinný zdržať sa predaja a iného obchodného uvádzania na trh výrobku chráneného dotknutými 15 ochrannými známami vzťahujúcimi sa na bylinný likér karlovarská becherovka. Senát okrem toho zaviazal DAJK zdržať sa ich používania v obchodnom styku, v reklame a fyzicky zničiť všetky zásoby nálepiek a fliaš, pripomínajúcich originál.

V poradí tretie pojednávanie v spore sa konalo bez prítomnosti právneho zástupcu žalovanej strany. Navyše neprišiel ani Zdeněk Hoffman z Domažlic, ktorý pred senátom KS vo februári t. r. vyhlásil, že na ďalšie pojednávanie prinesie ak nie originál, tak aspoň jeho overenú kópiu pravej darovacej zmluvy, ktorou dedičské práva ku karlovarskej becherovke prešli na jeho predkov. Tú, ktorá je zaprotokolovaná v spise a ktorú predložil žalobca, označil za falzifikát. Podľa neho je to však dielo žalobcu, no ničím to nevedel dokázať. Podľa znaleckého posudku JBKB sú na darovacej zmluve k receptúre od Alfréda Bechera z 1. 3. 1939, ktorú získali predkovia Hoffmanovcov, nepravé všetky podpisy. Spísali ju pred notárom Jakubom Ptáčnikom v Domažliciach, v tom čase neoprávnenom na taký úkon. Navyše kolky na nej nalepené

pochádzajú z roku 1947.

M. Šebeň v zdôvodnení uviedol tieto skutočnosti za dôležité pre vynesenie rozsudku. DAJK "otrockou napodobeninou výrobku žalobcu," - ako povedal M. Šebeň - porušil klauzulu o nekalej súťaži, ale aj iné ustanovenia Obchodného zákonníka - o klamlivej reklame, klamlivom označení tovaru a služieb, či o parazitovaní na povesti.

Pojednávanie v spore sa pred senátom KS v Prešove začalo 11. februára t. r. Žalobu podala 18. júna 2001 v zastúpení advokátska kancelária Ernesta Valka z Bratislavy. Právnym zástupcom DAJK-u bola kancelária Jána Vrbu.

Proti dnešnému rozsudku je možné odvolanie cestou KS Prešov na Najvyšší súd SR do 15 dní od doručenia písomného vyhotovenia uznesenia. V ňom bude vyčíslená aj suma úhrady trov, ktorú má zaplatiť žalovaná strana. **EB**

Kandráč sa stal prvým slovenským ombudsmanom

Pavel Kandráč sa stal prvým verejným ochrancom práv v histórii samostatnej SR. Na funkciu ombudsmana ho navrhol poslanecký klub HZDS-LS.

Na ňobe ombudsmana tajným spôsobom sa zúčastnilo 130 členov zákonodarného zboru. Platných odovzdaných hlasovacích lístkov bolo 124.

Za zvolenie kandidáta Pavla Kandráča sa rozhodlo 68 poslancov, proti hlasovalo 35 a 21 sa hlasovania zdržalo. Za zvolenie kandidáta Jána Hrubalu bolo 46 poslancov, proti hlasovalo 64 a 14 sa hlasovania zdržalo.

Podľa zákona č.564/2001 o verejnom ochrancovi práv jeho päťročné funkčné obdobie začína plynúť dňom zloženia sľubu.

Obnoviť úctu k právu a vieru v spravodlivosť je "veľkým cieľom" zvoleného prvého ombudsmana Pavla Kandráča. Verí, že podľa schváleného zákona bude verejný ochranca práv vážnený človek.

Kandráč pôsobí ešte ako dekan Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ale ako uviedol, sám inicioval predčasné voľby. Nemôžem vykonávať funkciu dekana, ale sám som navrhol kandidáta.

Potvrdil, že opustí poslanecký mandát v NR SR a o jeho náhradníkovi bude rozhodovať HZDS, za ktoré kandidoval v parlamentných voľbách 1998. Zopakoval, že 22. februára sa vzdal členstva v tomto politickom subjekte.

Fakt, že verejný ochranca práv nemá ešte presne určené miesto, kde bude sídliť, považuje vicepremiér pre ľudské a menšinové práva a regionálny rozvoj Pál Csáky za vážny problém. **EB**

České aerolínie do Tatier zatiaľ lietať nebudú

České aerolínie odložili zavedenie letov do Vysokých Tatier vzhľadom na fakt, že v súčasnosti by linka nebola zisková. Uviedol to viceprezident ČSA Václav Král. Počas pracovných dní poskytujú ČSA denne štyri lety na Slovensko, a to do Košíc a Bratislavy.

Spoločnosť prepravila v minulom roku 2 877 273 cestujúcich, teda o 16,5 % viac ako v roku 2000. Za január 2002 sa očakáva v počte prepravených nárast 11 %, za február 22 % a za marec 30 %. Vyše 80 % cestujúcich sú cudzinci.

Ako informoval viceprezident, ČSA je jednou z mála leteckých spoločností, ktorá po septembrových leteckých útokoch na USA nezaznamenala výraznejšie straty. Predpokladaný zisk spoločnosti za minulý rok bude podľa medziná-

rodných účtovných štandardov "slušný", uviedol V. Král. A to i napriek tomu, že počas posledných troch mesiacov minulého roka zaznamenali ČSA stratu 100 000 cestujúcich a 450 miliónov Kč na priamych výnosoch.

Minuloročný podiel ČSA na trhu je v pravidelnej preprave 55,4 %, v charterovej preprave 23,2 %. **EB**

Občania SR s českým občianstvom môžu v júni voliť poslancov českého parlamentu

Na voľbách do Poslaneckej snemovne Parlamentu Českej republiky 14. a 15. júna 2002 sa po prvý raz v histórii budú môcť zúčastniť aj českí občania žijúci mimo územia ČR. Znamená to možnosť voliť takisto pre občanov SR, ktorí majú súčasne aj české občianstvo.

Jedinou povinnosťou týchto voličov je zapísať sa do zvláštneho voličského zoznamu, vedeného podľa miesta ich trvalého bydliska. Urobiť by tak mali najneskôr 40 dní pred prvým volebným dňom, t.j. do 5. mája do 16. hodiny.

Potenciálni voliči - obyvatelia Košického a Prešovského kraja sa môžu do zoznamu zapísať na Generálnom konzuláte (GK) ČR v Košiciach. Pre obyvateľov ostatných slovenských krajov je príslušným úradom české veľvyslanectvo v Bratislave. Občan, ktorý požiada o zapísanie do voličského zoznamu, musí preukázať svoju totožnosť, štátne občianstvo ČR a trvalý pobyt na území SR. Tí občania, ktorí nebudú chcieť voliť na Slovensku, ale rozhodnú sa vycestovať do Čiech, môžu požiadať o vystavenie voličského preukazu. Oprávňovať ich bude na účasť na voľbách v ktoromkoľvek voličskom obvode ČR, prípadne na hociktorom českom zastupiteľstve vo svete.

Pre Českú republiku je tento rok supervolebným, poznamenal český generálny konzul. Okrem parlamentných volieb ju čakajú aj voľby do senátu, novembrové komunálne voľby, voľby do vyššieho územného celku Prahy a začiatkom roka 2003 aj voľby prezidentské. Občania s dvojítm československým občianstvom sa budú môcť zúčastniť aj na senátnych voľbách, ktorých prvé kolo je stanovené na 25. a 26. októbra. Postup pri evidencii voličov bude totožný s voľbami do parlamentu, výnimkou bude iba termín na zápis do volebného zoznamu. Známy by mal byť po letných prázdninách. **EB**

Polovica Slovákov je spokojná so životom

Polovica Slovákov je pomerne spokojná so svojím životom. Za uplynulých päť rokov sa však situácia pre rovnaký počet ľudí zhoršila. Len 20 percent Slovákov očakáva, že tento rok dôjde k zlepšeniu. Vyplýva to z výsledkov prieskumu Eurobarometer, ktorý zverejnila Európska komisia.

So svojím životom sú spomedzi obyvateľov 13 kandidátskych krajín najspokojnejší Slováci, Česi a Maltania. V prípade Slovákov sú veľmi spokojní len štyri percentá, pomerne spokojných 50 percent, nie veľmi spokojných 36 percent a úplne nespokojných 10 percent. Celkovo vo všetkých 13 kandidátskych krajinách je pomerne spokojných 43 a nie veľmi spokojných 29 percent z 12.000 respondentov prieskumu.

Len pre 24 percent Slovákov sa situácia za uplynulých päť rokov zlepšila, 50 percent sa poťažovalo na jej zhoršenie. Názor Slovákov nie je ďaleko od priemeru: pre 27 percent obyvateľov kandidátskych krajín sa situácia zlepšila, pre 48 zhoršila.

V nasledujúcich piatich rokoch očakáva zlepšenie 32 per-

cent Slovákov a 37 percent všetkých obyvateľov kandidátskych krajín, horšiu situáciu očakáva 26 percent Slovákov i ostatných. Tento rok dúfa v zlepšenie len 20 percent Slovákov, zhoršenia sa obáva 30 percent.

Slováci najviac dôverujú rozhlasu (75 percent), televízii (73) a tlači (56 percent), podobne ako občania ďalších 13 skúmaných krajín. Správy v televízii pozerá každý deň 59 % Slovákov (priemer je 71), noviny číta každý deň 40 percent opýtaných (priemer je 24).

Mobilný telefón vlastní 43 percent Slovákov (priemer 43), počítač 29 (priemer 25), video 52 (priemer 39) a prístup k internetu má 18 percent obyvateľov SR (priemer 18). Najvyšpejší v tomto smere sa ukazujú Slováci, Česi, Cyprusčania a Estóni, ktorí majú najviac mobilov aj najväčší prístup k internetu, vyplýva z výsledkov Eurobarometra.

Prieskum uskutočnila EK vlni v októbri v 13 kandidátskych krajinách na vzorke viac ako 12.000 respondentov. **EB**

Priemerný vek konzumentov drog sa zvyšuje

Na Slovensku sa zvyšuje priemerný vek konzumentov drog, pričom počet závislých osôb stagnuje. Priemerný vek závislých sa pohybuje od 20 do 24 rokov. Užívanie drog a drogový trh sa koncentruje predovšetkým do veľkých miest vo všetkých regiónoch Slovenska. Rastie používanie syntetických drog. Momentálne zaznamenávame v SR boom pervitínu. Presadzuje sa polyzávislosť, čo v praxi znamená, že konzumácia iba jedného druhu drog je v súčasnosti skôr výnimkou. Dnes ide napríklad o kombinácie heroínu s kokainom, či alkoholu s liekmi. V tejto súvislosti výbor dospel k záveru, že bude potrebné posilniť právomoci a kapacity Národnej protidrogovej jednotky (NPJ). Posilnenie by sa malo podľa riaditeľa NPJ Igora Košťála týkať najmä západného Slovenska, Senca, Piešťan ale aj Žilinského kraja.

Výbor ministrov pre drogové závislosti a kontrolu drog sa dnes zaoberal aj správou Generálnej prokuratúry SR, podľa ktorej bolo v súvislosti s drogami stíhaných 272 osôb. Najviac prípadov - 160 spadalo do pôsobnosti Krajskej prokuratúry v Bratislave. **EB**

Oskar chce preniknúť aj na Slovensko

Materská spoločnosť Českého Mobilu, kanadská Telesystem International Wireless, sa na Slovensku uchádza o licenciu na siete GSM a novej generácie mobilných telefónov (UMTS).

Cena za túto licenciu je 1,5 miliardy Sk, zhruba o dve miliardy nižšia než za akú sa licencia na UMTS nakoniec vlni predávala v Českej republike.

Práve vysoká cena bola dôvodom, prečo sa v ČR Český Mobil na výberovom konaní na UMTS nezúčastnil. Licenciu tak získali jeho konkurenti RadioMobil a Eurotel. Zatiaľ čo týmto dvom operátorom podmienky stanovené Českým telekomunikačným úradom ukladajú, aby služby UMTS začali ponúkať najneskôr v januári 2005, na Slovensku sa má UMTS rozbehnúť už v roku 2003.

Slovenský telekomunikačný úrad sa teraz rozhodol predĺžiť termín na podávanie žiadosti o licenciu na GSM a UMTS z 2. na 14. mája.

Český Mobil mal koncom vlaňajšieho roku vo svojej sieti Oskar 858 tisíc klientov a je najmladším operátorom na českom mobilnom trhu. Majoritu v ňom má TIW Czech s 94,1-% podielom. Ďalšími akcionármi sú Československá obchodní banka (5,65 %) a Priority Telekom. **EB**

Za trhanie a predaj snežienok čaká štyri ženy súd

Na slobode stíha vyšetrovateľ OÚV PZ Košice 1 dve obyvateľky z okresu Nitra, ktoré obchodovaním s chránenými snežienkami jarnými spôsobili škodu 11,5 milióna. Obvinené sú z trestného činu porušovania ochrany rastlín a živočíchov v spolupáchateľstve. Vzhľadom na výšku škody im hrozí 2 až 8 rokov väzenia.

Podľa nedávnej informácie z OR PZ Košice 1 ženy kontrolovala 7. marca pred košickým obchodným domom Tesco hliadka Mestskej polície a pracovníčka Slovenskej inšpekcie životného prostredia. Do Košíc dovezli v šiestich škatuliach od banánov 2 300 kytiek snežienky jarnej po 25 stoniek v jednej.

Vyšetrovateľ OÚV PZ Košice 1 trestne stíha pre rovnaký trestný čin aj 51-ročnú Košičanku. V lese pri obci Zlatá Idka nazbierala približne 1 960 stoniek chránenej snežienky jarnej a 8. marca ich predávala na Poštovej ulici v Košiciach. Spôsobilá škodu 392 000 korún. Chránené snežienky nazbierala pri obci Kavečany a obchodovala s nimi 8. marca bez súhlasu okresného úradu aj 69-ročná dôchodkyňa z Košíc. Nazbieraných 1 200 kusov rastliniek predstavuje škodu 240 000 korún. Obom ženám hrozí trest odňatia slobody pol roka až tri roky, alebo peňažný trest.

Ide o prvé prípady v Košiciach, keď sa zberači chránených snežienok ocitnú pred súdom. Podľa riaditeľa OÚV PZ Košice 1 Štefana Hančíkovského to umožnila novelizácia trestného zákona, kde sa už objavil aj paragraf o ochrane rastlín a živočíchov. Snežienka jarná je zaradená do 1. stupňa ochrany a spoločenská hodnota jednej rastlinky predstavuje 200 korún. EB

Martin Benka za viac ako milión

Presne milión stopäťnásttisíc korún slovenských (plus aukčná prirážka) stál nového majiteľa veľký (113 x 100 cm), reprezentatívny obraz Martina Benku s názvom Očarený krásou. Dražba tohto oleja z roku 1942 bola zlatým klincom 31. jarnej aukcie aukčnej spoločnosti SOGA.

Dobre sa predávali i ďalšie diela osobnosti slovenskej moderny, napríklad Zimná krajina Antona Jasuscha za 100 000 Sk, Cudzinec v dedine Imricha Weinera-Kráľa za 110 000 Sk, Bazovského Priatelja za 190 000 Sk a Apokalypsa Vincenta Hložníka z roku 1946 dosiahla až 160 000 Sk. Dôkazy o tom, že privysoké vyvolávacie ceny často zabrzdia i kvalitné diela na ceste k novým majiteľom, aukcia tentoraz priniesla v prípade diel Majerníka, Želibského a Kostku. Veľmi úspešne sa v obchode s umením naďalej presadzujú Galandovci.

České maliarstvo, grafika a kresba si zatiaľ na Slovensku okruh zberateľov iba hľadá. Prisilný český trh si kvalitnejšie veci sťahuje k sebe. Sem-tam sa však predsa aj u nás objaví významnejší autor a záujem dražiteľov hneď stúpa. Na 31. aukcii sa tak objavili Max Švabinský, František Kupka a Ján Štursa. EB

Česká koruna sa vzdaluje slovenskej

Českú korunu banky predávajú najdrahšie od rozdelenia republiky. V zmenárňach za ňu pýtajú väčšinou až 1,39 Sk.

Dôvodom zdrazenia meny slovenských západných susedov je rozdielna situácia na českom a slovenskom devízovom trhu. Česká koruna láme jeden rekord za druhým. Jej posilňovanie pomáha aj slovenskej korune, hoci v menšej miere. Slovenskú korunu delí od historického maxima 25 halierov.

Na rozdiel od slovenskej ekonomiky do Čiech prichádza

neporovnateľne viac zahraničných investorov, ktorí musia nakúpiť české koruny. Mena tak spolu so stúpajúcim záujmom o jej nákup silnie. Podľa diera Tatra banky Borisa Somorovského česká ekonomika profituje z toho, že krajina je už niekoľko rokov v NATO. Pre zahraničie je to spolu s politickou stabilitou dostatočná záruka bezpečnosti ich investície.

Podľa analytikov bude kurz českej koruny ďalej rásť. Turistov, ktorí sa chystajú do Čiech, to veľmi neteší. Vývozcovia sa však nestažujú. Z predaja za riekou Moravu majú vyššie tržby. EB

Slováci pijú preto, aby sa opili

Veľká noc – najmä pondelok – je na Slovensku spojená s alkoholom. Každého šibača či kúpača si v každej domácnosti uctia – pohárikom.

Problém je, že Slováci pijú, aby sa opili. Hlavný odborník ministerstva zdravotníctva na drogové závislosti Ľubomír Okruhlíca si myslí, že situácia sa už trochu zlepšila. "Podľa mňa je tu určitý posun k lepšiemu, aspoň navonok a prínajmenšom v Bratislave a okolí. Určite klesol počet opileckých výtržností a bujarých osláv. Nezmenilo sa však množstvo, ktoré Slováci vypijú."

Viac ako kedysi pijú ženy, dievčatá a mladí ľudia všeobecne.

Osvete za "zdravé" pitie však neveria niektorí štátni úradníci. Bijú na poplach, lebo rastie spotreba alkoholu medzi stredoškólakmi, rastie počet autonehód a pracovných úrazov v opitosti a pribúdajú úmrtia spôsobené typickými chorobami alkoholikov.

Vláde predložili návrh Národného akčného plánu boja proti alkoholu. Odporúčajú napríklad, znovo zaviesť socialistický zákaz predávať alkohol ráno pred desiatou hodinou. Zvážiť by sa malo posunutie vekovej hranice na predaj a pitie alkoholu z 18 na 21 rokov. Daňami chcú zvýšiť cenu týchto nápojov.

Alkoholovému priemyslu by sa podľa návrhu malo zabrániť podporovať akékoľvek voľnočasové aktivity. Nemala by sa pripustiť ani diskusia o minimálnej hladine alkoholu, ktorá je prípustná v krvi vodičov. Istú hranicu má určenú mnoho západných štátov, kým u nás je tolerancia nulová. EB

Vzniká česko-poľsko-slovenská brigáda

Náčelníci generálnych štábov Česka, Poľska a Slovenska nedávno podpísali technickú dohodu na vytvorenie veliteľstva a štábu mnohonárodnostnej brigády. "Je určená na prípravu a neskôr aj vedenie spoločných operácií pod vedením NATO," povedal náčelník generálneho štábu Milan Cerovský.

Veliteľstvo brigády bude sídliť v Topoľčanoch a platy a ubytovanie zástupcov troch armád v ňom bude financovať vysielajúca krajina.

Prápory jednotlivých krajín zapojené do spolupráce zostanú v materských krajinách. Slovensko a Česko budú zastupovať prápory rýchleho nasadenia. Celkový počet poľských vojakov bude 800, českých zhruba 450 a slovenských vyše 500. Dorozumievacím jazykom bude angličtina.

Náčelníci do spolupráce nevolali Maďarsko ako štvrtého spojencu v rámci V4. "Česko, Poľsko a v budúcnosti aj Slovensko patria do severnej časti NATO. Až v budúcnosti môžeme hovoriť o pozvaní ďalšieho štátu do našej dohody. Za to sú však zodpovední politici, a nie my v uniformách," povedal poľský náčelník generálneho štábu Czeslaw Piatas. EB

Rozoberali Schusterovo dielo

Literárnej tvorbe prezidenta Schustera sú veľmi naklone-

ni na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. Po prezentáciách jeho tvorby a autogramiáde usporiadali aj seminár. Rozoberala sa na ňom produkcia spisovateľa Schustera. Prózy Rudolfa Schustera boli napríklad o živote obyčajnej socialistickej rodiny, pracovnom kolektíve, VSŽ a vysokej peči.

Vedúci katedry slovenskej literatúry profesor Obert nám potvrdil, že seminár bol, ale tvrdí, že jeho katedra ho neorganizovala ani sa na ňom nijako nepodieľala. Organizáciu mala pod patronátom katedra filozofie.

Prezident Rudolf Schuster podpisoval v Nitre študentom aj zborník zo seminára. Dušou projektu bola dekanka Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa Eva Tučná. V zborníku o tvorbe Rudolfa Schustera napísala: "Dnes sme všetci tu prítomní svedkami okamihu, ktorého jedinečnosť nepoznáme my, ale ktorú dôverne pozná majster tavič, obradne a s posvätnou úctou berúci do rúk jedinečný nástroj, s ktorým bez zaváhania, istým úderom otvára vysokú pec a uvoľňuje tok k dielu."

PaedDr. Eva Poláková z katedry didaktiky potvrdila, že podobné akcie u nich nie sú zvláštnosťou. Ak sa na pôde univerzity koná stretnutie s osobnosťou, ktorá sa stala významnou v konkrétnom odbore, je bežnou praxou účasť študentov. Tú schvaľuje prednášajúci v rámci vyučovania. Účasť študenta na seminári je nevyhnutnou podmienkou na získanie zápočtu, a teda i kreditov. *EB*

Česko-slovenský film Výlet putuje do kín v ČR

Herecký koncert českej herečky Ivy Janžurovej a jej dvoch dcér predstavuje nový česko-slovenský film režisérky a scenáristky Alíce Nellis Výlet, ktorý mal v ČR premiéru 21. marca.

Popri Janžurovej a jej dcérach Sabine a Theodore Remundových sa v road movie, ktorého dej sa odohráva v ČR aj na Slovensku, objaví napríklad aj slovenská herečka Naďa Kotršová. Slovenská premiéra filmu, na ktorý Ministerstvo kultúry SR poskytlo 3,85 milióna korún, sa pripravuje na september.

Snímka rozpráva o putovaní jednej rodiny, ktorá vzeze urnu s popolom zosnulého otca z Rakovníka na Slovensko. Príbeh rozpráva o zložitosti komunikácie jednotlivých členov rodiny, čo podľa Nellis býva najťažšie práve vnútri rodiny. "Keď sa spolu ľudia zavrú do auta, nasadnú k nim automaticky aj ich problémy," hovorí režisérka a scenáristka, ktorá práve preto zvolila žáner road movie. "Výlet hovorí nielen o tom, ako sa jedna rodina zložito blíži k slovenskému cintorínu, ale ako sa pri odstraňovaní všetkých nánosov a zábran v prítomnosti i minulosti všetci cestujúci komplikovane bli-

žia jeden k druhému," dodala Nellis.

Vo filme je kľúčové účinkovanie rodinného trojlistku - Ivy, Sabiny a Theodory, ktoré si zahráli matku s dcérami. Do úlohy babičky tvorcovia spomedzi štyroch kandidátok vybrali Kotršovú, ktorá bola podľa režisérky "najšmrncovnejšia". V úlohe jedného z manželov dcér sa objavil Igor Bareš z Brna, ktorý kvôli úlohe dokonca pribral viac ako desať kilogramov. Zaujímavé je obsadenie menších úloh vo filme, kde sa objavujú napríklad spevák Dan Bárta, herec a spevák Jiří Macháček či herečka Anna Geislerová. Slovenského kňaza si dokonca zahrál slovenský režisér Martin Šulík. *EB*

České a slovenské filmy naplnili Centre Pompidou

Spolu 18 slovenských a 35 českých filmov, ktoré vznikli od roku 1928, si mohli pozrieť návštevníci počas 24. ročníka Medzinárodného festivalu etnografického a sociologického filmu Cinéma du réel v Paríži. Diváci videli aj päť hraných filmov - Pytel blech, Černý Petr, Každý den odvahu, Intimní osvětlení a Smuteční slavnost. Slovenské dokumenty zastupovali klasické diela, a to medzi inými Zem spieva alebo Učitelka. Medzi českými dokumentmi nechýbali diela ako Bezúčelná procházka, Zrcadlení, Respice finem, Moravská Hellas, Čas je neúprosný, Denně předstupují před tvou tvář či Previanti.

Pred plnými kinosálami predstavili svoje filmy osobne Dušan Hanák - Obrazy starého sveta a Omša, Dušan Trančík - Tryzna a Fotoграфovanie obyvateľov domu, Martin Slivka - Voda a práca, Peter Kerekes - Ladomírske morytáty a legendy, Helena Třeštíková - Manželské etudy a Sladké stoly, Olga Sommerová - S tebou táto a Miluj bližního svého a Michal Suchý svoj film Džhavas mange dlugone dromeha. *EB*

Cena z Čiech pre slovenských architektov

V budove Magistrátu mesta Ostravy sa nedávno uskutočnila vernisáž verejnej architektonicko-urbanistickej súťaže na riešenie Masarykovho námestia v Ostrave. Na súťaži sa zúčastnilo 16 kolektívov. Tretiu cenu získal slovenský kolektív v zložení: Ing. arch. Blažej Babík, Ing. arch. Andrej Čechovský, Ing. arch. Gabriel Zajíc, Ing. Pavel Petruška, doc. Dušan Králík, akad. soch.

Porota ocenila jednoduchosť ideovej koncepcie zdôrazňujúcej jednotný charakter priestoru námestia. V ňom sa ako protiváha mariánskeho stĺpu uplatňuje výtvarné dielo v podobe priechodzej kocky s pripomienkou T. G. Masaryka. *EB*

Vážení přátelé!

Jsem pilný odběratel a čtenář Klubu a jsem skutečně vděčný za velkou paletu informací o krajanském životě ve Vídni, ale i o životě v Čechách výběrem zajímavých článků a komentářů. K těm se člověk jen obtížně dostane, pokud neodbírá nějaké noviny.

Při jednom z mých pobytů v Praze jsem měl nepříjemnou zkušenost s telefonním provozovatelem a protože předpokládám že nejsem sám kdo do Čech občas jezdí, mohly by moje zážitky být zajímavé i pro jiné čtenáře.

Samozřejmě nedokáži odhadnout do jaké míry se můj článek hodí do vašeho redakčního záměru a vůbec nebudu dotčený, když jej z nějakého důvodu neotisknete.

Jinak jsem se náhodou dozvěděl o vaší velmi pružné službě v rozesílání "kalendáře" pomocí Internetu a E-mailové pošty. Měl bych o tuto službu zájem.

Předem vám děkuji.

Rudolf Cainer

Rádi vyhovíme a za článek srdečně děkujeme. Věřim, že jistě pobaví čtenáře stejně jako redakci, i já se občas nalézám v podobné situaci.

Kříž s OSKAROVÝM křížkem

Musím se vám přiznat, že patřím ke skupině lidí, kteří se těžko obejdou bez mobilního telefonu, i když jsem se tomu ještě před dvěma roky houževnatě bránil. Podlehl jsem pokušení jeho výhod a jsem zcela spokojen.

Možná, že patříte do stejné kategorie a mohla by vám být moje "zkušenost" k něčemu dobrá.

Protože jezdím často do Čech, nechci ani tam být bez této moderní telekomunikace.

Opatřil jsem si tedy podklady různých provozovatelů bezdrátových telefonů a vybral si nejjednodušší a nejlevnější. Opatřil jsem si SIM-kartu OSKARA.

(Domnívám se, že stejně potíže bych měl i u jiných provozovatelů).

Zakoupil jsem si tedy za 400 Kč u OSKARA jeho SIM-kartu, ke které mně bylo přiděleno telefonní číslo a dobíjecí kupon v hodnotě 400 Kč.

Takže mě možnost používat OSKAROVY služby nestála vlastně vůbec nic.

Velmi hezká a příjemná prodavačka v obchodě byla tak ochotná, že mi moji rakouskou SIM-kartu z mobilu vyndala, jejíž vložila dovnitř a rovnou z dobíjecího kuponu "dobila" můj volací limit 400 Kč. Perfektní služba zákazníkům a já si toho také vážil a vážím. Leccos se za deset let změnilo.

Jenže právě tato ochota vyhovět zákazníkovi se mně zanedlouho vymstila.

Tato předplacená služba je časově omezená. Platnost OSKARTY v hodnotě 400 Kč končí buď jeho vyčerpáním, nebo za 6 měsíců a potom je nutno si zakoupit další dobíjecí kupon a OSKARTU "dobít". Ani v tom není problém, 400 Kč se protелефонуje snadno. Také 6 měsíců je jen půl roku a ten je také pryč, než se ohlédneme.

Zakoupil jsem dobíjecí kupon.

Podle návodu na jeho zadní straně jsem odškrábal stříbrný povlak tajného čísla a podle pokynu vyfukal na mobilu *77.

Ozval se mi do sluchátka rozjásaný hlas mladého muže:

"Dobrý den, tady je OSKAR. Vítejte v předplacené službě OSKARTA. Pro informace o aktuálním stavu vašeho volacího limitu, nebo o datu ukončení vaší předplacené služby OSKARTA stiskněte jedničku! Pro dobítí vašeho volacího limitu pomocí nového dobíjecího kuponu OSKARTA stiskněte dvojku!"

To jsem potřeboval a tak jsem stiskl 2. Tentýž rozjásaný hlas mi vzápětí poradil:

"Zadejte prosím své dvanáctimístné dobíjecí číslo tak, jak je uvedeno na zadní straně dobíjecího kuponu OSKARTA a stiskněte křížek!"

Vzal jsem si brýle na čtení, protože to číslo bylo napsáno velmi malým písmem a já mám s malými písmeny velké problémy.

4673 5239 0781.

Poslušně jsem tedy zadal na klávesnici : 467352390781. A hledal křížek.

Tady je vlevo dole. Jednou stisknout objeví se *, dvakrát, rychle za sebou stisknout, objeví se +.

Ještě že umím psát SMSky a vím jak se to dělá.....

Hotovo, to nebylo tak těžké.

Teď mělo přijít oznámení že "dobítí vašeho volacího limitu bylo úspěšně provedeno."

Nepřišlo.

Opět se mi do sluchátka ozval hlas mladého muže:

"Zadali jste neplatnou volbu! Pro informace o aktuálním stavu vašeho volacího limitu, nebo o datu ukončení vaší předplacené služby OSKARTA stiskněte jedničku! Pro dobítí vašeho volacího limitu pomocí nového dobíjecího kuponu OSKARTA stiskněte dvojku!"

Poněkud jsem znejistěl. Možná že jsem se přehlédl a zadal

některou číslici špatně.

Stiskl jsem tedy 2 a pokračoval znovu: 467352390781+.

Pečlivě jsem zkontroloval všechny číslice. Byly správné.

Hlas mladého muže mi oznámil:

"Zadali jste neplatnou volbu! Pro informace o aktuálním stavu vašeho volacího limitu, nebo o datu ukončení vaší předplacené služby OSKARTA stiskněte jedničku! Pro dobítí vašeho volacího limitu pomocí nového dobíjecího kuponu OSKARTA stiskněte dvojku!"

Krucí, vždyť jsem si dával pozor a všechny číslice jsou správně! Podíval jsem se na kartu a zjistil, že mezi čtyřčíslími je malá mezera. Možná je ta chyba v té mezeře.

Stiskl jsem znovu 2 pokračoval 4673 _ . Mezeru to neudělalo, napsalo to 0.

Proč to nedělá mezeru, ale napíše to 0? Jak tam tu mezeru udělám?

V ten okamžik jsem si uvědomil, že jsem asi v číslicovém systému a ne v textovém a tam je místo mezery na mobilové klávesnici 0.

Takže mezery, ačkoliv jsou na kuponu zřetelné, tam nepatří.

Stiskl jsem 2 a pečlivě zadal 467352390781+.

"Zadali jste neplatnou volbu! Pro informace....."

Nebudu vás unavovat. Zkoušel jsem to asi dvacetkrát, protože byl večer a já měl čas a kromě toho jsem potřeboval telefonovat. Neuspěl jsem, prohrál jsem. Nezvádl jsem to, co zvládnou děti ještě v předškolním věku, pokud se naučí číslice.

Příští den jsem si zašel do prodejny, kde jsem si OSKARA obstaral.

Privítala mě mladá, hezká a usměvavá dívka. Nebyla to tatáž jako před půl rokem, nevadilo mi to. Vysvětlil jsem jí své usilovné a bezvýsledné snažení o dobítí volacího limitu.

Půvabně se na mne uculila, vzala mobil do svých nežných ruček, položila si na pult kartičku s číslem a vyfukávala. Díval jsem se jí pečlivě na prstíčky s nalakovanými nehty:

467352390781#. Místo aby dvakrát rychle za sebou stiskla klávesnici vlevo dole a získala tak +, stiskla jednou klávesnici vpravo dole. #.

"Hotovo." oznámila s miloučkým, trochu útrpným úsměvem. Nevěřicně jsem na ní zíral. Asi jsem neměl v obličeji příliš oduševnělý výraz.

Usmála se znovu tím divným úsměvem.

"Hotovo, skutečně, podívejte se!"

Pochopil jsem v ten okamžik v čem byla chyba. Vysvětlil jí, že jsem celý včerejší večer podle pokynu zadával křížek, tedy +.

"Ale to přeci není křížek, to je plus. Křížek je #."

"To není křížek, to je Raute! Hergot, jak se to řekne česky?"

"Křížek!" odpověděla trpělivě.

Zdvořile jsem té hezké a milé slečně poděkoval a začervenal se nad svými nezalostmi základních znaků písemného dorozumívání. Odešel jsem z obchodu s nepříjemným pocitem člověka, který sice zaostal za svou dobou, ale s příjemným pocitem, že už zase mohu telefonovat.

Doufám, že během půl roku nezapomenu, že u OSKARA (a pravděpodobně i ostatních) je křížek #.

Vážená paní Baslerová,

děkuji za poslední číslo Klubu se zprávou o Libri prohibiti. Těším se, že budou reakce čtenářů, a také nám ještě nějaká čísla Klubu chybí.

Již dnes je ve fondu knihovny nejrozsáhlejší sbírka exilového a samizdatového tisku z uvedeného období, ještě stále však zůstávají ve fondu čitelné mezery, které je třeba doplnit.

Prosba: Žádáme proto o pomoc přátele doma i ve světě. **Kdo má ještě staré samizdatové nebo exilové knihy, noviny, časopisy, gramofonové desky, nahrávky, filmy, brožury, letáky, oběžníky apod., ozvěte se, je to důležité!** Velmi srdečně Vás zdravím a blahopřeji, Klub je stále zajímavější a lepší.

Jiří Gruntorád - Libri prohibiti
Senovážné nám. 2, 110 00 Praha 1
00420-2-24 22 59 71, libpro@iol.cz

Art Film

Art Film byl název fotografické výstavy pořádané Slovenským Institutem ve Vídni. Výstava byla zajímavá nejen pro ty, kdo fotografují a filmují, ale pro každého, kdo se zajímá o film a filmovou kulturu. Vernisáž výstavy zahájil 27. března 2002 ředitel slovenského Institutu, poté krátce promluvil J.E. slovenský velvyslanec Lubo Bystrický. Přítomen byl také programový ředitel festivalu Vladimír Štrýc. Následovalo promítnutí filmového klipu ukazující některé podrobnosti z festivalového dění.

Filmy jsou posuzovány mezinárodní porotou, která udílí zlatý, stříbrný a bronzový klíč v soutěžních sekcích: Na cestě, Artefakty a Art fiktion. Udělované ceny jsou finančně

dotovány. Držitelé cen jsou např. známí čeští a cizí umělci jako Ladislav Chudík, Emília Vašáryová, Vlastimil Brodský, Jiří Bartoška, Josef Kroner, Jana Brejchová, Iva Janžurová, Jean-Paul Belmondo, Gina Lollobrigida, Sophia Loren, Franco Nero, Geraldine Chaplin a další.

Hlavní pořadatelé a sponzoři jsou město Trenčanské Teplice, město Trenčín, slovenské léčebné koupele Trenčanské Teplice, a. s. a Slovnaft a. s. Další co-organizátoři jsou: British Council Bratislava, British Council London, Czech Embassy in the Slovak Republic, Czech Center Bratislava, Danish Film Institute, Embassy of Denmark Bratislava, European Film Academy, Hungarianfilm Union.

Festival se koná pravidelně každý rok, tento rok už po desáté v Trenčanské Teplici od 21.7. do 29.7. a stojí určitě za pozornost a návštěvu.

Text a foto Vladimír Čevela

Sokolské tradiční setkání v Ötzu

Letošní tradiční setkání Sokolu v tyrolském Ötzu se koná ve dnech 18. - 20. května a bude tentokrát organizováno naší Sokolskou župou rakouskou. Na programu jsou především sportovní aktivity jako volejbalový turnaj smíšených družstev nebo běh. Program zpestří hudební a taneční folklórní soubor z Lipova na Moravě a setkání bude zakončeno společným pochodem a položením věnce u pamětní desky Dr. Miroslava Tyrše.

ns

Přednáška o starém a novém Egyptě v sokolské jednotě Vídeň 12/15

V neděli 21.4.2002 pořádala sokolská jednota Vídeň 12/15 přednášku o starém a novém Egyptě. Sestra Ingrid Zalneva, která s jejím manželem v této zemi několik let strávila, poutavě vyprávěla nejen o historii, stavbách a životě starého Egypta, ale přiblížila nám i dnešní poměry v této africké zemi. Přednáška byla doplněna velmi zajímavými světelnými obrázky, kolovala i alba s obrazy květeny a nástěnnými malbami vnitřku pyramid. Pro doplnění obrazu byl podáván pravý egyptský ibiškový čaj.

Děkujeme ses. Zalnevové za krásné odpoledne, které nám připravila a těšíme se na další přednášku. Dík patří také sestřím a bratrům, kteří se nezištně podíleli na zdu tohoto odpoledne.

vzd. Vladimír Stejskal

SOKOL JE ŽIVOTNÍ SÍLA

V třetím čísle časopisu SOKOL je možno si přečíst zajímavou úvahu. Ve Vídni dobře známá sestra Jarina Žitná, náčelnice České obce sokolské pořádá pro vedoucí sestry celé republiky srazy a přednášky na které zve odborníky tělesné výchovy, osobnosti veřejného života, často též filozofy.

Na posledním srazu cvičitelek starších žen přednášela docentka Anna Hogenová. Zahájila tím, že Sokol není jen cvičení; to je celá filozofie života. Zamyslela se nad tím, proč nacistická i komunistická diktatura se postavila proti Sokolu - nevalilo jim cvičení, ale ten duch té masarykovské svobody s právem přemýšlení a působení bez nějaké chytřé politické strany.

V Sokole zapomenou cvičenci na trampoty dne. V tělocvičnách se upevňuje víra v pravdu, spravedlnost, přátelství a poctivost. Sokolští pracovníci jsou pokračovatelé zásad Jana Husa, Bernarda, Bolzana, Jana Patočky, Jana Amose Komenského a T.G. Masaryka.

Jsou to ženy které jsou hybnými pákami sokolské činnosti. Obvykle nemají na růžích ustláno, vychovávají své děti, scházejí se, organizují cvičení, výlety a bývají obvykle vzorem mladším, a to bez nároků na peníze resp. zaplacení.

Docentka Hogenová chtěla na přednášce něco sestřím říci o filozofii - ale byly to ony, které ji poučily a obdarovaly. SOKOL JE ŽIVOTNÍ SÍLA, která umožňuje život v poctivosti - pravdivost je náš životní a základní program.

F. Sion

SOKOLSKÁ ŽUPA RAKOUSKÁ

1010 Wien, Drachengasse 3 5
Tel./ fax ++43 1 604 87 04

(DI Nováček),

e-mail: novacek.wien@aon.at

Župní družstvo volejbalu

Vedoucí odboru Anton Florián

Tel.: 586 86 86

Trénink mužů ve čtvrtek
od 19,30 do 21,00 hod
v Rundhalle Alt Erlaa

Župní trénink ve stolním tenisu

Po 19,30 - 21,00 hod
Sokolovna 1170 Wien,
Steinergasse 7

info - večer tel.: 802 53 82,
br. Rodt

Sokol Viedeň III / XI.

Česká škola,
1030 Viedeň,
Sebastianplatz 3
Čtvrtek:
ženy od 19,00
do 21,00 hod.

Zájemci o volejbal

bližší informace:

N.Štěrbová tel.: 967 84 93,
e-mail: K.Sterba@gmx.at

Sokol X

ÚTERÝ

ŽACTVO 17 - 18 h
SPORTOVNÍ TANEC 18 - 19 h
AEROBIK 19 - 20 h
ŽENY 20 - 21 h
MUŽI FOTBAL 20 - 21 h

DIENSTAG

SCHÜLER
SHOWDANCE
AEROBIC
FRAUEN
MÄNNER FUSSBALL

STŘEDA

AEROBIK 9 - 10 h
BADMINTON ŽACTVO 9 - 20 h
BADMINTON DOSPĚLÍ 20 - 21 h
SENIORSKÉ ODPOLEDNE

MITTWOCH

AEROBIC
BADMINTON SCHÜLER
BADMINTON ERWACHSENE
SENIORENTREFFEN

Každou 1. středu v měsíci - hosté vítáni

1100 Wien Angeligasse 21, tel: 600 20 20

Informace a dotazy strosta jednoty Tonda Valenta, tel.: 0676 964 59 74

<http://members.Eunet.at/SokolX>, e-mail: sokol.x@eunet.at

T.J. SOKOL VÍDEŇ XII / XV

Info: tel. 713 31 88/20 přes den

e-mail: sokol.12-15@aon.at

Pod odborným vedením a v mateřském jazyce
máte vy a vaše děti možnost se zúčastnit:

CVIČENÍ v nové SOKOLOVNĚ, Viedeň 10,
Angeligasse 21

Předškolní žactvo, žáci a žákyně od 6 do 14 let cvičí základní sportovní
gymnastiku

pod vedením způsobilých vedoucích
každý čtvrtek od 17,30 do 19,00 hodin

Dorostenky a ženy

kondiční posilovací gymnastika s moderní hudbou
každý čtvrtek od 19,30 do 21,00 hodin

Dorostenci a muži

základní sportovní gymnastika a hry (volejbal, nohejbal, sálová kopaná)
každé pondělí od 19,30 do 21,00 hodin

SOKOL VÍDEŇ XVI / XVIII

Sokolovna 1170 Wien, Steinergasse 7

Pondělí: žactvo od 18,00 do 19,15 hodin
župní trénink ve stolním tenisu od 19,30 do 21,00 hodin

Úterý: župní zdravotní cvičení pro ženy a muže od 16,00 do 17,30 hodin
gymnastika a nářadí ženy a muži od 19,30 do 21,00 hodin

Čtvrtek: cvičení žen od 20,00 do 21,30 hodin

Pátek: cvičení a odbíjená pro starší žactvo od 18,30 do 20,00 hodin
a dorost od 20,00 do 21,30 hodin
cvičení mužů

Česká hokejová reprezentace na mistrovství světa ve Švédsku

Hokejisté Pavel Patera s Martinem Procházkou z ruského Osmku figurují v konečné nominaci české hokejové reprezentace na mistrovství světa ve Švédsku a na světovém šampionátu tak budou oba startovat již poosmé za sebou. Obhajovat zlaté medaile z předešlých tří let má vedle nich devět krajánků z NHL, jeden další ze Švýcarska a deset zástupců z domácí extraligy. V nominaci je i kapitán Jaromír Jágr, jenž měl problémy s pojistkou svého dlouhodobého kontraktu ve Washingtonu. Vůbec poprvé se na mistrovství světa představí brankář Jiří Trvaj z Vítkovic, bek Rostislav Klesla z Columbusu a útočníci Jan Hrdina z Pittsburghu s plzeňským Zdeňkem Sedlákem. Klesla je juniorským mistrem světa z roku 2001 z Ruska a Hrdina startoval na letošních olympijských hrách v Salt Lake City. Ve výběru je zatím i Ondřej Kratěna z pražské Sparty, ale ten se vypraví do Švédska jen v případě, že se někdo z forwardů v úterním přípravném zápase s Rakouskem zraní.

Jména třiačtyřiceti předběžně nominovaných hráčů oznámil v pražském hotelu Expo trenér Josef Augusta.

Nominace České republiky na mistrovství světa ve Švédsku: Brankáři: Milan Hnilička (Atlanta/NHL), Jiří Trvaj (Vítkovice), Dušan Salfický (Pardubice), obránci: Jaroslav Špaček, Rostislav Klesla (oba Columbus/NHL), Filip Kuba (Minnesota/NHL), František Kaberle (Atlanta/NHL), Pavel Kubina (Tampa Bay/NHL), Michal Sýkora (Pardubice), Martin Richter (Sparta), útočníci: Michal Broš, Jaroslav Hlinka (oba Sparta), Pavel Patera, Martin Procházka (oba Omsk/Rus.), David Výborný (Columbus/NHL), Viktor Ujčík (Slavia), Petr Čajánek (Zlín), David Moravec (Vítkovice), Tomáš Vlasák (Ambri-Piotta/Švýc.), Jan Hrdina (Pittsburgh/NHL), Jaromír Jágr (Washington/NHL), Zdeněk Sedlák (Plzeň). Náhradník: Ondřej Kratěna (Sparta)

ČTK

130 let Sokola Uherské Hradiště

Je tomu 130 let, co byla založena naše jednota Sokol Uherské Hradiště. Je to velmi významné výročí, kdy síla myšlenek zakladatelů Sokola Tyrše a Fügnera překonala všechny nástrahy, a to několikrát zrušení Sokola. Ani Hitlerovi ani komunistům se nepodařilo Sokol zlikvidovat. Sokol už od svého začátku bojoval za svobodu a stál též při zrodu naší republiky. Sokol stál vždy na straně práva a svobody. Mnoho Sokolů položilo za svobodu a své přesvědčení život.

To jsou slova starosty jednoty Sokol Uherské Hradiště, která čteme v úvodní stati přehledného a vyčerpávajícího sborníku vydaného ke 130. výročí založení této jednoty. Sborník je rozdělen do čtyř dílů, z nichž každý zachycuje činnost jednoty v jednotlivých historických etapách: od založení v roce 1872 do konce první světové války 1918, období první republiky do konce druhé světové války 1945, období po osvobození 1945 do sametové revoluce 1989 a současnost. Celá publikace je doplněna četnými fotografiemi, které dokumentují bohatou činnost jednoty.

Když nyní listuji v tomto sborníku, připomínám si chvíli, kdy jsme spolu se starostou jednoty Sokol Vídeň III/XI br. Novotným v sobotu 13. dubna vstupovali do Slovákého divadla v Uherském Hradišti, abychom se za župu rakouskou jubilejních oslav zúčastnili. Uvítala nás nádherně krojovaná cimbálová muzika, starosta jednoty br. Habartík návštěvníky uvítal a my jsme spolu s ostatními předali jubilující jednotě naše zdravice. Do Vídně jsme si odtud přivezli čtyři pamětní medaile, jimiž nás uherskohradišťtí odměnili za příspěvek věnovaný na opravu jejich sokolovny po záplavách. Po shlédnutí výstavky seznamující s celou historií jednoty od vzniku až do současnosti jsme byli ještě pozváni na slavnostní akademii. A protože do jejího začátku zbývala asi hodinka času, šli jsme se trochu projít po městě, které jsem dosud neznala.

Sokolská akademie byla jedním velikým úspěchem. Na pořadu bylo celkem 21 vystoupení – neuveřitelně nabitý program na necelé dvě hodiny! Po úvodní básni a krátkém proslovu starosty se na pódiu Slovákého divadla střídala jednotlivá vystoupení rodičů s dětmi, mladších a starších žákyň a žáků, dorostu, žen i mužů – stručně řečeno, jednota nám dokázala, že má zastoupeny všechny složky a že se má čím chlubit. Zaujala mě především pestrobarevnost cvičebních úborů, výborná choreografie skladeb a také celá režie programu. Po skončení jedné skladby vždy jeden z cvičenců přiběhl k mikrofonu a ohlásil další skupinku, takže každé cvičení uvádělo to následující a celý program měl pružnost a spád. Na závěrečné skladbě si organizátoři nechali zvláště záležet. Na Smetanovu symfonickou báseň Vltava cvičily ženské složky od těch nejmenších s krátkými stuhami až po vyspělé gymnastky se stuhami. Napřed ty malé vířily stuhami a postupně se přidávaly ty větší a starší, tak jak řeka od svých pramenů sílí a mění se v mohutný tok. A pak ještě společný nástup všech cvičenců a působivé odměňování všech cvičitelů jednoty symbolickým karafiátem. Sestra náčelnice Helena Chytková přistoupila k mikrofonu a děkovala všem cvičitelkám a cvičitelům za obětavou práci pro jednotu, bez níž by sokolská činnost nebyla možná.

Nám se v Uherském Hradišti velmi líbilo a cítili jsme se přímo poctěni možností účastnit se těch oslav. Při následném přátelském posezení jsme navázali četné nové kontakty a jen neradí jsme se v pokročilé hodině vydávali na zpáteční cestu do Vídně. ns

Pozor - oprava k článku

"Valná hromada Sokola XVI / XVIII !

V odstavci o nově zvolených členech výboru se nedopatřením stala chyba.

Opravuji: místojednatel br. Jindřich Brázdil
zapisovatelka ses. Hana Kostohryzová
člen výboru br. Mag. Pavel Rodt

I.M.

Špindlerův Mlýn slaví 100 let od založení Spolku zimních sportů

Známé krkonošské středisko Špindlerův Mlýn letos oslavuje sté výročí založení místního Spolku zimních sportů. Spolek vznikl v roce 1902 z iniciativy někdejšího starosty Wilhelma Picka. Založení spolku se váže k prvním lyžařským závodům a lyžařské závody toto horské středisko daleko za hranicemi Krkonoš také proslavily.

Původní německý název obce se změnil v roce 1923 na dnešní.

Špindlerův Mlýn není jenom centrem pro zimní sporty. Pravidelně je dějištěm závodů v kanoistice, závodů na horských kolech nebo tenisových turnajů.

Český hokejový trenér Ivan Hlinka podepsal roční smlouvu

Český hokejový trenér Ivan Hlinka podepsal roční smlouvu s ruským týmem Avangard Omsk. Asistentem dvaapadesátiletého kouče olympijských vítězů z Nagana z roku 1998 a mistrů světa z Lillehammeru o rok později bude jeho krajan Radim Rulík, jenž naposledy působil v Karlových Varech.

"Mám nyní jednání v Rusku a do Čech" uvedl pouze Hlinka pro ČTK ze svého mobilního telefonu poté, co informaci potvrdil, stejně jako fakt, že Rulík jako asistenta si sám vybral. Hlinkův plat by se podle spekulací měl pohybovat kolem 300 tisíc dolarů.

Bývalý kouč Pittsburghu bude druhým českým a zároveň zahraničním trenérem v ruské Superlize. Průkopníkem se stal na začátku uplynulého ročníku Vladimír Vůjtek, jenž dovedl Lokomotiv Jaroslavl k mistrovskému titulu.

V týmu Omsku v uplynulém ročníku působili brankář Jaroslav Kameš a útočníci Pavel Patera s Martinem Procházkou. Duo reprezentačních forvardů by mělo v Omsku s největší pravděpodobností hrát i v příštím ročníku a klub prý k nim hledá ještě české pravé křídlo, jímž by mohl být Vladimír Vůjtek mladší.

Hlinka je volný téměř od začátku letošního ročníku NHL, kdy byl již po čtvrtém utkání propuštěn z Pittsburghu. Hráčům Penguins se vstup do ročníku nepovedl a všechny čtyři zápasy prohráli. Hlinka se ale s pensylvánským klubem od konce prosince soudil, neboť nesouhlasil s vypovězením své smlouvy a neochotou Pittsburghu vyplatit mu zbytek kontraktu.

Tento spor také bránil uzavření jeho smlouvy se čtvrtým celkem uplynulého ročníku Superligy. Hlinka ovšem podle svých slov záležitost na konci týdne vyřešil. V Omsku byl poprvé před dvěma týdny. Tehdy si prohlédl hokejovou základnu Luč, sportovní komplex Viktora Blinova, kde se hraje domácí zápasy, a sešel se rovněž s gubernátorem Omské oblasti Leonidem Poležajevem. Zázemím sibiřského klubu i tamními podmínkami byl mile překvapen a už tehdy se na kontraktu předběžně domluvil.

Kukal tenistky v přípravě na Fed Cup pořádně proháněl

(ČTK) - Pořádně zabrat dal kapitán českého fedcupového týmu Jan Kukal svým svěřenkyňám v přípravě na utkání prvního kola Světové skupiny proti Chorvatsku. "Šokoval jsem je, ale bylo to nutné. Nejsem nadšený stavem fyzické kondice. V tom mají rezervu," podivil se Kukal s tím, že na prahu náročných antukových sezón by to nečekal. Jedničkou týmu je zatím třiaadvacetiletá Kleinová, která ve Fed Cupu odehrála pouze jeden zápas. Před pěti lety prohrála na Štvanici s Nizozemkou Brendou Schultzovou-McCarthyovou. Nováčkem ve Fed Cupu je Benešová, 157. hráčka světa. Minulý týden hrála poprvé hlavní soutěž turnaje WTA, ale v Budapešti prohrála v prvním kole. O nominaci ji zprávou na mobilní telefon informoval trenér Jiří Hřebec. "Myslela jsem si, že jde o vtip," přiznala Benešová. "Je pro mě čest být v týmu, i kdybych nosila vodu," doplnila vážně studentka obchodní akademie v Mostu.

Kurzy slovenštiny

ve Slovenském institutu

vedoucí kurzu : Yvonne Tomenendal - Wollner

autorka Slovenčina - 120 Stunden Slowakisch für Anfänger und Fortgeschrittene

Slovensky pro začátečníky

- úterý 15,30 -17,00 (10x od 12. února 2002)

Slovensky pro pokročilé

- úterý 14,00 - 15,30 (10x od 12. února 2002)

skupina : 4 - 8 osob

cena kurzu: A 98,-

Na dotaz je možnost organizace seminářů, kurzů obchodní slovenštiny apod.

detailní informace: Slovenský institut tel. 5354057

A PENSION METRO FLORA

Praha - Vinohrady

nabízí

pohodlné ubytování.

Tel./Fax.: 00420 2 72 74 24 33

Tel./Fax.: 00420 2 994 23 95

E-mail: apension@volny.cz

http://www.volny.cz/apension

UNTERKUNFT

Türkova 659/24, 149 00 Praha 4 - Chodov
Czech Republic
tel.: +420-2-7293 5361
tel./fax: +420-2-795 36 65
mobil: 0606 916 858

Pronajmu 6 apartma po 2-3
lůžkách v pokoji inkl. soc. zaří-
zení za přijatelné ceny s mož-
ností parkování i se snídaní v
Praze blízko centra. K penzionu
patří i obchod se zeleninou a
ovocem prvotřídní kvality.

Zajímáte se o výtvarné umění? Chtěli byste poznat památky východní Hané (Hornomo-
ravský úval) s vynikajícím českým historikem umění?

Na programu: Dub nad Moravou, Tovačov, Chropyně, Rymice, Hulín, Holešov, Dřevohostice,
Bystřice pod Hostýnem, Slavín pod Hostýnem, Svatý Hostýn.

Můžete se připojit k jedné z účastnic zájezdu, která bude odjíždět z Vídně prvním ranním vla-
kem do Břeclavi, odsud dále přímým vlakem do Přerova (zájezd je pořádán z Prahy).

Termín: 5. - 7. července 2002 (pátek - neděle). V ceně 1770,- Kč (59,-Euro) je zahrnuta
doprava autobusem na Moravě, 2x nocleh v dvouhvězdičkovém hotelu (dvoulůžkové pokoje),
výklad historika umění. Vlakem - od českých hranic do Přerova a zpět - je možno připojit se k
placení "Kilometrickou bankou" (cena cca 200,-Kč tam i zpět). Informace na tel.: 25 95 888
(zanechte Vaše telefonní číslo nebo e-mail).

38 letý 180cm vysoký svobodný muž,
bez závazků, Rakouský st.občan -
slovenské národnosti hledá přítelkyni pro
dny všední i sváteční. Zálaby: jízda na
kole, plavání, hudba a divadlo.
Uvítám seznámení s milou a upřímnou
ženou. Jsem nekuřák a abstinent.
Tel: 02624 / 52165

Pomohu Čechům a Slovákům žijícím v
těchto zemích: v USA, Kanadě, Anglii
(GB), Holandsku, Německu, Dánsku,
Švédsku, Norsku, Rakousku, Irsku a Itá-
lii k pasivnímu výdělku. Nic se nepro-
dává. Informace na acn@dm.tu
Dalibor Tonek

Velehrad - poschodová vila na úpatí
Chřibu (Buchlov) levně k pronajmutí.
3 ložnice, obývací s jídelnou, kuchyně,
šatna, koupelna, 2 WC.
Cena dohodou. F. Chromková,
telefon 0042-0632-595714,
mobil 0602-879236

Štíhlá, pohledná 49/164,

nekuřačka všestranných zájmů, žijící v
Vídní, by se ráda seznámila s charak-
terním, inteligentním Čechem - Slovákem
(Viedeňákem). Ve dvou jde všechno líp.
Tel.: 069919135155

**TRUHLÁŘSKÉ PRÁCE
VŠEHO DRUHU**

tel.: +42 060 326 23 18,
fax: 00420 617 46 32 09

KLUB

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o
nákup českých malířů. Zprostředkování
bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7,
Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81,
mobil 0664/3566676.

NABÍDKA K PRODEJI. Dům vhodný k
trvalému bydlení i rekreaci, nachází se 9
km jižně od Českých Budějovic (ČR) v
rekreační a ekologicky čisté oblasti nad
řekou Malší. Poloha domu - na kopci, tera-
sovitá zahrada, s krásným výhledem do
okolí. **Vybavení:** přízemí + 2 patra: každé
patro má koupelnu, kuchyni, obývací, lož-
nici. Pomocné místnosti, sklepy (s mrazu-
vzdornou izolací), samostatný zahradní
domek s garáží. **Vytápění:** zařízení ústřed-
ní topení a akumulací kamna. Vlastní stud-
na i vodovod. Cena: 3.500.000,- Kč

Adresa: Jaroslava Mazáková,
ul. Svobody 1014, CZ- 37901 Třeboň.
Tel: 00420/333/72 34 02 nebo 72 10 04.

ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 0624/22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

AUSTRO-BOHEMIA PRESS, P.O.Box 34, A-1071 WIEN, Austria Tel.: 526 37 79, 0699 10596078, Fax: 812 36 50
e-mail: austrobohemia@yline.com

JEDEME NA VÝLET

25./26. květen 2002 - KROMĚŘÍŽ jedna z památek na seznamu „UNESCO“ !!!

Doprava autobusem, hotel se snídaní 44,- €

22./23. června 2002 - SLAVNOSTI PÉTILISTÉ RŮŽE - Český Krumlov. Ubytování v Krumlově.

Cena zájezdu (ubytování se snídaní a doprava) 50,- € v dvoulůžkovém pokoji

Vstupenka do divadla na **Divotvorný hrnec** - muzikál 16,50 €

23./24. listopad 2002 - **VÁNOČNÍ PRAHA** - advent- s kulturním programem.

Cena zájezdu (ubytování se snídaní, oběd při příjezdu do hotelu a doprava) 57,- €

Katalog zasíláme zdarma.

Veškeré druhy ručních prací, jako šití ubrusů dle žádané míry, bohatý sortiment ubrusů, krajků, nití a knoflíků vám nabízí
HELENE KAINRATH SMOLÍNKOVÁ
 Mariahilfer Straße 202, út a č.: 8-12,
 14-18 hod., st a pá: 8- 18 hod. tel.: 893 14 83

KLEINES WIENER CAFE
 Denis Bezucha, 1080 Wien, Kochgasse 18
 Tel: 01/402 32 07
 po-pá 9,00 – 22,00, so 10.00-20,00
 neděle zavřeno
 Kavárna s českou kuchyní
 Oslavy na objednávku
 Budějovické pivo

PO VÍDNI SE VŠUDE ŘÍKÁ - PIVO PIJ U KOLAŘÍKA
 otevřeno vždy od 15. března do 31. října
 Mimo restauračního provozu je otevřen prodej přes ulici - lze si objednat osobně telefonicky vepřová kolena nebo bramboráky pro Vaši společnost.
RODINA KAREL KOLAŘÍK
Schweizerhaus
 Vídeň 2, Prater 116,
 Tel.: 728 01 52

sano tours

 Reisen zum Wohlfühlen
 Reisebüro Loppreis Zorika,
 Vídeň 3, Rennweg 21,
 tel. 715 95 55, fax 715 95 56
 Zařídí pro Vás cesty do celého světa letadlem, autobusem, vlakem, lodí.
 Sleva pro krajaný. Mluvíme česky.

Restaurace BÖHMERWALD rodina Stuchlíková
 „česká kuchyně a speciality“,
 Oslavy pro malé i větší skupiny v romantickém prostředí české - slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíková
 1040 Wien, Argentinestr. 66 / Wiedner, Gürtel 20
 e-mail: boehmerwald@aon.at
 otevřeno: po-ne 10-23 hod., tel./fax: 505 72 34

Zur Böhmischen Kuchl Speciality české a moravské kuchyně:
 Držtková polévka, bramboráky, svičková, lívanečky, Budějovické a Velkopopovické pivo
 na Vaši návštěvu se těší Dagmar Ficenc

1080 Wien, Schlüsselgasse 18, tel: 402 57 31
 otevřeno: po - páť od 11,00 - 15,00 a 17,30 - 23,00

FRANZ KOLÁŘ GmbH
 Dřevěné lišty a mřížky
KOLAR
 Josef-Strebl-Gasse 8, 2345 Brunn/Geb.
 Tel: 02236/31724, Fax : 02236/323 96
 Email: office@kolar.at ; www.kolar.at

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ
 Richard Arnold - Opravy šperků a hodin; předělávky, vlastní výroba (těž z doneseného materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88,
 tel. / fax 604 54 85,
 po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9 -12 hod.

ZNÁMKY - MINCE
 Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň
 17, Ottakringerstr. 82, tel. 486 42 12
 po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

PRODEJ A OPRAVY VEŠKERÉ ELEKTRONIKY,
 Krajské ceny, TV-Service, T. Nohynek, Landstr. Gürtel. 17,
 1030 Wien, Tel./Fax: 798 47 08

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

dokumentů aj. Dr. Dietmar Koller, Weideng. 2, 2333 Leopoldsdorf, Práce: Riemerg. 7, 1010 Vídeň, tel.02235/44637, mobil 0676/37 62 117, práce 01/515 28-444, e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at, http://koller.cjb.net

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

Mag. Lenka Kovarik, 1210 Vídeň, Felix-Slavik-Str. 3/1/10. Tel./fax: 2908809 mobil: 0699/11 80 75 81

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

dokumentů, smluv, úřed. listin a tlumočení. Dr. Milan Košíček, 1030 Vídeň, Salesianerg. 17. Tel./fax: 714 07 27, 0664/2537951.

E-mail: m.kosicek@A1.net

MÁTE PROBLÉM?

Platíte hodně? Rád vám poradím ve všech otázkách pojištění a financování. Rychle-spolehlivě-seriózně. Marek Jedlička, 985 9070/24, priv. 259 37 29, Rennbahnweg 46/2/8, 1220 Vídeň.

VÝHODNÉ UBYTOVÁNÍ VE VÍDNI

M. Seďa, 1070 Vídeň, Westbahnstr. 18. Tel. 524 38 73, 6172706

PRŮVODCE VÍDNI - kompetentně, netradičně. Tel./Fax: 25 95 888

Atelier JAN - Umění z kůže
Jan & Tamara Brabenec, Spittelberggasse 7, 1070 Wien, tel./fax: 526 54 22, po-pá 13-18, so 10-14 hod.

Příhlášky k odběru časopisu zasílejte na adresu: Kulturní klub česků a Slováků v Rakousku, 1080 Wien, Schlüsselgasse fax: 0043 17988454 e-mail: a9406826@unet.univie.ac

Europäische Mittelschule Wien
European Middle School Vienna

1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210
Direktion: Christine Schiller, M. A

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE

Europaklasse mit verstärktem Englischunterricht im Team mit Englisch native teacher ab der ersten Klasse Zusatzangebot ab der 3. Klasse Sprachclubs in Französisch, Ungarisch, Tschechisch, Slowakisch, Italienisch Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule, 1150 Goldschlagstr. 14 / Tel.9824609 Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt Schellingerg. 1-3 / Tel.9823403

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie
Katholische Mission für Tschechen
1030 Hagenmüllergasse 31,
Tel. záznamník 0222/715 48 42.
Postfach 134, 1091 Wien

Římskokatolický kostel

„Nejsvětějšího Vykupitele“

Tschechische Erlöserkirche

1030 Wien, Rennweg 63

Mše svatá v českém jazyce, každou neděli a zasvěcený svátek v 10 hodin.

Duchovní správce: P.TH.Dr. Jan Horák

kostel Panny Marie na rohu

Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30 hodin. Duchovní správce: P.TH.Dr. Josef Valerián SDB, tel. 0732 779 339

Římskokatolická

Katedrála sv. Štěpána

Wiener St. Stephansdom

svatá zpověď pondělí 16–18, úterý 15–17, středa 13–14 hod.

Římskokatolický kostel

„Panny Marie na nábreží“

Kirche Maria am Gestade

1010 Vídeň, Salvatorgasse 12

Mše sv. každou neděli

a zasvěcený svátek v 8.30 h

Kostol Panny Márie Snežnej

1030 Wien, Jaqingasse 12

Svatá omša s kážňou v slovenskom jazyku každú nedeľu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub

Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV otevř. každ. pá do 19-22 hod. v ne. a cír. sv. od 9.30 do 11 hod.

Školský spolek "Komenský"

1030 Vídeň,

Sebastianplatz 3

Tel. 713 31 88/20

Fax : 713 88 76/24

e-mail: office@komensky.at

Privátní bilingvní škola obecná a sekundární (5-8)

školského spolku Komenský

1030 Wien, Sebastianplatz 3

ředitelství: 714 88 76 / 30,

sborovna: 714 88 76 / 31,

fax: 714 88 76 / 34

Privátní bilingvní gymnázium - Org

školského spolku Komenský

1030 Wien, Sebastianplatz 3

ředitelství: 714 88 76 / 60, sborovna:

714 88 76 / 31, fax: 714 88 76 / 34

Mateřská školka školského spolku Komenský

ředitelství: 713 31 88 / 40

ČESKY A SLOVENSKY MLUVÍCÍ LÉKÁŘI VE VÍDNI

MUDr. Jiřina Bodnar, choroby kožní a pohlavní, po.čt. 14-18.30, út. 8-13, pá 8-11, Josefstädterstr. 3/4-5, Vídeň 8, tel. 406 99 41

MUDr. Tomáš Čech, ortopéd a ortopedický chirurg, Vídeň 11, roh Simmeringer Hauptstr. – Kopalgasse 1/3/3. Tel. 74 9 32 03, nebo 67 64 303.

MUDr. Vít Doležal, zubní lékař, Vídeň 1, Blattgasse 13, tel. 713 72 66, všechny pokladny

MUDr. Zdenka Gabriel Weiss, odb. ortopédka, též dětská. Vídeň 5, Pilgramm-gasse 10, tel. 58 74 460.

MUDr. Vladislav Lipták, odb. lékař pre vnútorné choroby, Viedeň 1, Zelinkagasse 12, tel. 533 58 34.

MUDr. Kamila Hajek, soukromá léčba homeopatií, Ada Christengasse 2/F/8, Vídeň 10, tel. 689 22 80

MUDr. Dorota Stefanovic, Kožná lékařka, Medizinsko - kozmetický Inštitút, Akneinštitút a kožná ordinacia Po - Pa.: 9 - 20, Wien 1090 Spitalgasse 1A, tel: 406 34 99

MUDr. Hana Lion

Zubní lékařka

Po 12-18, út, st. 9-12, 14-19

čt 10-12, 14-17

Laxenburgerstr. 136/10/2, Vídeň 10

Tel.: 615 46 10

Všechny pokladny.

PSYCHOTERAPEUT, PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ,

Mag. Ladislav Nykl Ph.D.,

zajímavě pohovorové semináře, praxe Ledererg. 1/7/8, Vídeň 8. tel. 523 57 44 n. 0676/5194833.

E-mail: nykl.psychoterapie@aon.at

http://members.aon.at/nykl

Sdružení Čechů a Slováků v Rakousku

Malá klubovna školy Komenského

1030 Wien, Sebastianplatz 3

středa 9 - 13 hod. tel: 641 01 17

"sekretariát" středa od 14 do 18,30 hod.

(mimo školních prázdnin a svátků)

Soubor SSČS: každou středu od 19,00 hod. tamtéž

Rakúsko-slovenský kultúrny spolok

SEKRETARIAT RSKS

út 8 - 9,30 hod. a čt 17-18,30 hod.

Otto BAUER Gasse 23 /11, 1060 Wien

tel.: 00431 596 13 15,

fax: 00431 595 57 99

Divadelní ochotnický spolek
VLASTENECKÁ OMLADINA

1030 Wien, Sebastianpl. 3

kontakt tel.: 02273 7604

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici v redakci.

Výstava Tamase Komoroczkyho v Galerii Display

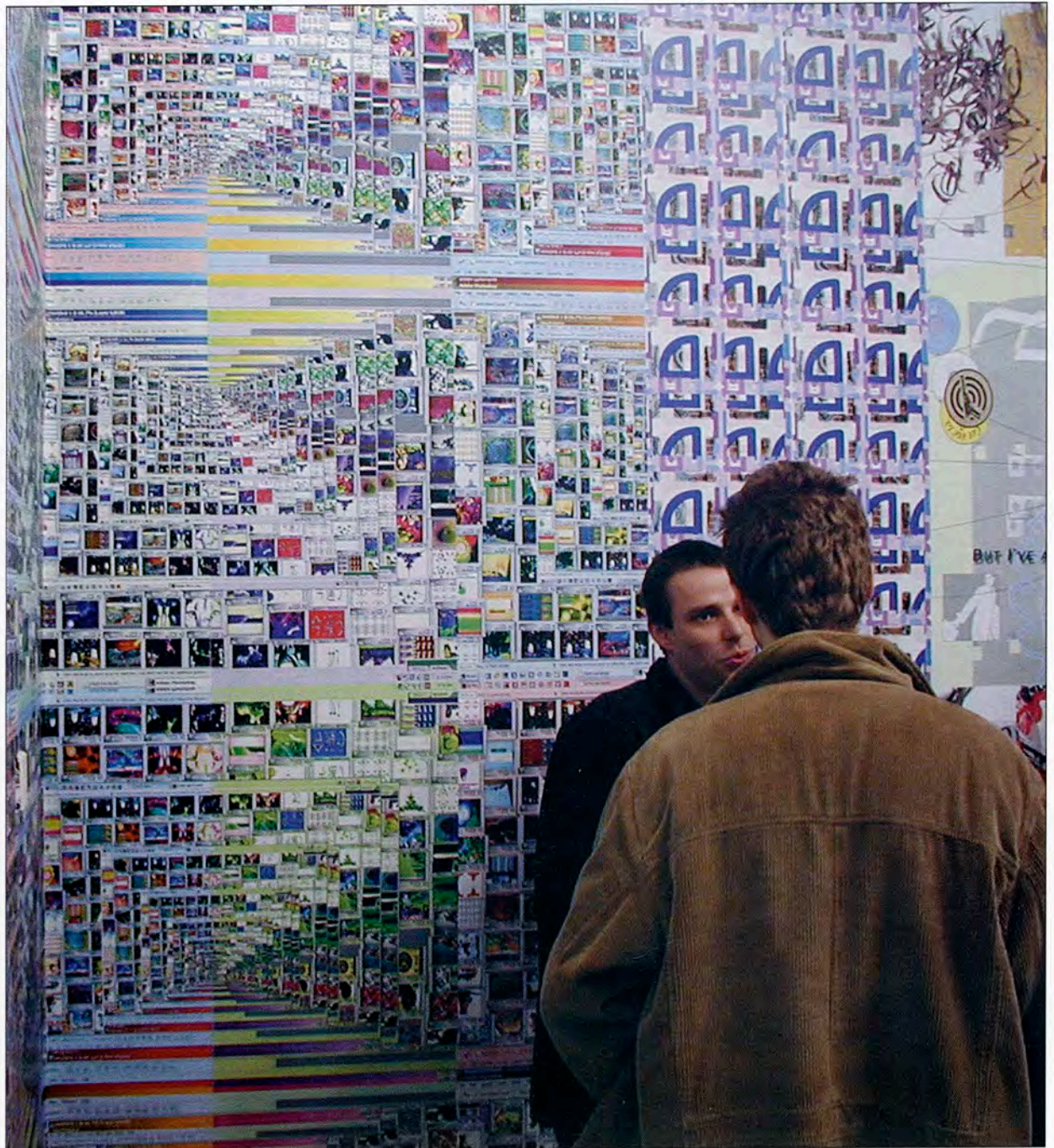
současné výtvarné umění na české scéně

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis. Majitel, nakladatel, vydavatel, Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku, Schlüsselgasse 18, A-1080 Wien, Rakousko, záznamník/fax 0043 1 4023299, e-mail: kulturklubcs@EUnet.at. Vychází měsíčně, odpovědná redaktorka ing. Helena Baslerová. Bankovní spojení Bank Austria, č.účtu 683 035 901 BLZ 12000.

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift. Medieninhaber, Verleger, Hersteller und Herausgeber Ing. Helena Basler - Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich, Schlüsselgasse 18, A-1080 Wien, Österreich, Tonband/Fax 0043 1 4023299, e-mail: kulturklubcs@EUnet.at. Erscheint monatlich. Bankverbindung: Bank Austria, Kontonummer 683 035 901.

Gefördert aus den Mitteln der Volksgruppenförderung: S podporou MZV odbor kulturních styků. Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusi být vždy shodné s názorem redakce. - Nevyžádané rukopisy se nevracejí. - Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zasláné články po stránce gramatické a slohové.

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy:

Výstava Tamase Komoroczkyho v Galerii Display

PŘÍLOHA

PŘÍLOHA

Ukázka z připravované knížky Dr. Marty Markové s jejím laskavým svolením.

SVĚT ZLATÝCH KLASŮ OBILÍ

Když jsme se odstěhovali z vesnice do města, jezdila jsem s tátou za babičkou a dědou na Kozím duchu, jak jsme říkali naší Javě 175. Každou sobotu odpoledne, s pravidelností, podle níž by se dal i budík natahovat, nastartoval táta motorku. Sedávala jsem schovaná za tátovými zády, mámě na klíně. - Nic nás nemohlo odradit od cest, žádná nepohoda, jen ta *nepovinná* brigáda vyhlášená městským výborem na *Pomoc našemu zemědělství a kontrolovaná* uličním výborem. *Poválečně osiřelému a vybrakovanému* pohraničí scházely pracovní síly. Dospěli i vzrostlá mládež byli vyzýváni, aby přiložili ruku ke společnému dílu. - Když už jsem byla větší, *vyseděla* jsem si vlastní sedadlo. Moje sedačka byla *upravená*, zhruba od té tátovy o dobrých deset čísel zvýšená, abych lépe viděla na cestu a okolí, a také vypérovaná. Táta míval na zádech ruksak plný tvrdého chleba a rohlíků, *cuchanů* pro králíky, někdy i léků. Máma s námi už nejezdila, ale rituál zůstal stejný. Táta nastartoval motorku. Zapřen jednou nohou o zem, podíval se *dozadu*, jestli je se mnou vše v pořádku. Pak přidal do plynu, napřimil se, vyrovnal rovnováhu a *Kozí duch* se rozjel už sám po *špagetové* cestě k našemu cíli:

Na Bludovský kopec kolem hřbitova gojemů a židů, kapličky, bludovské hospody. Pod Žerotinským zámkem jsme zahli doleva, projeli dál Bludovem nalevo, až po zkratku, už tenkrát označenou pouze pro vjezd *motorových vozidel* a nikoliv průjezd. S levičáčkou tvrdošijností jsme projeli dříve přes prašná humna až po zkratku do Kolšova. Před kapličkou *na návsi* jsme *uhlí* zase doleva do kopce na Brničko. Ale jen co jsme ho vyjeli, už nás hradní trosky Jana Tunkla z Drahanovic měly jako na dlani ve svém zajetí a nepustily nás, dokud jsme jim nezmizeli v lese nad Strupšínem z dohledu. Tmavé, tajemné obrysy. Instinktivně jsem se k tátovým zádům - v očekávání, že rytíři v brnění se na nás každou chvíli odněkud vyhrnou a nás zajmou - přitiskla. Ale jací, kteří? Ti, co se v česko-uherské válce postavili na stranu majitele panství a za českého krále Jiříka z Poděbrad, za jeho *mírové poselství*? Nebo ti, co hrad i osadu v roce 1471 dobyli a zpusťovali? Vítězné vojsko Matyáše Korvína odtáhlo na jiné bojiště, ale někteří zůstali. Něco přece vždycky zůstane ... Kámen, troska, vzpomínka. Ale tady? Virtuální historie bez tváře! Hrad i osada Brničko, jak jsme se učili ve škole, byly založeny zhruba ve stejném čase jako *naše* vesnice, *Léta Páně* 1353! Už ten fakt ve mně vzbuzoval nesmírný úžas a pokoru před *časem*. Na prstech jedné ruky jsem si počítala, jak dlouho už trosky hradu tady leží ladem, kolik staletí jako živá výčitka! Matematika mě ne bavila, byla suchá, nezábavná, ale ta časová rovnice mě magneticky přitahovala. Vycházelo mi to na pouhých stoosmnáct let aktivního života hradu a podhradí! Jaký asi byl tenkrát počet obyvatel, poddaných a jeho struktura, jak dlouho se hrad budoval, kolik generací *při tehdejších životních podmínkách a úmrtnosti* bylo do té omezené životnosti zainteresováno?! Ale to už jsme projeli úzkým podhradím Brnička až k hájovně, ke křížovatce na Zábřeh a Strupšín. Zde většinou udělal táta se svými statnými 130 kily svižnou šipku doleva přes můstek, směrem ke Strupšínu. Ale ještě za zatáčkou, za můstkem, když se objevily vlevo za vesnickým potůčkem nízké utopené baráčky, *Kozí duch* zpomalil a zatroubil. Dveře jednoho z baráčků se otevřely a na zápraží se objevil bělovlasý muž.

"Ahoj!" Zahřimal tatínek.

"Nazdar, Jendo!"

Odpověděl mi s úsměvem pan Daříček, tatínkův kole-

ga, pokynul nám rukou a my jsme zase jeli krokem dál. *Kozí duch* prděl a funěl, když vyjžděl do kopce nad Strupšínem, kolem dokola se pásly jalovice a les tam voněl vlhkem, pachem hub a mechu, a když jsme sjížděli *cik cak* s kopce dolů, táta vypnul motor. Bylo slyšet šumění lesu i hvízdání větru, ale to už jsme jeli potichoučku, nehlukně, *zadarmo*, sjížděli po silnici olemované zlatými klasy obilí. Někdy jsme tam dole, na konci vesnice potkali dědu, jak šel s trakačem do lesa na chrástí, někdy nám Puntá, černobilé štěně, které nám dobří sousedé později snědli, běžel radostí bez sebe vstříc. *Kozího ducha* už bylo slyšet až na druhém konci vesnice, na kopci pod kostelem, u babičky.

Byla jsem *Městské dítě*. Ach, co znamenalo tenkrát před 40-50 lety adjektivum "městské"? Ale pro babičku dítě ochuzené o smyslové vjemy přírody. Sobotní odpoledne a léto na vsi mělo mě to vše vynahradit a navrátit. Byla jsem ale nejmladší. Nikdo mne nechtěl do party, protože už tenkrát jsem všechno prozradila. Bratr lezl tvrdošijně dál přes plot farářovi na okurky a třešně, kouřil *partyzánky* za humny navzdory výprasku, který ho čekal. Marie, naše sestra, která už tenkrát horovala pro Dostojevského, nechápala smysl jeho/našeho konání: Krádež - požitek - trest?! A tatínek chodil na houby, *Janky a Kozáky* do *Pyšlete*, ale přinesl domů jen *kuřátka* a kytíčku lesních jahod. Jen zřídka, velmi zřídka si mohl tatínek vyjít zároveň s babičkou a dědečkem na *špacír*. Na takové věci nebýval obyčejně čas, stále bylo co na práci. A když k tomu zcela vyjimečně došlo, jako o vánočních svátcích, běžela jsem horlivě dopředu, abych upozornila všechny pocestné, pěší i pojezdné na kolách, traktory a autobusy, že "děda s bábou jdou!" (Tatínka jsem raději stydlivě zamlčela!) Těch 360 až 400 kilo v pohybu dokázalo vytlačit vše živé do příkopu.

Návraty domů, *do města*, už nebyly tak živé. Ani *Kozí duch* se neradoval, i když jsme ho pěkně vymyli a vyleštili. Na zpáteční cestu nás babička zatížila svým proviantem: čerstvými vajíčky, jablíčky, okurky a také někdy masem.

Byli jsme vesměs motorizovaná, až přemotorizovaná rodina. S knihovnou, obrazy na stěnách a koberci na parketách. Už i tím jsme se lišili tak od ostatních, že jsme zavdali nejednou příčinu k domovním prohlídkám. Ale tatínek byl čtrnáctý ročník. Měl za sebou jak hospodářskou krizi, tak Protektorát a k *výdobytkům* lidové demokracie přišel ve svých čtyřiatřiceti letech jak slepý k houslím. Hledal *svůj* kontakt se světem. Pokud si ve volném čase zrovna neprostudoval *Radioamatéra* a podle něj nepastloval *zase nějaké to další radio*, jak maminka říkala, stejně jsme jich měli všude plno, pomalu i na záchodě, a to ji nejvíc popuzovalo, se nejvíc věnoval *Kozímu duchu*. Zejména katolické svátky ho k takové převeliké péči inspirovaly. To maminka měla být jako špeluňku, kde se všechno jen lesklo a blýskalo. Co si měl tatínek v takovém bytě počít? Jednou o velikonocích, když se u nás zase všechno jen svítilo, to nevydržel a došel si pro *Kozího ducha*. Jen tak pod paží, aniž by se na odpočívadle na jediný okamžik zastavil, ho vynesl do druhého patra. Beze slova si otevřel dveře a stejně tak nehlasně přistavil v kuchyni dvě židle na vyčištěný koberec. Teprve pak spustil *Kozího ducha* dolů. S oslavami Veselých svátků velikonočních - i s pomlázkou - se mohlo začít! Táta v kuchyni rozebíral motor, čistil součástky a kladl je pečlivě jako jemné chirurgické nástroje na bavlněný lajntuch. Rozčilená matka věděla, že musí přijít s jiným argumentem než jsou katolické svátky a hesly jako klid, mír v domě ...

"Co kdyby se něco stalo s tvou matkou a my nejsme

pojízdní?" Zeptala se ho lživě a s nevinnou tváří.

Otec se jen pousmál. Taková naivní a zbytečná otázka?! Pro ten případ byl přece po ruce moped *Pionýr* i druhá motorka, ta synova, silnější, Java 225!

Matčina předtucha se vyplnila už o *zeleném čtvrtku*, když babička snědla pár horkých škvarků, *grýben* a dostala žlučnickový záchvat. Táta posbíral jen to nejnütnější do aktovky, nasadil koženou kuklu a pospíchal do garáže. Když otevřel dveře a uviděl do matičky rozebranou a pečlivě vyskládanou synovu motorku na čistém koberci, zařval, A pak ... pak bylo ticho. Vypadalo to na infarkt, mrtvici. *Pionýr* byl na tu dálku a jeho osobní zátěž nepoužitelný... Co teď a co potom? Takové vděčnosti se dočkal od rodiny, o kterou se on tak vzorně stará! Pomalu a ztěžka se vracel domů, do kuchyně.

Už dlouho jsem neviděla pole plná zlatých klasů, z vesnice zmizely natažené dráty a ampliony-tlampače, které držely své občany psychologicky na uzdě. Vyhrávaly svižné marše do kroku a Národní výbory jejich prostřednictvím informovaly své občany, vybízely ke sběru *mandelinky bramborové*, kterou *na naše úrodná pole* zasadili američtí imperialisté. Nedovedla jsem si je představit, ale byli jistě zlí, když se celá vesnice musela na povel ubírat na pole a sbírat z okvěti brambor mandelinku do sklenic od zavařenin a marmelády. V tu chvíli bylo ve vsi vše zavřené, jak místní národní výbor, škola, tak obchod, ba i hospoda. Babička, *živnostnice* - a tedy i v očích komunistů nepřítelkyně lidu, protože vše má patřit všem a nikoliv jednotlivci - opásaná glotovou zástěrou, se vydala do boje spolu s námi. Jednak, aby mne měla na očích a také pro *dobré oko* u místních funkcionářů. Na vlastní pole nešla, na to jsme najímali nádeníky, ale tady šlo o víc, o budoucnost a existenci! S oteklými fialovými nohami stodvaceti kily se jen ztěží mohla po poli pohybovat a shýbat. A stejně jí to nezachránilo před *znárodněním!* Kolik vládních režimů a jejich prodloužených rukou, nohsledů a pomahačů, už zažila? Císaře pána, Kosuthovu republiku, Masaryka, Beneše, Protektorát, Beneše, Gottwalda ... A přesto jí víra v dobro a slušnost neopustila! Pan a paní *řídící*, po úspěšně provedené akci odebírali sklenice poloprázdné i plné, sladce se na úspěšné a horlivé sběratele usmívali, kárali liné.

Ani nevím, nikdy se o tom u nás doma nemluvilo, odkud pocházeli *Bartošovi*. Jestli patřili už tenkrát k těm pár starousedlíkům, co by na prstech jedné ruky spočítal nebo přišli do vesnice z vnitrozemí, až po odsunu Němců, aby zabydleli osamělé domy. Bartošovi bydleli uprostřed vesnice dole u pošty. Chodilo se k nim předem od pošty přes můstek nebo zadem, kolem řezníka Churavého a přes konzum, podél potůčku. Babička se kamarádila s maminkou Bartošovou, s tou malou, suchou, černovlasou paní, která nosila po hanácku uvázaný šátek. Tatínek byl stolař, ale maminka tím krkem, co hýbal hlavou. Měla na starosti nejen početnou domácnost a celé to malé hospodářství, plné hospodářských zvířat, králíků, kačen a slepic, ale dokázala žít i mimo jejich rodinný mikrosvět a udržovat kontakt se sousedy.

Děti měli hodně, ani jsem je všechny neznala, jen některé z nich. Dva nejstarší synové byli vychovávaní mimo, aby získali náležitě vzdělání. Jeden žil u příbuzného, u holiče v Zábřehu, druhý u Olomouce, *Na svatém Kopečku*, jak se mezi lidmi povídalo. Jedna z dcer, provdaná za vojáka, bydlela i s rodinou v domě u babičky. S tou nejmladší, s Věrou, jsem se o letních prázdninách kamarádila. Byla jsem *tenkrát* proti nim malá, vlastně jsem jim nestála ani za povšimnutí. Kdežto oni už měli své první vlastní životní zkušenosti,

lásky, vrásky.

Obdivovala jsem krásnou Eriku, nejstarší dceru paní Kaurové, snoubenku jednoho z Bartošů. Erika měla dlouhé tmavé vlasy po mamince a byla tak nezvykle štíhlá, že její pas, jak mi jednou její sestra Jindřiška prozradila, se dal sevřít oběma rukama do věnce z prstů! Marie, moje starší sestra si ještě pamatovala, alespoň to říkala, jak její otec, pan Kauer, tahal její maminku, paní Kauerovou, tedy svou manželku právě za ty dlouhé vlasy! Bylo to po válce, za bílého dne, za domem u potoka a nikdo mu v tom nebránil, protože to byli Němci předurčení k odsunu. Ale paní Kauerová odmítala odejít z vesnice a nějakým způsobem se jí to i podařilo, že jejich tři děti a ona směly zůstat. Moji sourozenci se kamarádili s Kauerovými dětmi, Erikou a Brunem, jako kdysi můj tatínek s panem Kauerem, o kterém jsme ale už nikdy více neslyšeli.

Eriku jsem vlastně nikdy na vsi nepotkala samotnou. Jen u nich doma, když vypomáhala mamince, která pracovala ve fabrice, s domácností. Vidávala jsem ji až za vsí a ve třech, uprostřed zlatých klasů: Eriku v bílé halence a široké, do zvýšeného pasu vyskládané sukni, s Josefem Bartošovým v bílé rozhalence a rozčepýřeného černovlasého Luboše, jeho bratra, s malířskou paletou. I v parných letních odpolednech neúnavně postávali uprostřed pole a pozorovali Luboše, jak svým štětcem zachycuje ráj žitného pole. Den co den, odpoledne co odpoledne stejný rituál. Někdy se k nim přidali Kleiblovi, četníkovi kluci, když se i oni vrátili na prázdniny domů ze studií. Potají jsem za nimi chodila a pozorovala je. Jejich svět mne přitahoval, i když mne nikdy mezi sebe nevezli, ba možná právě proto. Tak nějak jsem si představovala podle čítanek malíře. Až mnohem později mi došlo, že už asi tenkrát v té době *lidového temna* se buď Luboš - nebo jeho profesor na akademii - musel dostat až k Vincentu van Goghovi. Ale Rohle nebyla jižní Francie, Arles! A osamělému Lubošovi chyběl do spolku spolehlivý malíř-kamarád, jako svého času měl Gogh Gaugina!

Když přišly žně, celý ten svět plný zlatých hrdých klasů byl brutálně zeseknut kombajny a žacími stroji. Ženy v šátkách sbíraly pokosené obilí a reznými provázky s červeným dřívkem na konci, suplujícím funkcí knoflíku, je svazovaly v snopy a stavěly panáky. Když na sluníčku dostatečně vyschly, svázely se žebříňáky k mlátičce. To už byly žně v proudu; suchý prach a létající odřezky slámy ve vzduchu! Když se mlátilo, teklo pivo proudem, vesnice se radovala, ale to už nikdo z nich, z těch mladých, co stávali uprostřed zlatého světa, nebyl u toho.

Léta jsem Luboše Bartoše, malíře, neviděla. Jeden jeho bratr se stal autorem řady historických studií, a jednu z nich, o naší vesnici, jsem si i přečetla. S jiným jsem se i jednou letmo setkala. Ještě po Sametové revoluci byl předsedou na obci. O Lubošovi Bartošovi se stále mluvilo jako o *jediném* malíři. Sběratelé začali shromažďovat jeho obrazy, které se staly i součástí investičních spekulací nových zbohatlíků. Až jsem se začala obávat, že v roli malíře *podlehl* socialistickému realismu. Ale on - kromě reálných krajin a řady portrétů - vytvořil celou řadu abstraktních obrazů a zejména zachytil svým štětcem - a se všemi odstíny - *mizející svět* venkova. *Svět zlatých klasů obilí*, poezii barev a vjemů, nahradil objektem s vnitřním nábojem, kulturněhistorickým objektem s lidovou tradicí. Vždyť, kdo si bude pomalu ještě chtít pamatovat, že právě zde stála Dembického kovárna s otevřeným ohništěm, a támhle v Nové Senince zase kostel sv. Jana Křtitele z konce sedmnáctého století plný církevních pokladů a

lidových originálů, které olomoucká diecéze raději převzala - už po Sametové revoluci - před *dlouhými prsty* pod svou ochranu? Že *Auenhaus-Luční dům*, co tu pod kostelem sv. Martina stojí, tu stál už za roboty a patřily mu louky, lesy, zlatá pole. Měl ještě tenkrát obličej a svoji vlastní historii a všem, co šli kolem, ji dokázal vyprávět jazykem, kterému i oni rozuměli. Protože tak, jako žijí lidé, žijí i domy, zahrady, louky, les. Lidé jsou smrtelní, ale jejich obydlí a okolí jsou schopna ještě po staletí vyprávět jejich příběh. Příběh lidí, kteří zde prožili svůj život v závislosti nejen na počasí a majetku, ale i na mezilidských vztazích, na lásce, zlu, nenávisti a - politice! *Maliřovu* výpověď o mizejícím světě venkova ocení asi spíš budoucnost než jeho současníci, mnohdy aktéři, protagonisté v tom napínavém životaběhu. Každá *Bartošova* malba, i ten poslední exemplář tisku, který ještě pilně *opracovává*, nese v detailu, nostalgickou vzpomínku na svět zlatých klasů obilí *zlatou snitku*. Tak to ale vnímají, jen ti, co s ním kdysi za vsí uprostřed žitného pole postávali.

Zestárlí jsme, prošli vlastním osobitým vývojem. Nakonec se ukázalo, že vlastně ani nejsme od sebe zase tak věkově vzdálení a tím i odlišní, jak se nám kdysi, na samém začátku našeho životního rozběhu zdálo. Co nás kdysi rozdělovalo, bylo to, co nám bylo dáno do vínku, ale záleželo jen na nás, co my jsme s tím dokázali nebo nedokázali udělat, do jaké míry jsme se postavili proti nebo přizpůsobili našemu prostředí. Dnes nás nedělí jen ty světské *marnivosti* jako peníze, společenské zařazení, ale *poji* vědomí mizejícího se světa zlatých klasů obilí. Škoda, že pan *řídící*, tolik zamilovaný do znárodnování, se nedožil současné demokratizace (a privatizace) vesnice! Jak by se asi tvářili všichni ti někdejší aktéři, *soudruzi i Zlatokopové*, ti, kteří se po válce a v míru, na odsunu německých rodin, žen a děti aktivně podíleli, kteří *chránění zákonem* vraždili, rabovali, plundrovali a znárodnovali, kdyby se nyní ocitli před světským soudem? Věděli už by, že historie životního běhu je neúprosná, že se v horizontální spirále opakuje? Zmizelý svět ... a co všechno k němu patřilo?

Vesnice. A ...
Prach venkova, potu a rodu
Pach koňského trusu
Zlaté klasy obilí
Duha na nebi
Zlaté klasy obilí
Čerstvá rána z rána
Kokrhání kohouta
Dům
Kostel na kopci
Hřbitov za rohem
Vědomí, že vše jednou pomine

Marta Marková, Ann Arbor 2002

SAMETOVÁ REVOLUCE V KRIZI

Ohlašovaly palcové titulky rakouského tisku. A Češi ve Vídni hned zkoupili novinové kiosky, všechna denní vydání. Ano, už zase? Po kolikáté a co jí tentokrát způsobilo? Havlova nemoc nebo jeho *Život v pravdě*?

Když se po Sametové revoluci otevřela hranice mezi Československou republikou a Rakouskem, byla Vídeň a přílehlé okolí doslova zaplaveno Čechy, kteří byli poprvé ve svém životě na *Západě*. Dostali *zelenou*, aniž by museli emigrovat nebo podplácet úřady a vyčkávat na povolení výjezdu. Chodili, dívali se po tom jiném světě mírumilovně a s vědomím, že *totéž*, když si ruce vyhrnou, dokáží oni také. Vnímali

ten svět kolem sebe s jistou naivitou lidí, kteří svůj život ztrávili za dráty, *hlídání a chránění*, ještě nic netušíc o takzvané globalizaci světového trhu, o nadnárodních zájmech zahraničních koncernů, které i je, Čechy, jednoho dne brutálně převálčují.

Ale společenské proměny lze vidět též - a někdy je to obzvláště nutně - okem *Lidového nezaujatého pozorovatele*. Když jeden z té nové generace Bartošů hned po Sametové revoluci si odjel zkouknout Vídeň, čekal netrpělivý otec pomalu už na chodníku na jeho návrat. Mladý muž se mu skutečně a ještě za světla vrátil, neemigroval, jako to udělali sousedovic kluci, vrátila se mu jeho investice, pořádná výchova. A hned ještě mezi dvěma nadšeně vyhrkl:

"Tato, kdybys viděl jen ty výklady a toho zboží, co tam všude mají!"

"Chlapče, nevěř všemu, co si vidíš! Je to jenom propaganda!" Odvětil briskně a zkušeně otec.

Až v druhé a třetí vlně přišli na návštěvu do Rakouska ti, kvůli kterým se nejen ve vídeňských obchodech, ale především v Dolnorakouském pohraničí u pokladen objevily jak varovné "Krádež se trestá!", tak také prosebné nápisy v češtině "Prosím, nekradte, dáme Vám to raději sami a zadarmo!"

Jako správná vlastenka jsem zorganizovala hned po Sametové revoluci, v rámci rozvíjení rakousko-českých vztahů, schůzku mezi Aničkou Šabatovou, která byla mým hostem ve Vídni a měla v úmyslu se v budoucnosti zaměřit na sociálněprávní pole a představitelkami Zelených, Jedna z nich byla mou přítelkyní, na tu druhou kariéra parlamentářky teprve čekala. Ještě neprošla *proměnou* své osobnosti, t.j. rukami odborníků, kteří prohnětlí jak její fyzickou tak psychickou stránku, zmodelovali ji pro voliče tak, že ti zase v hrůze před ní utekli. Tenkrát byla ještě *plnoštíhlá*, mluvila, česala se, oblékala po svém a měla, díky této své osobitosti za sebou *ještě* i haldu voličů. Právě ona po nezbytném konverzačním Small Talk poukázala na krizi, kterou Rakousku způsobili jeho renesanční sousedé ze severu. Nezbytnost dodržení čistoty hlavního rakouského města považovala za alfu a omegu dobrých zahraničních vztahů. Přitakávala jsem až do okamžiku, než uvedla negativní příklad, jak statisíce Čechů na svém pochodu dokázaly *Schwedenplatz* rázem proměnit ve veřejné záchodky. Požadovala, aby se nad tím sám Václav Havel zamyslel ... a něco v tom podnikl. Jenže jak mu to dát vědět? Stavěla jsem se *neslyšící*, měla jsem již za sebou poměrně bohatou přepestrou škálu rozmanitých zprostředkování a kontaktů na všech stupních, práci nevděčnou, *ale čestnou*. Bohužel, jako novinářka na volné noze, na rozdíl od paní političky, jsem neměla možnost tuto tristní situaci ovlivnit. Poradila jsem jí tedy, aby se obrátila ještě téhož dne na velvyslanectví Československé republiky, na jejího sociálního ataše, případně i na administrativu Města Vídně, kterou ona sama dobře znala, a byla konec konců její součástí. Jak jinak vysvětlit této ženě, jejíž předkové sice mají slovanský původ, ale pro nesnášenlivé Čechy pocházejí z *Balkánu*, takže z jejich českého nadhledu nemohou té citlivé specifice porozumět! *Schwedenplatz* je přece v češtině Švédské náměstí! Asi to byla zase ta typicky česká pomsta, emočně ovlivněná 30 letou válkou a třístaletou habsburskou monarchií! Protože cokoliv se v Česku a v jakékoliv oblasti uděje, vždy se od toho faktu dojde ke kořenům problému a ten právě začíná rokem 1621, bitvou na Bílé Hoře! Ano, Češi ve Vídni a v okolí zase všechno dokola p.....! Moje přítelkyně temperamentně uklidnila svoji kolegyni. Rozloučili jsme se civilizovaně, jak se sluší a patří, ale ještě předtím - jeden nikdy neví - jsme si s Aničkou v kavárně odskočili. A právě

tam jsem si vzpomněla na jeden z pověstných zážitků Emila Zátopka. Ačkoliv jej dokázal líčit ve všech barvách a odstínech, vždycky z toho nakonec vyšel horor. U mě spíš jako pohádka na *Dobrou noc*. Někdy začátkem šedesátých let vyjel Zátopek se skupinou sportovců na pozvání do zahraničí. Světová legenda ve vojenské uniformě s šarží plukovníka! Během ceremonie pocítil Zátopek nutkání, ale vydržel až do hořkého konce. A potom se rozběhl, jak se na olympionika slušelo. Cíl: Perfektní čisté záchody - o kterých se ještě tenkrát v socialistickém Československu jen snilo - ale jednotlivé kabinky byly uzavřené. Zátopek hodnou chvíli lomcoval klikou, než mu došla marnost jeho energie. Dveře kabinky se dali otevřít až po vhození příslušné mince - a ta mu právě chyběla, neb tu mu vedoucí delegace nestačil předat. A žádnou jinou měnu než pár korun u sebe neměl. Zátopek se podíval vlevo, vpravo, nikde nikdo, přešel v rychlosti dveře. Vše zvládl v daném limitu, Horši to bylo dostat se zpátky. Záchodky ožily a on stál za dveřmi hrůzou zpoceny, v představě, jaká to bude ostuda, až se vyšvihne na zpáteční cestu a narazí přitom buď na zahraničního novináře nebo sportovního funkcionáře. Vyčkával, jak u lese na honu a když už se zdálo, že tam není ani živáčka, vyrazil. Vyhoupil se na dveře, podíval se dolů a zůstal na nich rovnou viset. V rohu místnosti, rovnou proti dveřím, seděl na štokrli postarší muž a rozvážně si balil jednu cigaretu za druhou, Uhladil cigaretový papír, nandal tabák, zakroutil do ruličky, olízl papír, aby vydržel tu sílu, slepil. Zátopek na to s vrchu chvíli civěl, ale muž se nenechal rušit. Jen tak na půl úst, aniž by se podíval nahoru na Zátopka, procedil.

"Proč tolik námahy? Zpátky to už jde jako po másle!" Zátopek se cítil dvojnásobně podvedený. Seskočil dolů, zmáčkl za kliku ... a dveře se skutečně *jako po másle* otevřely. Vyběhl, jak se na olympionika sluší a patří, rovnou mezi své! Z pobytu v zahraničí už nic neměl, protože ztrávil řadu bezesných nocí v očekávání, že se celá *záležitost* provalí.

Ano, tento příběh jsem měla paní političce vyprávět! Zasmála by se nebo pohoršila? Nebo jiný, ten z historie: Jakou vlnu antisemitismu vyvolal právě u vídeňských bohatých asimilovaných židů ti ortodoxní, chudí, v dlouhých špinavých hábitech odění židé, uprchlíci z Galicie, kteří během první světové války zaplavili Vídeň! Jak se ty dějiny opakují! Nastavené zrcadlo nedávné vlastní minulosti. Zrcadlo, zrcadlo, pověz mi, kdo jsem, odkud pocházím?

Mohla jsem zabránit tomu nevidanému kolapsu v zahraničních vztazích?

Nikoliv! "Sametová revoluce," trvala na svém dál paní politička, "je v krizi" a měla pro to i pádné příklady. Moje asociující příklady by padly patrně na jinou půdu kulturní tradice, jevilí by se neadekvátní a paradoxní. Zakrátko bychom došli asi i s ní nejen k Bílé hoře, ale jistě i k tomu, že mezi těmi statisícemi Čechů nemohli být přece žádní židé! Kde by se taky po všech těch nacisty a komunisty úspěšně provedených akcích vzali? A proč uvádět zrovna takový neadekvátní argument, který s ohroženou čistotou hlavního města nemá nic společného? A ... a vůbec! Nikdy jsem nikomu o průvodných zjevech, které tu Sametovou převratnou dobu doprovázely, o tématu naší tehdejší schůzky, ani o Zátopkovi, nevyprávěla. Až nyní, když ze sametu zbyl jen ten *Život v pravdě*.

Marta Marková, *Ann Arbor* 2002

Historická rubrika

Události:

17. května 1862

Odpoledne se v pražském Novoměstském divadle, které stávalo v místech dnešní Státní opery, konal koncert českých pěveckých sborů na počest Karla Havlíčka Borovského. Tehdejší redaktor František Schwarz, který s Janem Nerudou vydával časopis *Rodinná kronika*, popisoval atmosféru v divadle takto: "Kam vstoupíme, všude nalézáme člověka v cestě a v divadle samém dostaneme se jen s velikou obtíží ke svému sedadlu... Nikdy nebyly ale obrovské prostory Novoměstského divadla tak přeplněny, jako v tento památný den. V lóžích, sedadlech a na galeriích, všude těsnala se hlava na hlavu, dávajíc celému shromáždění ráz nejpestřejší... Vyšší policejní komisař pan Dederer zastával službu a byl v úředním obleku, maje na prsou rozličné řády. Podivuhodná to byla náhoda, že tentýž pán, který doprovázel Havlíčka na osudné cestě do Brixenu a který zvěčněn jest v památných elegiích jeho, ustanoven byl též za komisaře při slavnosti, jejížto hlavním účelem bylo oslavení velikého jména Havlíčkova a přijetí jeho dcery za dceru národa." - Kdopak to ještě sedí v sále ze známých osobností? Je možné tu vidět Karolinu Mužákovou-Světlou, manželku vůdce Pražského Sokola paní Kateřinu Fügnerovou, vedle které sedí jejich dcera Renata. A samozřejmě hlavní hrdinku dnešní slavnosti, která tu skromně seděla se svou tetou Jarošovou a několika dalšími příbuznými. Zatímco na jevišti už vystoupilo pět stovek zpěváků, aby předvedly sborové skladby Pavla Křížkovského, Josefa Leopolda Zvonaře a Františka Škroupa, připravuje se za jevištěm Ferdinand Laub se svými houslemi a další účinkující... A my máme možnost povědět si něco víc o tom, co se kolem dcery národa, třináctileté Zdenky Havlíčkové, vlastně dělo. Oba její rodiče byli mrtví, otec, Karel Havlíček Borovský byl uctíván coby národní mučedník. Finanční prostředky na její vzdělání a případné věno a výbavu měla přinést národní loterie, ve které bylo 150 000 losů po 20 krejcarech. Šťastlivec na ně mohl vyhrát některou z 5800 drobností, které sehnaly dámy z pořadatelského sboru. Nejruznější skleničky a porcelánové předměty, manžety, mýdla, svatě obrázky, ale i věci starožitné a skutečně cenné od těch bohatějších. Po odečtení nákladů vynesla loterie 24 848 zlatých, které větší peněžní dary zaokrouhlily na částku 30 000 zlatých. Dcera národa se tímto dnem stala bohatou nevěstou. Až do konce života - zemřela však mladá v roce 1872 - za to platila neustálou pozorností všech, kteří si mysleli, že je jejich povinností mluvit jí do života.

8. května 1882

Tohle datum se váže k jednomu zajímavému exponátu Národního technického muzea v Praze, a sice k fotopušce významného francouzského vědce Etienne-Julese Mareye. Jeho funkční repliku zhotovil podle dokumentace Mareyova ústavu pro vědeckou fotografii a kinematografii v Paříži Ing. Miroslav Šťovík za okolností velmi složitých. Původně bylo dohodnuto, že mu bude originál fotografické pušky z Francie půjčen. Tomu ale zabránil únorový převrat v roce 1948. Zhotoví kopii přímo na místě - na to tehdy nebyly peníze. Nakonec pomohla náhoda. Ing. Šťovík měl jet jako horolezec do francouzských Alp, skončil však nakonec v Mareyově ústavu, kde požičoval dokumentaci originálu i samotnou kopii. Ale nejen to, do funkčního stavu uvedl i samotný originál. Naše datum se pak váže ke smlouvě, kterou s pařížským magistrátem uzavřel profesor Marey. Díky ní mu bylo v Boulognském lesíku pronajato místo na dobu 99 let, na kterém byl vybu-

dován původní Mareyův ústav. Zůstal tu po něm jen pomník sedícího prof. Mareye. U jeho nohou leží fotografická puška, se kterou 17. února 1882 pořídil v Neapoli první "filmové" záběry letícího racka a zasáhl tak slavně do oblasti, která se bude později nazývat kinematografií. Díky Ing. Šťovíkovi je její věrná kopie v pražském Národním technickém muzeu.

18. května 1922

PhDr. Slavomíra Kašpárková z Památkového ústavu prováděla ten den ve sklepech Zemského archivu v Olomouci stavebně-historický průzkum. Zedník Vladimír Gračka oklepal v označeném místě omítku a objevil pod ní zazděný otvor. Vyboural ho, posvítil dovnitř a uviděl jakési bedny. Hned navrhuje jednu z nich se leskla bílá hlavice biskupské berly. Tedy poklad! V tu chvíli byl ve sklepech sám, nálezy však přesto okamžitě ohlásil. Co všechno tu nebylo. Soubor předmětů ze slonoviny - sošky, meče, korbele, skládací oltáře, míšeňský porcelán. V poslední bedně byl seznam všech předmětů a také listina, podle které se zjistilo, že šlo o sbírku arcibiskupa Leopolda Prečana, který zemřel v roce 1947. O rok později sem do této záchodové místnosti patřící k arcibiskupskému paláci těsně sousedícímu s archívem, lidé z arcibiskupství poklad ukryli. Arcibiskup Jan Graubner uložil poklad v trezorech své rezidence, takže ho Památkový ústav ani nemohl zdokumentovat. A poctivý zedník Gračka nedostal žádné nálezy, které mu podle občanského zákoníku mělo patřit. Prečanovi dědici pokládali poklad za svůj. A tak všechno skončilo u soudu.

27. května 1942

Dopoledne byl proveden atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha, který byl těžce zraněn převezen do nedaleké nemocnice na Bulovce. Již v den atentátu bylo vyhlášeno stanné právo a vzápětí zahájeny hromadné popravy nejen dříve zatčených odbojářů, ale i osobností českého veřejného, kulturního a vědeckého života, evidovaných gestapem jako potenciální nepřátelé Říše. Mnoho lidí bylo popraveno na základě udání za tzv. schvalování atentátů. Před popravčí četou stanulo 1412 osob. Teror vyvrcholil vyhlazením Lidic a Ležáků, jež šokovalo českou i světovou veřejnost. Celkový počet obětí heydrichiády - včetně

ně českých vězňů povražděných v té době v koncentračních táborech - se odhaduje na 5000 osob.

převzato z Českého kalendáře 2002

Zrušení zákazů z roku 1415

Vatikán se po 587 letech rozhodl zrušit nařízení, které povolovalo přijímat i krev Páně pouze duchovním. Původní, v roce 1415, bylo jasným výrazem ostrého nesouhlasu vrcholné církevní hierarchie s novinkou, kterou v té době uváděli do života husité - s tzv. přijímáním podobojí. Podle husitů totiž měli i prostí věřící nárok, jak na hostii, představující Kristovo tělo, tak na doušek vína, tedy na Kristovu krev. Tento požadavek husitů ostatně nebyl v rozporu s Biblií, ani s dřívějšími praktikami v církvi. Po skoro 600 letech tak symbolicky padla jedna z nejzávažnějších příčin rozkolu mezi husity a papežskou stolicí. Připomeňme, že poměrně nedávno byl Vatikánem rehabilitován i samotný Mistr Jan Hus. Přes tyto vstřícné kroky, které pravda, přicházejí trochu opožděně, nelze očekávat, že by se postoj většiny českého obyvatelstva ke katolické církvi nějak výrazně změnil. V současnosti jde už o něco jiného, než o věroučné spory.

(MaFr)

Jak zemřel Jan Masaryk?

Okolnosti smrti syna prvního československého prezidenta a poválečného ministra zahraničních věcí Jana Masaryka patří mezi největší záhady moderní české historie. Jan Masaryk sice překvapivě setrval na svém postu i po komunistickém převratu v únoru 1948, ale podle řady svědků se dostával s komunisty do stále ostřejších konfliktů. 10. března 1948 byl nalezen pod okny svého služebního bytu v pražském Černínském paláci mrtev. Podle oficiální verze se jednalo o sebevraždu. Tuto teorii ovšem nepodporovali pouze komunisté, přiklánějí se k ní i Masarykovi osobní tajemníci, kteří zdůrazňují, že ministr trpěl silnými depresemi a skokem z okna chtěl řešit svoji bezvýchodnou situaci demokratického ministra ve státě ovládaném totalitní mocí. V průběhu devadesátých let pracovníci Úřadu pro dokumentaci a vyšetřování zločinů komunismu (ÚDV) zkonstruovali na základě expertiz a výpovědi jisté ženy novou verzi - podle ní vnikla osudné noci do ministrova bytu skupina pěti bývalých partyzánů, vedená záhadným velitelem Vávrou-Staříkem, která začala patrně z příkazu tehdejšího generálního tajemníka KSČ Rudolfa Slánského byt prohledávat. Vůči ministru Masarykovi se tito muži chovali velice agresivně, dokonce ho bili. Ministr se jim pokoušel uprchnout, při pokusu o útek však nešťastnou náhodou spadl z římsy paláce. Mezi veřejností se však již hned po smrti Jana Masaryka objevily zprávy, že oblíbený ministr byl komunisty prostě zavražděn. Tuto poslední teorii údajně víceméně potvrzuje vědecká zpráva, kterou nově vypracoval přední odborník na biomechaniku doc. PhDr. Jiří Straus, Csc. Tento odborník na pády lidí z výšek tvrdí, že okolnosti za jakých bylo tělo objeveno jednoznačně dokazují závěr, že ministroví museli k pádu někdo pomoci. A to při Masarykově plném vědomí. Nadále však zůstává otázkou kdo a proč tak učinil. Pro komunisty představoval Jan Masaryk vhodnou figuru pro předstírání demokratičnosti poúnorové vlády. Na druhé straně se však museli obávat jeho obrovské popularity a zároveň jistě nepředpokládali, že bude dlouhodobě podporovat totalitní styl jejich vlády. Také představoval syn Prezidenta Osvoboditele potenciálně vážného konkurenta Klementa Gottwalda v boji o prezidentský úřad. Můžeme rovněž spekulovat o rozporech přímo uvnitř komunistické strany. Připomeňme si verzi ÚDV - co když ministra ve skutečnosti zavraždili členové té přepadové jednotky sestavené z bývalých partyzánů? Jednalo se vesměs o

dost podivné existence, nad jejichž úlohou stojí historici často ve značných rozpacích. Rozhodně se jednalo o osoby, které se případně vraždy neštítily. Není vůbec jisté, jestli se veřejnost někdy dozví o smrti Jana Masaryka pravdu. Především se nejví jako moc pravděpodobné, že by se v blízké době otevřely badatelům ruské archivy, kde by se mohly nacházet různé cenné materiály k celému případu. Nezbývá než doufat, že se nějaká průkazná stopa objeví třeba v dosud nezpracovaných fondech českých archivů. Zatím se stále pohybujeme pouze po tenkém ledě dohadů a spekulací.

(MaFr)

Výročí

LUDMILA JIŘINCOVÁ

*9. 5. 1912 Praha, +22. 1. 1994

Vystudovala keramickou školu Akademie výtvarných umění v roce 1935 u profesora F. F. Šimona. Od počátku byla osobností, která nepodléhala žádnému z -ismů 20. sto-

Ludmila Jiřincová

letí. Malovala figury, krajiny, květinová zátiší, tvořila ex libris. Svým dílem se blíží básni a hudbě. Žije ve vlastním zvláštním snovém světě, kterým přetváří viděné a zažité krásy celků i detailu. Účastní se řady výstav, kde její práce vzbuzují svým lyrismem zaslouženou pozornost. Kromě malby ovládla suverénně řadu grafických technik. Nejbližší jí je patrně litografie. Záhy se věnuje ilustrování a vzniká tak řada kreseb, které dokonale

vystihují a doplňují díla našich a světových básníků.

K nejkrásnějším a nejněžnějším patří série kreseb, jimiž doplnila bibliografický tisk Seifertových "Pantumů o lásce" z roku 1940. Je zajímavé, kolik umělců se v těžkých letech protektorátu obracelo k poezii. Vedle J. Zrzavého ilustruje Shakespearovy "Sonety". Obojí obrazový doprovod, každý svým způsobem, je mimořádný. V těžkých padesátých letech se vrací k baladám Erbenovy "Kytice". V 60. letech ilustruje Jeffersovu "Pasačku putující k dubnu" -jak příznačný název pro malířku, která měla ráda onen předjarní čas vonící příslibem rozkvetlých květin a stromů. Byla by to dlouhá řada děl ženy, která se noblesou a motivy tak málo hodila totalitnímu režimu. Nikdy se nesklonila a nevytvořila nic poplatného době. Jejím hlavním či spíše častým objektem byly ženské postavy s nějakým atributem růže či jiné květiny, srdíčkem, kloboukem, drobným ptáčkem. Můj vztah k této umělkyni, básničce štětky a rydla, je navíc velmi zvláštní, ač jsem ji nikdy osobně nepoznala, ale její dílo jsem poprvé uviděla v 50. letech v malém obchůdku, který byl umístěn v domě na Národní třídě, zvaném "Platýz". Obsluhoval v něm vysoký, krásný, noblesní muž stříbrných vlasů na ušlechtilé hlavě - Otokar Štorch-Marien, pro mě legenda symbolizující knihy nakladatelství "Aventinum". A právě u něho se mi dostaly do rukou Pantumy o lásce J. Seiferta ilustrované paní Ludmilou

Jiřincovou a oběma autory podepsané. Zákazníci tohoto nádherného obchůdku jsem byla až do jeho zrušení. Později jsem se přestěhovala do blízkého sousedství domu v Ostrovní ulici, kde malířka měla svůj ateliér a kdykoliv jsem se vrátila večer domů, vždy jsem s láskou pohlédla nahoru do jeho rozsvícených oken a v duchu pohládila její ruce, které vytvořily tolik krásy. Nikdy jsem nenašla odvahu se jí přiblížit, ale sledovala jsem její umělecké i životní osudy až do konce pozemské pouti. Dodnes nezapomenu při pohledu na temná okna opuštěného ateliéru věnovat nevšední umělkyni tichou vzpomínku. Posmrtná výstava v Lobkovickém paláci pohládila vnímavému divákovi duši svou nadčasovostí a věrností samotnému pohledu na krásy světa.

Jana Volfová - Český kalendář 2002 - Eva Střížovská nakladatelství Mezinárodní český klub v Praze roku 2001

EMIL FILLA

* 4. 4. 1882 Chropyně, + 7. 10. 1953 Praha

Malíř, grafik, sochař, výtvarný teoretik. Studoval na Akademii a stal se členem výtvarné skupiny Osma. V roce 1907 cestuje do Francie, kde se seznamuje s novými uměleckými směry, především s kubismem. Je členem výtvarného spolku Mánes, na čas ho opouští, aby se později znovu vrátil. V době 1. světové války se zapojuje do odbojové činnosti proti Rakousko-Uhersku. Po vzniku samostatné ČSR se stává členem redakce časopisu "Volné směry", kde publikuje řadu svých teoretických statí. Rediguje Proměny. Vystavuje v Mánesu, stává se profesorem na UMPRUM, kde zastává protiakademické a protinaturalistické pozice pod vlivem nejprve A. Muchy, později Goghova expresionismu. Na obrazech pokládá za dominantní barvy. S okupací přichází uvěznění v Buchenwaldu od roku 1939. Po návratu maluje řadu zátiší a cyklus obrazů z Českého středohoří. Působí na něho zřejmě tísnivě atmosféra padesátých let, neboť vliv kultu osobnosti se silně prosazuje v umění. Předmětem jeho zájmu v posledních letech života se stává "Krajina v čínském umění". Je to možná forma úniku z tísnivé reality.

Emil Filla

Jeho teoretické články vyjadřují generační filozofické a společenské názory a jsou svědectvím jeho obrovské vzdělanosti v oboru teorie. Na jeho obrazy měl vliv na straně jedné Daumier, později Cezanne a kubisté. Lze to objevit na obraze "Salome" či „Koupání“. Projevuje zájem o holandské mistry 17. století, jejich studium formuluje i v pojednání "Holandská zátiší", sám jich tvoří celou řadu a jejich komorní krása je vzácným uměleckým zážitkem.

Třicátá léta, kdy se v sousedním Německu objevuje fašismus, ho nenechávají klidným a začne se intenzivně zabývat velkými figurálními kompozicemi se zvýrazněním obsahu a významu zobrazovaného výjevu. Objevuje se motiv boje, zápasů, osudová podobnost. Vedle kreseb vytváří Filla grafiky a plastiky. Vznikají tři tematické cykly se skrytou symbolikou.

1. Antický cyklus inspirovaný Herakleovými zápasy, tvaro-

vě deformované figury prozrazují vnitřní rozpory, obavy.

2. Zápasy zvířat z let 1938-39. Motivy přepadení, zabíjení, nerovnocenného zápasu. „Bílá noc“, „Kůň napadený lvem“ přenášejí intenzivní prožitky autora na diváka a evokují realitu vzrušené doby před okupační země.

3. „Balady“ v úzkosti a obavách se jako mnozí jiní umělci obrací k národní písni, říkadlům, aby přehlušil hrůzu z hrozící lidské a národní tragédie -za všechny jmenujme „Bude vojna, bude“. „Člověk a smrt“, „válka“.

Pro svoje postoje je zatčen první den války. Zachovaly se dopisy z koncentračního tábora, drobné kresby. Na souborné výstavě na Staroměstské radnici před řadou let stáli návštěvníci v obdivu nad košatostí talentovaného umělce, o němž se v totalitním systému tak málo mluvilo. V současnosti dosahují jeho díla na aukcích astronomických částek.

Jana Volfová, Český kalendář 2002 – Eva Střížovská nakladatelství Mezinárodní český klub v Praze roku 2001

Jaroslav Ježek (1906-1942)

Patří k nejzajímavějším osobnostem české hudby dvacátého století. Jako absolvent konzervatoře měl velké hudební znalosti. K tomu přistoupil mimořádný talent. Ve dvacátých letech se stal průkopníkem tzv. moderní taneční hudby, jež se uplatnila jak v Osvobozeném divadle, kde působil jako dirigent, tak v široké veřejnosti. Jeho hudba s nežádoucími texty byla za nacismu zakázána. Zněla tajně v koncentračních táborech a poslouchala se doma z gramofonových nahrávek. Připomínala slavnou éru Osvobozeného divadla z let 1927-1938 a dodávala útěchu v těžkých dobách.

Jeho písničky jsou dodnes živé a zpívají se v domácnostech, u táborových ohňů -mnohé z nich zlidověly.

Kromě toho skládal Ježek i tzv. vážnou muziku, která je dodnes originální.

Ježek v roce 1939 emigroval spolu s Voskovcem a Werichem do USA. Byli vřele uvítáni československými krajany a často pro ně hráli. Po čase se však cesty V+W a JJ rozdělily. Ježek totiž nedostal v USA pracovní povolení. Vyučoval klavíru české děti a skládal. Kromě toho založil Československý pěvecký sbor, který řídil. Přestože si rušný New York zamiloval, velmi se mu stýskalo po Praze a její společnosti.

K jeho handicapu - byl téměř slepý - se přidaly další choroby.

1. ledna 1942 tento člověk s veselou a družnou povahou umírá v nemocnici v New Yorku. V posledních chvílích s ním byla jeho přítelkyně Frances, s kterou se na nemocničním lůžku ještě stačil oženit, a skladatel Rudolf Firkušný.

25. září by Jaroslavu Ježkovi bylo 90 let.

Český dialog 1 - 2002

Malíř a grafik Jan Preisler (17. února 1872 až 27. dubna 1918)

byl jednou z prvních vůdčích osobností českého umění počátku 20. století. Žák Františka Ženíška, později profesor na pražské Akademii výtvarných umění, prošel ve svém díle vývojem od naturalismu devadesátých let k moderně. Svou tvorbou, reagující citlivě a osobitým způsobem na podněty mezinárodního symbolismu a secese, razil v malířství nové cesty a vytýčoval pro ně nová, náročná kritéria. Do moderních snah se zapojoval po léta intenzivní činností ve Spolku výtvarných umělců Mánes, který tehdy formoval názorový profil českého umění.

Po Janu Preislerovi se zachovalo nejen velké malířské dílo, ale i dlouhá řada kreseb a pastelů -studie, samostatné práce i varianty figurálních kreseb a kompoziční návrhy - v nichž promýšlel své malířské cykly.

Obrazy Jana Preislera jsou vždy zastřeny mírnou melancholií, v mnohých s ústřední postavou jinocha s krásnými dívkami, v jejichž tvářích se zrcadlí touha. Nejvýznamnější díla z tohoto období jsou např. Jaro, Velikonoce, Vitř a Vánek, varianty Černého jezera a Milosrdného Samaritána.

Pozdější Preislerovy obrazy ztrácejí melancholický rys, rozjasňují se a je více kladen důraz na obrazovou, až cézannovskou, konstrukci. Neztrácejí však nic z lyrické pohádkovosti s expresivní nosností barvy.

Z monumentální tvorby Jana Preislera je nutně připomenout výzdobu Palackého salonu v Obecním domě v Praze.

České listy 2-2002

Jiří Trnka (24. února 1912 - 30. prosince 1969)

Český malíř, grafik, ilustrátor a tvůrce kreslených a loutkových filmů Jiří byl umělcem, který spojil tradiční výtvarné prvky s moderním pojetím.

Jiří Trnka se již za studií na plzeňské reálce seznámil s Josefem Skupou (otcem proslulých postav Spejbla a Hurvíňka), pro jehož divadlo pomáhal tvořit loutky a kulisy. Láska k loutkám mu zůstala po celý život. V době studií na Uměleckoprůmyslové škole v Praze (1929 až 1935) vystavoval své loutky s Josefem Skupou, ilustroval svou první knížku a začal psát scénář k Broučkům.

Krátce po absolvování školy, v roce 1936, založil na scéně pražského divadla Rokoka svou loutkovou scénu - Dřevěné divadlo a začal spolupracovat jako scénograf a výtvarník kostýmů s Osvobozeným divadlem Jiřího Voskovce a Jana Wericha a s Národním divadlem v Praze.

V letech nacistické okupace se Jiří Trnka soustředěně věnoval volné tvorbě. Vytvořil řadu obrazů z rodinného prostředí (Vlastní podobizny, Podobizna Heleny, rodinná podobizna) v tradičním až staromistrovském rázu. V dalších, tematicky různorodých, je zřejmě poučení od Daumiera a Degase (Za oponou, Divadlo, Herci, Pseudolus a další). V této tísnivé době definoval Trnka svými výtvarnými prostředky češství a pocit domova v obrazech s neopakovatelnou atmosférou (Betlém, Tři králové, Zima). Volná tvorba v malbě, grafice a v polychromované plastice vznikala další léta paralelně s tvorbou animovaného filmu.

Animovaným filmem se Jiří Trnka za svého života proslavil nejen doma, ale prakticky po celém světě. Zasloužil se o vznik české školy kresleného filmu -Bratři v triku, později přenesl těžiště své práce do filmu loutkového. Připomeňme si u kreslených filmů např. Zasadil dědek řepu, Liška a džbán, Zvířátka a Petrovští, Dárek, Císařův slavík ad. a z loutkových Špalíček, Bajaja, Staré pověsti české, Osudy dobrého vojáka Švejka, Sen noci svatojanské, Árie prerie aj.

Trnkovu píli a všestrannost dokládá více než stovka knih jím ilustrovaných (J. Karafiát: Broučci, V. Nezval: Anička skřítek a Slaměný Hubert, F. Hrubín: Pohádky tisíce a jedné noci, Pohádky bratří Grimmů a Andersenovy Pohádky a další) i autorská kniha Zahrada.

Jiří Trnka nebyl nikdy tendenční a konjunkturální, ale vždy lyrický a český - umělecky nezařaditelný. Jeho svobodomyšlný postoj musel nutně vést k tomu, že se přes četná zahraniční ocenění objevil za totalitního režimu na indexu. Ten si vysloužil například i filmem Ruka ve spolupráci s L. Fialkou z roku 1965, v němž pouze animací jedině loutky a mimikou živé ruky, odhalil složitý a beznadějný zápas moci a umění. Přestože na montrealském Expu 67 slavil velké úspěchy a dostal nabídku zúčastnit se jako jeden ze šesti světových umělců výzdoby Pavilonu národů, pro vedení ateliéru na pražské Uměleckoprůmyslové škole nebyl v době začínající normalizace v roce 1969 dost "dobrý". Krátce na to zemřel.

Přítel Jan Werich o Jiřím Trnkovi napsal: "V našem kraji vyrostl strom, na který jsme byli všichni pyšní. Neboť to byl krásný strom, krasavec mezi krásnými stromy, strom bohatýr. Za parných dnů rozdával chládek svého stínu, ve vánici závětří. Stačilo se dívat do pestré koruny, aby, kdo má oči k vidění, uzřel a zahlédl skoro zázraky... mohutný peň stromu s korunou plnou divů se vešel do dětské náruče... A jestliže jsem tohle všechno viděl ve snu, tisíckrát škoda, že byl tak krátký. Probudil jsem se do zimavého rána. Tam, kde stával strom bohatýr, bylo prázdné místo. Bez bohatýrů není žádný kraj libezný."

Český dialog 1 - 2002

JULIUS MAŘÁK

***29. 3. 1832- +8. 10. 1899**

Český populární krajinář se narodil v Litomyšli, městě hudby a poezie. Brzy vnímal prostory i za městem, a vyhledával samoty lesů, polních cest a úvozů. Díval se k nebi, kam se vypínaly špičky vzrostlých stromů a přál si také tak růst, tak vysoko, kam jen smí letět divoký holub.

Julius Mařák

Když poznal, že člověku je dopřáno daleko méně, hledal krásu tam, kam mu to bylo dopřáno. Už od útlého dětství byl povahy zádušné, snivé, vzrušivé. Brzy se jeho láskou stalo moře lesů, na rozdíl od jeho současníka a malířského kolegy Bedřicha Knüpfera, který srdce nořil do moře vody, oceánu, kde hledal své náměty. Maloval najády, nymfy, vodní žínky, a bylo osudem, že se jednoho dne v divokých vlnách nadobro ztratil.

Julius Mařák obdivoval štíhlá těla břízek a borovic, klaněl se spanilým kmenům statných smrků. Nadšeně zachycoval na svá plátna průsvit slunce, deroucí se skrze stromy, zápa- sy temných stínů se slunečními paprsky, samet temných mechů i něžnou zeleň kapradí. Díky otci, nadanému hudebníkovi, miloval hudbu.

K povolání malíře a grafika se propracoval studii v Praze a ve Vídni, byl pilným a pozoruhodným žákem profesora M. Haushofera a jiných. Svě studijní cesty směřoval zejména na Slovensko, do rakouských Alp, do české Šumavy. Hory a lesy, které je pokrývaly, to bylo středisko nejčastějších námětů Julia Mařáka. Odtud si odnášel nádherné náčrty, které později obohatil vzpomínkami a hlubokým citem k božské kráse přírody. Jeho cyklus Lesní samota z roku 1876 s ohromujícími verši J. V. Scheffela byl přínosem české kultury světu. Monumentální básně o stromy do té doby ještě nikdo nestvořil a básník s malířem sklízeli zasloužené ovace a uznání tisku. V tom čase měl již roční dcerušku Josefinku. Za dva roky poté vyšla jako premie Umělecké besedy v Praze Mařákova kompozice k Jeleny, z Rukopisu královédvorského.

Mařák se stal krajinářem-romantikem bez vlivů tehdejší-

ho západního vývoje krajinomalby. Byl svůj a dorostl postupně vedle poetických a náladových děl k značnému realismu. Stal se tak největším českým krajinářem druhé poloviny devatenáctého století. Upozornil na sebe Vídeň i Paříž a ze světové výstavy ve Vídni si přinesl zlatou medaili za Čapí sněm.

Na duši Mařáka-umělce působily vlivy hudebního ovzduší, čas národního obrození, poezie domova i krajiny.

Z roku 1866 pochází jeho zmíněný Čapí sněm, z roku 1879 Lesní charakter Rakouska. O tři roky později mu byla svěřena výzdoba předsíně královské lóže hradů v budově Národního divadla v Praze s náměty Řípu, Vyšehradu, Blaníku. Obrazy českých hradů v budově Národního muzea maloval v letech 1898-9. Znamé jsou jeho cykly Čtyři roční doby, Čtyři doby denní, Z šumavského pralesa.

V pražských galeriích, spadajících pod Národní galerii, se obdivujeme obrazům Lesní zátiší, Potok v sadě, Lesní stráž, Písčítá stráž, Ráno v lese, U potoka, Večer v lese, Šumavský prales.

Julius Mařák vychoval generaci českých krajinářů (Panuška, Kaván, Antonín Slaviček a další). Roku 1887 se stal profesorem a prvním rektorem Akademie výtvarných umění v Praze. Byl rovněž váženým členem České akademie.

Zemřel v Praze a zanechal po sobě čtyřadvacetiletou dceru, která byla nejen jeho miláčkem, ale také nadějnou žačkou. Sama se stala učitelkou malby, ale nedožila se dlouhého věku. Vytvořila několik portrétů ještě za otčova života, sebe s otcem v ateliéru, rodinného přítele, jeptišku a později ještě řadu náladových obrázků. Z jejího odkazu zůstaly obrázky nazvané Prvosenky, Vůně, Petrklíče, Za soumraku, Resignace. Následovala svého otce do malířského nebe 19. června roku 1907. Osířel ateliér, ale díla Mařákova těší podnes a udivují svou hlubokou poezií citlivé duše návštěvníků Národní galerie.

Dagmar Štětínová

František Kmoč

Jeden z nejpobulárnějších českých skladatelů všech dob se narodil 1. srpna 1848 v Zásmukách u Kolína, v rodině krejčího, který byl zároveň nadšeným lidovým muzikantem. František Kmoč začínal jako učitel, ale zároveň působil při muzikách jako houslista. 1871 založil vlastní soubor a když byl pro svoji účast na vlasteneckých akcích zbaven roku 1873 učitelského místa, stala se mu hudba i profesí. Původně osmičlenný soubor se pod jeho vedením změnil postupně na koncertní těleso, čítající několik desítek osob. F. Kmoč se svoji kapelou absolvoval řadu turné v českých zemích i jinde, mezi nezapomenutelné patří i jeho vystoupení ve Vídni v letech 1885 a zejména 1899. V roce 1896 koncertoval se svoji kapelou v rámci všeruské výstavy v Nižním Novgorodě. Soubor Fr. Kmoča byl ve své době patrně nejvýznamnějším tělesem české dechové hudby a jako takový se stal vzorem pro desítky dalších hudebních uskupení. Popularitu Fr. Kmoča zvyšovaly i jeho vlastní skladby, kterých složil přes 230. Nejvíce proslulosti mu nepochybně zajistily různé pochodové a taneční písně. Často v nich využíval lidové a pololidové motivy (proslulé šlágry jako Kolíne, Kolíne; Muziky, muziky; Andulko Šafářová). Kmočova tvorba byla neodmyslitelně spojena s činností organizace Sokol, celá kapela dokonce dlouho byla hudbou kolínských skupin této tělocvičné organizace. Sokolství ovlivnilo i řadu jeho písní - připomeňme alespoň pochody Jdou sokolské šiky, jdou nebo proslulé Spějme dál. František Kmoč zemřel před 90 lety, 30. dubna 1912 v Kolíně. I po smrti působila jeho osobnost a tvůrčí odkaz jako symbol českého národní-

ho hnutí. *Není proto jistě náhodou, že právě v počátcích nacistické okupace slavil obrovský úspěch film, natočený na základě jeho životních osudů. Snímek se příznačně jmenoval To byl český muzikant.* (MaFr)

Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně na Královských Vinohradech

Nejvýznamnější sakrální památku 20. století v Praze představuje kostel Nejsvětějšího Srdce Páně na Královských Vinohradech, mistrovské dílo slovinského architekta **Jože Plečnika (1872 - 1957)**, který ve dvacátých letech na přání T.G.Masaryka prováděl pro hlavu státu úpravy Pražského Hradu. "Jsme v nové - úplně nové době - ale kostel této doby bohužel ještě vynalezen není," posteskl si tvůrce, sám hluboce věřící člověk, při hledání optimálního výrazu.

Plečnikův kostel postavený v letech 1929 - 1932 se svým osobitým slohem inspirovaným mediteránní architekturou výrazně odlišuje od dobové tvorby. Tmavé fasádě z polévaných cihel kombinovaných se světlými kvádrky umělé žuly dominuje 42 metrů vysoká věž zvonice založená v šíři stavby zakončená čtyři metry vysokým křížem.

Kostel tvoří přirozené středisko života rozsáhlé farnosti u Nejsvětějšího Srdce Páně. Velkoryse koncipované zázemí kostela skýtá útočiště knihovně, videosálu, zkušebně sboru a skautské klubovně. Duchovní správu vede od roku 1990 P. MUDr. Jiří Slabý. Mše svatá se slouží od pondělí do soboty v osm hodin ráno a v šest večer, v neděli a o svátcích v sedm, devět a jedenáct hodin dopoledne a v šest večer.

Mimo dobu bohoslužeb lze po dohodě sjednat návštěvu vnitřku kostela na farním úřadě, čehož využívají zejména cizinci (tel.: 02/627 57 49). V zahraniční odborné literatuře bývá Plečnikovo dílo hojně citováno; v roce 2000 vyšla ve Velké Británii monografie Ivana Margoliuse věnovaná samotnému kostelu. Zdi z neomítnutých cihel zdobených pozlacenými křížky s vysoce posazenými okny a kazetový strop z leštěného dřeva chrání moderně řešený sálový interiér. Výjimkou je Krucifix z 18.století nyní prezentovaný ve skupině s pozdně gotickými polychromovanými plastikami Madony a sv.Jana Evangelisty.

Centrálním bodem kostela je svatostánek nad nímž se jakoby vznášá v prostoru třímetrová socha Krista obklopeného listovou mandorlou, dohromady osvětlované netradičním nízko spuštěným kruhovým lustrem se zabudovanými světly. Podle Plečnikova návrhu byly také pořízeny lampy ve formě ženských byst zavěšené nad postranními oltáři, soubor dvanácti svícňů, kropenka z černé žuly a lavabo se soškou sv. Václava. Na závěrovou stěnu kostela byly umístěny nadživotní plastiky českých světců - Anežky, Jana Nepomuckého, Ludmily, Prokopa, Václava a Vojtěcha. Zbývající mobiliář kostela pořizoval kostelní spolek postupně na základě sbírek a odkazů již po Plečnikově odchodu z Prahy, ať už se jednalo o kostelní lavice, postranní oltáře s plastikami světců či křížovou cestu. Nejnověji přibyl obětní stůl vyhovující požadavkům liturgické reformy zhotovený podle návrhu olomouckého architekta Tomáše Černouška.

Při zběžné prohlídce mohou návštěvníkovi uniknout zajímavá místa. Smysl pro krásu detailu lze ocenit kupříkladu na dveřích po stranách hlavního oltáře se stylisovanou řezbou stromu a měděnou klíčkovou v podobě holubice. Schodištěm

skrytým za oltářem lze sestoupit do podzemní krypty, kde se každé pondělí po mši konají adorace pro anonymní narkomany, a vždy třetí středu v měsíci adorace pro všechny. Neobyčejný prostor sklenutý valenou klenbou z neomítnutých cihel vybavený jen nízkou zděnou lavicí po jeho obvodě navozuje atmosféru mystického tajemna starokřesťanských svatyní, tím spíše že Plečnik k výzdobě závěru symbolicky použil i prastarých opukových kamenů nalezených při archeologických vykopávkách na třetím nádvoří Pražského hradu.

Opravdový znalec si pak může vyjednat přístup po mírně stoupající rampě do věže zvonice odkud průhledem obřího hodinového číselníku o průměru 7,6 metrů lze spatřit Pražský Hrad - druhé osudové místo Jože Plečnika.

Jarmila Cháberová 23:27 - 15.12 (PN)

Nové historické knihy

První světová válka představovala podle mnoha historiků ještě závažnější přerýv v životě společnosti než válka, která pustošila svět v letech 1939-45. První světová válka přinesla řadu nesmírně závažných změn i do střední Evropy - způsobila mimo jiné rozpad Rakouska-Uherska na nástupnické státy, mezi které patřilo i Československo. I proto má studium historie tohoto závažného konfliktu mimořádnou důležitost. Práce Ivana Šedivého *Češi, české země a Velká válka 1914-1918*, kterou v loňském roce vydalo pražské Nakladatelství Lidové noviny, vzbudila však velkou pozornost především svým přístupem k tomuto tématu. Šedivý se totiž na rozdíl od dosavadní české historiografie snaží vnímat světovou válku jako komplexní jev a svůj pohled neomezuje pouze na frontová bojiště a do diplomatických kabinetů, ale naopak zdůrazňuje význam situace v zázemí pro další vývoj. Pečlivě sleduje poměry v týlu a odhaluje stále silící obtíže rakousko-uherského mocnářství při zvládnání hospodářských problémů spojených s vedením velké války. I. Šedivý se také pokouší analyzovat atmosféru v české společnosti v letech 1914-18. Zkoumá změny postojů jednotlivých vrstev českého národa k válce i k otázce další existence Rakouska-Uherska. Přitom bourá některé vlastenecké mýty, na druhé straně se však nesnaží vytvořit nějaký antimýtus, jak je teď v některých současných historických dílech neblahým zlovykem. Některým čtenářům se možná bude zdát, že určité pasáže, například čs. odbojovou činnost v zahraničí jsou oproti jiným podobným dílům snad až příliš stručné, ale autor úmyslně nechtěl zacházet do zbytečných podrobností. Práci Ivana Šedivého lze vřele doporučit především těm, kteří se chtějí dozvědět jaký vliv měla "Velká válka" na českou společnost, jak formovala její názory, jak ovlivnila každodenní život v Českých zemích. Poskytne jim určitě mnoho příležitostí k zamyšlení a pravděpodobně jim odhalí i mnohé neočekávané souvislosti. (MaFr)

3 x dějiny první republiky

V roce 2000 vyšly v České republice hned tři knihy, které si kladou za cíl zpracovat dějiny meziválečného období v Československu. V rámci rozsáhlého projektu nakladatelství Paseka *Dějiny země Koruny české* vyšlo jako XIII. svazek zpracování historie let 1918-1929 od Antonína Klimka. Autor patří mezi české historiky středního věku a mimořádnou pozornost vyvolala mezi odbornou veřejností již jeho předchozí rozsáhlá práce *Boj o hrad*, kterou vydal v devadesátých letech. Klíček zde podrobil ostrému zkoumání vztahy tzv. skupiny Hradu, tedy neformálního uskupení kolem prezidenta T. G. Masaryka a jeho nejvěrnějšího spolupracovníka Edvarda Beneše se zbytkem politické scény. Přitom některé jeho kritické výroky urazily především nekritické vyznavače

tatíčkovského kultu prvního čs. prezidenta. A. Klímek umí velice živě psát a velmi dobře pracuje s různými subjektivně podbarvenými prameny jako jsou např. vzpomínky apod. Se svým smyslem pro detail se ovšem někdy ocitá až v nepříjemné blízkosti pozice milovníka historických drbů z lepší společnosti. I XIII. díl Dějin zemí Koruny české, velmi pečlivě zpracovaný nakladatelstvem, dokládá tradiční Klimkovy přednosti i nedostatky. Ani tematicky nenajdeme ve srovnání se zmiňovaným Bojem o hrad v nové knize příliš velké tematické rozšíření. Pro další díl, který má zachytit následující období do konce První republiky, ovšem autor slibuje mj. i průřezovou kapitolu o dějinách umění a vědy v letech 1918-38. Podobně věrný svým tematickým okruhům zůstal i Zdeněk Kárník v 1. díle práce České země v éře První republiky nazvaném Vznik, budování a zlatá léta republiky 1918-1929, který je podobně jako Klimkova kniha do roku 1929. Práci vydalo pražské nakladatelství Libri rovněž v rámci rozsáhlejšího projektu, který má.

Zdeněk Kárník patří mezi příslušníky badatelské generace, která se vyprofilovala v průběhu liberálních šedesátých let. Jako mnoho generačních druhů se mohl k historiografické práci plně vrátit až po roce 1989. Svoji pozornost v předchozích pracích věnoval především sociálním dějinám a problematice minulosti dělnického hnutí. Ve svém zpracování československé historie 1918-1929 své zaměření doplnil především o závěry dříve vyšlé kolektivní práce Mýtus a realita hospodářské vyspělosti Československa mezi světovými válkami (Praha, Karolinum, 2000), práce, která mimořádně zaujala odborníky svou precizní analýzou stavu čs. ekonomiky v časech První republiky. Ani tento doplněk však k vytvoření celkového obrazu zřetelně nepostačuje a opět tedy nemůže čtenář počítat s tím, že by publikace mohla splňovat požadavky na historickou syntézu. Je ovšem otázka, zda při složitosti a diferencovanosti tématu První republiky je podobná shrnující práce v silách jednotlivce. Podobně jako Klímek slibuje i Kárník pro druhý díl některé doplňující průřezové kapitoly, těžko však budou něčím víc než nuceným přívěskem. Doufejme, že další díl se bude moci vykázat alespoň kvalitnější redakční prací. Zatímco Klímek i Kárník se snaží ve svých textech vycházet z některých nových poznatků a přístupů, syntéza Věry Olivové Dějiny První republiky (Praha, Karolinum, 2000) je pojata poněkud tradičnějším způsobem. Autorka, přesvědčená ctitelka Edvarda Beneše, která se podobně jako Kárník mohla teprve po roce 1989 vrátit k vědecké činnosti v oblasti dějin První republiky, se drží svého pojetí dějin První republiky tak, jak ho ukazují její práce z let šedesátých. Na rozdíl od obou předchozích prací dovedla svou knihu až do tragického roku 1938, což představuje pro laického čtenáře nepochybně silné lákadlo. Na druhé straně však její práce obsahuje řadu velmi sporných tvrzení. Svým charakterem připomíná spíše vysokoškolská skriptá než skutečně syntetickou práci. Nad třemi knihami zpracovávajícími dějiny První republiky tedy stojíme s určitými rozpaky. Současná doba se svými granty a mohutným komerčním tlakům pečlivým podrobným historickým syntézám zřetelně nepřeje. Na druhé straně nelze očekávat, že si laičtí zájemci budou kupovat všechnu knižní produkci k danému tématu, aby si mohli z mozaiky osobních pojetí sami ve své mysli vytvořit syntetizující pohled. Těžko však rozhodnout, kterou z knih doporučit spíše. Možná záleží na vašem osobním vkusu a vašich požadavcích - pokud jste zapřísáhlý přívrženek Edvarda Beneše, dokáže vás uspokojit pouze práce V. Olivové. Jestli vám jde o poutavé čtení plné zajímavostí, určitě uděláte dobře, když si poříďte Klimkův text a zajímáte-li se zejména o hospodářsko-sociální problematiku nebo o souvislosti samotného vzniku republiky, bude tím pravým pro vás Kárníkova kniha. (MaFr)

Historická kuchyně

Tentokrát se v našem putování minulostí české kuchyně přeneseme do první poloviny 17. století, do doby, kdy vznikla rukopisná kuchařka, kterou uveřejnil opět Čeněk Zíbrt ve své knize Staročeské umění kuchařské v roce 1927. Text úzce souvisí s několika dalšími rukopisy, přičemž celou skupinu můžeme s velkou pravděpodobností situovat do prostředí aristokracie. Přestože v době vzniku této kuchařské knihy zuřila v Evropě ničivá třicetiletá válka a na českou zemi dopadala jedna rána za druhou, zdá se, že přinejmenším múzy kuchařského umění tak zcela nemlčely. Barokní kuchyně se oproti renesanční gastronomii značně proměnila - poněkud ustupuje obliba množství pikantního koření, naopak roste zájem o sladké pokrmy. V rukopisu také najdeme řadu předpisů na konzervování ovoce. I tyto recepty, při kterých často hodně záleželo na poměru jednotlivých surovin, patrně přispěly k větší četnosti uvádění číselných údajů týkajících se používaného množství potravin.

Karbanata jakákoliv

Veźmi slepicí neb telecí pečení, neb zkopovou kýtu a sekej ji pěkně drobně, dej do ní tlučeney pepř, zázvoru, květu, zkrájej na štvrtky limouny [patrně citrony] čerstvý, drobet hovězí polivky, vína a vocta, ať se to na rendlíku vyvaří, a když máš dáti na stůl, dej kus novýho másla, než aby na tom jicha nebyla, kdo chce, můž' vosladiti, ale bez voslazení dobrá krmě jest.

Syrový austrije [ústřice] dělati

Veźmi škořipky, rozevři je, však je dobře vymyti, potom když je rozevřeš, vyčistiti vokolo, co nejčistotněji a nejpěkněji bejt může, potom nalit na ně voleje, posypati pepřem a vytlačiti na ně limounu a tak je jísti jest dobrý.

Dobrý Auspurský perníky

Veźmi pěknýho cukru půl libry [kolem čtvrt kila], dobrýho k tomu strojenýho medu dva žejdlíky [pravděpodobně necelý litr], třený zkořice [skořice] jeden lot [asi 16 gramů], muškátovějch kulek lot, hřebičku celýho jeden kventnik [něco přes 4 gramy], ty věci všechny drobně zkrájet a ztlouci, udělat těsto a píci jako jiné perníky do forem.

Skopový maso v štyrským pepři

Veźmi skopový maso, uvař je ve vodě, přepeř, přidej asi tři topinky řežnýho [žitného] chleba, asi tři cibule, povař to spolu, protáhni skrze dršlák [síta], nalí na to maso zas tu polifku, přidej nemnoho octa, dej pepře, hřebičku, povař s tím, ať nejní řídká jicha.

Růžovej med

Vziti medu, co jeden chce a růže pěkný přebraný červený ztlučný, rozhliti ten med, dát do něho tu růži, potom povařit, vytlačiti tu růži, vyhodit, dát zas jiný růže tlučený, říkrát tak udělat, vařit, vytlačiti po třeti, vystudit a vlit do sklenice.

O žertěřích, srandistech a vtípačích

Humor je jeden z nejtěžších. Přesto, nebo snad právě proto, dobrý humor nikdy nestárne. Říká se, že smích je kořením života. Nebo také, že je nejlepší lék. V obojím je asi kus pravdy. Ovšem smích není jednotlicí pojem. Existuje smích veselý a smutný, lidový a intelektuální, dobrotivý a zraňující, upřímný a předstíraný. Zkrátka - nelze všechny jeho druhy převést na společného jmenovatele.

Každý národ má ovšem svůj osobitý humor, závislý na mentalitě svých příslušníků. A figurky jako Enšpigl, Scapino, Truffaldino či Švejk jsou svými činy, svou mlouvou, svým jednáním typickými představiteli svých národů. Nejvíce k smíchu bývá lidem ten, kdo se od nich nápadně liší; velký a hubený nebo malý a tlustý, muž s obrovským nosem a nohama do "o" nebo do "x". Dobrý humorista však dovede vyprávět vtip bez zesměšnění svého bližního. Smích musí být vyvolán chytrostí, komikou situace, mírným pohlažením, ne zlými výpary.

Ajznböndić se rád smějí hasičům a hasiči ajznböndićům. Ale obě skupiny nechápou, co se té druhé skupině zdá směšně právě na nich. Jinými slovy: nesmějí se rády samy sobě. Když jsem před několika lety napsal satirickou knižku "Typisch österreichisch", odmítlo její vydání pět rakouských nakladatelství, ale s o to větším gustem i úspěchem ji vydalo západoněmecké nakladatelství Herder-Verlag.

Rakušané se rád smějí tzv. bemáčkování, jak nazývají německou výslovnost přistěhovalých Čechů, ale, popírají oprávněnost českých vtipů nad galimatýásem ve svých určitých členech der, die, das, nebo nerozumnost rozdílné výslovnosti mezi samohláskami "g" a "k", "d" a "t" či "b" a "p". O to víc mi imponují Skotové, kteří vyprávějí nejlepší vtipy o své bájeslovné /ač ve skutečnosti vybájené/ lakotě, zatím co nejlepší tiskem vydané židovské anekdoty mají v češtině za autora židovského spisovatele Karla Poláčka. Smát se sami sobě je kus osobní statečnosti.

Název "hasič" vyvolával ještě nedávno protesty těch, kteří hasí požáry. Hasiči mohli být v Čechách pouze Spartani nebo Slávisti, podle toho, ke kterému táboru kdo patřil. Ostatní byli požárníci, ačkoliv požáry nezakládali, nýbrž je hasili. Logičtější by se byli měli nazývat protipožárníci, ale touto otázkou se jazykozpytci tehdy asi obávali zabývat. Také etymologie měla zřejmě svá tabu a k těm patřila v češtině do nedávna i pyromanie.

Anglické přísloví říká: nevyprávěj vtip, pro který bys mohl ztratit přítele, pokud ovšem není vtip lepší, než onen přítel.

Čtu rád humoristické knihy spisovatele Kishona, obdivuji jeho obrazotvornost a fantazii, potřebnou k vymyšlení tolika různorodých vtipných, přeběhů, o obyvatelích jeho malé zemičky na pobřeží Středomořího moře. Až jsem se ocitl jako turista sám v té zemi.

Hned prvního dne jsem hledal v Jerusalemě Jaffskou třídu. Zastavil jsem chodce a zeptal se ho, jak jsem byl zvyklý z Evropy, zda náhodou neví, kde tato třída je.

Ano, odpověděl onen bodrý občan a chtěl pokračovat v chůzi.

Co znamená ano?, táž se znova.

Že vím, kde je, odpověděl a s klidem Angličana odešel.

Stál jsem jako pímrazen a hleděl za odcházejícím mužem. Čím déle jsem však přemýšlel o jeho slovech, tím víc se mi vybavovala jejich logičnost. Vždyť jsem se ho neptal, kde Jaffská třída je, nýbrž zda náhodou neví, kde je. A on to věděl. Což mi také korektně sdělil.

Mám i nadále Kishonovy knížky rád, ale už se autorovi tolik neobdivuji jako dříve. Vim, že nemá zapotřebí příliš velké obrazotvornosti a fantazie. Stačí, když se dívá dobře kolem sebe. Neboť žije v zemi, kde se humor rodí na ulici.

Existují i vtipy, vyprávěné často necitlivě a urážlivým způsobem. Například o silhavém soudci a třech předvedených zločincích, z nichž se jednoho ptá, jak se jmenuje, druhý mu odpovídá "Josef Malý", načež ho soudce kárá slovy "vás jsem se neptal" a třetí mu odvěti "vždyť jsem vám taky neodpověděl". Asi se zasmějeme, ale neuvědomíme si přitom, že posluchače s touto oční chorobou takový vtip uráží. Stejně jako přehnané "bemáčkování" nebo napodobování žargonu z východní Evropy pocházejících Židů uráží členy obou těchto národností či přehnaná nosomluva tzv. šlechtických vtipů uráží právem zástupce této třetí skupiny.

Často jsem se při poslechu amerických pořadů na české či rakouské televizi divil, že se na zcela nevhodných místech ozývá smích neviditelného obecenstva. Na rozluštění této záhady jsem přišel za jednoho svého pobytu v USA, kde mi byly nabídnuty bezplatné vstupenky na natáčení takového pořadu. V rohu ateliéru stál muž s tabulí, na jejíž jedné straně bylo napsáno slovo "smích" a na straně druhé "potlesk". Podle těchto dvou pokynů po zvednutí tabule jednala přítomná klaka jako vděk za bezplatné vstupenky, ačkoliv často jistě nevěděla, proč a čemu se směje. Protože vyřčené nebylo vůbec vtipné.

Američané k nim nepatří, ale jsou také národy naprosto bez humoru, i takové, které humor prostě nesnášejí. Tak jako jsou lidé, kteří nesnášejí osladit si čaj místo cukrem - arsénem. Tyto národy sestávají zřejmě ze samých sucharů. Nedávno jsem si v jedné kavárně objednal šálek kávy. Mladá číšnice kolem mého stolu roznášela kde co, pouze ne mou kávu. Po 20 minutách marného čekání mi došla trpělivost. Když se opět dívka v černé miniminikusni a bílé, krajkové zástěrce, s blond lokýnkami, splývajícími až po ramena a s pomněnkově modrými očima, vyzářujícíma nevinností, přehnalala kolem mého stolu, ulevil jsem si aspoň vtipem: "Slečno" povídám "díků za tu kávu. Byla výborná". Tu se to stvoření zastaví, rozšíří ještě více své pomněnkově zornice, podívá se nechápavě na mě a povídá: Ale vždyť jsem vám ji ještě nepřinesla!

Římský dějepisec Tacitus kdysi pravil: kdo nezná pousmání, nezná odpuštění. Kdo nerozezná žert, nemění pouze svůj život ve vyprahlou poušť, ale zbavuje se nejkouzelnějšího rysu, jímž bohové oddělili říši dobytčat od říše lidské. A já dodávám: i když nosí miniminikusně a má dlouhé plavé vlasy a pomněnkově modré oči.

Několik dnů po příchodu v kavárně jsem si šel koupit do obchodního domu košili. Prodávaly se ve 4. patře, výtah s jedním zákazníkem stál právě v přízemí a po přistoupení a zjištění, že onen muž, který měl zřejmě stejný cíl jako já a před mým příchodem stlačil knoflík do 4. poschodí, mě přiměl k otázce: jak jste věděl, že chci právě do 4. patra? Onen muž se na mne přímo obořil výčitkou: Jak jsem to mohl vědět? Nic jsem nevěděl! Jdu si koupit oblek a kde jinde jej můžu dostat než v oddělení konfekce? Já pane nevěřím na telepatii, jako zřejmě vy. Já nevěřím v nadpřirozené vlastnosti, věděl?

Nedovedu si představit, že by podobně podrážděně reagoval na mou poznámku Američan ve výtahu u Macyho v New Yorku, Angličan v londýnském obchodním domě Selfridge nebo Pražan v Bílé labuť. Každý z nich by reagoval jinak, jejich reakce by však měla stejného jmenovatele: Kontrovat vtip jiným vtipem nebo jej pokud možno ještě přetrumfnout.

Vzpomínáte ještě, když průvodčí v pražských tramvajích museli za nacistické okupace vyvolávat stanice německy a česky a tramvaják na hořejším Václavském náměstí oznamoval "Museum" - "Museum"? Bylo to typické švejkovské uplatnění humoru jako vyjádření odporu proti národnostnímu a ideologickému tlaku cizích mocipánů, který naučil obyvatelstvo sebeobraně pomocí slovního juda či juijtsa.

Kdysi jsem četl výrok jednoho českého novináře, který se mi zdá velice moudrý. Pravda, napsal onen muž, člověk v historii svého národa raději čte o Janech Husech než o Josefech Švejcích. O vlastní velikosti, i když se nám jí právě v realitě nedostává. Jenže po Husech zbývají kromě toho inspirovacího příkladu jen hromádky popela, kdežto Švejci přežívají. Aby se měl kdo v budoucnu pyšnit velikostí Jana Husa, musí zřejmě existovat tisíce malých Josefů Švejků, kteří proklouzli kolem hranice a zachovali si možnost množení. Janů si vážím a skláním se před nimi. Pepiky chápu a mám je rád smutnou láskou.

Existuje ještě jeden druh humoru - tzv. příležitostný a nechtěný. Byl jsem nedávno na pohřbu jedné staré dámy. Kolem rakve seděli pozůstalí a přátelé nebožky a čekali mlčky na příchod faráře, když náhle začal v siní zvonit telefon. Nejdříve nikdo nereagoval, ale pak si většina přítomných uvědomila, že si mohli omylem přinést s sebou svůj mobil. Všichni začali rychle hledat po kapsách, v aktovkách a kabelkách, zda to nezvoní práv u někoho z nich. Do pozůstalých se dostal nečekaně pohyb. Prvotní úsměv přítomných se pomalu měnil v tlumený smích. Ale telefon zvonil dál. Pak si vzpomněla náhle žena, sedící vedle mne, že by to mohl být právě její přenosný telefon. Rozčlením spadla málem ze židle. Otevřela svou velkou kabelku, ale tam měla tolik krámů, že doličný předmět nemohla najít. Telefon už zvonil z otevřené tašky zcela hlasitě, žena začala vyházovat obsah tašky na židli, ale telefon zvonil dál a smuteční hosté kolem rakve se už neudrželi smíchy. Konečně svůj mobil našla, ale rozčlením nemohla najít příslušný knoflík. To už se otlácala smíchy celá smuteční síň. Pak konečně našla správné tlačítko a přístroj vypnula. Sál se pomalu utišil. Ale tak veselý pohřeb jsem do a od té doby nezažil. Tehdy se stala skutečností známá humorná odpověď na otázku, jaký je rozdíl mezi švýcarským městem Curychem a vídeňským ústředním hřbitovem. Zní "žádný, jen na tom druhém je dvakrát tak veselo".

Jindřich Lion